

**T. C.
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ PROGRAMI**

**CİNSEL SALDIRI SUÇU İŞLEMİŞ HÜKÜMLÜLERDE, ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE ÖRSELEYİCİ YAŞANTILARA MARUZ KALMA
DÜZEYİ İLE BENLİK SAYGISI, ÖFKE İFADE TARZI ARASINDAKİ
İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RUKİYE BURMA

101106109

Danışman Öğretim Üyesi

Yrd. Doç. Dr. İrem Akduman

İstanbul, Eylül 2012

**T. C.
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ PROGRAMI**

**CİNSEL SALDIRI SUÇU İŞLEMİŞ HÜKÜMLÜLERDE, ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE ÖRSELEYİCİ YAŞANTILARA MARUZ KALMA
DÜZEYİ İLE BENLİK SAYGISI, ÖFKE İFADE TARZI ARASINDAKİ
İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RUKİYE BURMA

101106109

Danışman Öğretim Üyesi

Yrd. Doç. Dr. İrem Akduman

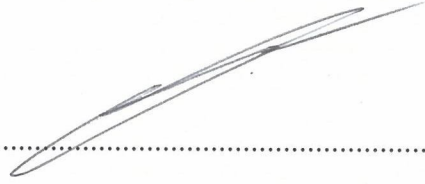
İstanbul, Eylül 2012

T.C. Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

11.10.2012 tarihinde tezinin savunmasını yapan Rukiye BURMA'ya ait "Cinsel Saldırı Suçu İşlemiş Hükümlülerin Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Benlik Saygısı, Öfke İfade Biçimleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" başlıklı çalışma, Jürimiz Tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Psikoloji (Klinik Psikoloji) Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi Olarak **Oy Birliği/Oy Çokluğuyla** Kabul Edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Figen KARADAYI
(Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Özden BADEMCI
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. İrem AKDUMAN
(Üye)
(Danışman)

TEŞEKKÜR

İlk olarak, lisans döneminde olduğu gibi tez sürecinin her aşamasında da, sorularıma büyük bir sabırla cevap veren, hoşgörölü, titiz ve motive edici tutumuyla tezimin bu aşamaya gelmesini sağlayan tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. İrem Akduman'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her anında olduğu gibi, bu dönemde de desteğini esirgemeyen ve süreç içerisinde tüm stresimi paylaşan annem-babam Hüsna ve Metin Burma'ya, kardeşlerim Yüksel ve Kıymet Yurdugöl'e, çok teşekkür ederim.

Araştırmanın çeşitli aşamalarında ortaya çıkan tüm problemlerde çözüm üreten ve araştırmaya büyük katkısı olan Uzm. Psikolog Dilek Çelik ve Psikolog Ozan Altın'a teşekkürlerimi sunarım.

Ümraniye T Tipi Cezaevinde çalışan, infaz koruma memurları, psikososyal destek birimi çalışanlarına ve tez çalışmama sağladıkları büyük katkılarından dolayı araştırmaya katılan hükümlülere teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak lisans ve yüksek lisans boyunca, zaman zaman oldukça yorucu olan bu yolda birlikte yürüdüğüm canım arkadaşım Nurhan Tiftik'e teşekkür ediyorum.

ÖZET

CİNSEL SALDIRI SUÇU İŞLEMİŞ HÜKÜMLÜLERDE, ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE ÖRSELEYİCİ YAŞANTILARA MARUZ KALMA DÜZEYİ İLE BENLİK SAYGISI, ÖFKE İFADE TARZI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

Çocukluk örselenme yaşantıları, yaşandığı dönemi ve bireyin geleceğini etkileyebilen travmatik yaşantılardır. Örselenme, çeşitli psikiyatrik rahatsızlıkların oluşmasının yanı sıra, çocuğun artan öfkesini dış dünyaya saldırganlık şeklinde yansıtmasına ve benlik saygısının azalmasına da neden olabilmektedir. Bu nedenle örselenme yaşantıları ile öfke ifade tarzı, benlik saygısı arasında ilişki olduğu düşünülmektedir ve araştırmada öncelikle bu değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. Ayrıca çocukluk örselenme yaşantıları ve öfke ifade tarzı ile psikolojik semptomlar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Katılımcıların aile içi ilişkilerinin çocukluk örselenme yaşantıları, öfke ifade tarzı ve benlik saygısını nasıl etkilediğine de bakılmıştır.

Araştırmanın örneklemini, İstanbul Ümraniye T Tipi cezaevinde kalmakta olan, cinsel saldırı suçundan hükümlü 74 erkek oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri “Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği”, “Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı Ölçeği”, “Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği”, “Kısa Semptom Envanteri” kullanılarak incelenmiştir. Bunlara ek olarak, araştırmaya katılanların sosyo-demografik özellikleri ile ilgili bilgi edinmek için araştırmacı tarafından hazırlanan “Sosyo-Demografik Bilgi Formu” da kullanılmıştır. Araştırmanın istatistiksel analizinde,

Pearson Korelasyon Testi, Mann Whitney U Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) uygulanmıştır.

Cinsel saldırı suçu işlemiş olan hükümlülerde, çocukluk örselenme yaşantıları ile sürekli öfke, dışa ve içe yönlendirilen öfke arasında pozitif yönde ve anlamlı; öfke kontrolü ve benlik saygısı arasında ise negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre, katılımcıların, çocukluk dönemi örselenme yaşantıları sıklığı arttıkça, sürekli öfke, dışa ve içe yönlendirilen öfke düzeyi artmakta, öfke kontrolü ve benlik saygısı ise azalmaktadır. Ayrıca çocukluk örselenme yaşantıları ve sürekli öfke düzeyi ile psikolojik semptomlar arasında pozitif yönde ve anlamlı yönde, benlik saygısı ile negatif yönde ve anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Cinsel saldırı suçu işlemiş hükümlülerin aile ilişkileri ile ilgili faktörlerden elde edilen bulgular da ayrıntılı bir şekilde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk örselenme yaşantıları, öfke ifade tarzı, benlik saygısı, cinsel saldırı suçu

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP AMONG THE CHILDHOOD TRAUMA EXPERIENCES, SELF-ESTEEM AND ANGER EXPRESSION STYLES IN SEXUAL ASSAULT CONVICTS CHARGED BY SEXUAL ASSAULT

Traumatic childhood traumas are the traumatic experiences which effect the current living period and the future life of victim. Trauma can cause lead to some psychiatric problems. Beside traumatic experiences can make the child to express his/her anger in an aggressive way and a decrease in self-esteem. In the current research, it is considered that traumatic experiences have a relationship with anger expression styles and self-esteem, and aimed to clarify the nature of this relationship. Additionally, the relationship between these variables and psychological symptoms are also studied together with the influence of the family dynamics.

Sample of this study consists of 74 male sexual assault convicts who have charged by sexual assault, in Istanbul Umraniye T-Type Prison. The scales used in data collection were Childhood Trauma Scale, Trait Anger and Anger Expression Scale, Coopersmith Self-Esteem Scale and The Brief Symptom Inventory. In addition, the socio-demographic information of the participants, were gathered with a Socio-Demographic Information Questionnaire developed and applied by the researcher. As statistical analyses, Pearson Correlation test, Mann-Whitney-U Test and One-Way ANOVA was performed.

The results of the study showed that there is a significant and positive relationship between, childhood traumatic experiences, ongoing anger, extrovert and introvert anger, and there is a significant and negative relationship between self-esteem and anger management. In The sexual assault convicts accordingly, while the frequency of childhood traumatic experiences of participants increase, trait anger, introvert and extrovert anger levels also increase, and anger management and self-esteem scores decrease. Additionally significant and positive relationship between childhood traumatic experiences, ongoing anger level and psychological symptoms and negative relationship with self-esteem scores were found. The results about sexual assault convicts' intrafamilial relations with other variables were discussed in details.

Keywords: Childhood traumatic experiences, self-esteem, anger expression styles, sexual assault convict

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xv
1. GİRİŞ	1
1.1. Cinsel Saldırı Davranışı	3
1.1.1. Cinsel Saldırının Tanımı	3
1.1.2. Cinsel Saldırının Yaygınlığı	6
1.1.3. Cinsel Saldırı Davranışının Nedenleri	9

1.1.3.1. Fizyolojik Faktörler.....	10
1.1.3.2. Psikolojik Faktörler	11
1.1.4. Cinsel Saldırğanların Temel Motivasyonları.....	13
1.1.4.1. Erk Onarıcı Cinsel Saldırğanlar	14
1.1.4.2. Erkeklik İspatlayıcı Cinsel Saldırğanlar	15
1.1.4.3. Öfke Misillemesi Yapan Cinsel Saldırğanlar (Kindar)	16
1.1.4.4. Sadist Tecavüzcüler.....	17
1.1.5. Cinsel Saldırğanların Sosyo-demografik Özellikleri ve İşledikleri Suça İlişkin Özellikler	19
1.1.6. Cinsel Saldırğanların Aile İlişkileri	25

1.2. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları27

1.2.1. Fiziksel İstismar	28
1.2.1.1. Fiziksel İstismarın Tanımı	28
1.2.1.2. Fiziksel İstismarın Yaygınlığı.....	29
1.2.1.3. Fiziksel İstismarın Çocuğa Olan Etkileri	29
1.2.1.4. Fiziksel İstismar ile İlgili Yapılan Araştırmalar	30
1.2.2. Cinsel İstismar	32
1.2.2.1. Cinsel İstismarın Tanımı	32
1.2.2.2. Cinsel İstismarın Yaygınlığı	33
1.2.2.3. Cinsel İstismarın Çocuğa Olan Etkileri.....	33

1.2.2.4. Cinsel İstismar ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	35
1.2.3. Duygusal İstismar	38
1.2.3.1. Duygusal İstismarın Tanımı	38
1.2.3.2. Duygusal İstismarın Yaygınlığı	39
1.2.3.3. Duygusal İstismarın Çocuğa Olan Etkileri	39
1.2.3.4. Duygusal İstismar ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	40
1.2.4. İhmal	43
1.2.4.1. İhmalin Tanımı.....	43
1.2.4.2. İhmalin Çocuk Üzerindeki Etkileri	44
1.2.5. Çocuk İstismarı ve İhmalinin Nedenleri	44
1.2.6. Çocukluk Örselenme Yaşantıları ve Cinsel Saldırı Davranışı.....	45
1.3. Öfke ve Saldırganlık	48
1.3.1. Öfkenin Tanımı	48
1.3.2. Öfkenin Nedenleri	49
1.3.3. Öfke İfade Tarzı	50
1.3.4. Öfke ile İlgili Araştırmalar	51
1.3.5. Öfke ve Cinsel Saldırı Davranışı	56
1.4. Benlik Saygısı	57

1.4.1. Benlik Saygısı ile İlgili Araştırmalar	59
1.4.2. Benlik Saygısı ve Cinsel Saldırı Davranışı	62
1.5. Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Öfke Düzeyi ve Öfke İfade Tarzı, Benlik Saygısı Arasındaki İlişki	63
1.5.1. Çocukluk Örselenme Yaşantıları ile Öfke Düzeyi ve İfade Tarzı Arasındaki İlişki	64
1.5.2. Çocukluk Örselenme Yaşantıları ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki	67
1.5.3. Öfke Düzeyi, Öfke İfade Tarzı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki	69
1.6. Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Öfke Düzeyi, Öfke İfade Tarzı ve Benlik Saygısının Psikolojik Semptomlarla Olan İlişkisi.....	71
1.6.1. Çocukluk Örselenme Yaşantıları ile Psikolojik Semptomların İlişkisi.....	71
1.6.2. Öfke Düzeyi ve Öfke İfade Tarzı ile Psikolojik Semptomlar Arasındaki İlişki	73
1.6.3. Benlik Saygısı ile Psikolojik Semptomlar Arasındaki İlişki	74
1.7. Araştırmanın Amacı	75
1.8. Araştırmanın Önemi.....	78

2. YÖNTEM	80
2.1. Örneklem	80
2.2. Veri Toplama Araçları	82
2.2.1. Sosyo-Demografik Bilgi Formu	82
2.2.2. Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı Ölçeği (SÖÖTÖ)	82
2.2.3. Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği	83
2.2.4. Kısa Semptom Envanteri (KSE)	84
2.2.5. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği (ÇÖYÖ)	86
2.3. İşlem	87
2.4. Analiz	88
3. BULGULAR	90
3.1. Katılımcılara Ait Sosyo-Demografik Bilgiler	90
3.1.1. Katılımcıların Aile İlişkileri ile İlgili Özellikler	90
3.1.2. Suç Eylemine İlişkin Özellikler	92

3.1.3. Mağdura İlişkin Özellikler	96
3.1.4. Çocuğa Yönelik Cinsel Saldırı Eyleminde Bulunanlar ile Yetişkin Yönelik Cinsel Saldırı Eyleminde Bulunan Hükümlülerin Yapılan Ki-Kare Analizi ile Karşılaştırılması.....	98
3.2 Katılımcıların Araştırmada Yer Alan Değişkenleri Ölçen Ölçeklerden Aldıkları Sonuçlar.....	100
3.2.1. Çocukluk Örselenme Yaşantıları	101
3.2.2. Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı Envanteri.....	102
3.2.3. Benlik Saygısı Ölçeği.....	103
3.3. Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı, Benlik Saygısı Ölçekleri Değişkenlerinin Birbiriyle Olan İlişkilerine İlişkin Bulgular	104
3.3.1. Çocukluk Örselenme Yaşantıları	105
3.3.2. Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı Envanteri.....	105
3.3.3. Benlik Saygısı Ölçeği.....	106
3.3.4. Kısa Semptom Envanteri.....	107
3.3.4.1. Kısa Semptom Envanteri ve Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği Değişkenleri Arasındaki İlişkiler.....	107

3.3.4.2. Kısa Semptom Envanteri ve Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı Ölçeği Değişkenleri Arasındaki İlişkiler.....	109
3.3.4.3. Kısa Semptom Envanteri ve Benlik Saygısı Ölçeği Arasındaki İlişkiler	111
3.4. Katılımcıların Sosyo-demografik Bilgileri ile Ölçekler Arası İlişkilere Ait Bulgular.....	112
3.4.1. Sosyo-demografik Değişkenler ve Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği Değişkenleri Arasındaki İlişkiler	113
3.4.2. Sosyo-demografik Değişkenler ve Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı Değişkenleri Arasındaki İlişkiler.....	130
3.4.3. Sosyo-demografik Değişkenler ve Benlik Saygısı Değişkeni Arasındaki İlişkiler	138
3.4.4. Sosyo-demografik Değişkenler ve Kısa Semptom Envanteri Değişkenleri Arasındaki İlişkiler	144
4. TARTIŞMA	157
5. KAYNAKLAR.....	194
6. EKLER	220

TABLÖLAR

Tablo 2.1. Örneklemin Sosyo-demografik Özellikleri.....	81
Tablo 3.1. Katılımcıların Ailesiyle İlgili Özellikler.....	90
Tablo 3.2. Katılımcıların Aile İlişkileri ile İlgili Özellikler	91
Tablo 3.3. Suç Geçmişine İlişkin Özellikler.....	92
Tablo 3.4. Şimdiki Suç Eylemine İlişkin Özellikler	93
Tablo 3.5. Suçun Niteliğine İlişkin Bilgiler	94
Tablo 3.6. Mağdura İlişkin Bilgiler	96
Tablo 3.7. Çocuğa Yönelik Cinsel Saldırı Eyleminde Bulunanlarla Yetişkin Yönelik Cinsel Saldırı Eyleminde Bulunan Katılımcıların Ki-Kare Analizi ile Karşılaştırılması.....	98
Tablo 3.8. Katılımcıların Araştırmada Yer Alan Değişkenleri Ölçen Ölçeklerden Aldıkları Sonuçlar	100

Tablo 3.9. Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı, Benlik Saygısı Ölçekleri Değişkenlerinin Birbiriyle Olan İlişkisi 104

Tablo 3.10. Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği Değişkenleri ile Kısa Semptom Envanteri Değişkenleri Arasındaki İlişkiler 107

Tablo 3.11. Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı Ölçeği Değişkenleri ile Kısa Semptom Envanteri Değişkenleri Arasındaki İlişkiler 109

Tablo 3.12. Benlik Saygısı Ölçeği Değişkenleri ile Kısa Semptom Envanteri Değişkenleri Arasındaki İlişkiler 111

Tablo 3.13. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Cezaevine Girmeden Önceki Düzenli İş Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları..... 113

Tablo 3.14. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Psikiyatrik Hastalık Durumuna Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları 115

Tablo 3.15. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Aile İçi İlişkiler Değişkenine Göre Farklılaşp

Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları	116
---	-----

Tablo 3.16. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Eylem Sırasında Madde Kullanma Durumuna Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	118
--	-----

Tablo 3.17. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Cezayı Hak Etmeye İlişkin Algı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	119
--	-----

Tablo 3.18. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Aile İçi İlişkiler Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları	120
---	-----

Tablo 3.19. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel, Duygusal ve Cinsel Örselenme Puanlarının Aile İçi Şiddet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları	122
--	-----

Tablo 3.20. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel, Duygusal Örselenme Puanlarının Aile İçinde Yakın Bulduğu Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları..... 124

Tablo 3.21. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Babası ile Problem Yaşama Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 126

Tablo 3.22. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 128

Tablo 3.23. Katılımcıların İçe yönlendirilmiş Öfke Puanlarının Eski Ceza Sayısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 130

Tablo 3.24. Katılımcıların Sürekli Öfke Puanının Düzenli İş Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları 131

Tablo 3.25. Katılımcıların Sürekli Öfke ve Öfke Kontrol Puanlarının Aile İçi İlişkiler Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 132

Tablo 3.26. Katılımcıların Sürekli Öfke ve İçe Yönlendirilmiş Öfke Puanlarının Aile İçi Şiddet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 133

Tablo 3.27. Katılımcıların Sürekli Öfke, Öfkeyi Dışa Yönlendirme ve Öfke Kontrol Puanlarının Aile İçinde Yakın Bulduğu Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları ... 134

Tablo 3.28. Katılımcıların Sürekli Öfke Puanlarının Babası ile Problem Yaşama Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 135

Tablo 3.29. Katılımcıların Sürekli Öfke ve Öfke Kontrol Puanlarının Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 136

Tablo 3.30. Katılımcıların Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Sürekli Öfke, Dışa Yönlendirilen Öfke, İçe Yönlendirilen Öfke ve Öfke Kontrol Puanının Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Pearson Korelasyon Testi Sonuçları i 137

Tablo 3.31. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanının Düzenli İş Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları 138

Tablo 3.32. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanının Psikiyatrik Hastalık Durumuna Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları..... 139

Tablo 3.33. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Aile İçi İlişkiler Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 139

Tablo 3.34. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Aile İçi Şiddet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 140

Tablo 3.35. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Aile İçinde Yakın Bulduğu Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları..... 141

Tablo 3.36. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Babası ile Problem Yaşama Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 142

Tablo 3.37. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 143

Tablo 3.38. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik, Hostilite Puanlarının Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları 144

Tablo 3.39. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik, Hostilite Puanlarının Aile İçi İlişkiler Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 146

Tablo 3.40. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik Puanlarının Aile İçi Şiddet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları 148

Tablo 3.41. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Puanlarının Aile İçinde Yakın Bulduğu Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları..... 150

Tablo 3.42. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik Puanlarının Babası ile Problem Yaşama Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları	152
---	-----

Tablo 3.43. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik,Somatizasyon, Hostilite Puanlarının Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları	154
---	-----

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Çocukluk döneminde, çocuğu etkileyen travmaların başında istismar yaşantıları gelmektedir. Çocuk istismarı insanlık tarihinin ilk yıllarından bugüne kadar devam eden, çocuk üzerinde ciddi olumsuz etkileri olan önemli bir sorundur (Bal, 2010). Çocuk istismarı “Çocuğun bakımından sorumlu olan erişkin bireylerin, çocuğun fiziksel, gelişimsel ve psikososyal açıdan iyi olma halini olumsuz yönde etkileyen tutum ve davranışlar” olarak tanımlanmaktadır (Polat, 2009, s. 126). Fiziksel, cinsel, duygusal istismar ve ihmal olmak üzere 4 grupta incelenmektedir (Olive, 2007). İstismarın her türü ve ihmal, çocuğun bugününü ve gelecekteki yaşantısını ciddi şekilde etkilemektedir (Taner ve Gökler, 2004; Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007). Her çocuğun istismar yaşantısına verdiği tepki farklı olmakla birlikte, istismar eden kişinin aile bireylerinden biri olması, istismarın uzun süre devam etmesi travmanın etkisini artırmakta ve tedaviyi güçleştirmektedir (Olive, 2007).

İstismar yaşantıları, çocuklarda çeşitli psikiyatrik rahatsızlıkların oluşmasının yanı sıra, çocuğun artan öfkesini dış dünyaya saldırganlık şeklinde yansıtmaya neden olabilmektedir (Page, 2004; Ovayolu ve ark., 2007; Olive, 2007). Kısaç’a göre (1997) öfke, bireyin karşılaştığı durumları kendine yönelik tehdit olarak algılaması, ihtiyaç ve isteklerinin engellenmesi sonucu yaşadığı bir duygudur (aktaran Şahin, 2005). İstismara maruz kalan çocuk kontrol algısını kaybedebileceği için kendini engellenmiş hissedebilmekte ve bu engelin yarattığı öfkeyi de çevresine, öfkenin bir

ifade biçimi olan saldırganlık şeklinde yansıtılabilmektedir (Olive, 2007). Öfke, çocuğun yetişkin olduğunda başkalarını istismar etme riskini artırabilmektedir (Öztop ve Özcan, 2010).

İstismar, çocuğun beden imgesinde ve benlik saygısında da tahribat yaratabilmektedir (Taner ve Gökler, 2004; Tıraşçı ve Gören, 2007). Rosenberg'e (1965) göre benlik saygısı, bireyin kendisi ile ilgili duygu ve düşünceleridir (aktaran, Suner, 2000). İstismara maruz kalan çocuk, istismarı engelleyemediğinden kendini aciz, savunmasız hissedebilir. Çocuğun kendi bedeni üzerindeki kontrolü kaybetmesi, beden imgesinin bozulmasına ve benlik saygısının azalmasına neden olabilmektedir (Çeçen, 2007). Çeşitli araştırma bulguları istismar yaşantıları, öfke düzeyi ve benlik saygısı arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Papps ve Caroll, 1998; Taner ve Gökler, 2004; Traşçı ve Gören, 2007; Tunçelli, 2008; Arslan, 2009).

Araştırmanın temel hedefi, cinsel saldırı davranışı ile bağlantılı olduğu düşünülen, çocukluk örselenme yaşantıları, öfke düzeyi ve ifade biçimi, benlik saygısı gibi değişkenlerin (Lang ve Langevin, 1991; Romano ve Deluca, 1997; Gölge, 2005; Lyn ve Burton, 2005; Proeve ve Reilly, 2007; Connolly ve Woollons, 2008; Marshall, Marshall, Seran ve O'Brien, 2009; Aladağ, 2010; Cantürk ve Koç, 2010) birbirleriyle olan ilişkisini ortaya koymak ve Türkiye'deki cinsel saldırgan profili ile ilgili bilgi vermektir. Bu amaçla, öncelikle cinsel saldırı davranışı ve cinsel saldırganların temel özellikleri ile ilgili bilgi verilecektir. Sonrasında, cinsel saldırı davranışının ortaya çıkmasında etkisi olan çocukluk örselenme yaşantıları, öfke duygusu ve benlik saygısı kavramları ile cinsel saldırı davranışı arasındaki ilişki

üzerinde durulacaktır. Son olarak bu kavramların birbirleriyle olan ilişkileri incelenerek, araştırmanın amacı ve önemi anlatılacaktır.

1.1. Cinsel Saldırı Davranışı

1.1.1.Cinsel Saldırının Tanımı

Cinsel saldırı, cinselliğin saldırı silahı olarak kullanıldığı bir şiddet suçudur. Cinsel saldırı davranışı genellikle cinsel kaynaklı bir eylem olarak görülür; ancak gerçekte bir şiddet eylemidir (Holmes ve Holmes, 2009).

Literatürde cinsel saldırıyı açıklayan farklı tanımlamalar yapılmıştır. En genel ifade ile, iki tarafın da onayı olmadan, uzlaşmadan cinsel ilişkiye girmek olarak tanımlanan cinsel saldırı “Kadın ve erkek arasında kurbanın rızası olmadan vajinal, anal ilişki, fellatio (Ağızla erkek cinsel organını uyarmak), cunnilingus (Ağızla kadın cinsel organını uyarmak), yüzeysel de olsa vajinal ya da anal girişin olduğu durumlar eşi de kapsamak koşulu ile suç oluşturur” şeklinde tanımlanmıştır (Polat, 2009).

Cinsel saldırı, kadının sevgisi ve isteği dışında başlatılmış cinsel ilişki olarak tanımlanmıştır (Savino ve Turvey, 2005). Benzer bir diğer tanım ise kadının rızası dışında ve zorla yaşadığı cinsel deneyimdir (Polat, 2009).

Çocuklara yapılan cinsel saldırılar, çocuk cinsel istismarı olarak ifade edilmektedir ve “psikososyal gelişimini tamamlamamış ve yaşı küçük olan çocuğun bir yetişkin

tarafından cinsel doyumunu için kullanılmasıdır” şeklinde tanımlanmıştır (Polat, 2009,s. 128). Daha geniş kapsamlı diğer bir tanımda ise “henüz cinsel gelişimini tamamlamamış bir çocuğun ya da ergenin, bir erişkin tarafından cinsel arzu ve gereksinimlerini karşılamak için güç kullanarak, tehdit ya da kandırma yolu ile kullanılması” olarak ifade edilmiştir (İşeri, 2007). Bu tanımda ergenlerden de söz edilmiş ve istismarın hangi şekilde yapılabileceğini açıklamıştır.

Literatürde yapılan çeşitli tanımlamaların yanı sıra cinsel saldırı davranışının hukuki tanımlaması 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanununda “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçlar” başlığı altında yapılmıştır (Toroslu ve Feyzioğlu, 2009).

“Madde 102

(1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda, yedi yıldan on iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

(3) Suçun;

a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan

kişiye karşı,

b) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı,

d) Silâhla veya birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Suçun işlenmesi sırasında mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde cebir kullanılması durumunda kişi ayrıca kasten yaralama suçundan dolayı cezalandırılır.

(5) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde, on yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur”.

“Madde 103 – Çocukların Cinsel İstismarı

(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden;

a) Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısımları, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle veya birden fazla kişi tarafından

birlikte gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde, onbeş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(7) Suçun mağdurun bitkisel hayata girmesine veya ölümüne neden olması durumunda, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur”.

“Madde 104 – Reşit Olmayanla Cinsel İlişki

(1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, on beş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fail mağdurdan beş yaştan daha büyük ise, şikâyet koşulu aranmaksızın, cezası iki kat artırılır” (Toroslu ve Feyzioğlu, 2009).

1.1.2.Cinsel Saldırının Yaygınlığı

Cinsel suçlar, insana yönelik suçlar arasında en ağır olanlardan birisi olarak kabul edilmektedir. Çok eski yıllardan beri farklı ülke, kültür, ırklarda; sosyoekonomik düzey, eğitim farkı gözetmeksizin görülmektedir. Cinsel saldırı en çok kadınlara

olmak üzere çocuklara, erkeklere karşı yapılan ve büyük çoğunlukla erkeklerin işlediği bir suçtur (Polat, 2009). Ancak cinsel saldırı, bildirilmemesi sebebiyle yaygınlığı saptanması en zor olan suçlardandır. Cinsel istismara uğrayanların %15'inin bildirdiği düşünüldüğünde, yaygınlığının net olarak saptandığını söylemek zordur (İşeri, 2007).

Dünya üzerindeki pek çok bölgede yapılan araştırmalarla, çocuklara ve yetişkinlere karşı olan cinsel saldırıların yaygınlığı saptanmaya çalışılmıştır. San Fransisco'da yapılan araştırmaya göre, 18 yaşın altındaki istismar vakalarının % 38'i, 14 yaş atındaki istismar vakalarının ise %28'i rapor edilmektedir. 18 yaşın altındaki kız çocuklarının % 16'sının, 14 yaşın altındakilerin % 12'sinin aile içindeki bireylerin cinsel istismarına maruz kaldığı saptanmıştır. Aynı araştırma sonuçları, 18 yaşın altındaki kız çocuklarının %31'inin, 14 yaşın altındakilerin ise % 20'sinin, aile dışındaki bireyler tarafından istismar edildiğini göstermektedir (Russell, 1983).

Büyük Britanya'da 2019 kişi ile yapılan bir ulusal araştırma sonuçlarına göre, 16 yaşından önce cinsel istismara maruz kalma oranı, kız çocuklarında % 12, erkek çocuklarında ise %8 olarak saptanmıştır. Aynı araştırma sonuçları 1.117.000 çocuğun risk altında olduğunu bunlardan 143.000'in aile içinde istismara uğrama riskinin olduğunu iddia etmektedir (Baker ve Duncan, 1985).

Amerika Birleşik Devletleri'nde, 1442 kişinin katılımı ile yapılan ve travmatik yaşantıları inceleyen bir araştırmada, erkek katılımcıların %14'ü ve kadın katılımcıların ise %32'si, çocukluk döneminde cinsel istimara maruz kaldığını bildirmiştir (Briere ve Elliott, 2003). Yine Amerika'da Afro Amerikalı ve Beyaz

Amerikalı 248 kadının katıldığı, kadınlarda cinsel istismarı inceleyen bir araştırmada katılımcıların %62'si (Afro Amerikalı kadınlarda %57, Beyaz Amerikalı kadınlarda %67) cinsel istismara uğradığını bildirmiştir (Wyatt, 1985).

Yeni Zelanda'da, Anderson, Martin, Mullen, Romans ve Herbison'un (1993) araştırmasında araştırmaya katılan kadınların %11-25'inin cinsel saldırıya uğradığı ve bu cinsel saldırıların %3-30'unun bir yabancı tarafından yapıldığı saptanmıştır (aktaran Scott, Lambie, Henwood ve Lamb, 2006). Bu oranlar cinsel istismarın yaş, ırk, cinsiyet gözetmeksizin pek çok kişiyi etkileyen uluslararası bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'de de diğer ülkelerde olduğu gibi cinsel saldırı suçu yaygın olduğu bilinmektedir (İşeri, 2007). 2005-2008 yılları arasında Eskişehir'de görülen tüm davaların %4'ünü cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar oluşturmaktadır (Karbeyaz, 2009).

1.1.3. Cinsel Saldırı Davranışının Nedenleri

Cinsel saldırı suçunun nedenleri incelendiğinde, tek bir faktörün değil, çeşitli faktörlerin bu davranışın ortaya çıkmasında etkili olduğu görülmüştür (Aladağ, 2010). Her yaklaşım kendi perspektifinden suç davranışının neden ortaya çıktığını açıklamaya çalışmıştır. Cinsel saldırı davranışı, insanın fiziksel ve psikolojik sağlığı üzerinde önemli etkileri olan bir suç davranışı olduğundan tüm faktörlerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Gölge, 2005).

Geçmiş yıllarda yapılan araştırmalar, çocuklara ve yetişkinlere cinsel saldırıda bulunan bireylerde eğitim, meslek, din, motivasyon, kişilik özellikleri, cinsel tercihler, sosyo-ekonomik özellikler gibi faktörlere odaklanmıştır (Bard, Carter, Cerce, Knight, Rosenberg ve Schneider, 1987). Son yıllarda yapılan araştırmalar ise, cinsel saldırıda bulunan bireylerin beyinlerindeki anomaliler, çocukluk dönemindeki örselenme yaşantıları, aile içindeki ilişkiler, psikiyatrik özellikleri, öfke düzeyleri gibi faktörlerin etkisini (Connolly ve Woollons, 2008; Eastvold, Suchy, Strassberg ve 2011) incelemiştir.

1.1.3.1.Fizyolojik Faktörler

Literatürde suç içeren davranışların ortaya çıkmasında genetik anormalliklerin ve biyolojik faktörlerin etkisine vurgu yapan teoriler vardır. McLaughlin (2001) Lombroso'nun "Biyolojik suç teorisinde" suçu antropolojik açıdan incelediğini, bazı bireylerin bedenlerinde bulunan farklılıklar, anormallikler nedeniyle doğuştan suçlu olduğunu ve bu özellikler nedeniyle iradeleri dışında suç işlediklerini iddia ettiğini, belirtmiştir (aktaran Burkay, 2008). Suç davranışını açıklayan benzer diğer bir yaklaşım olan William H. Sheldon'un "Somatotype teorisi"ne göre bireyin sahip olduğu vücut özellikleri ile işlediği suç ilişkilidir (aktaran Kocadaş, 2007).

Cinsel saldırganlığın biyolojik nedenlerini araştıran çalışmalar son yıllarda vücut özelliklerine değil, beyindeki işlev bozukluklarına odaklanmışlardır. Yapılan araştırma sonuçları frontal ve temporal lobdaki bozulmaların cinsel saldırganlıkla ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Eastvold, Suchy, Strassberg ve 2011).

İnsanda saldırganlıkla ilgili beyin alanları, amigdala, temporal lob ve limbik sistemdir. Dürtüsel eylemlerin kontrolünde ve inhibisyonunda prefrontal korteks rol alır. Bu alanın lezyonları saldırgan davranışları ortaya çıkarabilir (Morris, 2002). Cinsel saldırı davranışı da saldırganlık içeren bir davranış olduğundan, bu alanların hasarında birey, yetişkine ya da çocuğa karşı saldırıda bulunmuş olabilir. Çocuklara karşı cinsel saldırıda bulunanlar ve kontrol gruplarında yapılan beyin görüntüleme araştırmalarında da, çocuklara karşı cinsel saldırıda bulunanların (çocuk tecavüzcüleri) temporal-parietal loblarında anormallikler saptanmıştır. Çocuk tecavüzcülerinin frontal ve temporal loblarında sol gri madde hacminde, temporal ve parietal loblarında ise beyaz madde hacminde azalma olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra bu kişilerin beyinlerinin sağ yarım küresinin ön bölümlerinde, sağ temporal lobda, kan akışında azalma olduğu görülmüştür. Ayrıca frontal ve temporal lobta hypometabolizm saptanmıştır (Eastvold ve ark., 2011).

1.1.3.2.Psikolojik Faktörler

Suç davranışının neden ortaya çıktığını açıklamaya çalışan psikolojik teorilerde tek bir varsayım, tek bir açıklama bulunmamaktadır. Her ekol kendi bakış açısıyla, kendi kavramlarıyla bireyleri saldırgan davranışlarda bulunmaya ve cinsel saldırı eylemini gerçekleştirmeye iten nedenleri açıklamaya çalışmıştır.

Psikoanalitik yaklaşımın odak noktası, erken çocukluk dönemindeki deneyimlerin, bireyin kişiliği üzerinde bıraktığı etkidir (Burkay, 2008). Pek çok psikolojik sorunun olduğu gibi, çeşitli cinsel davranış bozukluklarının da, bu dönemde yaşanan travmaların bir sonucu olabileceği düşünülmektedir (aktaran Akduman ve Oral,

2005). Çocuğun erken yaşta yaşadığı travmalar, öfke, çaresizlik, bedeni üzerinde kontrol kaybı, zayıflık hissi yaratabilir (Ovayolu ve ark., 2007). Çocuk bu duygularla baş edebilmek için, saldırganla özdeşleşip yetişkin olduğunda da başkalarını istismar etmeye ve bu davranışlarla, bedeni üzerinde kaybettiği kontrol hissini yeniden sağlamaya ve gücünü ortaya koymaya çalışabilir (aktaran Akduman ve Oral, 2005).

Daha spesifik bir grup olan pedofillerin (DSM IV'e göre pedofili: En az altı ay süren, ergenlik öncesi çocuklarla ilgili cinsel olarak tahrik edici, yoğun ve tekrar eden fanteziler kurmak veya bu yaşta çocuklarla cinsel aktivitelerde bulunmak) cinsel saldırı davranışında bulunmaları çeşitli şekillerde açıklanmıştır. Cassidy (1927) psikanaltik çerçevede değerlendirdiği pedofili etiolojisinde memeden erken kopma, oral ihtiyaçları zorlama yoluyla elde edebileceği bir nesneden sağlama, bu nesnelere kontrol etme, manipüle etme ve domine etme üzerine kurgulandığını iddia eder. Ayrıca kişinin kendisine benzeyen zararsız bir arzu nesnesi seçerek kastrasyon anksiyetesinden de kaçınmayı amaçladığını ifade etmiştir. Fenichel (1945) pedofillerin çocuklara karşı hissettikleri aşkı narsisistik obje seçimi olarak açıklamıştır. Kerpman (1950) pedofilinin, kadın kasık kılına karşı duyulan korkudan oluşan çatışmalardan kaynaklandığını savunur. Hastanın geçmişte yaşadığı travmatik bir olaydan dolayı, arzu objesini yer değiştirme mekanizması ile ergenlik öncesi "zararsız" kızlara yönelterek bu travmatik olaydan kaynaklanan stresi kompanse etmeye çalıştığını söylemektedir. Kerpman, bu sayede pedofillerin, fobik reaksiyon yaratan kasıl kılından uzak durabildiklerini savunur. Socarides (1959) pedofili hastalarının genelde içselleştirilmiş ve yansıtılmış, bununla birlikte suçluluk, utanma gibi duyguları ve anksiyeteyi elemine etmeyi amaçlayan savunma mekanizmaları

kullanabileceklerini söylemiştir. Ferenczi (1933), Shangold (1974) ve Kramer (1983) pedofili hastalarının geçmişte seksüel travmalar ve kötüye kullanımlara maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Juda ise özellikle homoseksüel pedofilinin id, ego ve süperegö çatışmasından ziyade kendilik algısının idealize edilmiş bir objeye bağlanması, aynalama ve bu sayede kırılğan ve yıkıcı ebeveyn tasarımlarından korunmayı amaçladığı ve bu yüzden pedofilinin sadece pre-odipal ve tek eksenli bir olgudan ziyade daha komplike bir patolojik örgüye sahip olduğunu söylemiştir. Pedofilik sapkınlık odipal ve pre-odipal dönemde bir ya da birkaç noktada meydana gelen fiksasyon ve regresyonlarla oluşmaktadır. Özellikle geçirilen gelişimsel dönem, içselleştirilmiş obje ilişkileri pedofili gelişmesinde etkili olabilmektedir. Mahler (1966)'in belirttiği gibi, özellikle pre-odipal dönemde fiksasyonun öncelikli olabileceği, “ben” ve “öteki” kavramlarının tam olarak oluşmaması ve libidinal ihtiyaç karşılanmasında yoğun narsistik ihtiyaçların giderilmesi üzerine çalışması pedofili hastalarında görülebilir (aktaran Socarides ve Loeb, 2004).

Davranışçı yaklaşım, davranışların öğrenme yolu ile kazanıldığını iddia etmektedir. Bu yaklaşıma göre, bazı davranışlar klasik koşullanma veya edimsel koşullanma ile kalıcı hale gelmektedir (Köroğlu ve Türkçapar, 2009). Birey, erken yaşta bir cinsel uyarılma yaşadığında bu uyarımdan haz duyabilir ve bu noktada haz ödöl görevi görerek, çocuğun bu davranışı öğrenmesine ve ilerde yeniden haz almak için uygulamasına neden olabilir (aktaran Akduman ve Oral, 2005). Bu iki yaklaşım da cinsel saldırı davranışında, en önemli nedenlerden birinin çocukluk döneminde yaşanan istismar yaşantıları olduğunu vurgulayarak bireyin ilerde başkalarını istismar etmesinde bu sebeplerin etkili olabileceğini ifade etmiştir (aktaran Akduman ve Oral, 2005).

Cinsel saldırgan profilleri incelendiğinde, düşük zekâ düzeyinin, cinsel saldırıda bulunmada etkili olabileceği görülmüştür (Hall ve Hall, 2007). Düşük zekâ, bireyde aşırı cinsel istek ve bu isteği durduramama, muhakeme problemleri, saldırganlık gibi sorunlara neden olabilmektedir. Bu kişiler düşük zeka düzeyi nedeniyle, çoğunlukla fizyolojik ihtiyaçlarını erteleme ve uygun olan kişiyi seçme becerisine sahip olmadıklarından, cinsel saldırı davranışında bulunabilmekte ve mağdurlarını küçük, kendini koruyamayacak durumda ve pasif olanlardan seçebilmektedirler (Hall ve Hall, 2007). Öğrenme bozuklukları ya da gelişimsel gecikmeleri olan, cinsel saldırı suçu işlemiş özel bir grupla yapılan araştırmanın sonuçları, bu bireylerin, çoğunlukla parçalanmış ailelerden geldiğini, annelerinden ayrı büyüdüklerini ortaya koymuş ve çocukluk döneminde istismara uğramış olma risklerinin yüksek olduğuna işaret etmiştir. Araştırmada, genellikle düşük zekalı bireylerin kurban olarak seçildiği, özellikle 12 yaşın altındaki çocukların tercih edildiği görülmüştür (Fortune ve Lambie, 2004).

Toplumsal ve kültürel etkenlerin de, cinsel saldırı davranışının ortaya çıkmasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Cinsel saldırı, kadınları kontrol etmenin ve baskı altında tutmanın bir yolu olarak görülebilmektedir. Bunun yanı sıra her kültürde var olan çeşitli mitler de cinsel saldırıyı etkileyen toplumsal etkenlerdendir. “Hayır, aslında evet demektir”; “kadınlar ayaklarını yerden kesen kuvvetten hoşlanırlar” mitlerinin cinsel saldırı davranışında bulunmayı etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu düşünceler saldırganlarda, kadınların da aslında cinsel birleşmeyi istedikleri; ancak dile getiremedikleri yönünde bir düşüncenin oluşmasına neden olabilir. Bunun yanı sıra, cinselliğin çocukluktan itibaren kadınlar için yasak, günah, erkekler için

ise bir ihtiyaç olarak gösterilmesi cinsel saldırı davranışının ortaya çıkmasını etkileyen önemli bir faktör olarak görülmektedir (Polat, 2009).

1.1.4. Cinsel Saldırganların Temel Motivasyonları

Cinsel saldırıdaki temel motivasyon, saldırganın saldırıda bulunmadaki temel hedef, amaç, ihtiyaç ya da niyetidir (Savino ve Turvey, 2005). Saldırganların çeşitli duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarını doyumak için suç işledikleri savunulmaktadır (Douglas, Burgless, Burgless ve Ressler, 2006). Groth (1979) bu ihtiyaçların temelde öfke, güç ve cinsellik kaynaklı olduğunu belirtmiştir (aktaran Savino ve Turvey, 2005). Knight (1999) fırsat bulma, yaygın öfke, cinsel haz ve kindarlık olmak üzere 4 farklı motivasyon tanımlamıştır (aktaran McCobe ve Wauchope, 2005). Literatürde yaygın kabul görmüş sınıflandırma Groth'un tipolojisidir.

1.1.4.1. Erk Onarıcı Cinsel Saldırganlar: Bu gruba giren saldırganların temel motivasyonları, kendilerine olan güvenlerini yeniden sağlayabilmektir (Holmes ve Holmes, 2009). Erk onarıcılar, saldırı sırasında kurbanın da cinsel ilişkiye dahil olduğuna inanarak gerçek bir ilişkideymiş gibi yaşamakta ve yaptıkları davranışları rasyonalize etmeye, hayal ettikleri ilişkiyi gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Bu tip saldırganlar saldırı sırasında mağduru ona zarar vermeyeceğine ikna etmeye çalışmaktadır. Genellikle mağdura şiddet uygulamazlar, ancak zaman zaman mağdurun direncini kırmak amacıyla şiddet uygulayabilmektedirler (Savino ve Turvey, 2005). Çoğunlukla mağdurlarını tesadüfi bir şekilde, tanımadıkları kişilerden seçip, onları sözel tehditle onları alıkoymaktadırlar (Holmes ve Holmes, 2009).

Bu kişilerin, sosyal alanda problem yaşadıkları, izole, çekingen, kendine güveni olmayan bireyler olduğu düşünülmektedir. Çoğunlukla eğitimleri vasat düzeyde, atletik olmayan vücuda sahip ve etkileyici olmayan bireylerdir (Savino ve Turvey, 2005). Büyük çoğunluğu bekâr, kendisine uygun bir cinsel partneri olmayan kişilerdir ve genellikle ailesiyle birlikte yaşamaktadırlar. Bu gruptaki kişilerde dominant, agresif bir anne figürü dikkat çekmektedir. Ayrıca bu kişilerde ergenlik döneminden itibaren röntgencilik, teşhircilik, aşırı mastürbasyon gibi sapkın davranışlar görülebilmektedir (Holmes ve Holmes, 2009). Saldırganlar kendilerini gerçek bir ilişkide olduğuna inandırdıkları için ilk saldırıdan sonra da mağdurla iletişim kurmaya çalışabilirler ve yakalanana kadar cinsel saldırıları devam ettirebilirler (Holmes ve Holmes, 2009).

1.1.4.2. Erkeklik İspatlayıcı Cinsel Saldırganlar: Erkeklik ispatlayıcılar erk onarıcıların tersine, erkekliklerine fazla güvenirler. Amaçları cinsel arzularını tatmin etmek değil, erkekliklerini ve güçlerini kadına göstermek, bunu ispat etmektir (Holmes ve Holmes, 2009). Erkek olduğu için, tecavüzün sahip olduğu bir hak olduğunu düşünmekte ve kadını cinsel ilişkide bir obje olarak görmektedirler (Holmes ve Holmes, 2009).

Bu kişilerin giyimlerinde, davranışlarında erkek kimliğini yansıtmaya çalıştığı, küfürlü, kadını aşağılayıcı bir biçimde konuştuğu ve maço tavırlar sergilediği bilinmektedir. Bu gruptaki kişilerde alkol ve madde kullanımı yaygın olabilmektedir. Eğitimleri erk onarıcılara göre daha iyi, ancak çoğunlukla lise terk seviyesinde olabilmektedir (Holmes ve Holmes, 2009). Bu bireylerin büyük çoğunluğu evlidir ya da sürekli bir ilişkileri vardır, ancak antisosyal özelliklerinden

dolayı ilişkilerinin genellikle sorunlu olduğu düşünölmektedir. Ayrıca disiplin sorunları olduğu için askerlikte de problem yaşayabilmektedirler (Savino ve Turvey, 2005).

Bu gruptaki saldırganların büyük kısmının (%69) tek ebeveynli ailelerde ya da (%31) evlatlık olarak verildiği ailelerin yanında büyüdüğu, sıklıkla (%74) fiziksel olarak istismar edildiği bilinmektedir (Holmes ve Holmes, 2009).

Bu gruptaki cinsel saldırganların mağdur olarak genellikle kendi yaş gruplarından, kolay ulaşılacakları kişileri seçtikleri düşünölmektedir. Tecavüz olayının aniden geliştiği, mağdura aşırı şiddet uyguladıkları, giysilerini parçaladıkları ve çoğunlukla anal ilişkiyi tercih ettikleri bilinmektedir. Bu gruptaki saldırganlar mağduru, olay sonrası yarı çıplak ya da tamamen çıplak bir halde bırakabilmektedirler. Bu davranış onların mağduru umursamadığını, kendi malı gibi gördüklerini göstermektedir. Bu bireylerin sürekli olarak ispatlamaya çalıştıkları erkeklik kimlikleri ile ilgili sıkıntıları olabileceği düşünölmektedir (Savino ve Turvey, 2005).

1.1.4.3. Öfke Misillemesi Yapan Cinsel Saldırganlar: (Kindar) Bu gruba giren saldırganların temel amaçları kadınlara zarar vermek ve kadınlardan intikam almaktır. Kadınların kendisine haksızlık yaptığını düşündükleri, kadınlardan nefret ettikleri ve intikam almak için cinselliği bir cezalandırma amacı olarak kullandıkları bilinmektedir. Yarısından fazlası (%56) saldırı sırasında kadına ciddi şekilde zarar vermekte; ancak bundan cinsel haz almamaktadır (Holmes ve Holmes, 2009).

Bu bireylerin aile yaşantısı incelendiğinde büyük çoğunluğun parçalanmış ailelerin çocukları olduğu ya da evlatlık olarak verildiği ailelerde büyüdüğü dikkat çekmektedir. % 80'inin tek ebeveynli olup bir kadın tarafından yetiştirildiği bilinmektedir (Holmes ve Holmes, 2009).

Bu gruptaki saldırganların sosyal becerileri gelişmiş olduğu düşünülmektedir. Eğitimlerinin genellikle lise terk seviyesinde olduğu bilinmektedir. Sıklıkla fiziksel temas içeren dövüş sporlarıyla ilgilendikleri, bar, gece kulübü gibi eğlence mekânlarından hoşlandıkları düşünülmektedir. Büyük çoğunluğunun evlidir ancak eşine şiddet uygulamadığından genellikle evlilikle ilgili sorun yaşamamaktadırlar (Holmes ve Holmes, 2009).

Bu gruptaki kişilerde saldırı, duygusal bir reaksiyonun sonucu olabileceği gibi önceden planlanmış bir şekilde de olabilmektedir. Bir agresyon sonucu ortaya çıktığından herhangi bir yer, herhangi bir zaman dilinde gerçekleşebilmektedir (Holmes ve Holmes, 2009). Bu gruptaki saldırganların kadına yönelik aşağılayıcı ve ağır bir şiddet uyguladıkları (elbiselerini yırtma, parçalama vb.), sıklıkla küfrettikleri ve saldırı sırasında silah kullandıkları bilinmektedir. Genellikle aşağılamak için önce anal sonra da oral ilişkiyi tercih etmektedirler. Suç mahallinde belirgin bir öfke olduğu görülmektedir (Savino ve Turvey, 2005). Mağdur genellikle saldırganla aynı yaşta ya da saldırgandan büyük olabilmektedir (Holmes ve Holmes, 2009).

1.1.4.4. Sadist Tecavüzcüler: Sadist tecavüzcülerin temel motivasyonları, kurbanı zarar vermek, acı çektirmektir. Bu tip saldırıda bulunan bireyler kurbanının acı

çekmesinden cinsel haz almaktadırlar. Bu gruptaki saldırganların çok tehlikeli oldukları bilinmektedir (Douglas, Burgess, Burgess ve Ressler, 2006).

Sadist cinsel saldırganların genellikle 30-39 yaşları arasında, eğitim düzeyi lise ve üstü olan bireyler olduğu bilinmektedir. Bu tipteki saldırganların yarıya yakını evli, kendilerine özgü çekicilikleri olan ve kurbanı etkilemek için bunu kullanan bireyler olduğu düşünülmektedir (Holmes ve Holmes, 2009).

Bu gruptaki saldırganların aile yapıları incelendiğinde genellikle orta sınıf, tek ebeveynli ailelerde yetiştikleri bilinmektedir. Büyük kısmının (%63) çocukluk döneminde yoğun bir şekilde istismara uğradıkları ve uygun olmayan cinsel davranışlara tanıklık ettikleri düşünülmektedir (Holmes ve Holmes, 2009).

Bu gruptaki saldırganlar, cinsel saldırı sırasında kurbanı yoğun şiddet uyguladıkları için böyle bir saldırıda çok az sayıda kurban ölümden kurtulmaktadır (Savino ve Turvey, 2005). Kurbanını tekmeleme, ısırma, vurma vajinaya ya da anüse zarar verici madde sokma, kurban üzerine idrar ve dışkı bırakma şekilde şiddet içeren davranışlarda bulunabilmekte ve mağdurun acı çektiğini görmekten cinsel haz almaktadırlar (Douglas ve ark., 2006). Cinsel birleşmede başlangıç için oral sexi tercih ettikleri ve bazen kurban öldükten sonra da cinsel birleşme devam ettikleri bilinmektedir. Bu kişilerin evlerinde, işyerinde pornografik materyal koleksiyonu olabilmektedir. Kurbandan hatıra eşyası (kurbana ait bir eşya, ses kaydı, video kaydı vb.) alıp bunları gizli bir yerde biriktirdikleri bilinmektedir. Bu bireyler koçluk, güvenlik görevlisi gibi cinsel saldırıda bulunmasına olanak sağlayacak, otorite konumunda olabileceği meslekleri seçmektedirler. Ayrıca bu kişiler genellikle

mağdurlarını duygusal olarak kolay incinebilir, benlik saygısı düşük olan bireylerden ve tanımadıkları insanlardan seçmektedirler (Örneğin, fahişeler, bağımlılar vb.) (Holmes ve Holmes, 2009).

1.1.5. Cinsel Saldırganların Sosyo-demografik Özellikleri ve İşledikleri Suça İlişkin Özellikler

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş bireylerin sahip olduğu özellikleri anlamak amacıyla yapılan araştırmalar, düşük sosyo-ekonomik düzey, okul başarısızlığı, istikrarsız iş yaşantıları (Bard, Carter, Cerce, Knight, Rosenberg ve Schneider, 1987), kötü barınma ve yaşam koşulları, problemlili aileler, ihmal ve istismar yaşantıları (Connolly ve Woollons, 2008) gibi özelliklerin cinsel saldırıda bulunmuş bireylerde ortak olduğunu göstermiştir.

Cinsel saldırganların yaş ortalamasının genellikle 25-40 arasında olduğu görülmektedir (Lyn ve Burton, 2005; Scott ve ark., 2006; Goodwill ve Alison, 2007; Greenall ve West, 2007; Goodwill, Alison ve Beech, 2009; Mokros ve Alison, 2010). Armentrout ve Haver'in (1978) araştırmasına katılan 51 cinsel saldırganın yaş aralığı 18-67, yaş ortalaması ise 30,5'tir. Avustralya'daki bir araştırmada araştırmaya katılan 418 yetişkin cinsel saldırganın yaş ortalaması 28,75 olarak bulunmuştur (Williamson, Day, Howells, Bubner ve Jauncey, 2003). Connolly ve Woollons'un (2008) araştırma sonuçları, cinsel saldırıda bulunanların sıklıkla 31-40 yaş aralığında olduğunu ortaya koymuştur. Ancak bazı araştırmalar bu aralığın altında, bazıları ise üstünde olan ortalamalar saptamıştır. Kelly'nin (1979) bulgularına göre saldırganların % 80'i 30 yaşından, %75'i ise 25 yaşından küçüktür

(aktaran Holmes ve Holmes, 2009). Proeve ve Reilly'nin (2007) araştırmasına katılan 324 çocuk tecavüzcüsünün yaş ortalaması 42,4'tür. Kanada'da 168 cinsel saldırganla (53 tecavüzcü, 62 pedofil, 53 sadist) yapılan araştırmada tecavüzcülerin en fazla (%41) 26-40 yaş aralığında; pedofillerin en fazla (%60) 40-70 yaş aralığında; sadistlerin ise en fazla (%36) 18-25 yaş arasında olduğu görülmüştür (Dickey, Nussbaum, Chevolveau, ve Davidson, 2002). 48 yetişkine karşı cinsel saldırıda bulunmuş, 43 çocuğa karşı cinsel saldırıda bulunmuş bireyin katıldığı araştırmada her iki grubun yaşları açısından anlamlı bir sonuç elde edilememiştir (Abracen, Looman, Fazio, Kelly ve Stripe, 2006).

Cinsel saldırı suçu işlemiş bireylerin eğitim düzeyi düşük olmakla birlikte, diğer suç gruplarına göre farklılık göstermemektedir. Farklı suçlar nedeniyle ceza almış kişilerin eğitim düzeyinin genellikle ilkököl ve ortaokul seviyesinde olduğu görülmüştür (Holmes ve Holmes, 2009; Connolly ve Woollons, 2008; Carter ve Hollin, 2010; Mokros ve Alison, 2010). Bu da özellikle cinsel saldırganlarda değil, suçlu grupta (herhangi bir suçtan dolayı ceza almış olan) genellikle düşük eğitim düzeyinin görüldüğünü düşündürmektedir.

Cinsel saldırganların medeni durumları ile ilgili genel bir sonuç bulunmamaktadır. Farklı araştırmalarda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Bu kişilerin genellikle düzenli bir işinin olmadığı bilinmektedir (Mokros ve Alison, 2010). Mokros ve Alison'un (2010) araştırmasında araştırmaya katılanların %43'ü bekârdır ve %71'inin nitelikli bir işi yoktur. Greenall ve West'in (2007) araştırma sonuçları ise cinsel saldırganların %5'inin evli, %61'inin düzenli bir işinin olmadığı sonucunu ortaya koymuştur. Williamson, Day, Howells, Bubner ve Jauncey'in (2003) araştırmasında

katılımcıların %58,8'inin bekâr olduğu ve %58,7'sinin düzenli bir işi olmadığı saptanmıştır.

Greenall ve West'in (2007) araştırmasında saldırganların % 71'inde alkol ve madde kullanımı olduğu, %63'ünde psikiyatrik rahatsızlık olduğunu saptamıştır. Çocuk tecavüzcüleri ile yetişkin tecavüzcülerini karşılaştıran bir çalışmada ise psikiyatrik özellikler bakımından her iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (Abracen ve arkadaşları, 2006).

Cinsel saldırı suçu nedeniyle ceza almış olanların çoğunun geçmişte de herhangi bir suçtan mahkûmiyet aldıkları görülmektedir. Bu suçlar hırsızlık, adam yaralama, gasp gibi eylemler ve cinsel suçlar olabilmektedir (Goodwill ve arkadaşları, 2009; Carter ve Hollin, 2010; Mokros ve Alison, 2010). Şiddet içeren saldırıda bulunan saldırganların suç geçmişinin daha fazla olduğu görülmektedir (Scott ve ark., 2006; Goodwill ve arkadaşları, 2009). 1997'de Davies, Wittebrood ve Jackson, 210 cinsel saldırı suçu işlemiş bireyin %85'inin suç geçmişi ortaya koymuştur (aktaran Scott ve ark, 2006). Aynı yıl Jackson, Eshof ve Klauver'in yapmış olduğu çalışmada, cinsel saldırı suçu işlemiş olan bireylerden, mağduruna karşı aşırı şiddet içeren davranışlarda bulunanların, geçmişte suç işleme oranının, az şiddet davranışında bulunmuş olanlara göre daha fazla olduğu saptanmıştır (aktaran Scott ve ark, 2006).

Cinsel saldırganların işledikleri suça ve mağdura ilişkin bilgiler; suçun nerede, nasıl işlendiği, saldırganla mağdurun tanışıklığını, saldırı sırasında herhangi bir araç kullanıp kullanmadığı, eylemin planlı olup olmadığı, eylem sırasında alkol ya da madde kullanımı ile ilgili bilgileri kapsar. Prove ve Reilly'nin (2007) araştırmasında

katılan 324 çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan katılımcının mağdurunun %72'si kadındır. Saldırıların %48,5'inde mağdur aile içinden, %42'sinde aile dışından, %8'inde ise hem aile içinden hem de aile dışından olan çocuklardır.

McCabe ve Wauchope'nin Avustralya'da 130 cinsel saldırı suçunu incelediği araştırmada, saldırıların %42'sinin mağdurun evinde, %34'ünün ise kamuya açık eğlence mekânlarında gerçekleştiği görülmüştür. Büyük çoğunlukla (%42) saldırgan, mağdurun tanımadığı, onu evine kadar takip edip saldırıyı gerçekleştiren bir yabancısıdır. Saldırganların %24'ü ise mağdurun iş arkadaşıdır (McCabe ve Wauchope, 2005). Çeşitli araştırma bulgularını bir araya toplayan bir çalışmada da, saldırganların genellikle mağdurun tanımadığı kişiler olduğu görülmüştür (Carter ve Hollin, 2010). Ancak Lyn ve Burton (2005) araştırmasında katılımcıların %88'i mağduru önceden tanıdığını saptamıştır.

Greenall ve West'in (2007) araştırması, cinsel saldırıların %54'ünün aniden geliştiğini ortaya koymuştur. Holmes ve Holmes (2009) ise, cinsel saldırının genellikle planlı bir eylem olduğunu ifade etmiştir. California'da yapılan araştırmada, saldırganların %92'sinin eylemi önceden planladığı saptanmıştır (Holmes ve Holmes, 2009). Avustralya'da yapılan bir araştırmaya katılan hükümlülerin %62'sinin, cinsel saldırı sırasında şiddet içeren davranışlara başvurduğu saptanmıştır (Williamson ve ark., 2003).

Türkiye'de de, dünyadaki diğer ülkelerde olduğu gibi, çocuklara ya da yetişkinlere cinsel saldırıda bulunmuş bireylerin çeşitli özelliklerini saptamak amacıyla, farklı

illerde çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu araştırmalarda mağdurların genellikle kadın olduğu saptanmıştır. Gölge (2005) mağdurların %85'inin, Aladağ (2010) %90'ının, Cantürk ve Koç (2010) %78'inin, Karayel (2006) ise %65'inin kadın olduğunu ortaya koymuştur.

Cinsel saldırı davranışında bulunanların genellikle erkek olduğu, bu bireylerin eğitim düzeyinin ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde olduğu saptanmıştır (Gölge, 2005; Karayel, 2006; İçli, Arslan, Başpınar, Bahtiyar, Dinler ve Altay, 2007; Erler, 2008; Aladağ, 2010; Özbay, 2010; Cantürk ve Koç, 2010).

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan bireylerin, cinsel saldırıda buldukları yaşın genellikle 19-29 yaş arasında olduğu görülmüştür (Aladağ, 2010). Cinsel saldırganların medeni durumları ile ilgili bulgular ise çeşitlidir. Araştırmaların bazıları gruplar arasında anlamlı fark bulamamış (Gölge, 2005; Özbay, 2010, İçli ve ark., 2007) ancak bazıları ise cinsel saldırıda bulunanların büyük bir çoğunluğunun bekâr olduğu sonucunu elde etmiştir (Karbeyaz, 2009; Cantürk ve Koç, 2010).

Cinsel saldırıda bulunanların mesleklerine ilişkin bilgilerde de farklı bulgular elde edilmiştir. Çalışmaların bir kısmı cinsel saldırganların büyük çoğunluğunun işçi olduğunu ortaya koyarken (Gölge, 2005; Özbay, 2010) bazıları da saldırganların genellikle serbest meslek çalışanları olduğunu saptamıştır (Karayel, 2006; Karbeyaz, 2009; Cantürk ve Koç, 2010). Ancak araştırmaların tamamı cinsel saldırı suçundan hüküm giymiş bireylerin genelinin saldırıdan önce düzenli bir işi olduğunu ortaya koymuştur (Gölge, 2005; Karbeyaz, 2009; Cantürk ve Koç, 2010, Özbay, 2010).

Ayrıca bazı araştırmalarda saldırganların sosyoekonomik düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür (Gölge, 2005).

Özbay'ın (2010) çalışmasında, saldırganların % 40'ının sabikalı olduğu bulunmuş ve bu grubun %29'unun cinsel suçlardan sabıka aldığı saptanmıştır (Özbay, 2010). Cantürk ve Koç'un (2010) araştırma sonuçları ise saldırganların %18'inin sabikalı olduğunu ve bu grubun %12'sinin cinsel suçlardan sabıka aldığını ortaya koymuştur (Cantürk ve Koç, 2010).

Saldırıya ilişkin bilgilere bakıldığında, saldırıların büyük çoğunluğunun saldırganın evinde ve önceden planlanarak gerçekleşmiş olduğu görülmektedir (Karbeyaz, 2009; Özbay, 2010). Aladağ'ın (2010) araştırmasında saldırıların %66'sı saldırgan ve mağdurun evi dışında, %24'ü saldırganın evinde, %6'sı ise mağdurun evinde gerçekleşmiştir. Gölge'nin 2005'te yapmış olduğu araştırma sonuçları, çocuklara karşı yapılan saldırıların %33'ünün saldırganın evinde, % 18'inin ıssız bir yerde; yetişkinlere yapılan saldırıların ise %31'inin ıssız bir yerde % 21'inin ise mağdurun evinde gerçekleştiğini ortaya koymuştur (Gölge, 2005).

Cinsel saldırıların büyük bir kısmında, saldırganla mağdurun birbirini önceden tanıdığını saptanmıştır (Gölge, 2005; Karayel, 2006; Karbeyaz, 2009; Aladağ, 2010; Erdoğan, Tufan, Karaman, Atabek, Koparan, Özdemir, Çetiner, Yurteri, Öztürk, Kurçer ve Ankaralı, 2011).

Cinsel saldırıda, fiziksel şiddetin kullanılması yaygındır (Gölge, 2005; Karayel, 2006, Aladağ, 2010, Özbay 2010, Erdoğan ve ark., 2011). Saldırılarda kesici ve

delici alet kullanımına sıkça rastlanmaktadır (Gölge, 2005). Cinsel saldırganların % 68'i işlediği suçu reddetmektedir (Aladağ, 2010).

1.1.6. Cinsel Saldırganların Aile İlişkileri

Ailenin yapısı, aile bireyleriyle olan ilişkiler bireyin davranışlarının şekillenmesinde oldukça etkilidir (Yörükoğlu, 1993). Kişinin aile bireyleriyle olan ilişkilerinin cinsel saldırı suçlarında önemli etkisinin olduğu öne sürülmektedir (Göker, Aktepe, Hesapçioğlu ve Kandil, 2009; Holmes ve Holmes, 2009).

Cinsel saldırganların aile ilişkilerini inceleyen bazı araştırmalar, bu kişilerin babaları ile problemleri olduğunu ortaya koymuştur (Lang ve Langevin, 1991; Gölge, 2005; Greenall ve West, 2007; Carter ve Hollin, 2010). Lang ve Langevin'in (1991) araştırmasına, 66 heteroseksüel, 29 homoseksüel pedofil, 36 ensest suçlusu ve 50 herhangi bir cinsel suç geçmişi bulunmayan kişiden oluşan kontrol grubu katılmıştır. Cinsel saldırıda bulunmuş olan üç grupta agresif, sıkı denetimli baba figürü olduğu görülmüştür. Bu üç gruptan en çok homoseksüel pedofil grubundakiler, babalarının fazlasıyla agresif ve otoriter olduğunu bildirmiştir. Bu da bireyin çocukluğunda erkeklere karşı geliştirdiği düşmanlığın, ilerde kurban cinsiyeti seçiminde etkili olabileceğini düşündürmektedir (Lang ve Langevin, 1991). Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş üç grupta, çoğunlukla annelerin babaya karşı agresif; çocuklarına karşı agresif olmadığı saptanmıştır (Lang ve Langevin, 1991). Bu araştırma sonuçları baba ile çocuk arasındaki ilişkinin cinsel saldırı suçu ile ilişkili olabileceğini göstermektedir. Agresif olan ve çocuklarına sıkı denetim uygulayan babaların çocukları cinsel saldırı suçu için risk taşıyabilmektedir. Gölge de kendi çalışmasında

benzer sonuçlar elde etmiş ve cinsel saldırganların ailede en çok baba ile sorun yaşadığını ortaya koymuştur. Cinsel saldırganların aile içinde en iyi anlaşmaları bireyin anne olduğu saptanmıştır. Baba ile olan ilişkileri en olumsuz olan grubun ise çocuklara karşı cinsel saldırı suçu işlemiş grup olduğu görülmüştür (Gölge, 2005).

Bazı araştırmalar ise cinsel saldırganların çocukluğunda kadınlarla çatışma yaşadığını iddia etmektedir. Cinsel saldırganların annelerinin aşırı kontrolcü, dominant, cezalandırıcı; babalarının ise ilgisiz, soğuk, uzak, mesafeli, zaman zaman cezalandırıcı ve zalim olduğu saptanmıştır. Saldırganların kadınlara karşı olan düşmanlığının, çocukluk döneminde annesi ile olan ilişkisinde çektiği acıdan kaynaklanabileceği düşünülmektedir (Holmes ve Holmes, 2009).

Cinsel saldırı olgularını inceleyen farklı araştırma sonuçları da bu bilgileri destekler niteliktedir. Babanın ilgisiz, soğuk olması, tutarsız davranışları, alkol kullanımı; annenin nörotik belirtiler sergilemesi; parçalanmış aile yapısı; cinsel istismar öyküsü gibi faktörlerin, cinsel saldırı suçunda bulunmada önemli risk faktörleri olduğu görülmüştür (Göker, Aktepe, Hesapçioğlu ve Kandil, 2009).

Cinsel saldırı davranışında bulunmuş bireylerde, erken çocukluk döneminde ebeveynle ya da kardeşle uzun süre yatak paylaşımı sıklıkla görülmektedir. Bu da çocuğun erken yaşta aşırı cinsel uyarıma maruz kalmasına neden olabilir. Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş bazı bireylerde anne ile yatak paylaşımının ergenlik dönemine kadar devam ettiği görülmüştür (Holmes ve Holmes, 2009).

1.2.Çocukluk Örselenme Yaşantıları

Travma bireyin günlük yaşamını olumsuz etkileyen ruhsal yapısını ve çevresiyle uyumunu bozan her türlü olay olarak tanımlanabilir (Karakaya ve Coşkun, 2007). Bir olayı travma olarak tanımlayan unsurlardan biri travmanın kişinin yaşamına ve/veya beden bütünlüğüne yönelik tehdit oluşturmasıdır (Karakaya ve Coşkun, 2007). Diğer bir unsur, yaşanan deneyimin kişinin günlük deneyimlerinin dışında kalması, sahip olduğu şemaların içine oturmaması, bu nedenle de kişinin yaşadığı olaya anlam verememesidir. Yaşanan olaya anlam vermedeki güçlüğü diğer bir nedeni, travmanın kişide aşırı fizyolojik uyarılma yaratarak bilişsel süreçleri bozması ve bilginin doğru işlenememesine neden olmasıdır (Sungur, 1999). Doğal afetler, savaşlar, trafik kazaları, fiziksel veya cinsel şiddet, çocukluk dönemindeki istismar ve ihmal yaşantıları, yaşamı tehdit eden bir hastalık tanısı alma çeşitli travmatik yaşantılar arasında sayılabilir (Karakaya ve Coşkun, 2007).

Çocukluk döneminde yaşanan, bireyi en çok etkileyen travmalar, çocuğun yaşadığı istismar yaşantılarıdır. Çocuk istismarı “Çocuğun bakımından sorumlu olan erişkin bireylerin çocuğun fiziksel, gelişimsel ve psikososyal açıdan iyi olma halini olumsuz yönde etkileyen tutum ve davranışlarıdır” (Polat, 2009, s. 126).

Çocuk istismarı kavramı ilk olarak 1970’li yıllarda kadın hareketlerinin başlamasıyla ortaya çıkmıştır (Page, 2004). O dönemde, basın kadınların ve çocukların uğradığı şiddete fazlaca yer vermiş ve böylece çocuk istismarı toplumsal bir sorun olarak görülmeye başlanmıştır. Ardından Kempe, Silverman, Steele, Droegemuller ve Silver’in çalışmaları sonucu Uluslararası Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme

Derneği (International Society for Prevention Child Abuse and Neglect) kurulmuştur. Bu dernek istismar turleri, istismara uğramış olan çocukların tedavileri, istismarı önleme programları ile ilgili araştırmalar yapmaya başlamıştır (aktaran Page, 2004). Çocukluk dönemindeki örselenme yaşantıları fiziksel, cinsel, duygusal istismar ve ihmal olarak 4 grupta incelenmektedir (Olive, 2007).

1.2.1.Fiziksel İstismar

1.2.1.1.Fiziksel İstismarın Tanımı

Fiziksel istismar, bireylerin sahip olduğu kültürel özellikler ve yasal süreçlerdeki farklılıklar bakımından tanımlanması güç bir olgudur. Bir kültürde fiziksel istismar olarak kabul edilen bir davranış, diğer kültürde çocuğun terbiyesi için kullanılan bir yöntem olabilmektedir (Olive, 2007). Amerika'da psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve yargı sistemi, çocuğun ailesi ya da herhangi bir yetişkin tarafından kaza dışı yaralanmasını fiziksel istismar olarak kabul etmektedir (Giardino, Lyn ve Giardino, 2010). Türkiye'de fiziksel istismar, çocuğun fiziksel sağlığını ve gelişimini zedeleyecek bir biçimde çeşitli şekillerde güç kullanılması olarak tanımlanmıştır (şahin, 2007). Fiziksel istismar klinik teşhiste; yanıklar, ekimozlar, yumuşak doku hasarları, kaynar su ile haşlanmalar, kemik, eklem, beyin ve göz hasarları, kırıklar, iç organlara ait hasarlar, zehirlenmeler, gelişme gerilikleri ortaya çıkmaktadır (Polat, 2009).

1.2.1.2.Fiziksel İstismarın Yaygınlığı

Fiziksel istismar, çocuğun fiziksel ve psikolojik sağlığı üzerinde önemli etkileri olan, oldukça yaygın bir sorundur (Fitzpatrick, Carr, Dooley, Howard, Flanagan, Tierney, White, Daly, Shevlin, ve Egan, 2010). Ancak genellikle istismarı aile bireylerinin uygulaması ve çevredekilerin ise bunu kaza olarak algılamasından dolayı saptanması güç olabilmektedir (Taner ve Gökler, 2004; Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007; Şahin, 2007). Emery ve Laumann-Blings'in (2003) ABD'de yapmış olduğu araştırmaya göre her yıl 18000 çocukta, fiziksel istismar sebebiyle kalıcı sakatlıklar meydana gelmektedir (aktaran Avcı ve Tahiroğlu, 2007). 2004 yılında Amerika'da 800.000 çocuk, istismar ve ihmal mağđuru olmuştur. Bu çocukların %18'i fiziksel olarak istismar edilmiştir (Olive, 2007). Türkiye'deki istismar vakalarını inceleyen bir araştırmada fiziksel istismarın yaygınlığının %24 olduğu görülmüştür (Bahar, Savaş ve Bahar, 2009).

1.2.1.3.Fiziksel İstismarın Çocuğa Olan Etkileri

Fiziksel istismarın çocuklar üzerinde pek çok farklı alanda etkileri görülmektedir. Fiziksel istismara maruz kalmış çocuklarda öğrenme güçlüğü, okul performansının azalmasının yanı sıra arkadaşlarına, yetişkinlere ve hayvanlara karşı agresif davranışlar artarken, benlik saygısı azalmaktadır. Kişisel ilişkilere olan etkisi bakımından incelendiğinde, istismara uğramış çocukların yetişkin olduklarında güven ile ilgili problem yaşadıkları ve başkalarıyla ilişki kurmakta güçlük çektikleri saptanmıştır (Olive, 2007). Bunun yanı sıra istismar yaşantıları, depresyon,

anksiyete, travma sonrası stres bozukluğu, kişilik bozuklukları, alkol ve madde kötüye kullanımına neden olabilmektedir (Fitzpatrick ve ark., 2010).

1.2.1.4.Fiziksel İstismar ile İlgili Yapılan Araştırmalar

İsveç'te 2010 yılında yapılan bir araştırmada, polisin tuttuğu fiziksel istismar kayıtlarında bulunan 20 istismar mağduru çocuk incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, fiziksel istismara uğrayan çocukların %60'ı erkektir. Tüm çocukların yaş ortalamasının 6 olduğu saptanmıştır. Çocukların büyük çoğunluğu kendi ailesiyle yaşamaktadır. Bu araştırmada, aile içindeki iletişim sorunları, aile içi çatışmalar, aile içi şiddet, psikiyatrik sorunların varlığı, ebeveynlerin işsiz olması, alkol ya da madde kötüye kullanımı, aile içindeki sağlık problemleri, ekonomik problemler gibi faktörlerin çocuk istismarında çeşitli risk etmenleri olduğu görülmüştür. (Annerback, Svein, ve Gustafsson, 2010).

Seifert, Polusny ve Murdoch'un (2011) hala göreve devam eden Amerikan askerleriyle yaptığı araştırmada, erkeklerde yalnız fiziksel istismar öyküsü, kadınlara oranla daha fazladır. Kadınlarda ise cinsel ve fiziksel istismara birlikte uğrama oranı, erkeklere göre daha yüksektir. Aynı araştırma, çocukluğunda fiziksel ve/veya cinsel istismara uğramış olan bireylerde depresyon, anksiyete, travma sonrası stres bozukluğu, alkol ve madde bağımlılığı görülme riskinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Seifert ve ark., 2011).

Jakupcevic ve Ajdukovic'in (2011) araştırması, ailesinde psikiyatrik hastalığı olan çocukların fiziksel olarak istismar edilme risklerinin yüksek olduğunu göstermiştir.

Ayrıca çalışmaya göre, babasında Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) olan çocukların istismara uğrama riski, ailesinde Anksiyete Bozukluğu ve Depresyon olan çocuklarıkinden yüksektir (Jakupcevic ve Ajdukovic, 2011).

Şahiner, Yurdakök, Kavak ve arkadaşlarına göre çocuklarda her yaş grubunda istismar vakalarına rastlanmaktadır. Ancak en sık 4-8 yaş arasındaki çocuklar istismara maruz kaldığı görülmüştür. İstismar riski açısından annenin yaşına bakıldığında ise, 20 yaşından küçük annelerin çocuklarını daha fazla istismar ettikleri saptanmıştır (aktaran Taner ve Gökler, 2004).

Çocuğun cinsiyeti aile içindeki fiziksel istismarda etkili bir faktördür. Anneler erkek ve kız çocuklarını hemen hemen eşit düzeyde (kız: %53, erkek: %54) istismar ederken; babaların erkek çocuklarına daha fazla fiziksel şiddet uyguladıkları görülmüştür (Ayan ve Kocacık, 2009).

Düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerde istismar yaşantısına daha çok rastlanmıştır. Bu ailelerin, çocuğu cezalandırma yöntemi olarak en fazla fiziksel şiddete başvurduğu görülmüştür (Sarıbeyoğlu, 2007; Tüzün, 2008; Ayan ve Kocacık, 2009; Tuna, 2010). Ebeveynleri düşük eğitim düzeyine sahip olan (ilköğretim seviyesinde) çocuklar daha fazla fiziksel istismara maruz kaldıkları saptanmıştır (Tüzün, 2008; Tuna, 2010).

Ailenin yapısı ve aile bireylerinin birbirleriyle olan ilişkisi, çocuğa uygulanabilecek fiziksel istismarı etkilemektedir. Ölüm, ayrılma gibi sebeplerle parçalanmış ailelerin çocuklarının fiziksel istismar nedeniyle mağdur olma riski artmaktadır (Tuna, 2010).

Bunun yanı sıra, anne ve baba arasında şiddete dayalı bir iletişim olan ailelerde, çocukların hem anne hem de baba tarafından şiddete maruz kaldığı saptanmıştır (Sarıbeyoğlu, 2007; Ayan ve Kocacık, 2009; Tuna, 2010). Aile içindeki bireylerin öfke düzeyleri yükselip, öfke kontrolleri azaldığında, çocuğa uygulanan fiziksel şiddet arttığı görülmüştür. Ayrıca stresle başa çıkmada etkili yöntemler geliştirememiş olma da, fiziksel şiddet uygulama riskini artırabilmektedir (Tuna, 2010).

İstismar kuşaklar arasında aktarılan bir olgu olabilmektedir. Kendisi çocukken istismara uğramış olan ebeveynlerin, çocuklarına fiziksel şiddet uygulama riskleri yükselebilmektedir (Tuna, 2010).

İstismara maruz kalan çocukların saldırgan, zorba davranışlar gösterebildiği ve benlik saygılarının düşük olabildiği görülmüştür (Sarıbeyoğlu, 2007). Zoroğlu ve arkadaşlarının (2001) araştırma sonuçları, fiziksel istismara uğramış ergenlerin %43'ünde kendine zarar verme davranışı, %34'ünde intihar eğilimi olduğunu ortaya koymaktadır. Farklı bir araştırmada, istismara uğramış bireylerin %82'nin intihar etmeyi düşündüğü, %75'inin intiharı planladığı, %60'ının ise intihar girişiminde bulunduğu görülmüştür (Tüzün, 2008).

1.2.2.Cinsel İstismar

1.2.2.1.Cinsel İstismarın Tanımı

Henüz gelişimini tamamlamamış bir çocuğun yetişkinler tarafından cinsel uyarılma amaçlı çeşitli şekillerde kullanılmasıdır (İşeri, 2007). Başka bir deyişle, bir yetişkinle çocuk arasında olan, yetişkin tarafından haz almak amacıyla başlatılan dudakları öpme, genital organlara dokunma, okşama gibi davranışlar ya da vajinal, oral, anal ilişkiyi kapsayan istismar şeklidir (Olive, 2007).

1.2.2.2.Cinsel İstismarın Yaygınlığı

Cinsel istismar vakalarının sadece % 10'u bildirildiği için gerçek yaygınlığını saptamak mümkün olmamaktadır. 2004 yılında Amerika'daki 800.000 istismar ve ihmal mağduru çocuğun %9'u cinsel olarak istismar edilmiştir (Olive, 2007). Gorey, Leslie'nin (1997), Kuzey Amerika'da yapılan çalışmaların bulgularını birleştirdiği çalışmada ise cinsel istismarın yaygınlığının kız çocuklarında %16, erkeklerde ise %7 olarak bulunmuştur (aktaran İşleri, 2007). Türkiye'deki istismar vakalarını inceleyen bir araştırmada cinsel istismarın yaygınlığının %9 olduğu görülmüştür (Bahar, Savaş ve Bahar, 2009). Türkiye'de yapılan farklı bir araştırmada cinsel istismara uğrayan 52 çocuğun %80'inin kız, %20'sinin ise erkek olduğu saptanmıştır (Kurdoğlu, Kurdoğlu, Güler ve Özgökçe, 2010).

1.2.2.3.Cinsel İstismarın Çocuğa Olan Etkileri

İstismar çocuğun hem çocukluk dönemini hem de gelecek yaşantısını şekillendirebilmektedir. İstismara uğrayan her çocuğun yaşadığı olumsuz yaşantıya verdiği tepki farklıdır (Ovayolu ve ark., 2007). Travmanın kendisi kadar, çocuk tarafından nasıl algılandığı da önemlidir. Tecavüze uğrayan bir çocuk bütün bildiklerinin yanlış olduğunu, durup dururken de insanların başına kötü şeyler gelebileceğini düşünürken; diğer bir çocuk yaşadığı travmayı var olan şemalarına oturtmaya çalışmak için, “ben yanlış zamanda yanlış bir yerden geçmeseydim bütün bu yaşadıklarımı yaşamayacaktım” şeklinde düşünüp başına gelen şeyin kendi yaptığı bir yanlıştan kaynaklandığına inanabilir. İlk çocuğun dünyaya ilişkin inancı sarsılırken ikinci çocuk yaşadığı travmatik deneyim için kendisini suçlayabilir (Sungur, 1999).

Tüm bu farklılıklara rağmen istismara uğramış çocuklarda sıklıkla korku, kaygı, depresyon, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu, enürezis ve enkoprezis diğerlerine karşı kızgınlık ve düşmanlık, karşı cinsi gördüğünde bulantı kusma, post-travmatik stres bozukluğu, parmak emme, tırnak yeme davranışları görülebilmektedir (Olive, 2007). Ayrıca bu çocuklarda herkesin önünde mastürbasyon yapma, genital organla oynama, cinsel ilişki taklidi, insanlara sürtünme, anüs veya vajinaya cisim sokmak gibi yaşına uygun olmayan cinsel davranışlar gözlenebilmektedir (Ovayolu ve ark., 2007; Taner ve Gökler, 2004).

İstismara uğramış çocukta benlik saygısı azalırken, beden imgesinde bozulma, kendini yaralama davranışı, intihar düşünceleri, agresyon artabilir. Madde ve alkol

kötüye kullanımına, ihanete uğramışlık, acizlik, damgalanma hissine de neden olabildiği düşünülmektedir (Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007; Olive, 2007).

İstismarcının aile içinden bir birey olması, istismarın uzun süre devam etmesi, istismarın fiziksel şiddeti de içermesi, çocuk söylemesine rağmen aile bireylerini istismar edildiğine inandıramaması, istismarı bildirmekte çok geç kalınması çocuğun yaşadığı travmanın etkisini artırabilen faktörlerdir (Olive, 2007; Cankaya, Talbot, Ward ve Duberstein, 2012).

1.2.2.4.Cinsel İstismar ile İlgili Yapılan Araştırmalar

2012’de yapılan, çocukluğunda cinsel istismar öyküsü olan ve toplum akıl sağlığı merkezinde Majör Depresyon tedavisi gören 106 kadının katıldığı araştırma, cinsel istismar mağdurlarının sosyo-demografik ve psikiyatrik özellikleri, intihar girişimleri hakkında bilgi vermektedir. Yaş ortalaması 35 olan katılımcıların %61’inin işsiz olduğu, %47’sinin lise, %35’inin ise üniversite mezunu olduğu saptanmıştır. %64’ünün travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), %36’sının borderline kişilik bozukluğu tanısı aldığı, %55’inin hayatında bir kere, %27’sinin birden fazla intihar girişiminde bulunduğu sonucu elde edilmiştir. Aile içindeki bir birey tarafından istismar edilenlerde, birden fazla intihar girişimi olduğu, intihar girişiminde bulunanlarda TSSB görülme oranının intihar girişiminde bulunmayanlara göre yüksek olduğu görülmüştür. Katılımcıların %68’inin cinsel istismar sırasında fiziksel şiddete uğradığı, %46’sının 6 yaşından önce cinsel istismara uğradığı saptanmıştır (Cankaya, Talbot, Ward ve Duberstein, 2012).

Bazı araştırmalar çocuklukta cinsel istismara uğramanın, kişide bıraktığı etkiler üzerine yoğunlaşmıştır. Cinsel istismara maruz kalma ergen ya da yetişkinlik döneminde çocuklara karşı cinsel saldırıda bulunma riskini artırabilmektedir. Ayrıca cinsel istismar kızlarda erken yaşta hamilelik, cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanmaya neden olabilmektedir (Widom ve Maxfield, 2001; Topaloğlu, Ünsal ve Altıntaş, 2012).

Cinsel istismarla psikoseksüel fonksiyonlar arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmada katılımcıların büyük çoğunluğunun (%80) kadın olduğu görölmüştür. Araştırmada psikoseksüel fonksiyonun farklı boyutları tanımlanmıştır. Cinsel ilişkiden korkma (korku), ilişki boyunca suçluluk duyma (suçluluk), dokunma ile ilgili problemler (dokunma), uyarılma ile ilgili problemler (uyarılma), cinsel ilişki sırasında tatmin olamama (tatminsizlik) tanımlanan boyutlardır. Araştırma sonuçlarına göre, çocuğun istismara uğradığı yaş 5'ten büyükse, korku, suçluluk ve tatminsizlik artmaktadır. Çocuğun istismar sırasındaki yaşı 5'ten küçükse, en çok dokunma boyutunun olumsuz etkilendiği saptanmıştır. İstismarın bir kere olmasının, en çok korku boyutunu olumsuz etkilediği, birden fazla istismara maruz kalmanın ise dokunma ile ilgili sorunları artırabildiği görölmüştür. İstismar sırasında fiziksel şiddete uğrayanlarda en fazla korku ve dokunma ile ilgili sorunların ortaya çıktığı saptanmıştır. Bu durumun, çocuğun seks ile fiziksel acıyı birlikte kodlamasından kaynaklandığı düşünölmektedir. Birden fazla kişinin saldırısına uğrayan çocuklarda en fazla dokunma, korku, uyarılma boyutunun olumsuz etkilendiği bulunmuştur. Ensest ilişkide ise en fazla dokunma ile ilgili sorunların ortaya çıktığı saptanmıştır. Bu araştırmada, cinsel saldırının karakteristiğinin kişinin psikoseksüel

fonksiyonlarının farklı boyutlarında bıraktığı izler ortaya konulmaktadır (Easton, Cooney, O'leary, Zhang, ve Hua, 2011).

Cinsel istismarla alkolizm arasında da ilişki olduğu düşünülmektedir. Ergen sağlığı ile ilgili ulusal boylamsal araştırmaların (National Longitudinal Study of Adolescent Health) analiz sonuçları ergenlerde cinsel istismar öyküsü ile alkol bağımlılığının, ailedeki bireylerin alkol kullanımından bağımsız olarak, ilişkili olduğunu göstermiştir (Shin, Edwards, Heeren ve Amodeo, 2009).

Türkiye'de yapılan araştırmalar da, cinsel istismar mağdurlarının çeşitli özellikleri ve istismarın yapısı hakkında bilgi vermektedir. Cinsel istismara uğramanın kızlarda erkeklere oranla 3 kat daha fazla olduğu görülmüştür (Kara, Biçer ve Gökalp, 2004). Cinsel istismara uğramış çocukları inceleyen bir araştırmada istismara uğrayanların %90'ının kadın olduğu saptanmıştır (Aladağ, 2010). Farklı bir araştırmada da cinsel istismar mağdurlarının %78'inin kadın olduğu görülmüştür (Cantürk ve Koç, 2010).

Çocukların genellikle aile bireyleri tarafından istismar edildiği saptanmıştır (Kara, Biçer ve Gökalp, 2004). Cinsel istismar fark edilmezse bir kere ile sınırlı kalmayıp yıllarca devam edebildiği, ayrıca cinsel istismarın diğer istismar türlerini de kapsadığı görülmüştür (Dursunkaya, 2007). Karşı koymaya çalışan çocuğa güç kullanılması fiziksel istismarı, kimseye söylememesi için çocuğun tehdit edilmesi duygusal istismarı da kapsadığını göstermektedir (Olive, 2007).

Her yaştaki çocukta cinsel istismar görülebilir; ancak en sık 8-12 yaş aralığındaki çocukların cinsel istismara uğradığı saptanmıştır (Kara, Biçer ve Gökalp, 2004; Göker ve ark., 2010; Kurdoğlu, Kurdoğlu, Güler ve Özgökçe, 2010).

Aile içi ilişkiler incelendiğinde babanın anneye şiddet uyguladığı ailelerde, cinsel istismar vakalarına daha sık rastlandığı görülmüştür (Sarıbeyoğlu, 2007). Aile içinde görülen cinsel istismar olgularında çocuğa cinsel istismarı uygulayan kişinin çoğunlukla (%66) baba olduğu saptanmıştır (Göker ve ark., 2010).

Cinsel istismar mağdurlarında en fazla travma sonrası stres bozukluğu (%37) ve depresif bozukluk (%24) görüldüğü bulgulanmıştır (Göker ve ark., 2010). Bunun yanı sıra cinsel istismar mağduru olan çocuklarda, kendine zarar verme davranışına (%45) ve intihar girişimine (%31) de sıklıkla rastlandığı görülmüştür (Zoroğlu ve ark., 2001).

Cinsel istismar biçimleri incelendiğinde en fazla dokunma (%46) sonrasında vajinal temas (%29) ve anal temas (%21) olduğu görülmüştür (Göker ve ark., 2010).

1.2.3.Duygusal İstismar

1.2.3.1.Duygusal İstismarın Tanımı

Çocukların kişiliğini zedeleyici, duygusal gelişimini engelleyici eylemler olarak tanımlanabilir (Taner ve Gökler, 2004). Duygusal istismar, genellikle tek seferle sınırlı kalmayıp ailenin davranış biçimi olarak sürekli tekrarlanabilmektedir.

Duygusal istismar, ailenin çocuğun varlığını ve psikolojik ihtiyaçlarını reddetmesini, sözlü saldırılarla korkutmasını, çevredekilerle ilişkilerini kısıtlayarak çocuğun sosyalleşmesini engellemeyi, yasal olmayan davranışlara yönlendirmeyi kapsayabilir (Olive, 2007).

Çocuğun ruhsal gelişimi için temel birtakım ihtiyaçları vardır. Bakım veren kişilere güven duyma, yeterli uyaran alma, sosyalleşme, sınırlarını öğrenme, değerli olduğunu hissetme bunlardan bazılarıdır (Avcı ve Tahiroğlu, 2007). Bu ihtiyaçlarının karşılanmamasının yanı sıra, Glaser'e (2002) göre, çocuğu reddetme, sosyal deneyimlerden uzaklaştırma ve arkadaşlık kurmasını engelleme, sözel olarak saldırarak korkutma, çocuğu kendi çıkarları için yasal olmayan davranışlarda bulunmaya teşvik etme duygusal istismar biçimleri olarak kabul edilebilmektedir (aktaran Sarıbeyoğlu, 2007; Olive, 2007).

1.2.3.2. Duygusal İstismarın Yaygınlığı

Duygusal istismarın tanımındaki güçlükler, yaygınlığının net bir şekilde saptanmasında sorun oluşturabilmektedir. Arata, Langhinrichsen-Rohling, Bowers ve O'Brien (2007) İngiltere'de duygusal istismarın tüm istismar türleri içerisinde %18 oranında olduğunu bildirmiştir (aktaran Dursunkaya, 2007). Amerika'da 2000 yılında yapılan anketlerde, 1100 çocuğun, ebeveynin kötü davranışları nedeniyle öldüğü ve bu ölümlerin yarısının da ihmalden kaynaklandığı saptanmıştır (Olive, 2007). Konanç, Gürkaynak ve Egemen (1991) Türkiye'de ise bu oranın %10-53 arasında değiştiğini ifade etmiştir (aktaran Öztürk, 2007). Bahar, Savaş ve Bahar'ın

(2009) araştırmasına göre, tüm istismar türleri içerisinde duygusal istismarın %78 oranında olduğu görülmektedir.

1.2.3.3.Duygusal İstismarın Çocuğa Olan Etkileri

Duygusal istismar bireyin kişiliğinde ve ruhsal yapısında çeşitli sorunlara yol açabilmektedir. Kendisini olumsuz algılama, huzursuzluk, gerginlik ve kaygı, değersizlik hissetme, aileden uzaklaşma, aileye ve diğerlerine karşı yoğun öfke geliştirme, bağımlı kişilik özellikleri, uyumsuz ve saldırganlık içeren tepkiler, içe dönme, bunlardan bazılarıdır (Kulaksızoğlu, 2004).

Spertus, Yehuda, Wong, Halligan Seremetis'in (2003) duygusal örselenmenin etkisini diğer örselenme tiplerinin etkisinden ayırarak yaptığı araştırmalar, duygusal örselenmenin bireylerde, emosyonel problemler, aşırı öfke, adaptasyon sorunlarına neden olabileceğini ve bunun yanı sıra anksiyete, depresyon gibi bozukluklara da yol açabileceğini ortaya koymuştur (aktaran Dursunkaya, 2007). Ayrıca duygusal istismara uğramış olan çocukların, kendine zarar verme davranışında bulunabileceği ve intihar girişimi riski taşıyabileceği de bulgulanmıştır (Zoroğlu ve ark., 2001).

1.2.3.4.Duygusal İstismar ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Çocuklarda duygusal istismar, fiziksel veya cinsel istismarla birlikte görülebildiği gibi bunlardan bağımsız olarak da görülebilmektedir (Öztürk, 2007). Duygusal istismar ile fiziksel ve cinsel istismar arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğunu gösteren araştırmalar mevcuttur (Coşgun, 2010). Coşgun'un (2010) suça

yönelen ergenlerle yapmış olduğu araştırmada, katılımcıların duygusal, fiziksel, cinsel örselenme yaşantıları arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Araştırmaların bir kısmında duygusal istismar yaşantısının çocukluk döneminde en sık rastlanan örselenme yaşantısı olduğu görölmüştür. Tüzün'ün (2007) kendine zarar verme davranışı olan ergenlerle yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların en fazla duygusal örselenme yaşantılarına, en az ise cinsel örselenme yaşantılarına maruz kaldığı saptanmıştır. Coşkun (2010) suça yönelen ergenlerle yapmış olduğu çalışmada, katılımcılarda en sık duygusal ve fiziksel istismar, en az da cinsel istismar yaşantısına rastlandığını belirtmiştir. Zoroğlu ve arkadaşların (2001) lise öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmada, en sık bildirilen ruhsal travmalar ihmal (%16) ve duygusal istismar (%15), sonra fiziksel istismar (%13), en son ise cinsel istismardır (%10). Bahar, Savaş ve Bahar (2009) Türkiye'de çocuk istismarı konusunda yapılan araştırmalarda, %78 gibi yüksek bir oran ile duygusal istismarın ilk sırada olduğunu belirtmiştir.

Duygusal istismarda cinsiyet faktörünün etkisi açısından bakıldığında, Savi'nin (1999) araştırmasına göre kızların ve erkeklerin anne ve babaları tarafından eşit düzeyde duygusal olarak istismar edildikleri saptanmıştır (aktaran Öztürk, 2007). Bu bilgiye göre duygusal istismarda cinsiyetin ayırt edici bir faktör olmadığı düşünölebilir.

Duygusal istismarın nedenlerine ilişkin sonuçlar ortaya koyan çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Duygusal istismarın ortaya çıkmasında özellikle yoksulluk, ebeveyn

kontrolündeki eksiklik, aile içinde samimi olmayan ilişkiler ve ailede alkolizm faktörlerinin etkisi olduğu saptanmıştır (Iravani, 2011).

Kişinin yaşadığı yer ile duygusal istismar arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Lise öğrencileriyle yapılan araştırmada uzun süre köyde yaşamış olan çocukların duygusal istismara maruz kalma riskinin, şehirde yaşayanlara göre daha yüksek olabileceği saptanmıştır. Aynı araştırma sonuçlarına göre, anne babanın eğitim seviyesinin, ekonomik düzeyinin düşük olması ve anne baba arasındaki çatışmanın çocuğun duygusal istismara maruz kalma riskini artırabilen faktörler olabileceği görülmüştür (Siyez, 2003).

Çocuklukta duygusal istismarın etkilerini araştıran çeşitli araştırmalar yapılmıştır. New York, New Jersey ve Ohio'da yaşayan 194 ergenin katıldığı araştırmada çocukluğunda duygusal istismara maruz kaldığını bildiren ergenlerin duygusal istismara maruz kalmadığını bildirenlere göre daha fazla anksiyete ve panik bozukluk semptomları gösterdikleri saptanmıştır (McCullough, Miller ve Johnson, 2010). Kanada'da yapılan araştırma sonuçları da duygusal istismarın psikolojik sıkıntıyı artırdığını ortaya koymuştur (Weis, Weashter ve Wekerle, 2011).

Buser ve Hackney'in araştırma sonuçları, çocukluğunda duygusal istismara maruz kalma ile kendini yaralama davranışı arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Kendine zarar verme davranışının en sık deriyi kesme biçiminde yapıldığı görülmektedir (Buser ve Hacney, 2012).

İsrail'deki 91 ve 99 kişinin katıldığı iki çalışma, çocukluk dönemindeki duygusal istismar yaşantılarının, yetişkinlikteki romantik ilişkileri olumsuz etkilediğini göstermektedir. Bu çalışmaların sonuçlarına göre, çocukluk dönemindeki duygusal örselenme yaşantıları, kişinin kendini sürekli eleştirmeye yatkınlık kazanmasına neden olabilmekte, kendini sürekli eleştirme de kişinin genel ilişkilerini ve romantik ilişkilerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bunun yanı sıra duygusal örselenmenin yetişkinlikte duygusal ve kognitif problemlere neden olabildiği saptanmıştır. Aynı araştırmada duygusal örselenme ile travma sonrası stres bozukluğu arasında da pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (Lassrı ve Shahar, 2012).

Siyez'in (2003) araştırmasına göre duygusal istismarın artması benlik saygısının azalmasına, anksiyete ve depresyon düzeyinin artmasına neden olabilmektedir. Bunun yanı sıra duygusal istismar mağdurlarında kendine zarar verme davranışına sıklıkla rastlandığı bulgulanmıştır (Tüzün, 2008). Zoroğlu ve arkadaşları (2001) duygusal istismar mağdurlarının % 42'sinde kendine zarar verme davranışı, % 31'inde ise intihar girişimi olduğunu saptamıştır.

1.2.4.İhmal

1.2.4.1.İhmalin Tanımı

Çocuğa bakmakla yükümlü kimselerin çocuğun beslenme, barınma, giyinme, eğitim, sağlık ve sevgi gibi temel gereksinimlerini ihmal etmeleri sonucu, çocuğun bedensel, duygusal, ahlaki, motor ya da sosyal gelişiminin engellenmesi olarak

tanımlanmaktadır (Olive, 2007). Fiziksel, duygusal ve eğitimsel olmak üzere üç alanda tanımlanmıştır (Avcı ve Tahiroğlu, 2007).

Fiziksel ihmal, çocuğun ihtiyacı olan sağlık hizmetinin verilmemesi, sahip olduğu hastalığın ya da yaralanmasının önemslenmemesi, evden kovulmayı, yalnız bırakılması, gerekli olan sağlık kontrollerinin yaptırılmamasıdır (Avcı ve Tahiroğlu, 2007). Duygusal ihmal; çocuğun gelişimi için gerekli olan ilgi, sevginin verilmemesi, duygusal destekten yoksun bırakma (Taner ve Gökler, 2004), eğitimle ilgili ihmal ise çocuğun yaşı ve gelişim düzeyiyle ilgili ihtiyacı olan eğitim almasına engel olma, okula göndermeme, çocuğu denetlememe olarak kabul edilebilir (Avcı ve Tahiroğlu, 2007).

1.2.4.2. İhmalin Çocuk Üzerindeki Etkileri

İstismar yaşantısında, sorunlu da olsa, ebeveyn ile çocuk arasında bir tür ilişki mevcuttur. Ancak ihmalde çocukla ebeveyn arasında yeterli ilişki yoktur, ilişkisizlik hali söz konusudur. Bu nedenle, ihmalin çocuk üzerindeki etkileri yıkıcı olabilmektedir (Dursunkaya, 2007).

Özellikle fiziksel olarak ihmal edilmiş çocuklarda çeşitli sağlık sorunları, gelişimsel (motor ve dil becerilerinde) gerilikler, yeme bozuklukları görülebilmektedir. Duygusal ihmal ise, duygularını ifade etmede güçlüğü, iletişim sorunlarına, sosyalleşme problemlerine, düşük benlik saygısına neden olabilmektedir (Olive, 2007).

Bebekliğinden itibaren ihmal edilmiş çocuklarda güvensiz bağlanma, saldırganlık, çekingen kişilik özellikleri, motivasyon yetersizliği görülebilmektedir (Dursunkaya, 2007).

1.2.5. Çocuk İstismarı ve İhmalinin Nedenleri

Çocuk istismarı ve ihmalinin nedenleri araştırıldığında, pek çok nedenin çeşitli istismar türlerinde ve ihmalde ortak olduğu dikkati çekmektedir. Ebeveynlerden kaynaklanan nedenlerden bazıları; çocuğun bakımını üstlenmiş kişinin iş ve aile yaşamındaki stres, çocuğun bakımını tek ebeveynin üstlendiği ailelerde bu sorumluluğun kişiye yüklediği yük ve bu yükün altından kalkamama, ekonomik koşulların ve sosyal desteğin yetersiz olması olabilir (Olive, 2007).

Bakım veren kişinin kişilik özellikleri, çocukluğundaki örselenme yaşantıları, dürtü kontrolündeki ve kişiler arası ilişkilerindeki problemler, özgüveninin düşük olması, bir psikiyatrik sorunun varlığı da önemli etkenler olabilmektedir (Dursunkaya, 2007).

Çocuğun sahip olduğu özellikler düşünüldüğünde; dikkat dağınıklığı ve hiperaktivite bozukluğu, mental sorunlar nedeniyle ebeveynin beklentilerini karşılayamaması da istismarın bir başka nedeni olabilmektedir (Olive, 2007).

1.2.6. Çocukluk Örselenme Yaşantıları ve Cinsel Saldırı Davranışı

Çocukluk dönemindeki yaşantılar bireyin kişiliğini, dolayısıyla gelecekteki davranışlarını ve ilişki kurma biçimini doğrudan etkileyebilmektedir (Koroğlu ve

Türkçapar, 2009; Taner ve Gökler, 2004). Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre, çocukluk döneminde istismar öyküsü olan bireylerin duygu düzenleme becerilerinin, istismar öyküsü olmayanlara göre düşük olduğu, bağlanma problemleri yaşadıkları ve başkalarıyla (akranları, arkadaşları, öğretmenleri) ilişki kurmakta güçlük çektikleri görülmüştür (Kim ve Cicchetti, 2010). Özellikle cinsel istismar mağdurlarının örselenme yaşantıları, gelecekte sağlıklı bir cinsellik anlayışı geliştirmelerini engellemektedir (Page, 2004; Walker, Holman ve Busby, 2009). Bu nedenle cinsel saldırıların sebeplerini araştıran çalışmaların son yıllarda odaklandığı konulardan biri, çocukluk dönemi örselenme yaşantılarıdır (Connolly ve Wollons, 2008).

Bu alanda yapılan araştırmalar, çocuklara veya yetişkinlere karşı cinsel saldırılarda bulunan bireylerin, çocukluk döneminde istismara uğradığına ilişkin sonuçlar elde etmiş ve bu istismarların, kısır döngü şeklinde gelecek nesillere aktarılabilirliğini göstermiştir (Connolly ve Wollons, 2008; Carter ve Hollin, 2010).

Metodolojik problemler bu alanda net verilere ulaşmayı engellese de, elde edilen bulgular çocukluğunda istismar edilmiş (duygusal, fiziksel ve cinsel) bireylerin yetişkin olduğunda, başkalarını istismar etme riskinin yüksek olabileceğini göstermektedir (Lang ve Langevin, 1991; Romano ve Deluca, 1997; Salter, Millan, Richards, Talbot, Hodges, Bentoviim, Hastings, Stevenson ve Skuse, 2003; Gölge, 2005; Olive, 2007; Proeve ve Reilly, 2007; Connolly ve Woollons, 2008; Aladağ, 2010; Cantürk ve Koç, 2010).

Proeve ve Reilly (2007) cinsel saldırganlarla, cinsel saldırı eyleminde bulunmamış olan bireylerin çocukluk dönemi örselenme yaşantılarını karşılaştırdığı araştırmasında, cinsel saldırganların diğer gruba göre daha fazla fiziksel istismara maruz kaldığı sonucunu elde etmiştir.

Çocukluklarında çeşitli şekilde istismar edilmiş bireylerin katıldığı araştırma sonuçları, çocukluğunda herhangi bir şekilde (duygusal, fiziksel, cinsel) istismara uğramış olan bireylerin %27'sinin yetişkin olduğunda herhangi bir cinsel suçtan dolayı uyarı ya da mahkûmiyet aldığını ortaya koymuştur. Ayrıca bu kişilerin yarısına yakınının penetrasyon içeren bir suçtan dolayı mahkûmiyet aldığı saptanmıştır. Çocukken mağdur olup, yetişkin olduğunda cinsel suç işleyen bu bireylerin büyük çoğunluğunun, kadınları istismar ettiği görülmüştür. Bunların %26'sının aile üyelerini, %61'inin aile dışından bireyleri, %6'sının ise hem aile üyelerini hem de diğer bireyleri istismar ettiği bulgulanmıştır. İstismarcıların %73'ünün uzun süreler (3-8 yıl) boyunca, mağdurlarını istismar etmeye devam ettiği saptanmıştır (Salter ve arkadaşları, 2003).

Connolly ve Wollons (2008), çocuklara ve yetişkinlere karşı cinsel saldırıda bulunanların büyük bir kısmının, çocukluklarında aile içinde ve aile dışında istismara maruz kaldıklarını saptamıştır. Buna göre, bireylerin çocukluk döneminde yaşadığı olumsuz tecrübelerin, sağlıklı cinsel davranış geliştirmelerini engellemiş olduğu düşünülmektedir. Küçük yaşta cinsellikle tanışan bireyin maruz kaldığı cinsel uyarımları ödül olarak algılayabileceği ve ilerde de kendisine yüksek düzeyde uyarılabileceği (vajinal, anal, fellatio), aktif, ciddi sömürü içeren bir cinsel yaşam kurmuş olabileceği düşünülmektedir (Olive, 2007; Connolly ve Wollons, 2008).

Türkiye’de yapılan araştırmada, çocukluk döneminde cinsel saldırıya maruz kaldığını bildirme oranının, cinsel saldırı suçu işlemiş bireylerde kontrol grubuna göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Fiziksel ve cinsel istismar öyküsüne, çocuğa karşı cinsel saldırıda bulunmuş olan grupta, kontrol grubuna ve yetişkine saldırıda bulunan gruba göre daha fazla rastlandığı görülmüştür (Gölge, 2005).

1.3.Öfke ve Saldırganlık

1.3.1.Öfkenin Tanımı

Kısaç’a (1997) göre öfke, bireyin karşılaştığı farklı durumları adaletsizlik ve kendine yönelik bir tehdit olarak algılaması ve birtakım ihtiyaç, istek ve planlarının engellenmesi sonucu, kendini savunmak için ortaya çıkan temel bir duygudur (akratan Şahin, 2005). Anderson (1992) öfkeyi, bireyin yaşadığı başarısızlık, özgüven eksikliği, yalnızlık korkusu ile ortaya çıkabilen ve üzüntüden kaçmak için kullandığı bir savunma olarak tanımlamıştır (aktaran Şahin, 2005).

Öfkenin çeşitli aktarım biçimleri vardır. Bunların en yıkıcı olanının saldırganlık olduğu düşünölmektedir (Şahin, 2005). Spielberger ve arkadaşlarına göre (1983) öfke, düşmanlık ve saldırganlık kavramları çoğunlukla birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Öfke ve düşmanlık daha çok duyguları, tutumları; saldırganlık ise davranışı tanımlamaktadır (aktaran Tunçelli, 2008).

Öfke duygusunun bir aktarım biçimi olan saldırgan davranışların sebeplerini, çeşitli kuramlar kendi bakış açılarına göre ifade etmişlerdir. Biyolojik yaklaşıma göre

saldırgan davranışlar, beynin limbik sistem denilen bölümüyle ilgilidir. Limbik sistem amygdala ve hipokampus olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Yapılan deneylerde hayvanların beyinlerinden bu bölümü çıkardıklarında, saldırgan hayvanların evcil olduğunu, bu bölüm uyarıldığında ise saldırgan olmayan hayvanların korku ve panik belirtileri gösterdikleri gözlemlenmiştir. Limbik sistemdeki diğer iki yapı singulat girus ve septum saldırganlığın ketlenmesinde önemli olduğu düşünülmektedir. Bu iki alandaki hasar şiddetli saldırgan davranışlara neden olabilmektedir (Morris, 2002).

Freud içgüdüler kuramında içgüdüleri iki ana bölümde toplamış, insanın her davranışını bu iki temel içgüdü ile açıklamıştır. Libido adını verdiği içgüdü cinselliğin, thanatos adını verdiği ölüm içgüdü de saldırganlığın türevidir. Freud'a göre saldırganlık insanın kendine dönük yıkıcı eğilimlerinin dış dünyadaki objelere çevrilmesidir (Geçtan, 2002). Klein ise, insanın doğasında zevk arama değil açgözlülüğün ve açgözlülüğün doğan yıkıcılığın olduğunu iddia etmiştir. Ona göre haset, tatmin olmamış bir açgözlülüğün ifade edilmiş biçimi ve saldırgan davranışların bir nedenidir (aktaran Köroğlu ve Türkçapar, 2009).

Bandura'nın sosyal öğrenme teorisine göre, saldırgan davranışlar da diğer davranışlarımız gibi gözlem yoluyla ya da doğrudan bir deneyimi yaşama yolu ile kazanılmaktadır. Kişi eğer saldırgan davranışından dolayı ödüllendirilirse ya da çevresinde saldırgan davranışların ödüllendirildiğine tanık olursa, bu davranışı sürdürebilmektedir. Öfke ve saldırgan davranışlar kişinin hedeflerine ulaşmasını sağlıyorsa kişi bu davranışları yapmaya devam edebilmektedir (Morris, 2002).

1.3.2.Öfkenin Nedenleri

Öfkenin ortaya çıkmasında etkili olan pek çok faktör vardır. Engellenme bu faktörlerin en başında gelmektedir. Bireyin isteklerine ve hedeflerine ulaşmasının çeşitli kişi ya da etkenler tarafından engellenmesinin, öfke duygusunu ortaya çıkaran temel sebep olduğu düşünülmektedir (Baltaş ve Baltaş, 1992).

Engellenme, kişinin hayatında pek çok alanda karşılaşılabileceği bir durumdur. Kişinin sahip olduğu kronik bir rahatsızlık nedeniyle bedeni üzerindeki kontrolü kaybetmesi ve hastalığın getirdiği sorunlarla baş etmekte güçlük yaşaması engellenme algısı yaratarak öfke duygusunu ortaya çıkarabilmektedir (Çelik, Arkar ve İdman, 2010; Bodur, İnfal ve Kurt, 2010; Karaca ve Şahin, 2011).

Bireyin aile içindekilerle yaşadığı sorunların, ebeveynlerin otoriter olması, çocuğa sıkı denetim uygulamasının da engellenme algısı yaratarak öfkeyi artırabildiği düşünülmektedir (Kırmızı, 2008; Bodur, İnfal ve Kurt, 2010).

Bunların yanı sıra kaynakların yeterli olmaması ve var olan kaynaklara ulaşamama, arkadaşlığın ya da duygusal ilişkinin sona ermesi sonucu yaşanan kayıp algısı, ölümler, başarısızlık, ayrımcılık kişide engellenme hissi yaratarak öfkeye neden olabilmektedir (Morris, 2002).

1.3.3.Öfke İfade Tarzı

Öfkenin ifade ediliş tarzı kültürden kültüre, aynı kültür içerisinde bireyden bireye farklılık gösterebilmektedir (Danışık, 2005). Spielberg'e göre (1988) öfke dışı

vurumu, kişinin hissettiği öfkeyi sözel ve/veya davranışsal olarak dış dünyaya aktarmasıdır. Öfke içe vurumu, kişinin öfke içeren duyguları ve düşünceleri bastırmasıdır. Öfke kontrolü ise öfkenin ifade edilmesini veya hissedilmesini engelleme kabiliyetini ifade etmektedir (aktaran Karaca ve Şahin, 2011).

Bireyler öfkelerini çeşitli şekilde ifade edebilirler (Tunçelli, 2008). Hissettiği öfkeyi içine atarak bastırabilir, yıkıcı bir biçimde çevresindekilere yönlendirebilir ya da işlevsel bir biçimde kontrol edebilir. Öfkenin içe atılması ve yıkıcı bir biçimde dışarı yansıtılması kişiler arası ilişkileri bozabilir. Öfkenin kontrol edilmesi ise ilişkileri olumsuz etkilememektedir (Ulutürk, 2006).

Spielberger (1988) öfkeyi, durumsal ve sürekli öfke olarak da ikiye ayırmıştır. Durumsal öfke, kişinin belirli bir amacı gerçekleştirmek için yaptığı davranışlarının engellenmesi karşısında ne şiddette gerginlik, kızgınlık, sinirlilik, hiddetin yaşadığını ortaya koyan bir duygu durumudur. Sürekli öfke ise durumsal öfkenin ne sıklıkla yaşandığını ifade eden bir kavramdır (aktaran Özer, 1994).

1.3.4.Öfke ile İlgili Araştırmalar

Son yıllarda yapılan meta analizlerde, öfke ile şiddet içeren davranışlar arasında yüksek düzeyde ilişki bulunmuş, şiddet içeren davranışların ortaya çıkmasında öfkenin güçlü ve belirleyici bir faktör olduğu görülmüştür (Chereji, Pinteş ve David, 2012). Suç işlemiş bireyleri inceleyen araştırmalar çoğunlukla bu kişilerin öfke düzeyinin yüksek olduğunu göstermiştir (Lyn ve Burton, 2005; Farmer ve Andrews, 2009).

Londra’da genç suçluların ve herhangi bir suç işlememiş olan üniversite öğrencilerinin katıldığı araştırmada öfke ile utanç duymaya yatkınlık (kişinin yaptığı yanlıştan, söylediği aptalca sözden, rekabet ettiği bir durumda aldığı başarısızlıktan utanç duyması) arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçları, genç suçlu grupta utanç duymaya yatkınlığın düşük, öfke düzeyinin yüksek olduğunu ve bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermiştir (Farmer ve Andrews, 2009).

Aile içindeki ilişkilerin yapısının, bireylerin öfke düzeyini ve ifade tarzını etkilediğini ortaya koyan araştırmalar mevcuttur (Novaco ve Taylor, 2008; Clarey, Hokoda, ve Ulloa, 2010). İngiltere’de gelişimsel geriliği olan adli erkek hastaların katıldığı bir araştırmada, aile içindeki şiddet ile çocuktaki davranış bozuklukları arasında yüksek düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır. Hastaların kendi bildirimleri, hastane görevlilerinin raporları ve arşiv bilgilerinden alınan bilgiler, ailesinde öfke ve saldırganlık olduğunu bildiren hastalarda, öfke ve saldırgan davranışların sıklıkla ortaya çıktığını ortaya koymaktadır (Novaco ve Taylor, 2008).

Meksika’da 204 lise öğrencisiyle yapılan bir araştırma, öfke kontrolü, öfke ifade tarzı ile ebeveyn çatışmasına maruz kalma ve şiddete uğrama arasında ilişki olduğunu göstermiştir. Araştırma sonuçları, aile içinde şiddete maruz kalan çocukların, şiddeti bir öfke ifade biçimi olarak kullanmayı öğrenebileceğini ve bu kişilerin çevresindekilere şiddet uygulama açısından büyük risk taşıyabileceğini göstermektedir (Clarey ve ark., 2010).

Kişinin öfke ifade tarzını etkileyen faktörlerden birinin de, bireyin sahip olduğu bağlanma biçimi olduğunu gösteren araştırmalar mevcuttur. Kanada’da (2010) yapılan araştırmada, öfke ifade tarzı ile bağlanma stili ve eşe uygulanan şiddet arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öfkeyi bastırma ile kaçınan bağlanma stili ve şiddet arasında ilişki olduğu görülmüştür. Şiddet patlamalarının çoğunlukla, kaçınan bağlanma stiline sahip olan ve öfkeyi baskı altında tutamayan kişilerde görüldüğü saptanmıştır. Aynı araştırmada, antisosyal kişilik ile kaçınan bağlanma stili arasında güçlü bir ilişki olduğu saptanmıştır. Kaygılı/korkulu bağlanma biçiminin varlığı öfkeyi bastırmayı artırırken, eşe uygulanan şiddeti azaltabilmektedir; kaygılı bağlanma stiline sahip olan evli erkeklerin eşlerini kaybetmekten korkabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle öfkeyi bastırarak, fiziksel şiddet şeklinde ortaya çıkmasını önledikleri belirtilmiştir (Belanger ve Brisebois, 2010).

Öfke duygusu ile intihar girişimi arasında da ilişki olduğu düşünülmektedir. Amerika’da yapılan bir araştırmada ergen ve genç yetişkin erkeklerde öfke düzeyi arttıkça intihar riskinin arttığı görülmüştür. İntihar girişiminin, bir tür öfke ile başa çıkma stratejisi olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Majör depresyonu olan kişilerde düşük düzeyde öfkenin bile intihar riskini artıran bir faktör olabileceği görülmüştür (Daniel, Goldstone, Erkanli, Franklin ve Mayfield, 2009).

Türkiye’de bireylerin sürekli öfke düzeylerini, öfke ifade tarzlarını ölçmek ve çeşitli değişkenlerle arasındaki ilişkiyi anlamak amacıyla çeşitli araştırmalar yapılmıştır (Ulutürk, 2006; Soyaldın, 2007; Kırmızı, 2008; Bodur, İnfal ve Kurt, 2010; Karaca ve Şahin, 2011).

Yapılan araştırmaların bir kısmı, öfke düzeyinin cinsiyetler arasında farklılık gösterdiğini saptamıştır. Bu araştırmalara göre erkeklerin sürekli öfke, dışa vurulan öfke ve ie atılan öfke düzeyi kadınlara göre daha yüksektir (Karaca ve şahin, 2011; Keskin, Gümüş, ve Engin, 2011). Ancak cinsiyetler arasında anlamlı fark bulamayan araştırmalar da mevcuttur (Kırmızı, 2008).

Araştırma sonuçlarının bir kısmı, kronik hastalığı olan bireylerin öfke düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir (Bodur, İnfal ve Kurt, 2010; elik, Arkar ve İdiman, 2010). Kronik hastalığı olan ergenlerle yapılan bir çalışmada katılımcıların öfke düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra başarı düzeyi düşük olanların öfke düzeyinin yüksek olduğu: ancak bunu bastırdıkları, herhangi bir işte çalışanların dışa vurulan öfke düzeyinin düşük olduğu saptanmıştır (Bodur, İnfal ve Kurt, 2010). Migren hastaları ile yapılan bir araştırmada migren hastalarının sürekli öfke, ie yöneltilen öfke ve dışa yansıtılan öfke düzeyleri sağlıklı olan bireylere göre yüksek olduğu saptanmıştır (elik, Arkar ve İdiman, 2010). Kronik bir hastalık olan psoriasis hastalarıyla yapılan bir araştırmada da hastaların sürekli öfke puanlarının ve öfke ie puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır (Güleç, Kılıç, Gül ve Güleç, 2009).

Pek çok araştırmada kronik rahatsızlığı olan bireylerde öfke düzeyi yüksek olduğu sonucu elde edilse de farklı sonuçlar elde eden araştırmalar da mevcuttur. Karaca ve şahin'in (2011), görme engelli ergenlerle yaptığı çalışmanın sonuçları görme engelli bireylerin öfke düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak ergenlerle yapılan diğer araştırmalarla karşılaştığında sonuçların benzer olduğu görülmüştür. Bu da

öfke puanının yükselmesinin nedeninin görme engeli değil, ergenlik döneminden kaynaklandığını düşündürmektedir (Karaca ve Şahin, 2011).

Çeşitli kişilik patolojileri ile bireyin öfke düzeyi arasında ilişki olduğu düşünülmektedir (Köroğlu, 2007; Torun, Torun ve Yıldırım, 2011). Silah ruhsatı almak için başvuran kişilerle yapılan bir çalışmanın sonuçları, bu bireylerin yarısından fazlasında bir kişilik bozukluğu olduğunu ortaya koymuştur. Kişilik bozukluğu olan grupta, sürekli öfke ve dışa vurulan öfke düzeyinin kontrol grubuna göre daha yüksek; öfke kontrolünün ise kontrol grubuna göre daha düşük olduğu görülmüştür (Torun, Torun ve Yıldırım, 2011).

Antisosyal kişilik bozukluğu (AKB) olan bireylerle yapılan bir çalışmada AKB'ü olan grubun sürekli öfke, dışa vurulan öfke ve içe atılan öfke puanları sağlıklı olan kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Türkçapar, Güriz, Özel, Işık ve Örsel, 2004).

Aile bireylerinin tutumlarının, kişinin öfke düzeyini etkilediği bilinmektedir. Lise öğrencileriyle yapılan bir çalışmada, ailede otorite ve denetleme arttıkça, dışa yöneltilen öfkenin arttığı görülmüştür (Kırmızı, 2008). Farklı bir araştırmada, anne baba tutumları ile öfke arasındaki ilişki incelendiğinde, babası demokratik olan ergenlerin öfke düzeyinin düşük, annesi koruyucu ve kararsız tutum sergileyenlerin ise öfke düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür (Bodur, İnfal ve Kurt, 2010).

Arslan'ın (2009) araştırmasında sürekli öfke ve dışa yönlendirilen öfke ile algılanan sosyal destek arasında negatif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre

algılanan sosyal destek azaldıkça, sürekli öfke ve dışa yönlendirilen öfke artmaktadır.

1.3.5.Öfke ve Cinsel Saldırı Davranışı

Cinsel saldırı suçlarının büyük bir kısmı şiddet ve saldırgan davranışları içermektedir (Gölge, 2005; Scott, Lambie, Henwood ve Lamb, 2006; Karayel, 2006; Olive, 2007; Aladağ, 2010; Özbay, 2010; Erdoğan ve arkadaşları, 2011). Bu nedenle cinsel suçlar ile öfke arasında anlamlı bir ilişki olduğu düşünülmektedir (Gölge, 2005).

Cinsel saldırgan tiplerinden erkeklik ispatlayıcılar, öfke misillemesi yapanlar (kindar) ve sadist olanların, mağdura yoğun bir şekilde şiddet uyguladığı bilinmektedir (Savino ve Turvey, 2005). Şiddet ve saldırganlığın, bir tür öfke ifade biçimi olarak kullanıldığı düşünülmektedir (Morris, 2002). Erkeklik ispatlayıcı ve kindar cinsel saldırganların, şiddet eylemlerinden cinsel haz almadıkları bilinmektedir. Bu gruptaki cinsel saldırganlarda şiddet, öfkeyi karşı tarafa ifade etmenin bir yolu olarak kullanılabilir (Douglas ve ark., 2006; Holmes ve Holmes, 2009). Sadist cinsel saldırganların, erkeklik ispatlayıcı ve kindar saldırganlardan farklı olarak, uyguladıkları şiddetten cinsel haz aldıkları bilinmektedir. Bu üç tipte, kadınlara karşı yoğun öfke, düşmanlık söz konusudur. Saldırı sırasında mağdurun elbiselerini parçalaması, çırılçıplak bırakılması, fiziksel hasar verilmesi gibi davranışlarda hissedilen yoğun öfkeyi görmek mümkündür (Savino ve Turvey, 2005).

Cinsel suç işlemiş bireylerin, öfke düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koyan araştırmalar vardır. Lyn ve Burton (2005) herhangi bir cinsel suç işlemiş olan bireylerle cinsel suç işlememiş olan bireyleri karşılaştırdığı araştırmasında, cinsel suç işlemiş bireylerin öfke düzeylerinin cinsel suç işlememiş olanlara göre yüksek olduğunu göstermiştir. Bunun yanı sıra cinsel suç işlemiş bireylerin, kontrol grubundakilerden daha fazla cinsel ve cinsel olmayan şiddet uyguladıkları görülmüştür. İngiltere’de yapılan araştırmada cinsel saldırı suçu işlemiş bireylerin %54’ünün fazla, %17’sinin ise az derecede şiddet uyguladığı saptanmıştır (Greenall ve West, 2007).

Gölge’nin (2005) araştırmasında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Cinsel saldırganların öfke, saldırganlık ve kadına yönelik düşmanlık puanlarının, suç işlememiş bireylere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

1.4. Benlik Kavramı ve Benlik Saygısı

Benlik kavramı, kişinin kendisini nasıl gördüğünü, nasıl değer biçtiğini ifade eden bir kavramdır (Yörükoğlu, 1993). Birey kim ve ne olduğuna ilişkin soruların yanıtlarını ilk olarak ailesiyle, sonrasında başkalarıyla olan ilişkilerinde şekillendirmekte ve böylece benlik yaşam boyu gelişmektedir (Suner, 2000).

Erikson yaşamı, doğumdan ölüme kadar olan süreyi kapsayacak biçimde, sekiz döneme ayırmış, benliğin bu sekiz dönemde de gelişmeye devam ettiğini belirtmiştir. Ona göre, her dönemde yerine getirilmesi gereken belirli gelişimsel görevler, çözülmesi gereken çatışmalar bulunmaktadır (aktaran Gander ve Garnier,

2007). Bu görevlerin başarıyla tamamlanması, dengeli ve olumlu bir kişiliğin gelişimine katkıda bulunur ve o döneme ait çatışmaların çözülmesiyle diğer döneme geçilir (aktaran Schultz ve Schultz, 2002).

Erikson'a göre benlik gelişimi, biyolojik, çevre ve ego süreçlerinin etkileşiminin ürünüdür. Biyolojik süreç, bireyin yaşam döngüsündeki biyolojik değişimler, çevresel süreç, insanı tüm yaşamı boyunca etkileyen çevresel faktörler, ego süreci ise, bu iki sürecin entegrasyonudur. Bu süreçlerin etkileşimi ile kişinin benliği zaman içerisinde şekillenir (aktaran Çelen, 2007).

“Benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramının onaylanmasından doğan beğeni durumudur” (Yörükoğlu, 1993, s.105). Bu durumda benlik saygısının var olabilmesi için, bireyde öncelikle benlik kavramının gelişmesi gerekmektedir (Suner, 2000). Benlik kavramı bireyin kendini nasıl algıladığı, hayatta yerine getirdiği çeşitli rollerde kendisini nasıl gördüğü, benlik saygısı ise bireyin kendisi ile ilgili duygu ve düşünceleridir (Yörükoğlu, 1993).

Rosenberg'e göre (1965) benlik saygısı, kişinin kendisine karşı, olumlu veya olumsuz tutumudur. Bireyin kendisine ilişkin tüm duygu ve düşünceleri olarak ifade edilebilir. Kişi kendisini olumlu bir tutum içinde değerlendiriyorsa benlik saygısı yüksek, olumsuz bir tutum içinde değerlendiriyorsa benlik saygısı düşük olarak kabul edilmektedir (Toker, 2008). Coopersmith (1966) benlik saygısının 4 yönünü yeterlilik, doğruluk, güçlü olma, önemli olma olarak belirlemiştir. Harter (1983) ise benlik saygısının kategorilerini, yeterlilik, güç veya kontrol, ahlaki değer olarak

belirlemiştir. Bu kategorilerin doyurulması yüksek benlik saygısı, doyurulmaması ise düşük benlik saygısına neden olabilmektedir (Taysi, 2000).

1.4.1. Benlik Saygısı ile İlgili Araştırmalar

Benlik saygısını etkileyen en önemli faktörlerden biri aile içi yaşantılardır. Aile içi iletişim, problem çözme yöntemleri gibi genel aile işleyişini ortaya koyan faktörler ile benlik saygısı arasında ilişki olduğu düşünülmektedir. Araştırmalar, aile içi iletişimin etkin olduğu, sağlıklı işleyişe sahip bir ailede yetişen bireylerde benlik saygısının yüksek olduğunu göstermektedir (Schumacher ve Camp, 2010). Kendisini ilgilendiren kararlarda ailenin desteğini alan, doğru karar verip doğru davrandığına ailesinin inandığını ifade eden ergenlerde de, benlik saygısının yüksek olduğu görülmüştür (Suner, 2000).

Literatürdeki araştırmaların büyük bir kısmı, bireyin algıladığı sosyal destek arttıkça benlik saygısının da arttığını göstermektedir (Taysi, 2000; Kahriman, 2002; Arslan, 2009). Ünüvar (2003) araştırmasında, aile ve arkadaş desteğini daha fazla algılayan öğrencilerde problem çözme becerilerinin daha olumlu, benlik saygılarının daha yüksek olduğunu saptamıştır. Arslan da (2009), 499 öğrenciyle yaptığı araştırmada bu bulgulara paralel olarak, algılanan sosyal destek arttıkça benlik saygısının arttığı sonucunu elde etmiştir. Londra'da psikotik bozukluğu olan hastalarla yapılan araştırma, hastaların algıladıkları sosyal destek arttıkça benlik saygılarının da yükseldiğini göstermektedir (Norman, Windell, Lynch, ve Manchanda, 2012).

Kişinin öğretmenleri ve arkadaşlarıyla olan ilişkileri de benlik saygısını etkilemektedir. Öğretmenleriyle ve arkadaşlarıyla kurduğu ilişkilerin destekleyici olması, okuldaki ders dışı etkinliklere katılmaları, karşı cinsten özel bir arkadaşına sahip olmaları da benlik saygısını olumlu etkilemektedir (Suner, 2000). Kahrıman'ın (2002) araştırma sonuçlarına göre, arkadaş grubu olan ergenlerin benlik saygısı arkadaş grubu olmayanlara göre yüksektir. Kendi cinsi ve karşı cinsle “arkadaşlık kurmakta güçlük çekmiyorum” diyen ergenlerin benlik saygısının yüksek olduğu görülmüştür. Algılanan sosyal destek arttıkça benlik saygısının da arttığı düşünülmektedir. Çetin'in (2004) araştırma sonuçlarının, bu bulguları destekler nitelikte olduğu görülmüştür. Bu çalışmada, arkadaşlarından yeterli sosyal destek alabilen ergenlerin benlik saygılarının yüksek, psikolojik belirtilerinin az olduğu saptanmıştır.

Aktuğ (2006), ergenlerde arkadaşların benlik saygısına olan etkisini görmek amacıyla, akran baskısı ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, akran baskısı arttıkça genel benlik saygısı ve akademik benlik saygısı azalmaktadır. Akademik benlik saygısının yüksek olması, ergenlerin akademik alanda başarılı olacağını göstermektedir. Benlik saygısı ile akademik başarı arasında ilişki olduğunu gösteren bir diğer araştırma Yenidünya'nın (2005) çalışmasıdır. Bu araştırma sonuçlarına göre, akademik başarı arttıkça rekabetçi tutum ve benlik saygısı yükselmektedir.

Bireyin beden imgesinin benlik saygısını etkilediği, beden imgesi olumlu olan bireylerin olumlu benlik kavramı geliştirmeye daha uygun olduğu düşünülmektedir (Gander ve Gardiner, 2007). Yapılan araştırmalar da, beden imgesi ile benlik saygısı

arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. 122 atlet ve 355 atlet olmayan bireyin katılımıyla gerçekleştirilen, beden imgesi ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelediği araştırmada, beden imgesi olumlu olan gençlerde benlik saygısının yüksek olduğu saptanmıştır (Dorak, 2011). Suner'in (2000) araştırması, kendisini güzel ve yakışıklı algılayan bireylerde benlik saygısının yüksek olduğunu göstermektedir. Çetin'in (2004) araştırma sonuçları da diğer araştırma bulgularını desteklemekte olup, fiziksel olarak çekici olmadığını düşünen ergenlerde benlik saygısı puanlarının düşük olduğunu ortaya koymuştur.

Benlik saygısını etkileyen diğer bir faktörün bireyin ekonomik durumu olduğu düşünülmektedir. Suner'in (2000) araştırma sonuçları, sosyoekonomik düzeyi yüksek olanların benlik saygısının, sosyoekonomik düzeyi düşük olanlara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Benlik saygısı ile psikolojik rahatsızlıklar arasında ilişki olabileceği, çeşitli araştırmalarda ortaya konulmuştur. Yetiştirme yurdunda kalan ve aileleriyle yaşayan ergenlerin katılımı ile yapılan araştırmada, benlik saygısı yüksek olan ergenlerin psikolojik bozukluk belirtilerinin, benlik saygısı düşük olanlara göre daha az olduğu saptanmıştır. Özellikle depresyon ile benlik saygısı arasında ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir. Buna göre, benlik saygısı azaldıkça depresif belirtiler artabilmektedir (Çetin, 2004).

Benlik saygısı ile intihara yatkınlık arasında ilişki olabileceği düşünülmektedir. Pakistan'da psikiyatrik rahatsızlığı olan bireylerle yapılan araştırma, benlik saygısı düşük olanlar bireylerin intihara yatkınlığının yüksek olanlara göre daha fazla

olabileceğini saptamıştır. Benlik saygısı düşük olan psikiyatrik hastaların, stresle başa çıkmada işlevsel yöntemler geliştiremeyip, intiharı bir başa çıkma yöntemi olarak kullanabildikleri düşünülmektedir (Rizwan ve Ahmad, 2010).

Kişinin bağlanma stili ile benlik saygısı arasında ilişki olduğunu ortaya koyan araştırma sonuçlarına göre, güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin benlik saygısı, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stiline sahip bireylere göre daha yüksektir (Damarlı, 2006).

Benlik saygısının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini inceleyen çalışmalar da yapılmıştır. Slovenya’da yapılan bir araştırmada kadınlar ile erkekler arasında benlik saygısı puanları açısından bir farklılık bulunamamıştır (Marcic ve Grum, 2011). Türkiye’de ergenlerle yapılan bir araştırmada da benlik saygısı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir (Çetin, 2004).

1.4.2. Benlik Saygısı ve Cinsel Saldırı Davranışı

Benlik saygısı ile cinsel saldırı davranışı arasında anlamlı ilişki olduğu düşünülmektedir. Düşük benlik saygısı kişilerarası ilişkileri olumsuz etkileyip bireyin diğerleriyle yakın ilişki kurmasını engelleyebilmekte ve kişiyi yalnızlaştırabilmektedir. Cinsel sapkınlık bu noktada bir tür başa çıkma yöntemi olarak kullanıldığı düşünülmektedir (Marshall, Marshall, Seran ve O’Brien, 2009).

Çocuklara karşı cinsel saldırı suçu işlemiş olan 24 kişi ve herhangi bir suç işlememiş 23 kişinin katılımıyla yapılan araştırmada çocuklara karşı cinsel saldırı suçu işleyen grubun

benlik saygısının diğerk gruba göre düşük olduğu görülmüştür. Aynı araştırma, annenin çocuğu reddetmesinin düşük benlik saygısını yordayan eden en önemli etkenlerden biri olduğunu vurgulamıştır (Marshall ve Mazzucco, 1995). Çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunan, cinsel suçlar dışında suç işlemiş olan ve hiç suç işlememiş bireylerin katıldığı farklı bir araştırmada, tüm gruplar içinde benlik saygısı en düşük olan grubun çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunan grup olduğu görülmüştür. Buna göre, benlik saygısı düşük ve karşılaştığı sorunlarla başa çıkma becerileri zayıf olan bireylerde, çocuklara karşı cinsel saldırı riskinin artabileceği düşünülmektedir (Marshall, Cripps, Anderson, ve Cortoni, 1999).

Amerika’da çocuklara, yetişkinlere karşı cinsel saldırıda bulunmuş bireyler ve cinsel saldırı suçu işlememiş bireylerin katıldığı, cinsel saldırı davranışı ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonuçları, cinsel saldırı suçu işlememiş olan bireylerin benlik saygısının, herhangi bir cinsel saldırı suçu işlemiş olanlara göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. araştırma sonuçları mağdurun yaşı, cinsiyeti, aile içinden biri olması gibi faktörlerin saldırganların benlik saygısı düzeylerini etkileyen faktörlerden bazıları olduğunu göstermektedir (Webster, Mann, Thornton, ve Wakeling, 2007).

1.5. Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Öfke Düzeyi ve Öfke İfade Tarzı, Benlik Saygısı Arasındaki İlişki

Cinsel saldırı davranışını etkileyen önemli faktörler olan çocukluk çağı travmaları (Taner ve Gökler, 2004; Tıraşçı ve Gören, 2007), öfke düzeyi, öfke ifade tarzı

(Tunçelli, 2008; Arslan, 2009; Papps ve Carroll, 1998) ve benlik saygısı arasında ilişki olduğu görülmüştür.

Korkut'un (2012) 450 lise öğrencisi ile yaptığı araştırmanın sonuçları bu faktörler arasında anlamlı ilişki olduğu göstermektedir. Fiziksel, duygusal, cinsel istismar yaşayan öğrencilerin, sürekli öfke, dışa ve içe yönlendirilen öfke düzeylerinin istismar yaşamayan öğrencilere göre yüksek olduğu saptanmıştır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, öfke düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. İstismar yaşantısı olan öğrencilerin öfke kontrolünün istismara maruz kalmayanlara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırma sonuçları istismar yaşantısı olan öğrencilerin benlik saygısının istismar yaşantısı olmayanlara göre düşük olduğu göstermektedir.

1.5.1. Çocukluk Örselenme Yaşantıları ile Öfke Düzeyi ve İfade Tarzı Arasındaki İlişki

Çocukluk çağındaki örselenme yaşantıları ile öfke düzeyi arasında ilişki olduğu, aile içinde şiddete uğrayan çocukların, gelecekte şiddet uygulayan yetişkinlere dönüşme riskinin yüksek olabileceği düşünülmektedir (Özmen, 2004). Araştırmalar, istismar yaşantısı olan çocukların sıklıkla öfke, saldırganlık tepkileri gösterebildiğini ortaya koymaktadır (Taner ve Gökler, 2004; Öztop ve Özcan, 2010). Çocuk istismara uğradığında engellenme, acizlik ve kontrol kaybı duygularını yaşayabilmektedir (Ovayolu, Uçan ve Serindağ, 2007). İstismar edilen çocukların bir kısmı engellenme, acizlik, çaresizlik duygularını, yetişkin olduğunda öfke ve saldırganlık olarak dışarı yansıtabilmektedir (Taner ve Gökler, 2004).

Massachusetts’de, ciddi duygusal problemleri olan 397 lise öğrencisiyle yapılan araştırmada, yaş, cinsiyet, etnik köken, mental problemler gibi faktörler kontrol altına alındığında fiziksel istismar öyküsü ile tepkisel saldırgan davranışlar arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Ancak kızlar ve erkekler ayrı değerlendirildiğinde erkeklerin aksine kız öğrencilerde, fiziksel istismar öyküsü ile tepkisel saldırganlık arasında ilişki bulunamamıştır (Ford, Fraleigh, ve Cannor, 2010). Kadınların öfkelerini genellikle dışarıya yansıtmak yerine bastırmaları, fiziksel istismar ile tepkisel saldırganlık arasında ilişki bulunamamasının bir nedeni olabileceği düşünülmektedir (Balkaya ve şahin, 2003).

Orta Batıdaki devletlerde, şiddet suçu işlemiş ve işlememiş olan bireylerle yapılan bir araştırma sonuçları, şiddet suçu işleyen bireylerin çocukluk döneminde fiziksel ihmal ve cinsel istismar yaşantılarının diğerlerine göre daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır (Robertson ve Burton, 2010). İsviçre’de 180 öğrencinin katıldığı araştırma sonuçları, ailede fiziksel istismar yaşantısı olan çocukların diğer çocukları istismar etme riskinin ykselebildiğini göstermektedir (Annerback, Wingren, Suedin, ve Gustafsson, 2010).

183 erkek, 475 kadın niversite öğrencisinin katıldığı araştırma sonuçları, çocukluk dönemindeki örselenme yaşantıları ile fiziksel saldırganlık arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Aile içinde şiddete tanık olan ve çocukluk döneminde yüksek düzeyde fiziksel istismar yaşantısı olan kadınların, bu davranış kalıbını kendi partnerleriyle olan ilişkilerinde de kullanma riskinin yükselebildiği saptanmıştır. Erkeklerde ise duygusal istismar yaşantısı ile partnere yöneltelen öfke arasında ilişki olduğu görülmüştür (Milletich, Kelley, Doane ve Pearson, 2010).

Çocukluk çağı örselenme yaşantısı olan ve olmayan suç işlemiş bireylerin, çeşitli özellikleri bakımından karşılaştırıldığı araştırma sonuçları, çocukluğunda istismar ve ihmal yaşantısı olanların, şiddet içeren suçlardan tutuklanma oranının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Şiddet içeren suçtan dolayı tutuklanma oranı en yüksek olanın (%21) fiziksel istismara uğrayan, en düşük olanın ise (%8) cinsel istismara uğrayan çocuklar olduğu saptanmıştır. Aynı araştırma sonuçları, çocukluğunda istismar ve ihmal edilmiş olanların ilk tutuklanma yaşının, diğerlerine göre daha küçük olduğunu ortaya koymaktadır (Widom ve Maxfield, 2001).

Psikiyatrik hastalarla yapılan bir araştırmada, depresyon tanısı almış hastalarda, çocukluk döneminde istismar yaşantısı ile öfke arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Çocukluk döneminde istismar ve ihmale uğramış depresyon hastalarında öfke düzeyinin, istismar ve ihmale uğramamış olanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Töngge, 2011).

Migren tanısı almış 51 hastanın mizaç-karakter özellikleri ile çocukluk çağı örselenmeleri ve öfke ifade tarzı arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada çocukluk örselenme yaşantıları ile sürekli öfke, içe ve dışa yönlendirilen öfke arasında pozitif ve bir ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre migren hastalarında örselenme yaşantılarının sıklığı artarken, sürekli öfke, içe ve dışa yönlendirilen öfke düzeyleri de artmaktadır (Ersoy, 2010).

Öfkenin ifade ediliş biçimlerinden birinin, kendine zarar verme davranışı olabileceği, kendine zarar vermenin en uç boyutu ise intihar girişimi olduğu düşünülmektedir. Bu, bireyin yaşadığı öfkeyi kendine yönlendirilmesi ve kendisini

cezalandırması olarak ifade edilebilmektedir (Aksoy ve Ögel, 2003). Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalarla yapılan, intihar eğilimi ile ilişkili özelliklerin incelendiği bir araştırmada, intihar girişimi olan grubun sürekli öfke ve içe yönlendirilen öfke düzeyinin intihar girişiminde bulunmayan gruba göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Ersoy, 2008). Ergenlerle, çocukluk dönemi istismar ve ihmal yaşantıları, kendine fiziksel zarar verme davranışı, intihar girişimi ve dissosiyatif yaşantıların sıklığını saptamak ve bunların birbiriyle olan ilişkilerini incelemek amacıyla yapılan bir araştırmada, çocukluk çağı istismar yaşantıları ve kendine zarar verme davranışı arasında güçlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Fiziksel istismara uğrayanların %48'inin, cinsel istismara uğrayanların %45'inin, duygusal istismara uğrayanların ise %42'sinin kendine zarar verme davranışı gösterdiği saptanmıştır. Aynı çalışmada, intihar girişiminin istismara uğramış bireylerde kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Zoroğlu, Tüzün, Şar, Öztürk, Kora ve Alyanak, 2001). Yanık ve Özmen'in (2002) araştırma sonuçları da bu bulguları destekler niteliktedir. Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalarda, çocukluk çağı kötüye kullanım/ihmal yaşantıları ile intihar, kendine fiziksel zarar verme ve dissosiyatif belirtiler arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada, çocukluk çağında istismar yaşantısı olan bireylerde kendine zarar verme davranışı ve intihar girişiminin, istismar yaşantısı olmayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Yanık ve Özmen, 2002).

1.5.2. Çocukluk Örselenme Yaşantıları ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki

Benlik saygısının çocukluk deneyimleriyle oluştuğu ve gelişiminin yaşam boyu devam ettiği (Suner, 2000), bu nedenle bireyin çocukluk döneminde yaşadığı

istismar yaşantıları ile benlik saygısı arasında önemli ilişki olduğu dűřünülmektedir. Çeřitli araştırmalarda, istismara maruz kalmış çocukların benlik saygısının dűřük olduğu saptanmıştır (Taner ve Gökler, 2004; Tıraşçı ve Gören, 2007).

Cinsel istismara uğrayan çocukta acizlik duygusu oluşabilmektedir. ocuk kendi isteği ve iradesi dışında cinsel amaçlı kullanıldığında, çoęu zaman bunu engelleyemediğinden kendini çaresiz hissedebilmektedir (Ovayolu ve ark., 2007). Bu da çocuğun benlik saygısının gelişmesi için gerekli olan yeterlilik, gűc ve kontrol duygularını kaybetmesine neden olabilmektedir (Ovayolu ve ark., 2007).

Kim and Cicchetti'nin (2006) istismara uğramış ve uğramamış bireylerle yapmış olduğu araştırma sonuçları, istismara uğramış olan çocukların benlik saygısı diğerlerine göre daha dűřük olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmada, özellikle duygusal istismarın dűřük benlik saygısına, intihar girişimine ve çeşitli psikolojik problemlere neden olduğu saptanmıştır.

Denetimli serbestlik ve yardım merkezinde izlenen, esrar kullanan 41 kişinin katıldığı, çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ve benlik saygısı ile madde kullanımı arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmada, çocukluk dönemi örselenme yaşantısı olan bireylerde benlik saygısının dűřük, madde kullanımının ise yüksek olduğu saptanmıştır. Buna göre, bireylerin çocukluk döneminde yaşamış olduğu olumsuz yaşantıların etkilerini silebilmek için madde kullanımına başvurabileceği dűřünülmektedir (Toker, Tiryaki, Özçürümez ve İskender, 2011).

Araştırmalarda, çocuklara karşı cinsel saldırıda bulunmuş bireylerin büyük bir kısmının çocukluk döneminde istismara uğradıkları görülmüştür (Lang ve Langevin, 1991; Romano ve Deluca, 1997; Gölge, 2005; Salter, Millan, Richards, Talbot, Hodges, Bentoviim, Hastings, Stevenson ve Skuse, 2003; Proeve ve Reilly, 2007; Connolly ve Woollons, 2008; Aladağ, 2010; Cantürk ve Koç, 2010). Kendini koruyamayacak kadar güçsüz olan çocuğun cinsel istismara uğraması, benlik saygısını olumsuz etkileyip, yetişkin olduğunda sağlıklı ilişkiler kurmasını engelleyebilmektedir (Ovayolu ve ark., 2007). Bu sonuçlar, çocukluk çağında istismar öyküsü, düşük benlik saygısı ve cinsel saldırı davranışı arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

1.5.3. Öfke Düzeyi, fke İfade Tarzı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki

Benlik saygısı ile öfke arasındaki ilişkiyi inceleyen çeşitli araştırmalar yapılmıştır (Papps ve Carroll, 1998; Tunçelli, 2008; Arslan, 2009). İki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen 19 araştırmayı analiz eden çalışma, araştırmaların büyük çoğunluğunda (19 araştırmadan 12'si) benlik saygısı azalırken, öfke ve şiddetin arttığı sonucunun elde edildiğini göstermektedir. Araştırmaların 5'i (toplam 785 katılımcı) fke ve benlik saygısı arasında ilişki bulamamıştır. 1 araştırma, yüksek benlik saygısı ile öfke ve şiddet arasında ilişki olduğunu saptamıştır. Son olarak 1 araştırma ise şiddet ve benlik saygısı arasında eğrisel bir ilişki bulmuştur. Bu araştırmada, düşük ve yüksek benlik saygısının her ikisinin de öfke ve şiddet ile ilişkili olduğu görülmüştür (Walker ve Bright, 2009).

Kaliforniya’da antisosyal davranışlar ve öfke arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçlarına göre, benlik saygısı ile antisosyal davranışlar, suç ve öfke arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır. Benlik saygısı düşük olan ergenlerde, ailenin ve öğretmenlerin rapor ettiği antisosyal davranışların (zorbalık ve kavga), öfke ve suça karışma oranının yüksek olduğu saptanmıştır (Donnellan, Trzesniewski, Robins, Moffitt ve Caspi, 2005).

İskoçya’daki bir araştırmada, benlik saygısı yüksek olan narsisistik bireyler, benlik saygısı yüksek narsisistik olmayan bireyler, benlik saygısı düşük olan bireyler, öfke ve saldırganlık düzeyleri açısından karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçları, benlik saygısı düşük olan bireylerin, benlik saygısı yüksek narsisistik gruba göre daha az öfkeli olduğunu ancak benlik saygısı yüksek narsisistik olmayan gruba göre, daha fazla öfkeli olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar yüksek benlik saygısının öfke kontrolü açısından önemli olduğunu, ancak narsisistik düzeyde olduğunda öfke ve saldırganlığı artırdığını göstermektedir (Papps ve Carroll, 1998).

Gilligan (1996) ve Gilbert’in (2000) araştırma sonuçları, düşük benlik saygısının öfke ve saldırganlık riskini artırabildiğini ortaya koymuştur (aktaran Walker ve Bright, 2009). Ancak Baumeister (1997) ve Beck (1999) düşük benlik saygısından ziyade yüksek ve şişirilmiş benlik saygısının şiddet riskini artırdığını ifade etmiştir. Baumeister’e göre eğer kişinin benlik saygısı gerçek ve sağlam kanıtlara dayanarak yükselmişse, bu durum öfke ve şiddeti riskini azaltabilir. Ancak kişinin benlik saygısı sağlam kanıtlara dayanmadan yükselmişse (şişirilmiş benlik saygısı) şiddeti bir iletişim ve üstünlük kurma aracı olarak kullanma riskini artırabilmektedir; çünkü şişirilmiş benlik saygısı aslında benlik saygısının düşük olduğunun bir göstergesi

olabilmektedir (aktaran Walker ve Bright, 2009). Salmivalli'ye (2001) göre şiddet suçlarının, grandiyöz ve kibirli yapılarından dolayı benlik saygıları yüksek gibi görünse de gerçekte benlik saygıları düşük olabilmektedir (aktaran Walker ve Bright, 2009).

Jankowski (1991) ve Toch'a göre (1993), benlik saygısı düşük olan kişiler öfke ve saldırganlığı kullanarak diğerleri üzerinde baskı kurmaya çalışabilmektedir. Long (1990), benlik saygısı düşük olan kişilerin şiddet gruplarına katılma konusunda önemli risk taşıyabildiğini ifade etmiştir (aktaran Papps ve Carroll, 1998).

Türkiye'de lise ve üniversite öğrencilerinin katıldığı bir araştırmada, benlik saygısı ile saldırganlık düzeyi arasında negatif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre öğrencilerde saldırgan davranışlar arttıkça, benlik saygısının azaldığı görülmektedir (Bayraktar, Sayıl ve Kumru, 2009). Arslan'ın (2009) 16-18 yaş arasındaki 499 öğrenci ile sosyal destek, benlik saygısı ve öfke ifade tarzı arasındaki ilişkiyi incelediği araştırma sonuçları, benlik saygısı ile öfke kontrolü arasında anlamlı ilişki olduğunu, ergenlerde benlik saygısı azaldıkça öfke düzeyinin artıp, öfke kontrolünün ise azaldığını göstermektedir.

1.6. Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Öfke Düzeyi, Öfke İfade Tarzı ve Benlik Saygısının Psikolojik Semptomlarla Olan İlişkisi

1.6.1. Çocukluk Örselenme Yaşantıları ile Psikolojik Semptomların İlişkisi

Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalarda, çocukluk çağı istismar ve ihmali ile mizaç, karakter özellikleri ve öfke arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma, depresyon tanılı hastaların diğer tanı gruplarına göre fiziksel, duygusal istismar ve ihmal sıklığının, diğerlerine ve dış dünyaya yönlendirilen öfke düzeyinin yüksek olduğunu saptamıştır. Ayrıca depresyon tanılı grupta duygusal ve fiziksel istismar ile öfke arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Aynı araştırmada anksiyete tanılı grubun öfke düzeyi, diğer tanı gruplarına göre daha düşük bulunmuştur. Bunun yanı sıra anksiyete tanılı grupta, cinsel istismar ile öfke düzeyi arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişki olduğu saptanırken, diğer tanı gruplarında bu iki değişken arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Buna göre, cinsel istismarın, anksiyete, özellikle de travma sonrası stres bozukluğunda önemli bir etken olduğu düşünülmektedir (Tönge, 2011).

Psikiyatri hastalarında çocukluk çağı travmalarının sıklığı ile psikopatoloji ilişkisini araştıran, 183 hastanın katıldığı başka bir araştırmada da, katılımcıların %65'inin çocukluk döneminde istismar türlerinden en az birine, %6'sının üçüne birden maruz kaldığı saptanmıştır. Çocukluk çağı örselenme yaşantılarının özellikle duygu durum bozuklukları ve anksiyete bozuklukları için büyük risk taşıyabileceği düşünülmektedir (Örsel, Karadağ, Kahiloğulları, ve Aktaş, 2011).

Panik bozuk hastalarında, çocukluk çağı travmatik yaşantılarının cinsel işlev üzerine etkilerini anlamak amacıyla yapılan, 81 kişinin katıldığı araştırmada, panik bozukluğu olanların %48'inin fiziksel istismara, %9'unun ise cinsel uğradığı saptanmıştır (Bakım, Karamustafalıoğlu, Akpınar, Özçelik, Ceylan, Yavuz, Bozkurt ve Gönenli, 2011).

Çocukluk örselenme yaşantıları ile depresyon arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmada, çocukluğunda örselenmenin herhangi bir türüne (fiziksel, duygusal, cinsel istismar ve ihmal) maruz kalmış olan bireylerin yetişkin olduğunda, depresyon açısından daha fazla risk taşıyabildiği saptanmıştır (Waite ve Shewokis, 2012).

Çocukluk dönemindeki fiziksel ve cinsel istismar ile psikiyatrik rahatsızlıklar arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçları, çocukluğunda fiziksel ve cinsel istismara uğramış olan bireylerde depresyon, anksiyete, travma sonrası stres bozukluğu riskinin yüksek olabileceğini göstermektedir (Seifert ve ark., 2011).

1.6.2. Öfke Düzeyi ve Öfke İfade Tarzı ile Psikolojik Semptomlar Arasındaki İlişki

Kişilerarası tarz, kendilik algısı, öfke ve anksiyete arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla, anksiyete bozukluğu tanısı almış ve almamış bireylerin katılımıyla yapılan araştırma sonuçları, anksiyete bozukluğu grubundaki bireylerin kişilerarası ilişkilerinde daha fazla öfke yaşadıklarını ve yansıttıklarını göstermektedir. Bu grubun, daha fazla intikama yönelik, pasif agresif ve içe dönük öfke tepkileri yaşadıkları; daha saldırgan ve kaygılı davranışlar gösterdiklerini saptanmıştır (Şahin,

Batıgün ve Uzun, 2011). Biaggio ve Godwin'in (1987) 112 gönüllünün katılımı ile yaptığı araştırma sonuçları da, depresyon ile içe yönlendirilen öfke arasında ilişki olduğunu göstermektedir.

Üniversite öğrencilerinde öfke ifade biçiminin ve şiddet içeren davranışların depresyon semptomlarıyla ilişkisini araştıran çalışmada, öfke ile depresif semptomlar arasında anlamlı ilişki olduğu, öfkenin, depresif semptomları artırdığı düşünülmektedir (Terasaki, Gelaye, Berhane ve Williams, 2009).

Yetişkinlerde anksiyete bozukluğu ile öfke arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada, tüm anksiyete bozuklukları ile öfke arasında bipolar bozukluk, madde kullanımı, borderline kişilik bozukluğu kontrol edildiğinde yüksek düzeyde ve anlamlı ilişki bulunmuştur. Ancak depresyon kontrol edildiğinde anlamlı ilişki saptanamamıştır (Hawkins ve Cogle, 2011).

Geçmişte depresyon tanısı almış olan kadınlarla yapılan bir çalışmada, öfke ile hostilite arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre, gözlenen öfke düzeyi artarken, hostilite düzeyi de artmaktadır. Aynı çalışmada, takip edilen depresif semptomlar ile hostilite arasında da pozitif yönde ve anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Buna bilgi ise, takip edilen depresif semptomlar artarken, gözlenebilen hostilite düzeyinin de artmakta olduğunu göstermektedir (Rude, Chrisman, Denmark ve Maestas, 2012).

1.6.3. Benlik Saygısı ile Psikolojik Semptomlar Arasındaki İlişki

İş yaşamındaki bireylerde, benlik saygısının kişilerarası bağımlılık ve depresyon üzerine etkisini araştıran bir çalışma, benlik saygısı ile depresyon arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre, benlik saygısı arttıkça depresyon düzeyi azalmaktadır (Takagishi, Sakata ve Kitamura, 2011).

Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalar ile yapılan bir araştırma, depresyon tanılı hastaların benlik saygılarının diğer tanı grubundaki hastalara göre daha düşük olduğunu göstermektedir (Töngge, 2011). Bunun yanı sıra Ünal ve Özcan (2000), yüksek benlik saygısının depresyon gelişiminde koruyucu bir etken olduğunu ifade etmiştir.

12 ile 65 yaş arasındaki 1579 katılımcı ile yapılan, benlik saygısı ile psikopatolojik semptomlar arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçları, benlik saygısı ile depresyon, anksiyete, somatizasyon ve hostilete puanları arasında negatif yönde ve anlamlı ilişki olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre, benlik saygısı azalırken, depresyon, anksiyete, somatizasyon, hostilete semptomları artmaktadır (Garaigordobil, Perez ve Mozaz, 2008).

Üniversite öğrencilerinde depresif semptomlar ile algılanan stres ve başa çıkma arasındaki ilişkide benlik saygısının etkisini araştıran bir çalışmada, benlik saygısının depresif semptomların gelişiminde önemli rol oynadığı görülmüştür. bu çalışmada, depresif semptomları en fazla olan grubun, benlik saygısı en düşük, algılanan stresi en yüksek olan grup olduğu saptanmıştır (Eisenbarth, 2012).

1.7. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı çocukluk döneminde bireyi en çok etkileyen yaşantılar olan çocukluk örselenme yaşantıları ile öfke düzeyi, öfke ifade tarzı ve benlik saygısı değişkenleri arasındaki ilişkiyi görmektir. Araştırmanın örneklemi olarak cinsel saldırı suçu işlemiş bireylerin belirlenmesinin amacı, yapılan araştırmalarda bahsi geçen değişkenlerin cinsel saldırı davranışıyla ilişkili olduğunun dikkati çekmesidir (Lang ve Langevin, 1991; Romano ve Deluca, 1997; Gölge, 2005; Lyn ve Burton, 2005; Salter, Millan, Richards, Talbot, Hodges, Bentovim, Hastings, Stevenson ve Skuse, 2003; Proeve ve Reilly, 2007; Connolly ve Woollons, 2008; Marshall, Marshall, Seran ve O'Brien, 2009; Aladağ, 2010; Cantürk ve Koç, 2010).

Cinsel saldırı eylemi gerçekleşmeden önce müdahale edilebilmek için risk grubundakilerin fark edilmesi önemlidir. Suç önleme ve suç gerçekleşmeden önce müdahale programlarının bir basamağını da suçlu profili çalışmaları oluşturmaktadır (Gölge, Yavuz ve Yüksel, 2006). Suçlu profili genel olarak, kişisel özellikleri, davranış eğilimleri, demografik özellikleri, suçlunun eğitim düzeyi, aile yapısı, kültürel özellikler, sahip olduğu gelişimsel bozukluklar, psikiyatrik bozuklukları içerir. İşlenmiş bir suçta şüpheli sayısını azaltmada önemli olduğu kadar, suçun önlenmesinde de etkili olduğu düşünülmektedir (Cantürk ve Cantürk, 2004; Beauregard, 2010). Bu sebeple dünyada cinsel saldırganların temel motivasyonları, sosyodemografik özellikleri, aile yapıları, öfke ve saldırganlık düzeyleri, benlik saygıları, psikiyatrik özellikleri, çocukluklarındaki istismar yaşantıları, empati düzeyleri gibi çok farklı özelliklerini inceleyen araştırmalar yapılmıştır (Romano ve Luca, 1997; Lyn ve Burton, 2005; Proeve ve Reilly, 2007; Connolly ve Woollons, 2008; Walker, Holman ve Busby, 2009). Çeşitli araştırmaların verileri ile cinsel

saldırganların temel karakteristiklerini ortaya koyan profiller oluşturulmuştur (Gölge, 2005; McCabe ve Wauchope, 2005; Scott, Lambie, Henwood ve Lamb, 2006; Goodwill ve Alison, 2007; Hall ve Hall, 2007). Bu araştırmanın amaçlarından biri de İstanbul'da bulunan cinsel saldırı suçu işlemiş bireylerin özellikleri hakkında bilgi edinmektir. İstanbul'daki cinsel saldırganların temel karakteristikleri hakkında bilgi veren bir profil çalışması yapmanın, suçun önlenmesi, işlenen suçlarda şüpheli havuzunun daraltılması için önemli olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Hipotezleri

Temel Hipotez: Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan hükümlülerde çocukluk çağı örselenme yaşantıları sıklığı artarken, sürekli öfke, dışa ve içe yönlendirilen öfkenin yükselmesi; öfke kontrolünün ve benlik saygısının azalması beklenmektedir.

Alt Hipotezler

1. Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan hükümlülerde çocukluk örselenme yaşantıları sıklığı artarken, anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilitenin artması beklenmektedir.
2. Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan hükümlülerde sürekli öfke düzeyi artarken anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilitenin artması beklenmektedir.

3. Aile içindeki ilişkilerin problemlili olduğunu ifade eden katılımcıların örselenme yaşantıları sıklığı ve sürekli öfke düzeyi aile içindeki ilişkilerin iyi olduğunu ifade eden katılımcılara göre daha yüksek, öfke kontrolü ve benlik saygısı ise daha düşüktür.

4. Aile içinde şiddet olduğunu ifade eden katılımcıların örselenme yaşantıları sıklığı ve sürekli öfke düzeyi aile içinde şiddet olmadığını ifade eden katılımcılara göre daha yüksek, öfke kontrolü ve benlik saygısı ise daha düşüktür.

5. Ailede yakın olduğu birinin olmadığını ifade eden katılımcıların örselenme yaşantıları sıklığı ve sürekli öfke düzeyi ailede yakın olduğu birinin olduğunu ifade eden katılımcılara göre daha yüksek, öfke kontrolü ve benlik saygısı ise daha düşüktür.

6. Ailede baba ile problem yaşadığını ifade eden katılımcıların örselenme yaşantıları sıklığı ve sürekli öfke düzeyi ailede baba ile problem yaşamadığını ifade eden katılımcılara göre daha yüksek, öfke kontrolü ve benlik saygısı daha düşüktür.

1.8. Araştırmanın Önemi

Cinsel saldırı suçları, tarihi çok eskilere dayanan ve pek çok kişinin hayatını önemli ölçüde etkileyen suçlardır (Aladağ, 2010). Cinsel saldırıların tamamının bildirilmemesi sebebiyle yaygınlığı ile ilgili net verilere ulaşılamasa da, yaygınlığının son yıllarda hızla arttığı bilinmektedir (Gölge, 2005). Cinsel saldırı eyleminin yaygınlaşması ve mağdurlar üzerindeki önemli etkileri nedeniyle; araştırmanın evreni olarak bu suçu işlemiş bireyler belirlenmiştir.

Dünyada cinsel saldırganların özelliklerini araştıran çok sayıda araştırma yapılmasına rağmen Türkiye’de yapılan araştırmalar sınırlı sayıdadır. Türkiye’de yapılan araştırmalar daha çok cinsel saldırganların sosyo-demografik özellikleri, temel motivasyonları, kişilik özellikleri, saldırganlık düzeyleri gibi özelliklerini ortaya koymaktadır (Gölge, 2005; Aladağ, 2010; Cantürk ve Koç, 2010; Özbay, 2010; Erdoğan ve ark., 2011). Ancak saldırganların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, benlik saygıları, öfke düzeyleri ve öfke ifade tarzlarının araştırıldığı ve bu değişkenler arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara rastlanmamıştır. Bu araştırmada, cinsel saldırı suçu etilediği düşünölen bu faktörlerin birbirleriyle ilişkisinin araştırılması ve İstanbul’daki cinsel saldırganlara ait bilgi verilmesi planlanmaktadır. Cinsel saldırganlarla ilgili bilgi edinilmesi, profil çıkarılmasına olanak sağladığı için, herhangi bir cinsel saldırı vakasında şüpheli havuzunun daraltılmasında etkili olabilmektedir.

Cinsel saldırı suçu tekrar eden bir suçtur (Akduman ve Oral, 2005). Bu nedenle cezaevinde bulunan suçluların rehabilite edilmesi gerekebilmektedir. Rehabilitasyon, bireylerin cezaevinden çıktıktan sonra yeniden suç işlemedini engellemek için önemli olabilmektedir (Gölge, 2005). Bu araştırma ile bireylerin suç işlemede etkili olabildiği düşünölen, çocukluk çağı örselenme yaşantısı, öfke düzeyi ve öfke ifade tarzı, benlik saygısının araştırılmasının, bu alanda oluşturabilecek rehabilitasyon planı açısından önemli olabileceği düşünölmektedir.

2. BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Örneklem

Araştırmanın örneklemini İstanbul ili, Ümraniye T tipi cezaevinde bulunan, cinsel saldırı eylemini gerçekleştirmiş olan erkek hükümlülerden, araştırmaya katılmayı kabul eden 74 kişi oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini amaca yönelik örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Örneklemin oluşturulmasında bazı ölçütler göz önünde bulundurulmuştur: (a) Okuma yazma biliyor olmak (b) Araştırmaya katılmayı kabul etmek.

Araştırmaya katılan katılımcıların yaşları 22-66 yaş arasında değişmekte olup ortalaması 33,31, standart sapması 9,73'tür. Katılımcıların en fazla (%63,5) 26-40 yaş aralığındadır. Büyük bir kısmı ilkokul mezunu (%37,8), bekâr (%55,4), cezaevine girmeden önce düzenli bir işte çalışan (%81,1) bireylerdir. Gelir düzeyinin genellikle (%55,4) 1000 TL ve altında olduğu görülmektedir. %91'9'u daha önce herhangi bir psikiyatrik rahatsızlık nedeniyle hastaneye başvurmamıştır. Katılımcıların büyük bir kısmı (%58,1) cezaevine girmeden önce ailesiyle yaşadığını belirtmiştir. Örneklemin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin detaylı sayısal bilgiler Tablo 2.1'de sunulmaktadır.

Tablo 2.1. Örneklemin Sosyo-demografik Özellikleri

n=74	n	%
Yaş Aralığı	22 - 66	
Yaş Ortalaması	33,31	Standart sapma: 9,735
Yaş Dağılımı		
18-25	13	%17,6
26-40	47	%63,5
41-70	14	%18,9
Doğum Yeri		
Köy	23	%31,1
İlçe	11	%14,9
İl	19	%25,7
Büyükşehir	19	%25,7
Yurtdışı	2	%2,7
Eğitim Düzeyi		
Sadece okur-yazar	2	%2,7
İlkokul terk	6	%8,1
İlkokul mezunu	28	%37,8
Ortaokul terk	9	%12,2
Ortaokul mezunu	11	%14,9
Lise terk	7	%9,5
Lise mezunu	8	%10,8
Üniversite terk	2	%2,7
Üniversite mezunu	1	%1,4
Medeni Durum		
Bekar	41	%55,4
Evli	17	%23,0
Boşanmış	13	%17,6
Dul	2	%2,7
İmam Nikahlı	1	%1,4
Çocuk Sahibi Olma		
Yok	44	%59,5
Var	30	%40,5
Askerlik ile ilgili problem		
Askere henüz gitmeyenler	8	%11,0
Askerde problem yaşayan	5	%6,8
Askerlikte problem yaşamayan	44	%82,2
Düzenli Çalışma Durumu		
Düzenli bir işi olanlar	60	%81,1
Düzenli bir işi olmayanlar	14	%18,9
Meslek Dağılımı		
İşçi	23	%31,1
Zanaatkâr	22	%29,7
Serbest meslek	29	%39,2
Gelir Düzeyi		
1000 TL ve altı	41	%55,4
1001-2000 TL arası	27	%36,5
2001-3000 TL arası	5	%6,8
3001 TL ve üzeri	1	%1,4
Psikiyatrik Öyküsü		
Olmayan	68	%91,9
Olan	6	%8,1
Cezaevine girmeden önce yaşadığı yer		
İstanbul	63	%85,1
Diğer İller	11	%14,9
Cezaevine Girmeden Önce Kiminle yaşadığı		
Yalnız	8	%10,8
Ailesiyle	43	%58,1
Annesi ve kardeşleri ile	2	%2,7
Kardeşleri ile	2	%2,7
Eşi ve çocuklarıyla	9	%12,2
Çocuklarıyla	1	%1,4
Arkadaşları ile	7	%9,5
Kız arkadaşı ile	2	%2,7

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla oluşturulan bataryada “Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı Ölçeği, Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği, Kısa Semptom Envanteri” yer almaktadır.

2.2.1. Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Örnekleme hakkında detaylı bilgi elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından sosyo-demografik bilgi formu oluşturulmuştur. Form içerisinde yaş, doğum yeri, eğitim durumu, gelir düzeyi, meslek, medeni durum, psikiyatrik öykü, cezaevine gelmeden önce nerede, kimlerle yaşadığı, çocukluğunda kiminle yaşadığı gibi sosyo-demografik değişkenlere yönelik sorular sorulmuştur.

Aileye ilişkin bilgi almak için; ailede en yakın bulduğu ve en çok problem yaşadığı kişi, ailedekilerin suç geçmişi, aile içerisindeki şiddeti anlamaya yönelik sorular sorulmuştur. Bunların yanı sıra formda, katılımcının cezaevinde bulunma süresi, aldığı toplam ceza süresi, suçu işlediği yaş, suç geçmişi, eylemi nerede gerçekleştirdiği, eylem sırasında kullanılan araç gereçler, eylem sırasındaki alkol / madde kullanımı gibi suça ilişkin bilgiler ve mağdurun özellikleri ilgili bilgi almaya yönelik sorular sorulmuştur. Sosyo-Demografik Bilgi Formu Ek 2’de sunulmaktadır.

2.2.2. Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı Ölçeği (SÖÖTÖ)

Ölçek Spielberger tarafından 1988 yılında geliştirilmiştir, öfke duygusunu ve öfke ifade tarzını ölçmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa değerleri .73 ile .84 arasında bulunmuştur. Ölçeğin Türkiye'ye uyarlamasını Özer tarafından 1994'te Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı ölçekleri ön çalışmaları ile yapmıştır. Cronbach alfa değeri .70 olarak bulunmuştur (Özer, 1994).

Orijinal ismi Trait Anger and Anger Expression Scales olan ölçek 34 maddeden oluşmaktadır. Puanlamada 4'lü likert kullanılmıştır ve (1) hemen hiçbir zaman, (2) bazen, (3) çoğu zaman ve (4) hemen her zaman şeklindedir. Tersten puanlanan madde yoktur. Ölçeğin sürekli öfke ve öfke ifade tarzı olmak üzere iki ana alt ölçeği vardır. Sürekli öfke alt ölçeğinde kişinin genelde ne hissettiğini ve ne derece öfke yaşadığını ölçen sorular vardır. Öfke ifade tarzı alt ölçeği kendi içinde 3 alt boyuta ayrılmaktadır. Öfkeyi dışa vurma, kişinin genel öfkesini dışa vurduğunu; öfkeyi içte tutma kişinin öfkesini bastırarak içe attığını; öfke kontrolü de kişinin öfkesini ne derece kontrol ettiğini gösterir (Özer, 1994).

Testten alınan yüksek puanlar sürekli öfke alt testinde öfkenin yüksek olduğunu; dışa vurulmuş öfke alt testinde öfkenin kolayca ifade edilebildiğini; bastırılmış öfke alt testinde öfkenin içte tutulduğunu; öfke kontrol alt testinde öfkenin kontrol edilebildiğini gösterir. Ölçekte öfke tarzı bölümündeki öfkeyi içe tutma 13, 15, 16, 20, 23, 26, 27 ve 31 numaralı maddeler tarafından, öfkeyi dışa vurma 12, 17, 19, 22, 24, 29, 32 ve 33 numaralı maddeler tarafından ve öfkeyi kontrol etme ise 11, 14, 18, 21, 25, 28, 30 ve 34 numaralı maddeleri tarafından ölçülmektedir (Özer, 1994).

2.2.3. Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği

Ölçek Stanley Coopersmith tarafından özellikle yetişkinlerde benlik saygısını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, Taylor ve Reitz, Crandall, Silber ve Tippett tarafından yapılmıştır. Türkiye’de güvenirlik çalışması Tufan ve Turan tarafından (1986)’da yapılmıştır, korelasyon katsayısı $r = 0.65$ ($p < .05$) olarak bulunmuştur (aktaran Ünüvar, 2006).

25 maddeden oluşmaktadır. Cevap şıkları “Benim Gibi” ya da “ Benim Gibi Değil” şeklide oluşturulmuştur. Sorulan sorularla kişinin hayata bakış açısı, aile ve sosyal ilişkileri, kendini değerlendirmesi, kendisini nasıl gördüğü ile ilgili bilgi alınmaktadır (aktaran Gündoğan, 2006). Kişi ölçekten 0 ile 100 arasında puan alabilir. Ölçekteki 1, 4, 5, 8, 14, 19, 20. maddeler “Benim Gibi” işaretlenirse 1 puan 2, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25. maddeler “Benim Gibi Değil” olarak işaretlenirse 1 puan verilir. Bunlara uygun yanıtlanmadığında 0 puan verilir. Her soru için elde edilen puan 4 ile çarpılmaktadır. Ölçekten alınan puan 0–30 arasında ise “düşük benlik saygısı”, 31–70 arasında ise “orta düzeyde benlik saygısı”, 71–100 puan arasında ise “yüksek benlik saygısı”na sahip olduğunu ifade etmektedir (aktaran Ünüvar, 2006).

2.2.4. Kısa Semptom Envanteri (KSE)

Kısa semptom envanteri 1992 yılında Derogatis tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlilik çalışmaları ölçüt bağlantılı geçerlilik ve yapı geçerliliği şeklinde yapılmıştır. Ölçek ile ilgili yapılan geçerlilik çalışmaları sonucunda BSI ile MMPI klinik ölçekleri ile arasındaki korelasyonların 0.30’un üzerinde bulunduğu ve bu

korelasyonların SCL-90'dan elde edilen korelasyonlar ile bazı ölçeklerde tümüyle özdeş, diğerlerinde ise çok yakın olduğu saptanmıştır (Savaşır ve Şahin,1997:116-122).

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları iç tutarlılık ve test-tekrar güvenirlik yöntemleriyle yapılmıştır. İç tutarlık için yapılmış üç farklı araştırmada, Kısa Semptom Envanterinin 9 alt ölçeği için elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlık katsayılarının .71 ve .85 arasında değiştiği belirtilmektedir. Test-tekrar test güvenirlik katsayıları ise 9 alt ölçek için $r = 0.68$ ve $r = 0.91$ arasında bulunmuştur (Savaşır ve Şahin,1997:116-122).

Ölçeğin Türkiye uyarlaması 1994 yılında Şahin ve Durak tarafından yapılmıştır. Ölçeğin uyarlama çalışmalarında ölçüt bağıntılı geçerlilik ve yapı geçerliği kullanılmıştır. Ölçüt bağıntılı geçerlik; yapılan üç ayrı çalışma sonucunda Envanterin alt ölçeklerinin ve üç global indeks puanlarının Sosyal Karşılaştırma Ölçeği ile 0.4 ve 0.34 arasında, Boyun Eğicilik Ölçeği ile 0.16 ve 0.42 arasında, Strese Yatkınlık Ölçeği ile .24 ve .36 arasında, UCLA-Yalnızlık Ölçeği ile 0.13 ve 0.36 arasında, Offer Yalnızlık Ölçeği ile .34 ve .57 arasında, Beck Depresyon Envanteri ile ise .34 ve .70 arasında değişen korelasyonlar gösterdiği belirlenmiştir (Savaşır ve Şahin,1997:116-122).

Yapı geçerliği; Ölçeğin madde geçerliğini belirleyebilmek amacıyla örneklem, Strese Yatkınlık Ölçeği'nden alınan puanlara göre “ Strese yatkın” ve “ Strese yatkın olmayan” şeklinde uç gruplara ayrılmış ve 53 maddenin yalnızca üç maddesinin (4, 8, 26) ayırıcılığının istatistik anlamlılık düzeyine ulaşamadığı görülmüştür. Ölçeğin

toplam puanı üzerinden yapılan analiz sonucunda ise ölçeğin bu iki uç grubu anlamlı düzeyde ayırt edebildiği bulunmuştur (Şahin ve Durak, 1994).

Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin “Anksiyete” (12, 13, 31, 32, 36, 38, 42, 43, 45, 46, 47 ve 49. maddeler, $\alpha = 0.87$), “Depresyon” (9, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 25, 27, 35, 37 ve 39. maddeler, $\alpha = 0.88$), “Olumsuz Benlik” (15, 21, 22, 24, 26, 34, 44, 8, 50, 51, 52 ve 53. maddeler, $\alpha = 0.87$), “Somatizasyon” (2, 5, 7, 8, 11, 23, 29, 30 ve 33. maddeler, $\alpha = 0.75$) ve “Hostilite” (1, 3, 4, 6, 10, 40 ve 41 maddeler, $\alpha = 0.76$) olmak üzere 5 faktörden oluştuğu bulunmuştur (Şahin ve Durak, 1994).

2.2.5. Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği (ÇÖYÖ)

Ölçek Bernstein ve arkadaşları tarafından 1994 yılında 18 yaşından önceki örselenme yaşantılarını taramak amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayıları .79 ve .94 arasında bulunmuştur. Geçerliği, güvenilirliği yüksektir. Ölçeği Aslan ve Alparslan 1999 yılında Türkçe’ye çevrilmiştir ve geçerlik, güvenilirlik çalışmasında test güvenirliliği .96 olarak saptanmıştır (Aslan ve Alparslan, 1999).

Ölçek 40 sorudan oluşmaktadır. 5’li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Yanıt seçenekleri (1) hiçbir zaman, (2) nadiren, (3) bazen, (4) sıklıkla ve (5) çok sık’tır. Ölçekte ters puanlamanın yapıldığı maddeler 4, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 19, 22, 23, 26, 28, 32, 35, 38, 40’tır. Ölçekten alınan yüksek puan örselenme yaşantısının sık olduğunu göstermektedir. Tüm sorular yanıtladığında alınabilecek en yüksek puan 200 en düşük puan ise 40’tır. Ölçeğin orijinalinde alt ölçekleri, fiziksel ve duygusal istismar, cinsel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal’dir. Türkçe uyarlaması üç alt ölçekten oluşmaktadır (Aslan ve Alparslan, 1999).

1. Duygusal Kötüye Kullanım ve Duygusal İhmal alt ölçeği; 19 maddeden oluşmaktadır ve alınan puan 19–95 arasında değişmektedir.
2. Fiziksel Kötüye Kullanım alt ölçeği; 16 maddeden oluşmaktadır ve alınan puan 16–80 arasında değişmektedir.
3. Cinsel Kötüye Kullanım alt ölçeği ise; 5 maddeden oluşmaktadır ve alınan puan 5–25 arasında değişmektedir (Aslan ve Alparslan, 1999).

2.3. İşlem

Araştırmanın veri toplama aşamasını gerçekleştirmek üzere T. C Adalet Bakanlığında araştırma için gerekli izini almak için bakanlığa araştırma hakkında bilgiler sunulmuştur. Gerekli izin alındıktan sonra İstanbul ilindeki cinsel dokunulmazlığa karşı suç işleyen bireylerin kaldığı cezaevleri araştırılmıştır. Ek 7’de T. C Adalet Bakanlığında alınan izin sunulmuştur. Cinsel dokunulmazlığa karşı suç işleyen hükümlülerin tamamının Ümraniye T Tipi Ceza İnfaz Kurumunda olduğu anlaşılmış ve kurum ile iletişime geçilmiştir. Yaklaşık iki ay süren veri toplama işlemi kurum yetkilileri ile ortak belirlenen gün ve saatlerde Ceza İnfaz Kurumuna gidilerek yürütülmüştür. Kurumda, araştırmanın ölçütlerini karşılayan 104 hükümlü ile görüşülmüştür Katılımcılar kurumun belirlediği bir sınıfa 10’ar kişilik gruplar halinde (son grup 4 kişi) alınmıştır. Katılımcılara sözel olarak araştırmanın amacı, verdikleri cevapların toplu bir şekilde değerlendirmeye alınacağı ve verilen cevapların gizli tutulacağı ile ilgili sözel bilgi verildikten sonra yazılı olarak bilgilendirilmiş onam formunun okunması ve araştırmaya katılmayı kabul edenlerin bu formu imzalanması istenmiştir. Bilgilendirilmiş onam formunun bir örneği Ek 1’de sunulmuştur. Bilgilendirme işleminden sonra araştırmaya katılmayı kabul etmeyenler sınıftan ayrılmış, kabul edenlere anket bataryaları dağıtılmıştır.

Araştırmacılar bataryadaki soruları kendileri okuyup cevaplamıştır. Her bir grubun bataryayı tamamlaması ortalama 90-100 dakika sürmüştür. Araştırmaya katılmayı 79 hükümlü kabul etmiştir ancak veri toplama aşamasının sonunda bataryadaki anketlerden bazılarını hiç cevaplandırmayan 5 katılımcının formu araştırmadan çıkarılmıştır.

2.4. Analiz

Çalışmada elde edilen verilerin analizi SPSS 20 istatistik programı kullanılarak yapılmıştır. İlk olarak katılımcıların sosyodemografik özellikleri, aile yapısı, cezaevinde bulunmalarına neden olan eyleme ve mağdura ilişkin bilgiler verilmiştir. Kategorik ifadelerden oluşan değişkenler arasındaki farklılığa Ki-kare yöntemi ile bakılmıştır. Bu yöntemle çocuğa yönelik cinsel saldırı eyleminde bulunan grup ile yetişkine yönelik cinsel saldırı eyleminde bulunan grup karşılaştırılmıştır. Sonrasında ölçeklere ilişkin betimleyici istatistik bilgileri verilmiştir. Ölçeklerin alt ölçeklerinin birbiriyle ilişkisine Pearson Korelasyon Testi ile bakılmıştır. Son olarak kategorik değişkenlerin, ölçeklerin alt grupları ile ilişkisine normal dağılım gösterenlerde Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) ile, normal dağılım göstermeyenlerde ise Mann Whitney U Testi ile bakılmıştır.

3. BÖLÜM

BULGULAR

3.1. Katılımcılara Ait Sosyo-Demografik Bilgiler

3.1.1. Katılımcıların Aile İlişkileri ile İlgili Özellikler

Katılımcıların aile ilişkileri ile ilgili özelliklerine ait bulgular Tablo 3.1. ve 3.2.'de sunulmuştur.

Tablo 3.1. Katılımcıların Ailesiyle İlgili Özellikler

N=74	n	%
Çocukken Kiminle Yaşadığı		
Anne baba ve kardeşler ile	56	%75,7
Yalnız anne ve kardeşler	8	%10,8
Yalnız baba ve kardeşler	5	%6,8
Akrabalar	2	%2,7
Yetiştirme yurdunda	1	%1,4
Evlatlık edinen aileyle	1	%1,4
Yalnız anne ile	1	%1,4
Ailede Psikiyatrik Rahatsızlık		
Ailesinde psikiyatrik rahatsızlık olmayan	69	%93,2
Ailesinde psikiyatrik rahatsızlık olan	5	%6,8
Ailedekilerin suç geçmişi		
Ailede ceza almış birey yok	59	%79,7
Ailede ceza almış birey var	15	%20,3

Tablo 3.2. Katılımcıların Aile İlişkileri ile İlgili Özellikler

n=74	n	%
Ailede Yakın Bulduğu Kişi		
Yok	8	%10,8
Baba	7	%9,5
Anne	47	%63,5
Kardeşler	9	%12,2
Üvey anne/baba	1	%1,4
Büyük anne/baba	1	%1,4
Eşi	1	%1,4
Ailede Problem Yaşadığı Kişi		
Yok	34	%45,9
Baba	33	%44,6
Anne	1	%1,4
Kardeşler	3	%4,1
Üvey anne/baba	2	%2,7
Akrabalar	1	%1,4
Eşi	0	%0
Aile İçi İlişkilerini Nasıl Tanımladığı		
Ailemin bütün fertleri birbiriyle iyi anlaşır, birbirini severdi	35	%47,9
Annem ve babam birbirleriyle anlaşamaz ama çocuklarını severdi	10	%13,7
Babam annemi ve bizi döverdi	26	%35,6
Annem beni aşırı ilgiden sıkır bunaltırdı	1	%1,4
Ailede kimse birbiriyle iyi anlaşamazdı	1	%1,4
Aile İçi Şiddet		
Yok	48	%64,9
Var/Benden diğerlerine karşı	1	%1,4
Var/Diğerlerinden bana karşı	8	%10,8
Var/Diğerleri arasında	4	%5,4
Var/hem benden diğerlerine, hem diğerlerinden bana karşı	13	%17,6

Katılımcıların %75,7'si (n=56) çocukken anne baba ve kardeşleriyle yaşadığını belirtmiştir. %79,7'si (n=59) ailede suç işlemiş başka kimse olmadığını, %93,2'si (n=69), ailede psikiyatrik rahatsızlığı olan biri olmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların ailede yakın bulunduğu kişilere bakıldığında, %63,5'i (n=47) annesini bildirmektedir. %45,9'u (n=34) ailesinde problem yaşadığı kimse olmadığını ifade ederken %44,6'sı (n=33) babasıyla problem yaşadığını belirtmiştir. Aile içi ilişkilere bakıldığında, örneklemin %47,9'u (n=35) "ailemin bütün fertleri birbiriyle iyi anlaşır ve birbirlerini severdi" ifadesini, %35,6'sı (n=26) ise "babam beni ve annemi döverdi" ifadesini işaretlemiştir. %64,9'u (n=48) ailesinde şiddet olmadığını ifade etmiştir.

3.1.2. Suç Eylemine İlişkin Özellikler

Katılımcıların suç geçmişine, şimdiki eylemine ve eylemin niteliğine ilişkin bulgular Tablo 3.3., 3.4., 3.5.'de sunulmuştur.

Tablo 3.3. Suç Geçmişine İlişkin Özellikler

N=74	n	%
Hükümlünün Eski Ceza Sayısı		
0	56	%75,7
1	8	%10,8
2	7	%9,5
4	3	%4,1
Geçmiş Suç Türleri		
Yok	56	%77,8
Adam öldürmeye teşebbüs	6	%8,3
Hırsızlık	2	%2,8
Gasp	2	%2,8
Cinsel suçlar	1	%1,4
Çete kurma	1	%1,4
Hırsızlık ve gasp	2	%2,8
Adam öldürmeye teşebbüs ve hırsızlık	2	%2,8

Tablo 3.4. Şimdiki Suç Eylemine İlişkin Özellikler

N=74	n	%
Aldığı toplam ceza süresi Ortalama	30- 480 ay arasında 157,60	Standart Sapma: 97,388
Suçtu işlediği yaş Ortalama	18 - 63 arası 30,27	Standart Sapma: 9,761
Suçtu işlediği Yaş Aralığı		
18yaş ve altı	3	%4,1
19-29	37	%50,0
30-40	23	%31,1
41-51	7	%9,5
52-63	4	%5,4
Cezaevine girmeyi hak edecek bir şey yapıp yapmadığına yönelik algısı		
Hak etmedim	59	%79,7
Hak ettim	15	%20,3

Tablo 3.5. Suçun Niteliğine İlişkin Bilgiler

N=74	n	%
Eylemin İşleniş Biçimi		
Suçu kabul etmeme	17	%23,3
Önceden karar verilip plan yapılarak	4	%5,5
Aniden işleme	44	%60,3
Mağdurun rızası ile	8	%11,0
Eylem Sırasında Alet/Araç Kullanımı		
Yok	67	%91,8
Araba	2	%2,7
Bıçak	2	%2,7
Beden	1	%1,4
El	1	%1,4
Eylem Nerede Gerçekleşti		
Suçu kabul etmeme	6	%9,4
Saldırganın evinde	23	%35,9
Mağdurun evinde	12	%18,8
Saldırgan ile mağdurun ortak evinde	1	%1,6
Saldırganın iş yerinde	4	%6,3
Saldırganın arkadaşının evinde	5	%7,8
Arabada	2	%3,1
Kamusal alanda (sokak,bar)	11	%17,2
Eylemin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler		
Etkisi olan bir şey yok	11	%15,1
Suçu kabul etmeme	23	%31,5
Aile	6	%8,2
Eş	2	%2,7
Arkadaşlar	11	%15,1
Ekonomik nedenler	3	%4,1
Aile içi geçimsizlik	4	%5,5
Alkol	1	%1,4
Cinsel istek	3	%4,1
Öfke, intikam, hırs	2	%2,7
Cahillik	3	%4,1
Arkadaşlar ve ekonomik nedenler	1	%1,4
Alkol ve ekonomik nedenler	1	%1,4
Aile ve eş	1	%2,7
Eylem Sırasında Alkol Kullanımı		
Yok	50	%67,6
Var	24	%32,4
Eylem Sırasında Madde Kullanımı		
Yok	68	%91,9
Var	6	%8,1
Eylemin gerçekleşmesinde yardım eden birinin varlığı		
Yok	68	%91,9
Var	6	%8,1
Eylemde yardım eden kişinin kim olduğu ile ilgili bilgi		
Yardım eden yok	68	%91,9
Arkadaşım	5	%6,8
Akraba	1	%1,4

Katılımcıların %75,7'si (n=56) geçmişte tutuklanmayı gerektirecek bir eylemde bulunmamıştır, %10,8'inin (n=8) sabıka sayısı 1'dir. Geçmiş suç türlerine baktığımızda %8,3'ü (n=6) adam öldürmeye teşebbüsten ceza almıştır. Şimdiki suçlarından aldıkları toplam ceza süresi en az 30 en fazla 480 ay ortalaması 157,60, standart sapması 97,388'dir. Suçu işlediği yaş en az 18 en fazla 63, ortalaması 30,27, standart sapması 9,761'dir. Suçu işlediği yaş aralığına baktığımızda %50,0 (n=37) ile en fazla 19-29 yaş aralığında toplandığı görülmüştür. Saldırıların en fazla saldırganın evinde (%35,9 (n=23)), ikinci sırada ise mağdurun evinde gerçekleştiği bilinmektedir (%18,8 (n=12)). Cinsel saldırganların % 91,8'i (n=67) eylem sırasında herhangi bir alet kullanmadığını bildirmiştir. %60,3'ü (n=44) eylemi aniden gerçekleştirdiğini, öncesinde plan yapmadığını ifade etmiştir. Katılımcılar eylemin ortaya çıkmasında etkili olan faktörün ne olduğuna ilişkin çeşitli cevaplar vermişlerdir. %31,5'i (n=23) böyle bir eylem olmadığını ifade ederek suçu kabul etmediğini göstermiştir. %15,1'i (n=11) eylemde etkili olan bir şey olmadığını, %15,1'i arkadaşlarının, %8,2'si (n=6) ailesinin, %5,5 (n=4) aile içi geçimsizliğin, %4,1'i (n=3) ekonomik nedenlerin, %4,1'i (n=3) cinsel isteğin, %4,1'i (n=3) cahilliğin, %2,7'si (n=2) eşinin, %2,7'si (n=2)'si öfke intikam hırs gibi duyguların etkili olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %67,6'sı (n=50) eylem sırasında alkollü olmadığını, %91,9'u (n=68) ise madde etkisi altında olmadığını belirtmiştir. %91,9'u (n=68) eylemin gerçekleşmesi sırasında yardım eden herhangi biri olmadığını ifade etmiştir. Cezaevine girmeyi hak edecek bir şey yapıp yapmadığına ilişkin algılarını algılamak amacıyla yöneltilmiş olan soruya %79,7'si "cezaevine girmeyi hak etmedim" cevabını vermiştir.

3.1.3. Mağdura İlişkin Özellikler

Cinsel saldırı eyleminin mağduruna ilişkin bulgular Tablo 3.6.'da sunulmuştur.

Tablo 3.6. Mağdura İlişkin Bilgiler

n=74	n	%
Mağdurun cinsiyeti		
Kadın	69	%93,2
Erkek	4	%5,4
Soruya cevap vermeyenler	1	%1,4
Mağdurun Yaşı		
Ortalaması	12-43 aralığında 20,49	Standart Sapma: 7,128
Mağdurun Yaş Aralığı		
18 yaş ve altı	39	%56,5
19-25 yaş arası	15	%21,7
26-30 yaş arası	7	%10,1
31-35 yaş arası	4	%5,8
36-40 yaş arası	1	%1,4
41-45 yaş arası	1	%1,4
Bilinmiyor	2	%2,9
Saldırgan Mağduru Tanıyor mu?		
Mağduru tanıyor	55	%75,3
Mağduru tanımıyor	18	%24,7
Saldırgan ile Mağdur Arasındaki Yakınlık		
Tanışmıyorlar	17	%23,3
Kız arkadaş	20	%27,4
Arkadaş (iş/ Okul)	11	%15,1
Akraba	10	%13,7
Hayat Kadını	6	%8,2
Komşunun kızı/oğlu	4	%5,4
Nişanlı	2	%2,7
Eş	1	%1,4
Çocuk	1	%1,4
Damat	1	%1,4
Saldırganın Mağdura Karşı Hissettiği Duygu		
Herhangi bir duygu hissetmedim	32	%45,7
Aşk/sevgi	24	%34,3
Öfke	9	%12,9
Cinsel İstek	3	%4,3
Babalık duygusu	1	%1,4
İnsanlık	1	%1,4

Mağdurların %93'ü kadındır. En az 12 en fazla 43 yaşında, ortalaması 20,49, standart sapması 7,128'dir. Mağdurun yaş aralığına bakıldığında %56,5 (n=39)'u 18 yaş ve altında, %21,7'si (n=15) 19-25 yaş aralığındadır. Katılımcıların %75,3'ü (n=55) mağduru eylem öncesinde tanımaktadır. %27,4'ünde (n=20) saldırgan mağdurun kız arkadaşı olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların %45,7'si (n=32) mağdura karşı herhangi bir duygu hissetmediğini belirtmiştir.

3.1.4. Çocuğa Yönelik Cinsel Saldırı Eyleminde Bulunanlar ile Yetişkin Yönelik Cinsel Saldırı Eyleminde Bulunan Hükümlülerin Yapılan Ki-Kare Analizi ile Karşılaştırılması

Tablo 3.7. Çocuğa Yönelik Cinsel Saldırı Eyleminde Bulunanlarla Yetişkin Yönelik Cinsel Saldırı Eyleminde Bulunan Katılımcıların Ki-Kare Analizi ile Karşılaştırılması

Değişken	Çocuğa Karşı Cinsel Saldırıda Bulunanlar		Yetişkin Karşı Cinsel Saldırıda Bulunanlar		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Suç İşlediği Yaş						
18-25 yaş arası	16	%41,0	11	%31,4	27	%36,5
26-40 yaş arası	19	%48,7	20	%57,1	39	%52,7
41-70 yaş arası	4	%10,3	4	%11,4	8	%10,8
	Ki Kare: .738		sd: 2		p=.692	
Medeni Durum						
Evli	10	%25,6	9	%25,7	19	%25,7
Bekar/Boşanmış/Dul	29	%74,4	26	%74,3	55	%74,3
	Ki Kare: .000		sd: 1		p=.994	
Çocuk Sahibi Olma						
Var	15	%38,5	15	%42,9	30	%40,5
Yok	24	%61,5	20	%57,1	44	%59,5
	Ki Kare: .148		sd: 1		p=.701	
Psikiyatrik Rahatsızlık						
Var	2	%5,1	4	%11,4	6	%8,1
Yok	37	%94,9	31	%88,6	68	%91,9
	Ki Kare: .983		sd: 1		p=.322	
Aile İçi Şiddet						
Yok	26	%66,7	22	%62,9	48	%64,9
Var	13	%33,3	13	%37,1	26	%35,1
	Ki Kare: .117		sd: 1		p=.732	
Aile Yapısı						
Parçalanmamış	31	%79,5	25	%71,4	56	%75,7
Parçalanmış	8	%20,5	10	%28,6	18	%24,3
	Ki Kare: .651		sd: 1		p=.420	
Eylemin Nasıl Gerçekleştiği						
Gerçekleştirmedim	6	%15,4	11	%32,4	17	%23,3
Karar verdim/Plan yaptım	4	%10,3	0	%0,0	4	%5,5
Aniden İşledim	24	%61,5	20	%58,8	44	%60,3
Mağdurun Rızasıyla Oldu	5	%12,8	3	%8,8	8	%11,0
	Ki Kare: 6.020		sd: 3		p=.111	
Cezaevine Girmeyi Hak Edip Hak Etmediğine Yönelik Algısı						
Hak Ettim	8	%20,5	7	%20,0	15	20,3
Hak Etmedim	31	%80,0	28	%80,0	59	79,7
	Ki Kare: .003		sd: 1		p=.956	
Toplam	N=39		N=35		N=74	

*p<.05, **p<.01

Çocuğa karşı cinsel saldırıda bulunan katılımcılar ile yetişkine karşı cinsel saldırıda bulunan yaş, medeni durum, ebeveynlik durumu, psikiyatrik rahatsızlık, aile içi şiddet yaşantısı, aile yapısı, eylemi gerçekleştirme şekli, cezayı hak edip etmediğine ilişkin algısı bakımından yapılan Ki Kare analizi ile karşılaştırılmış ve aralarında anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>.05$).

Katılımcıların çoğu 26-40 yaş arasında olup çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların oranı %56,4, yetişkine karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların oranı ise %75'tir. Her iki grupta da çoğunluğun bekâr olduğu görülmüştür. Çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların %61,5'i yetişkine karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların ise %57,1'inin çocuk sahibi olmadığı görülmüştür. Çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların %94,9'u yetişkine karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların ise %88,6'sının herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığı olmadığı saptanmıştır. Çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların %66,7'si yetişkine karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların ise %62,9'u aileleri içinde şiddetin olmadığını belirtmişlerdir. Çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların %79,5'i, yetişkine karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların ise %71,4'ü çocukluğunda anne baba ve kardeşleriyle birlikte yaşadığını belirtmiştir. Her iki grubun da büyük çoğunluğu eylemi aniden işlediğini ifade etmiş olup, çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların oranı %61,5, yetişkine karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanların oranı ise %58,8'dir. Ayrıca çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunan grubun %15,4'ü, yetişkine karşı cinsel saldırı eyleminde bulunan grubun %32,4'ü ise eylemi gerçekleştirmediğini belirtmiştir. Her iki grup da çoğunlukla cezaevine girmeyi hak etmediğini ifade etmiş olup oranı %80'dir.

3.2. Katılımcıların Araştırmada Yer Alan Değişkenleri Ölçen Ölçeklerden Aldıkları Sonuçlar

Tablo 3.8. Katılımcıların Araştırmada Yer Alan Değişkenleri Ölçen Ölçeklerden Aldıkları Sonuçlar

Değişken	Ölçek	Ortalama	Standart sapma
Çocukluk Örselenme Yaşantıları	Çocukluk Örselenme Yaşantıları	91,35	34,03
Fiziksel Örselenme	Çocukluk Örselenme Yaşantıları	36,55	16,07
Duygusal Örselenme	Çocukluk Örselenme Yaşantıları	48,28	17,78
Cinsel Örselenme	Çocukluk Örselenme Yaşantıları	6,88	3,33
Sürekli öfke	Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı	24,65	7,60
İçe yönlendirilen öfke	Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı	17,72	4,60
Dışa yönlendirilen öfke	Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı	19,57	7,89
Öfke kontrol	Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı	20,19	6,67
Benlik Saygısı	Coopersmith Benlik Saygısı	54,18	18,24
Kısa Semptom Envanteri	Kısa Semptom Envanteri	50,44	28,50
Anksiyete	Kısa Semptom Envanteri	9,60	7,18
Depresyon	Kısa Semptom Envanteri	16,31	10,72
Olumsuz Benlik	Kısa Semptom Envanteri	11,27	6,49
Somatizasyon	Kısa Semptom Envanteri	4,07	4,66
Hostilite	Kısa Semptom Envanteri	8,08	5,32

3.2.1. Çocukluk Örselenme Yaşantıları

Çocukluk örselenme Yaşantıları Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarında bir kesme noktası belirtilmemiştir. Bu çalışmada, örselenme yaşantılarına önemli ölçüde maruz kalan katılımcıların oranını öğrenmek amacıyla ölçekten alınan toplam puana ilişkin ortalama ve standart sapma hesaplanmıştır. Buna göre ölçekten alınan toplam puanların ortalaması 91,35; standart sapması 34,03'tür. Ortalamanın bir standart sapma üzerindeki puan olan 125 ayırt edici değer olarak kabul edilmiştir. Bu değer üzerindeki puanlar, çocukluk dönemi örselenme yaşantılarına maruz kalma düzeyinde önemli ölçüde bir yüksekliğe işaret etmektedir. Katılımcıların (n=74) bu ölçekten aldıkları puanlar incelendiğinde, %23'ünün kesme puanının üzerinde puan aldıkları görülmektedir.

Duygusal örselenme yaşantıları alt ölçeğinden alınan toplam puanların ortalaması 48,28; standart sapma ise 17,78'tir. Ortalamanın bir standart sapma üzerindeki puan olan 60, ayırt edici değer olarak kabul edilmiştir. Bu değer üzerindeki puanlar çocukluk dönemi duygusal örselenme yaşantılarına maruz kalma düzeyinde önemli ölçüde bir yüksekliğe işaret etmektedir. Katılımcıların bu alt ölçekten aldıkları puanlar incelendiğinde, %19'unun bu puanın üzerinde puan aldığı görülmektedir.

Cinsel örselenme yaşantıları alt ölçeğinden alınan toplam puanların ortalaması 6,88; standart sapma ise 3.33'tür. Ortalamanın bir standart sapma üzerindeki puan olan 10, ayırt edici değer olarak kabul edilmiştir. Bu değer üzerindeki puanlar çocukluk dönemi cinsel örselenme yaşantılarına maruz kalma düzeyinde önemli ölçüde bir

yükseklığe işaret etmekte olup, katılımcıların %14'ünün 10'un üzerinde puan aldığı görülmektedir.

Fiziksel örselenme yaşantıları alt ölçeğinden alınan toplam puanların ortalaması 36,55; standart sapma ise 16,07'dir. Ortalamanın bir standart sapma üzerindeki puan olan 53 ayırt edici değer olarak kabul edilmiştir. Bu değer üzerindeki puanlar çocukluk dönemi fiziksel örselenme yaşantılarına maruz kalma düzeyinde önemli ölçüde bir yüksekliğe işaret etmekte olup, örnekleme yer katılımcıların % 22'sinin 53'ün üzerinde puan aldıkları görülmektedir.

3.2.2. Sürekli Öfke-Öfke İfade Tarzı Envanteri

Sürekli öfke öfke ifade tarzı ölçeğinin geçerlilik ve güvenirlik çalışmalarında bir kesme noktası belirtilmemiştir. Bu çalışmada, sürekli öfke, dışa ve içe yönlendirilen öfke düzeyi önemli ölçüde yüksek ve öfke kontrol düzeyi önemli ölçüde düşük olan katılımcıların oranını öğrenmek amacıyla ölçeğin alt ölçeklerinden alınan ortalama ve standart sapma hesaplanmıştır. Buna göre sürekli öfke alt ölçeği puanlarının ortalaması 24,65; standart sapması 7,60'tır. Ortalamanın bir standart sapma üzerindeki puan olan 32 belirleyici değer olarak kabul edilmiştir. Bu değer üzerindeki puanlar, sürekli öfke düzeyinde kayda değer düzeyde bir yüksekliğe işaret etmektedir. Katılımcıların (n=74) bu ölçekten aldıkları puanlar incelendiğinde, %15'inin kesme puanının üzerinde olduğu görülmektedir.

İçe yönlendirilen öfke alt ölçeğinden alınan toplam puanların ortalaması 17,72; standart sapma ise 4,60'tır. Ortalamanın bir standart sapma üzerindeki puan olan 22,

ayırt edici değer olarak kabul edilmiştir. Bu değerin üzerindeki puanlar ie yönlendirilen öfke düzeyinde önemli ölçüde bir ykseklige işaret etmektedir. Katılımcıların bu alt ölçekten aldıkları puanlar incelendiğinde, %19'unun ayırt edici puan olan 22'nin üzerinde puan aldıkları görülmektedir.

Dışa yönlendirilen öfke alt leğinden alınan toplam puanların ortalaması 19,57; standart sapma ise 7,89'dur. Ortalamanın bir standart sapma üzerindeki puan olan 27 ayırt edici değer olarak kabul edilmiştir. Bu değerin üzerindeki puanlar dışa yönlendirilen öfke düzeyinde önemli ölçüde bir ykseklige işaret etmekte olup, katılımcıların %10'unun kesme puanının üzerinde puan aldıkları görülmektedir.

Öfke kontrol alt leğinden alınan toplam puanların ortalaması 20,19; standart sapma ise 6,67'dir. Ortalamanın bir standart sapma üzerindeki puan olan 27 ayırt edici değer olarak kabul edilmiştir. Bu değerin üzerindeki puanlar öfke kontrol düzeyinde önemli ölçüde bir dşklge işaret etmekte olup, örnekleme de yer katılımcıların % 22'sinin kesme puanının üzerinde puan aldıkları görülmektedir.

3.2.3. Benlik Saygısı leği

Benlik saygısı leğinin geçerlilik güvenirlik çalışmaları yapılırken, kesme puanı belirlenmiştir. Buna göre ölçekten alınan puanlar 0-30 puan arasında ise düşük; 31-70 puan arasında ise orta düzeyde; 71-100 puan arasında ise yüksek benlik saygısına işaret etmektedir. Benlik saygısı leği için yapılan betimsel analizde katılımcıların %11,8'inin (n=8) benlik saygısı düzeyi düşük; % 60,3'ünün (n=41) orta düzeyde; %27,9'u (n=19) yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır.

3.3. Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı, Benlik Saygısı Ölçekleri Değişkenlerinin Birbiriyle Olan İlişkilerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ölçeği toplam puanları, fiziksel, duygusal ve cinsel örselenme puanları, sürekli öfke, içe yönlendirilmiş öfke, dışa yönlendirilmiş öfke, öfke kontrol puanları, benlik saygısı puanları arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Analizi incelenmiş, Tablo 3.9’da sunulmuştur.

Tablo 3.9. Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı, Benlik Saygısı Ölçekleri Değişkenlerinin Birbiriyle Olan İlişkisi

Değişken	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
(1) Örselenme Toplam	,653**	,201	,518**	-,577**	-,374**	,944**	,950**	,494**
(2) Sürekli Öfke		,354**	,628**	-,740**	-,214	,626**	,600**	,233*
(3) Öfkeyi içe yönlendirme			,249*	-,012	,021	,133	,213	,179
(4) Öfkeyi dışa yönlendirme				-,569**	-,338**	,543**	,424**	,236*
(5) Öfke Kontrol					,296*	-,564**	-,539**	-,211
(6) Benlik Saygısı						-,356**	-,341**	-,275*
(7) Fiziksel Örselenme							,809**	,416**
(8) Duygusal Örselenme								,369**
(9) Cinsel Örselenme								1.00

*p<.05, **p<.01

3.3.1. Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği

Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ile sürekli öfke puanları arasında ($r=.65$; $p<.01$) ve öfkeyi dışa yönlendirme puanları arasında ($r=.52$; $p<.01$); pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ile öfke kontrol puanları arasında ($r= -.58$; $p<.01$) ve benlik saygısı puanları arasında ($r= -.37$; $p<.01$) negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre çocukluk örselenme yaşantılarının sıklığı arttıkça sürekli öfke ve dışa yönlendirilmiş öfkeleri artmakta; öfke kontrol ve benlik saygısı düzeyleri azalmaktadır.

Fiziksel örselenme puanları ile duygusal örselenme puanları arasında ($r=.81$; $p<.01$); cinsel örselenme puanları arasında ($r=.42$; $p<.01$) ve duygusal örselenme puanları ile cinsel örselenme puanları arasında ($r=.37$; $p<.01$) pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

3.3.2. Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı Ölçeği

Cinsel saldırı eyleminde bulunanların sürekli öfke puanları ile fiziksel örselenme puanları arasında ($r=.63$; $p<.01$); duygusal örselenme puanları arasında ($r=.60$; $p<.01$) ve cinsel örselenme puanları arasında ($r=.23$; $p<.05$) pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre fiziksel, duygusal ve cinsel örselenme sıklığı arttıkça sürekli öfke düzeyi de artmaktadır.

Öfkeyi dışa yönlendirme puanları ile öfke kontrol puanları arasında ($r = -.57$; $p < .01$) ve benlik saygısı puanları arasında ($r = -.34$; $p < .05$) negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca öfke dışa yönlendirme puanları ile fiziksel örselenme puanları ($r = .54$; $p < .01$); duygusal örselenme puanları ($r = .42$; $p < .01$); cinsel örselenme puanları ($r = .24$; $p < .05$) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öfke kontrol puanları ile benlik saygısı puanları arasında ($r = .30$; $p < .05$) pozitif yönde anlamlı bir ilişki; fiziksel istismar puanları ($r = -.56$; $p < .01$) ve duygusal istismar puanları arasında ($r = -.54$; $p < .01$) negatif yönde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Sürekli öfke puanları ile öfke içe ($r = .35$; $p < .01$); öfke dışa ($r = .63$; $p < .01$) puanları arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki; öfke kontrol puanları ($r = -.74$; $p < .01$) arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca öfke dışa puanları ile öfke kontrol puanları arasında ($r = -.57$; $p < .01$) negatif yönde ve anlamlı bir ilişki; öfke içe puanları arasında ($r = .25$; $p < .05$) ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

3.3.3. Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği

Katılımcıları benlik saygısı puanları ile fiziksel örselenme puanları ($r = -.36$; $p < .01$); duygusal örselenme puanları ($r = -.34$; $p < .01$); cinsel örselenme puanları arasında ($r = -.28$; $p < .05$) negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre fiziksel, duygusal, cinsel örselenme sıklığı arttıkça benlik saygısı azalmaktadır.

3.3.4. Kısa Semptom Envanteri

3.3.4.1. Kısa Semptom Envanteri ve Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği Değişkenleri Arasındaki İlişkiler

Kısa semptom envanterinin alt ölçeklerinin çocukluk örselenme yaşantıları arasındaki ilişkilere Pearson Korelasyon Testi ile bakılmış, elde edilen bulgular Tablo 3.10'da sunulmuştur.

Tablo 3.10. Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği Değişkenleri ile Kısa Semptom Envanteri Değişkenleri Arasındaki İlişkiler

Değişken	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
(1)Örselenme Toplam	,944**	,950**	,494**	,588**	,570**	,522**	,459**	,330**	,504**
(2) Fiziksel Örselenme		,809**	,416**	,503**	,496**	,438**	,416**	,305*	,488**
(3) Duygusal Örselenme			,369**	,561**	,534**	,498**	,421**	,265*	,459**
(4) Cinsel Örselenme				,315*	,412**	,265*	,272*	,229	,174
(5) Kısa Semptom					,908**	,867**	,860**	,708**	,738**
(6) Anksiyete						,664**	,738**	,728**	,652**
(7)Depresyon							,640**	,467**	,443**
(8)Olumsuz Benlik								,478**	,602**
(9)Somatizasyon									,472**
(10)Hostilite									1.00

* p<.05; ** p<.01

Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ile psikolojik semptom toplam puanları ($r=.59$; $p<.01$); anksiyete puanları ($r=.57$; $p<.01$); depresyon puanları ($r=.52$; $p<.01$); olumsuz benlik puanları ($r=.33$; $p<.01$); somatizasyon puanları ($r=.33$; $p<.01$) ve hostilite puanları ($r=.50$; $p<.01$) arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre kişinin çocukluk örselenme yaşantıları sıklığı arttıkça toplam psikolojik semptomları, anksiyete, depresyon, somatizasyon semptomları, benliği olumsuz algılaması ve hostilite düzeyi artmaktadır.

Fiziksel örselenme puanları ile psikolojik semptom toplam puanları ($r=.50$; $p<.01$); anksiyete puanları ($r=.50$; $p<.01$); depresyon puanları ($r=.44$; $p<.01$); olumsuz benlik puanları ($r=.42$; $p<.01$); somatizasyon puanları ($r=.31$; $p<.05$) ve hostilite puanları ($r=.49$; $p<.01$) arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Duygusal örselenme puanları ile psikolojik semptom toplam puanları ($r=.56$; $p<.01$); anksiyete puanları ($r=.53$; $p<.01$); depresyon puanları ($r=.50$; $p<.01$); olumsuz benlik puanları ($r=.42$; $p<.01$); somatizasyon puanları ($r=.27$; $p<.05$) ve hostilite puanları ($r=.46$; $p<.01$) arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Cinsel örselenme puanları ile psikolojik semptom toplam puanları ($r=.32$; $p<.05$); anksiyete puanları ($r=.41$; $p<.01$); depresyon puanları ($r=.27$; $p<.05$); olumsuz benlik puanları ($r=.27$; $p<.05$) arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

3.3.4.2. Kısa Semptom Envanteri ve Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı Ölçeği Değişkenleri Arasındaki İlişkiler

Katılımcıların sürekli öfke, içe yönlendirilen öfke, dışa yönlendirilen öfke, öfke kontrol puanları ile psikolojik semptom toplam puanları, anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite puanları arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Analizi incelenmiş olup Tablo 3.11’de sunulmuştur.

Tablo 3.11. Sürekli Öfke Öfke İfade Tarzı Ölçeği Değişkenleri ile Kısa Semptom Envanteri Değişkenleri Arasındaki İlişkiler

Değişken	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
(1) Sürekli Öfke	,354**	,628**	-,740**	,434**	,369**	,390**	,363**	,255*	,444**
(2) İçe Yönlendirilen Öfke		,249*	-,012	,306*	,348**	,288*	,263*	,317**	,255*
(3) Dışa Yönlendirilen Öfke			-,569**	,309*	,301*	,264*	,271*	,191	,306**
(4) Öfke Kontrol				-,425**	-,373**	-,359**	-,311**	-,207	-,390**
(5) Kısasemptom					,908**	,867**	,860**	,708**	,738**
(6) Anksiyete						,664**	,738**	,728**	,652**
(7) Depresyon							,640**	,467**	,443**
(8) Olumsuz benlik								,478**	,602**
(9) Somatizasyon									,472**
(10) Hostilite									1

* p<.05; ** p<.01

Sürekli öfke puanları ile psikolojik semptom toplam puanları ($r=.43$; $p<.01$); anksiyete puanları ($r=.37$; $p<.01$); depresyon puanları ($r=.39$; $p<.01$); olumsuz benlik puanları ($r=.36$; $p<.01$); somatizasyon puanları ($r=.26$; $p<.05$) ve hostilite puanları ($r=.44$; $p<.01$) arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

İçe yönlendirilen öfke ile psikolojik semptom toplam puanları ($r=.31$; $p<.05$); anksiyete puanları ($r=.35$; $p<.01$); depresyon puanları ($r=.29$; $p<.05$); olumsuz benlik puanları ($r=.26$; $p<.05$); somatizasyon puanları ($r=.32$; $p<.01$) ve hostilite puanları ($r=.26$; $p<.05$) arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Dışa yönlendirilen öfke ile psikolojik semptom toplam puanları ($r=.31$; $p<.05$); anksiyete puanları ($r=.30$; $p<.01$); depresyon puanları ($r=.26$; $p<.05$); olumsuz benlik puanları ($r=.27$; $p<.05$) ve hostilite puanları ($r=.31$; $p<.05$) arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öfke kontrol puanları ile psikolojik semptom toplam puanları ($r= -.43$; $p<.01$); anksiyete puanları ($r= -.37$; $p<.01$); depresyon puanları ($r= -.36$; $p<.01$); olumsuz benlik puanları ($r= -.31$; $p<.01$) ve hostilite puanları ($r= -.39$; $p<.01$) arasında negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

3.3.4.2. Kısa Semptom Envanteri ve Benlik Saygısı Ölçeği Arasındaki İlişkiler

Katılımcıların benlik saygısı ile psikolojik semptom toplam puanları, anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite puanları arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Analizi incelenmiş olup Tablo 3.12.'de sunulmuştur.

Tablo 3.12. Benlik Saygısı Ölçeği Değişkenleri ile Kısa Semptom Envanteri Değişkenleri Arasındaki İlişkiler

Değişken	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(1) Benlik Saygısı	-,328*	-,215	-,236	-,164	,070	-,256*
(2)Toplam psikolojik belirtiler		,908**	,867**	,860**	,708**	,738**
(3) Anksiyete			,664**	,738**	,728**	,652**
(4)Depresyon				,640**	,467**	,443**
(5)Olumsuzbenlik					,478**	,602**
(6)Somatizasyon						,472**
(7)Hostilite						1.00

* p<.05, ** p<.01

Benlik saygısı puanları ile psikolojik semptom toplam puanları ($r = -.33$; $p < .05$); ve hostilite puanları ($r = -.26$; $p < .05$) arasında negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca benlik saygısı puanları ile anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon puanları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Ancak benlik saygısı puanları ile anksiyete, depresyon, olumsuz benlik ve somatizasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

3.4. Katılımcıların Sosyo-demografik Bilgileri ile Ölçekler Arası İlişkilere Ait Bulgular

Katılımcıların sosyo-demografik bilgileri ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, sürekli öfke ifade tarzı, benlik saygısı, kısa semptom envanteri değişkenleri arasındaki ilişkilere normal dağılım gösterenlerde Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) ve Pearson Korelasyon Testi; normal dağılım göstermeyenlerde Mann Whitney U Testi ile bakılmıştır.

3.4.1. Sosyo-demografik Değişkenler ve Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği Değişkenleri Arasındaki İlişkiler

Tablo 3.13. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Cezaevine Girmeden Önceki Düzenli İş Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Düzenli İş Durumu	N	X	Sıralama Ortalaması	Ss	U	P	Z
Örselenme Toplam	Var	56		31,95				
	Yok	13	91,35	48,15	34,034	193,000	.009**	-2,625
Fiziksel Örselenme	Var	58		33,28				
	Yok	13	36,55	48,12	16,073	219,500	.019*	-2,343
Duygusal Örselenme	Var	58		32,66				
	Yok	13	48,28	52,43	17,777	183,000	.002**	-3,174

*p<.05; ** p<.01

Tablo 3.13’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında cezaevine girmeden önce düzenli bir işinin olduğunu ifade edenlerle, cezaevine girmeden önce düzenli bir işinin olmadığını ifade edenlerin çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-2,625$, $p<.01$). Buna göre cezaevine girmeden önce düzenli bir işinin olmadığını ifade edenlerin çocukluk

örselenme yaşantıları toplam puanları, diğerlerinin çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.13'de belirtildiği üzere katılımcılar arasında cezaevine girmeden önce düzenli bir işinin olduğunu ifade edenlerle, cezaevine girmeden önce düzenli bir işinin olmadığını ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-2,343$, $p<.05$). Buna göre cezaevine girmeden önce düzenli bir işinin olmadığını ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları, diğerlerinin fiziksel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.13'de belirtildiği üzere katılımcılar arasında cezaevine girmeden önce düzenli bir işinin olduğunu ifade edenlerle, cezaevine girmeden önce düzenli bir işinin olmadığını ifade edenlerin duygusal örselenme puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-3,174$, $p<.01$). Buna göre cezaevine girmeden önce düzenli bir işinin olmadığını ifade edenlerin duygusal örselenme puanları, diğerlerinin duygusal örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.14. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Psikiyatrik Hastalık Durumuna Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Psikiyatrik Rahatsızlık	N	X	Sıralamalar Ortalaması	Ss	U	P	Z
Örselenme Toplam	Var	6		51,75				
	Yok	63	91,35	33,40	34,034	88,500	.032*	-2,141
Fiziksel İstismar	Var	6		52,92				
	Yok	65	36,55	34,44	16,073	93,500	.036*	-2,099
Duygusal İstismar	Var	6		54,33				
	Yok	65	48,28	34,88	17,777	91,000	.029*	-2,181

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tablo 3.14’de görüldüğü üzere psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olduğunu ifade eden katılımcılar ile psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olmadığını ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z = -2,141$, $p < .05$). Buna göre psikiyatrik rahatsızlık geçirdiğini ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanları diğerlerinin çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.14’de görüldüğü üzere psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olduğunu ifade eden katılımcılar ile psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olmadığını ifade eden katılımcıların

fiziksel örselenme puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z = -2,099$ $p < .05$). Buna göre psikiyatrik rahatsızlık geçirdiğini ifade eden katılımcıların fiziksel örselenme puanları diğerlerinin fiziksel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.14’de görüldüğü üzere psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olduğunu ifade eden katılımcılar ile psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olmadığını ifade eden katılımcıların duygusal örselenme puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z = -2,181$ $p < .05$). Buna göre psikiyatrik rahatsızlık geçirdiğini ifade eden katılımcıların duygusal örselenme puanları diğerlerinin duygusal örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.15. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Eylem sırasında Alkol Olup Olmaması Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Eylem Sırasında Alkol Kullanımı	N	X	ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Çocukluk Örselenme Toplam	Var	22	105,32	35,55	6303,603	1	5,828	.019*
	Yok	47	84,81	31,59				
Fiziksel Örselenme	Var	23	42,04	16,11	1026,954	1	4,154	.045*
	Yok	48	33,92	15,54				
Duygusal Örselenme	Var	23	55,87	18,37	1947	1	6,654	.012*
	Yok	49	44,71	16,50				

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tablo 3.15’de görüldüğü üzere eylem sırasında alkollü olduğunu ifade eden katılımcılar ile eylem sırasında alkollü olmadığını ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F= 5,828$, $p<.05$). Buna göre eylem sırasında alkollü olduğunu ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanları diğerlerinin çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.15’de görüldüğü üzere eylem sırasında alkollü olduğunu ifade eden katılımcılar ile eylem sırasında alkollü olmadığını ifade eden katılımcıların fiziksel istismar puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F=4,154$, $p<.05$). Buna göre eylem sırasında alkollü olduğunu ifade eden katılımcıların fiziksel örselenme puanları diğerlerinin fiziksel puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.15’de görüldüğü üzere eylem sırasında alkollü olduğunu ifade eden katılımcılar ile eylem sırasında alkollü olmadığını ifade eden katılımcıların duygusal istismar puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z= F=6,654$, $p<.05$). Buna göre eylem sırasında alkollü olduğunu ifade eden katılımcıların duygusal örselenme puanları diğerlerinin duygusal puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.16. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Eylem Sırasında Madde Kullanma Durumuna Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Eylem Sırasında Madde Kullanımı	N	X	Sıralamalar Ortalaması	Ss	U	P	Z
	Var	6		42,98				
Cinsel Örselenme			6,88		3,301	90,500	.010*	-2,560
	Yok	68		31,27				

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tablo 3.16’da görüldüğü üzere eylem sırasında uyuşturucu madde etkisinde olduğunu ifade eden katılımcılar ile eylem sırasında uyuşturucu madde etkisinde olmadığını ifade eden katılımcıların cinsel istismar puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z = -2,560$, $p < .01$). Buna göre eylem sırasında uyuşturucu madde etkisinde olduğunu ifade eden katılımcıların cinsel örselenme puanları diğerlerinin cinsel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.17. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Cezayı Hak Etmeye İlişkin Algı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Cezayı Hak Etmeye İlişkin Algısı	N	X	Sıralamalar Ortalaması	Ss	U	P	Z
Örselenme Toplam	Hak ediyorum	12		45,83				
	Hak Etmiyorum	57	91,35	32,72	34,034	212,000	.040*	-2,058
Fiziksel Örselenme	Hak Ediyorum	14		45,71				
	Hak Etmiyorum	57	36,55	33,61	16,073	263,000	.049*	-1,967
Duygusal Örselenme	Hak Ediyorum	13		49,08				
	Hak Etmiyorum	59	48,28	33,73	17,777	220,000	.017*	-2,394

* p<.05; ** p<.01

Tablo 3.17’de görüldüğü üzere cezayı hak ettiğine inandığını ifade eden katılımcılar ile cezayı hak etmediğine inandığını ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (Z= -2,058, p<.05). Buna göre cezayı hak ettiğine inandığını ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanları diğerlerinin çocukluk örselenme yaşantıları toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.17.'de görüldüğü üzere cezayı hak ettiğine inandığını ifade eden katılımcılar ile cezayı hak etmediğine inandığını ifade eden katılımcıların fiziksel örselenme puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z= -1,967$, $p<.05$). Buna göre cezayı hak ettiğine inandığını ifade eden katılımcıların fiziksel örselenme puanları diğerlerinin fiziksel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.17'de görüldüğü üzere cezayı hak ettiğine inandığını ifade eden katılımcılar ile cezayı hak etmediğine inandığını ifade eden katılımcıların duygusal örselenme puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z= -2,394$, $p<.05$). Buna göre cezayı hak ettiğine inandığını ifade eden katılımcıların duygusal örselenme puanları diğerlerinin duygusal örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.18. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Aile İçi İlişkiler Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile içi ilişkiler	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Çocukluk Örselenme Toplam	İyi	33	72,55	26,63	2236,720	1	26,561	.000**
	Problemlı	36	108,58	31,04				
Fiziksel Örselenme	İyi	33	28,52	12,89	3979,861	1	19,471	.000**
	Problemlı	38	43,53	15,41				
Duygusal Örselenme	İyi	35	38,63	14,56	6341,354	1	27,576	.000**
	Problemlı	37	57,41	15,71				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.18’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içi ilişkilerinde ailenin bütün fertlerinin birbiriyle iyi anlaşmışımı ifade edenlerle (iyi) aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin (problemlı) çocukluk örselenme toplam puanları birbirinden istatıksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=26,561$, $p<.01$). Buna göre aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin çocukluk örselenme toplam puanları, diğerlerinin çocukluk örselenme toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.18’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içi ilişkilerinde ailenin bütün fertlerinin birbiriyle iyi anlaşmışımı ifade edenlerle (iyi) aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin (problemlı) fiziksel örselenme puanları birbirinden istatıksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=19,471$, $p<.01$). Buna göre aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları, diğerlerinin fiziksel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.18’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içi ilişkilerinde ailenin bütün fertlerinin birbiriyle iyi anlaşmışımı ifade edenlerle (iyi) aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin (problemlı) duygusal örselenme puanları birbirinden istatıksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=27,576$, $p<.01$). Buna göre aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin duygusal örselenme puanları, diğerlerinin duygusal örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.19. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel, Duygusal ve Cinsel Örselenme Puanlarının Aile İçi Şiddet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile içi Şiddet	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Çocukluk Örselenme Toplam	Yok	45	76,84	25,60	27213,78	1	35,369	.000**
	Var	24	118,54	31,43				
Fiziksel Örselenme	Yok	46	29,98	12,38	5640,839	1	31,281	.000**
	Var	25	48,64	15,20				
Duygusal Örselenme	Yok	47	41,47	14,05	6276,902	1	27,187	.000**
	Var	25	61,08	17,19				
Cinsel Örselenme	Yok	48	6,15	2,13	73,311	1	7,166	.009**
	Var	26	8,23	4,57				

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tablo 3.19’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde şiddet olduğunu ifade edenlerle, aile şiddet olmadığını ifade edenlerin çocukluk örselenme toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=35,369$, $p < .01$). Buna göre aile şiddet olduğunu ifade edenlerin çocukluk örselenme toplam puanları, diğerlerinin çocukluk örselenme toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.19’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde şiddet olduğunu ifade edenlerle, aile şiddet olmadığını ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=31,281$, $p < .01$). Buna göre

aile şiddet olduğunu ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları, diğerlerinin fiziksel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.19’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde şiddet olduğunu ifade edenlerle, aile şiddet olmadığını ifade edenlerin duygusal örselenme puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=27,187$, $p<.01$). Buna göre aile şiddet olduğunu ifade edenlerin duygusal örselenme puanları, diğerlerinin duygusal örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.19’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde şiddet olduğunu ifade edenlerle, aile şiddet olmadığını ifade edenlerin cinsel örselenme puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=7,116$, $p<.01$). Buna göre aile şiddet olduğunu ifade edenlerin cinsel örselenme puanları, diğerlerinin cinsel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.20. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel, Duygusal Örselenme Puanlarının Aile İçinde Yakın Bulduğu Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Aile içinde Yakın Olduğu Birinin Varlığı	N	X	Sıralamalar				
				Ortalaması	Ss	U	P	Z
Çocukluk Örselenme Toplam	Yok	8		57,63				
	Var	61	91,35		34,03	63,000	.001**	-3393
Fiziksel Örselenme	Yok	8		57,19				
	Var	63	36,55		16,07	82,500	.002**	-3,084
Duygusal Örselenme	Yok	8		62,63				
	Var	64	48,28		17,78	47,000	.000**	-3,746

* *p<.05; ** p<.01

Tablo 3.20’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade edenlerin çocukluk örselenme toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-3,393$, $p<.01$). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin çocukluk örselenme toplam puanları, diğerlerinin çocukluk örselenme toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.20’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları birbirinden istatiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-3,084$, $p<.01$). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları, diğerlerinin fiziksel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.20’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade edenlerin duygusal örselenme puanları birbirinden istatiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-3,746$, $p<.01$). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin duygusal örselenme puanları, diğerlerinin duygusal örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.21. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Babası ile Problem Yaşama Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Baba ile Problem Yaşama	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Çocukluk Örselenme Toplam	Problem Yaşayan	31	109,90	30,11	19380,63	1	21,866	.000**
	Problem Yaşamayan	38	76,21	29,49				
Fiziksel Örselenme	Problem Yaşayan	33	43,94	15,20	3367,357	1	15,789	.000**
	Problem Yaşamayan	38	30,13	14,07				
Duygusal Örselenme	Problem Yaşayan	31	57,65	14,65	4716,909	1	18,933	.000**
	Problem Yaşamayan	41	41,20	16,751				

* p<.05; ** p<.01

Tablo 3.21’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede baba ile problem yaşadığını ifade edenler ile, baba ile problem yaşamadığını ifade edenlerin çocukluk örselenme toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır (F=21,866, p<.01). Buna göre baba ile problem yaşadığını ifade edenlerin çocukluk örselenme toplam puanları, diğerlerinin çocukluk örselenme toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.21’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede baba ile problem yaşadığını ifade edenler ile, baba ile problem yaşamadığını ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=15,789$, $p<.01$). Buna göre baba ile problem yaşadığını ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları, diğerlerinin fiziksel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.21’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede baba ile problem yaşadığını ifade edenler ile, baba ile problem yaşamadığını ifade edenlerin duygusal örselenme puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=18,933$, $p<.01$). Buna göre baba ile problem yaşadığını ifade edenlerin duygusal örselenme puanları, diğerlerinin duygusal örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.22. Katılımcıların Örselenme Yaşantıları Toplam Puanı, Fiziksel ve Duygusal Örselenme Puanlarının Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Ailede Problem Yaşadığı Biri	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Çocukluk Örselenme Toplam	Yok	32	70,06	23,66	27036,966	1	35,19	.000**
	Var	37	109,76	30,90				
Fiziksel Örselenme	Yok	32	27,41	11,24	4869,961	1	25,43	.000**
	Var	39	44,05	15,64				
Duygusal Örselenme	Yok	34	37,62	13,21	7320,705	1	33,90	.000**
	Var	38	57,82	15,90				
Cinsel Örselenme	Yok	34	5,85	1,56	66,141	1	6,40	.014*
	Var	40	7,75	4,13				

* p<.05; ** p<.01

Tablo 3.22’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile, ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin çocukluk örselenme toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır (F=35,019, p<.01). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin çocukluk örselenme toplam puanları, diğerlerinin çocukluk örselenme toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.22’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları birbirinden istatikselsel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=25,430$, $p<.01$). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin fiziksel örselenme puanları, diğerlerinin fiziksel örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.22’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin duygusal örselenme puanları birbirinden istatikselsel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=33,897$, $p<.01$). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin duygusal örselenme puanları, diğerlerinin duygusal örselenme puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.22’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin cinsel örselenme puanları birbirinden istatikselsel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=6,403$, $p<.05$). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin cinsel örselenme puanları, diğerlerinin cinsel örselenme puanlarından daha yüksektir.

3.4.2. Sosyo-demografik Değişkenler ve Sürekli Öfke İfade Tarzı Değişkenleri Arasındaki İlişkiler

Tablo 3.23. Katılımcıların İçe yönlendirilmiş Öfke Puanlarının Eski Ceza Sayısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Eski Ceza Sayısı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
	0	56	18,55	4,496				
Sürekli Öfke	1	8	17,00	4,811	225,677	3	4,009	.011*
	2	7	12,86	2,268				
	4	3	15,33	2,082				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.23’de belirtildiği üzere katılımcıların eski ceza sayısına göre içe yönlendirilmiş öfke puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde değişmektedir ($F=4,009$, $p<.05$). Buna göre eski cezası olmayanların içe yönlendirilmiş öfke puanı diğer gruplara göre daha yüksektir.

Tablo 3.24. Katılımcıların Sürekli Öfke Puanının Düzenli İş Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Düzenli iş durumu	N	X	Sıralamalar Ortalaması	Ss	U	P	Z
	Var	60		34,98				
Sürekli Öfke			24,65		7,60	268,50	.036*	-2,094
	Yok	40		48,32				

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tablo 3.24’de görüldüğü üzere cezaevine girmeden önce düzenli işi olan katılımcılar ile düzenli işi olmayan katılımcıların sürekli öfke puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z = -2.094$, $p < .05$). Buna göre cezaevine girmeden önce düzenli işi olmayanların sürekli öfke puanları diğerlerinin sürekli öfke puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.25. Katılımcıların Sürekli Öfke ve Öfke Kontrol Puanlarının Aile İçi İlişkiler Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile içi ilişkiler	N	X	ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Sürekli Öfke	İyi	35	22,03	7,41	455,893	1	8,732	.004**
	Problemlili	39	27,00	7,05				
Öfke Kontrol	İyi	35	22,09	7,430	238,865	1	5,713	.019*
	Problemlili	39	18,49	5,462				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.25’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içi ilişkilerinde ailenin bütün fertlerinin birbiriyle iyi anlaştığını ifade edenlerle (iyi) aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin (problemlili) sürekli öfke puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=8,732$, $p<.01$). Buna göre aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin sürekli öfke puanları, diğerlerinin sürekli öfke puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.25’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içi ilişkilerinde ailenin bütün fertlerinin birbiriyle iyi anlaştığını ifade edenlerle (iyi) aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin (problemlili) öfke kontrol puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=5,713$, $p<.05$). Buna göre aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin öfke kontrol puanları, diğerlerinin öfke kontrol puanlarından daha düşüktür.

Tablo 3.26. Katılımcıların Sürekli Öfke ve İçe Yönlendirilmiş Öfke Puanlarının Aile İçi Şiddet Değişkenine Göre Farklaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile içi şiddet	N	X	ss	Kareler Toplamı	Sd	F	P
Sürekli Öfke	Yok	48	22,65	7,56	548,001	1	10,760	.002**
	Var	26	28,3	6,27				
İçe Yönlendirilmiş Öfke	Yok	48	16,63	4,470	162,675	1	8,510	.005**
	Var	26	19,73	4,181				

* p<.05; ** p<.01

Tablo 3.26’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile şiddet olduğunu ifade edenlerle aile içinde şiddet olmadığını ifade edenlerin sürekli öfke puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır (F=10,760 p<.01). Buna göre aile şiddet olduğunu ifade edenlerin sürekli öfke puanları, diğerlerinin sürekli öfke puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.26’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile şiddet olduğunu ifade edenlerle aile içinde şiddet olmadığını ifade edenlerin içe yönlendirilmiş öfke puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır (F=8,510 p<.01). Buna göre aile şiddet olduğunu ifade edenlerin içe yönlendirilmiş öfke puanları, diğerlerinin içe yönlendirilmiş öfke puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.27. Katılımcıların Sürekli Öfke, Öfkeyi Dışa Yönlendirme ve Öfke Kontrol Puanlarının Aile İçinde Yakın Bulduğu Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Aile içinde Yakın Olduğu Birinin Varlığı	N	X	Sıralamalar Ortalaması	Ss	U	P	Z
Sürekli Öfke	Yok	8		58,69	7,599	94,500	.004**	-2,846
	Var	66	24,65	34,93				
Öfkeyi Dışa Yönlendirme	Yok	8		55,69	7,881	118,500	.011*	-2,538
	Var	66	19,57	35,30				
Öfke Kontrol	Yok	8		18,50	6,672	112,600	.008**	-2,651
	Var	66	20,19	39,80				

** p<.05; ** p<.01

Tablo 3.27’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade edenlerin sürekli öfke puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır (Z=-2,956, p<.01). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin sürekli öfke puanları, diğerlerinin sürekli öfke puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.27’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade edenlerin dışa yönlendirilen öfke puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-2,538$, $p<.05$). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin dışa yönlendirilen öfke puanları, diğerlerinin dışa yönlendirilen öfke puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.27’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade edenlerin öfke kontrol puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-2,651$, $p<.01$). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin öfke kontrol puanları, diğerlerinin öfke kontrol puanlarından daha düşüktür.

Tablo 3.28. Katılımcıların Sürekli Öfke Puanlarının Babası ile Problem Yaşama Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Baba ile Problem Yaşama	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Sürekli Öfke	Problem Yaşayan	33	27,09	6,312	355,260	1	6,627	.012*
	Problem Yaşamayan	41	22,68	8,039				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.28’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede baba ile problem yaşadığını ifade edenler ile baba ile problem yaşamadığını ifade edenlerin sürekli öfke puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=6,627$, $p<.05$). Buna göre baba ile problem yaşadığını ifade edenlerin sürekli öfke puanları, diğerlerinin sürekli öfke puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.29. Katılımcıların Sürekli Öfke ve Öfke Kontrol Puanlarının Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Sürekli Öfke	Yok	34	21,41	7,727	659,030	1	13,344	.000**
	Var	40	27,40	6,376				
Öfke Kontrol	Yok	34	22,71	6,762	398,393	1	10,061	.002**
	Var	40	18,05	5,866				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.29’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yaşadığı birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde problem yaşadığı birinin var olmadığını ifade edenlerin sürekli öfke puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=13,344$, $p<.01$). Buna göre ailede problem yaşadığı birinin var olduğunu ifade edenlerin sürekli öfke puanları, diğerlerinin sürekli öfke puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.29’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde problem yaşadığı birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde problem yaşadığı birinin var olmadığını ifade edenlerin öfke kontrol puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=10,061$, $p<.01$). Buna göre ailede problem yaşadığı birinin var olduğunu ifade edenlerin öfke kontrol puanları, diğerlerinin öfke kontrol puanlarına göre daha düşüktür.

Tablo 3.30. Katılımcıların Eğitim Düzeyi Değişkeni ile Sürekli Öfke, Dışa Yönlendirilen Öfke, İçe Yönlendirilen Öfke ve Öfke Kontrol Puanının Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Pearson Korelasyon Testi Sonuçları

Değişken	(2)	(3)	(4)	(5)
(1) Eğitim düzeyi	-,275*	,056	-,141	,229*
(2) Sürekli Öfke		,354**	,628**	-,740**
(3) İçe Yönlendirilen Öfke			,249*	-,012
(4) Dışa Yönlendirilen Öfke				-,569**
(5) Öfke Kontrol				1

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.30’da belirtildiği üzere katılımcıların eğitim düzeyi ile sürekli öfke puanları arasında ($r= -.28$; $p<.05$) negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre kişinin eğitim düzeyi arttıkça sürekli öfke düzeyi azalmaktadır. Ayrıca katılımcıların eğitim düzeyi ile öfke kontrol puanları ($r= -.23$; $p<.05$) pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre katılımcıların eğitim düzeyi azaldıkça öfke kontrolü de azalmaktadır. Ancak eğitim düzeyi ile dışa yönlendirilen öfke ve içe yönlendirilen öfke puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanamamıştır.

3.4.3. Sosyo-demografik Değişkenler ve Benlik Saygısı Değişkeni Arasındaki İlişkiler

Tablo 3.31. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanının Düzenli İş Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Düzenli iş durumu	N	X	Sıralamalar Ortalaması	Ss	U	P	Z
Benlik Saygısı	Var	56		37,38				
	Yok	12	54,18	21,04	18,238	268,50	.009*	-2,607

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tablo 3.31’de görüldüğü üzere cezaevine girmeden önce düzenli işi olan katılımcılar ile düzenli işi olmayan katılımcıların benlik saygısı puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z = -2,607$, $p < .01$). Buna göre cezaevine girmeden önce düzenli işi olmayanların benlik saygısı puanları diğerlerinin benlik saygısı puanlarına göre daha düşüktür.

Tablo 3.32. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanının Psikiyatrik Hastalık Durumuna Göre Karşılaştırılması Amacıyla Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Psikiyatrik Rahatsızlık	N	X	Sıralamalar Ortalaması	Ss	U	P	Z
	Var	56		18,50				
Benlik Saygısı			54,18		18,238	90.00	.037*	-2,083
	Yok	12		36,05				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.32’de görüldüğü üzere psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olduğunu ifade eden katılımcılar ile psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olmadığını ifade eden katılımcıların benlik saygısı puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z=-2,083$, $p<.05$). Buna göre psikiyatrik rahatsızlık geçirdiğini ifade eden katılımcıların benlik saygısı puanları diğerlerinin benlik saygısı puanlarına göre daha düşüktür.

Tablo 3.33. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Aile İçi İlişkiler Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile içi ilişkiler	N	X	ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Benlik Saygısı	İyi	32	59,38	18,40	1633,493	1	5,220	.026*
	Problemlili	36	49,56	17,03				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.33’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içi ilişkilerinde ailenin bütün fertlerinin birbiriyle iyi anlaşmış olduğunu ifade edenlerle (iyi) aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin (problemlili) benlik saygısı puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=5,220$, $p<.05$). Buna göre aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin benlik saygısı puanları, diğerlerinin benlik saygısı puanlarına göre daha düşüktür.

Tablo 3.34. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Aile İçi Şiddet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile içi şiddet	N	X	ss	Kareler Toplamı	Sd	F	P
Benlik Saygısı	Yok	44	57,91	17,46	1736,913	1	5,579	.021
	Var	24	47,33	17,99				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.34’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile şiddet olduğunu ifade edenlerle aile içinde şiddet olmadığını ifade edenlerin benlik saygısı puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=5,579$ $p<.05$). Buna göre aile şiddet olduğunu ifade edenlerin benlik saygısı puanları, diğerlerinin benlik saygısı puanlarına göre daha düşüktür.

Tablo 3.35. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Aile İçinde Yakın Bulduğu Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Aile içinde Yakın Olduğu Birinin Varlığı		Sıralamalar Ortalaması		Ss	U	P	Z
	N	X						
Benlik Saygısı	Yok	8		15,88				
	Var	60	54,18	36,98	18,238	91.00	.004*	-28

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.35’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade edenlerin benlik saygısı puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-2,846$, $p<.01$). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin benlik saygısı puanları, diğerlerinin benlik saygısı puanlarına göre daha düşüktür.

Tablo 3.36. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Babası ile Problem Yaşama Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Baba ile Problem Yaşama	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
	Problem Yaşayan	31	47,48	15,756				
Benlik Saygısı					2551,870	1	8,535	.005**
	Problem Yaşamayan	37	59,78	18,474				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.36’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede baba ile problem yaşadığını ifade edenler ile, baba ile problem yaşamadığını ifade edenlerin benlik saygısı puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=8,535$, $p<.01$). Buna göre baba ile problem yaşadığını ifade edenlerin benlik saygısı puanları, diğerlerinin benlik saygısı puanlarından daha düşüktür.

Tablo 3.37. Katılımcıların Benlik Saygısı Puanlarının Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığı	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Benlik Saygısı	Yok	34	59,88	18,58	1962,827	1	6,374	.014*
	Var	40	49,11	16,58				

* $p<.05$; ** $p<.01$

Tablo 3.37’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde problem yaşadığı birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde problem yaşadığı birinin var olmadığını ifade edenlerin benlik saygısı puanları, birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=6,374$, $p<.05$). Buna göre ailede problem yaşadığı birinin var olduğunu ifade edenlerin benlik saygısı puanları, diğerlerinin benlik saygısı puanlarından daha düşüktür.

3.4.4. Sosyodemografik Değişkenler ve Kısa Semptom Envanteri Değişkenleri Arasındaki İlişkiler

Tablo 3.38. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik, Hostilite Puanlarının Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Psikiyatrik Rahatsızlık	N	X	Sıralamalar Ortalaması	Ss	U	P	Z
	Var	6		53,92				
Psikolojik Belirti Toplam			50,44		28,503	45,500	-2,961	.003**
	Yok	68		30,28				
	Var	6		53,58				
Anksiyete			9,60		7,176	71,500	-2,483	.013*
	Yok	62		32,65				
	Var	6		63,33				
Depresyon			16,31		10,720	37,000	-3,284	.001**
	Yok	66		34,06				
	Var	6		55,92				
Olumsuz Benlik			11,27		6,486	93,500	-2,191	.028*
	Yok	68		35,88				
	Var	6		54,00				
Hostilite			8,08		5,320	99,000	-2,054	.040*
	Yok	67		35,48				

* p<.05; ** p<.01

Tablo 3.38’de görüldüğü üzere psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olduğunu ifade eden katılımcılar ile psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olmadığını ifade eden katılımcıların psikolojik semptom toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z= -2,961$, $p<.01$). Buna göre psikiyatrik rahatsızlık geçirdiğini ifade eden katılımcıların psikolojik semptom toplam puanları diğerlerinin çocukluk psikolojik semptom toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.38’de görüldüğü üzere psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olduğunu ifade eden katılımcılar ile psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olmadığını ifade eden katılımcıların anksiyete puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z= -2,483$, $p<.05$). Buna göre psikiyatrik rahatsızlık geçirdiğini ifade eden katılımcıların anksiyete puanları diğerlerinin anksiyete puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.38’de görüldüğü üzere psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olduğunu ifade eden katılımcılar ile psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olmadığını ifade eden katılımcıların depresyon puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z= -3,284$, $p<.01$). Buna göre psikiyatrik rahatsızlık geçirdiğini ifade eden katılımcıların depresyon puanları diğerlerinin depresyon puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.38’de görüldüğü üzere psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olduğunu ifade eden katılımcılar ile psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olmadığını ifade eden katılımcıların olumsuz benlik puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z= -2,191$, $p<.05$). Buna göre psikiyatrik rahatsızlık geçirdiğini ifade eden katılımcıların olumsuz benlik puanları diğerlerinin olumsuz benlik puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.38’de görüldüğü üzere psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olduğunu ifade eden katılımcılar ile psikiyatrik rahatsızlık geçmişi olmadığını ifade eden katılımcıların hostilete puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($Z = -2,054$, $p < .05$). Buna göre psikiyatrik rahatsızlık geçirdiğini ifade eden katılımcıların hostilete puanları diğerlerinin hostilete puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.39. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik, Hostilite Puanlarının Aile İçi İlişkiler Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile içi ilişkiler	N	X	ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Psikolojik Belirti Toplam	İyi	28	41,57	22,69	3912,893	1	5,132	.027*
	Problemlili	36	57,33	30,88				
Anksiyete	İyi	32	6,69	4,81	513,766	1	11,547	.001**
	Problemlili	36	12,19	7,97				
Depresyon	İyi	33	13,36	8,20	527,282	1	4,836	.031*
	Problemlili	39	18,79	12,01				

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tablo 3.39’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içi ilişkilerinde ailenin bütün fertlerinin birbiriyle iyi anlaşmışımı ifade edenlerle (iyi) aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin (problemlili) psikolojik semptom toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F = 5,132$,

$p<.05$). Buna göre aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin psikolojik semptom toplam puanları, diğerlerinin psikolojik semptom toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.39’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içi ilişkilerinde ailenin bütün fertlerinin birbiriyle iyi anlaşmış olduğunu ifade edenlerle (iyi) aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin (problemlili) anksiyete puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=11,547$, $p<.01$). Buna göre aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin anksiyete puanları, diğerlerinin anksiyete puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.39’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içi ilişkilerinde ailenin bütün fertlerinin birbiriyle iyi anlaşmış olduğunu ifade edenlerle (iyi) aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin (problemlili) depresyon puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=4,836$, $p<.05$). Buna göre aile ilişkilerinde herhangi bir problem olduğunu ifade edenlerin depresyon puanları, diğerlerinin depresyon puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.40. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik Puanlarının Aile İçi Şiddet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Aile içi Şiddet	N	X	ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Psikolojik Belirti Toplam	Yok	40	43,48	24,35	5170,817	1	6,968	.010**
	Var	24	62,04	31,54				
Anksiyete	Yok	44	7,68	5,43	460,109	1	10,56	.002**
	Var	24	13,13	8,66				
Depresyon	Yok	46	14,04	8,51	651,826	1	6,078	.016*
	Var	26	20,31	13,04				
Olumsuz Benlik	Yok	48	10,15	6,28	172,731	1	4,292	.042
	Var	26	13,35	6,46				

* p<.05; ** p<.01

Tablo 3.40’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde şiddet olduğunu ifade edenlerle, aile şiddet olmadığını ifade edenlerin psikolojik semptom toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır (F=6,968, p<.01). Buna göre aile şiddet olduğunu ifade edenlerin psikolojik semptom toplam puanları, diğerlerinin psikolojik semptom toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.40’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde Şiddet olduğunu ifade edenlerle, aile Şiddet olmadığını ifade edenlerin anksiyete puanları birbirinden istatiksels olarak anlamlı Şekilde farklıdır ($F=10,156$, $p<.01$). Buna göre aile Şiddet olduğunu ifade edenlerin anksiyete puanları, diğerlerinin anksiyete puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.40’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde Şiddet olduğunu ifade edenlerle, aile Şiddet olmadığını ifade edenlerin depresyon puanları birbirinden istatiksels olarak anlamlı Şekilde farklıdır ($F=6,078$, $p<.05$). Buna göre aile Şiddet olduğunu ifade edenlerin depresyon puanları, diğerlerinin depresyon puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.40’da belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde Şiddet olduğunu ifade edenlerle, aile Şiddet olmadığını ifade edenlerin olumsuz benlik puanları birbirinden istatiksels olarak anlamlı Şekilde farklıdır ($F=4,292$, $p<.05$). Buna göre aile Şiddet olduğunu ifade edenlerin olumsuz benlik puanları, diğerlerinin olumsuz benlik puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.41. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Puanlarının Aile İçinde Yakın Bulduğu Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Aile içinde Yakın Olduğu Birinin Varlığı	N	X	Sıralama lar Ortalaması	Ss	U	P	Z																					
Psikolojik Belirti Toplam	Yok	7		47,29	28,50	96,000	.026*	-2,227																					
	Var	57	50,44	30,68					Anksiyete	Yok	7		48,86	7,18	113,00	.042*	-2,034	Var	61	9,60	32,85	Depresyon *	Yok	8		51,44	10,72	136,50	.032*
Anksiyete	Yok	7		48,86	7,18	113,00	.042*	-2,034																					
	Var	61	9,60	32,85					Depresyon *	Yok	8		51,44	10,72	136,50	.032*	-2,144	Var	64	16,31	34,63								
Depresyon *	Yok	8		51,44	10,72	136,50	.032*	-2,144																					
	Var	64	16,31	34,63																									

p<.05; ** p<.01

Tablo 3.41’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade edenlerin psikolojik semptom toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-2,227$, $p<.05$). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin psikolojik semptom toplam puanları, diğerlerinin psikolojik semptom toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.41’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade

edenlerin anksiyete puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-2,034$, $p<.05$). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin anksiyete puanları, diğerlerinin anksiyete puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.41’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında aile içinde yakın olduğu birinin var olduğunu ifade edenlerle, aile içinde yakın olduğu birinin var olmadığını ifade edenlerin depresyon puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($Z=-2,144$, $p<.05$). Buna göre ailede yakın olduğunu birinin var olmadığını ifade edenlerin depresyon puanları, diğerlerinin depresyon puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.42. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik Puanlarının Babası ile Problem Yaşama Durumuna Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Baba ile Problem Yaşama	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P
Psikolojik Belirti Toplam	Problem Yaşayan	28	61,21	32,49	5781,147	1	7,895	.007
	Problem Yaşamayan	36	42,06	21,98				
Anksiyete	Problem Yaşayan	30	11,73	8,74	243,650	1	5,015	.029
	Problem Yaşamayan	38	7,92	5,18				
Depresyon	Problem Yaşayan	31	19,55	12,86	572,478	1	5,282	.025
	Problem Yaşamayan	41	13,85	8,10				
Olumsuz Benlik	Problem Yaşayan	33	13,45	7,03	284,169	1	7,343	.008
	Problem Yaşamayan	41	9,51	5,49				

* $p < .05$; ** $p < .01$

Tablo 3.42’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede baba ile problem yaşadığını ifade edenler ile, baba ile problem yaşamadığını ifade edenlerin psikolojik semptom toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=7,895$, $p < .01$). Buna göre baba ile problem yaşadığını ifade edenlerin

psikolojik semptom toplam puanları, diğerlerinin psikolojik semptom toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.42’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede baba ile problem yaşadığını ifade edenler ile, baba ile problem yaşamadığını ifade edenlerin anksiyete puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=5,015$, $p<.5$). Buna göre baba ile problem yaşadığını ifade edenlerin anksiyete puanları, diğerlerinin anksiyete puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.42’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede baba ile problem yaşadığını ifade edenler ile, baba ile problem yaşamadığını ifade edenlerin depresyon puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=5,282$, $p<.5$). Buna göre baba ile problem yaşadığını ifade edenlerin depresyon puanları, diğerlerinin depresyon puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.42’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede baba ile problem yaşadığını ifade edenler ile, baba ile problem yaşamadığını ifade edenlerin olumsuz benlik puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=7,343$, $p<.1$). Buna göre baba ile problem yaşadığını ifade edenlerin olumsuz benlik puanları, diğerlerinin olumsuz benlik puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.43. Katılımcıların Psikolojik Semptom Toplam, Anksiyete, Depresyon, Olumsuz Benlik, Somatizasyon, Hostilite Puanlarının Aile İçinde Problem Yaşadığı Birinin Varlığına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Puan	Ailede Problem Yaşadığı Biri	N	X	Ss	Kareler Toplamı	sd	F	P																																																												
Psikolojik Belirti Toplam	Yok	30	37,47	16,67	9500,754	1	14,132	.000**																																																												
	Var	34	61,88	31,92					Anksiyete	Yok	32	6,66	3,75	524,838	1	11,841	.001	Var	36	12,22	8,44	Depresyon	Yok	34	13,03	7,00	691,439	1	6,481	.013	Var	38	19,24	12,58	Olumsuz Benlik	Yok	34	8,62	5,45	442,590	1	12,126	.001	Var	40	13,53	6,50	Somatizasyon	Yok	32	2,47	2,83	149,448	1	7,520	.008	Var	39	5,38	5,44	Hostilite	Yok	34	6,21	3,74	224,051	1	8,772
Anksiyete	Yok	32	6,66	3,75	524,838	1	11,841	.001																																																												
	Var	36	12,22	8,44					Depresyon	Yok	34	13,03	7,00	691,439	1	6,481	.013	Var	38	19,24	12,58	Olumsuz Benlik	Yok	34	8,62	5,45	442,590	1	12,126	.001	Var	40	13,53	6,50	Somatizasyon	Yok	32	2,47	2,83	149,448	1	7,520	.008	Var	39	5,38	5,44	Hostilite	Yok	34	6,21	3,74	224,051	1	8,772	.004	Var	39	9,72	5,96								
Depresyon	Yok	34	13,03	7,00	691,439	1	6,481	.013																																																												
	Var	38	19,24	12,58					Olumsuz Benlik	Yok	34	8,62	5,45	442,590	1	12,126	.001	Var	40	13,53	6,50	Somatizasyon	Yok	32	2,47	2,83	149,448	1	7,520	.008	Var	39	5,38	5,44	Hostilite	Yok	34	6,21	3,74	224,051	1	8,772	.004	Var	39	9,72	5,96																					
Olumsuz Benlik	Yok	34	8,62	5,45	442,590	1	12,126	.001																																																												
	Var	40	13,53	6,50					Somatizasyon	Yok	32	2,47	2,83	149,448	1	7,520	.008	Var	39	5,38	5,44	Hostilite	Yok	34	6,21	3,74	224,051	1	8,772	.004	Var	39	9,72	5,96																																		
Somatizasyon	Yok	32	2,47	2,83	149,448	1	7,520	.008																																																												
	Var	39	5,38	5,44					Hostilite	Yok	34	6,21	3,74	224,051	1	8,772	.004	Var	39	9,72	5,96																																															
Hostilite	Yok	34	6,21	3,74	224,051	1	8,772	.004																																																												
	Var	39	9,72	5,96																																																																

* p<.05; ** p<.01

Tablo 3.43’de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin

psikolojik semptom toplam puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=14,132$, $p<.01$). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin psikolojik semptom toplam puanları, diğerlerinin psikolojik semptom toplam puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.43'de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin anksiyete puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=11,841$, $p<.01$). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin anksiyete puanları, diğerlerinin anksiyete puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.43'de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin depresyon puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=6,481$, $p<.05$). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin depresyon puanları, diğerlerinin depresyon puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.43'de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin olumsuz benlik puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=12,126$, $p<.01$). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin olumsuz benlik puanları, diğerlerinin olumsuz benlik puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.43'de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin

somatizasyon puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=7,520$, $p<.01$). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin somatizasyon puanları, diğerlerinin somatizasyon puanlarından daha yüksektir.

Tablo 3.43'de belirtildiği üzere katılımcılar arasında ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenler ile ailede problem yaşadığı biri olmadığını ifade edenlerin hostilete puanları birbirinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıdır ($F=8,772$, $p<.01$). Buna göre ailede problem yaşadığı biri olduğunu ifade edenlerin hostilete puanları, diğerlerinin hostilete puanlarından daha yüksektir.

4. BÖLÜM

TARTIŞMA

Cinsel saldırının, mağdur üzerinde ciddi olumsuz etkileri olan şiddet suçlarından biri olduğu düşünülmektedir. Cinsel saldırıların sayısı hızla artmakta ve saldırıları önlemek için cinsel saldırganlarla ilgili detaylı bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır (Cantürk ve Cantürk, 2004). Özellikle cinsel saldırganları bu suçu gerçekleştirmeye yönlendiren temel nedenlerin anlaşılması, suçu önlemek için önemli bir adım olabilmektedir (Gölge, 2005).

Son yıllarda cinsel saldırı suçu ile ilişkili olduğu ortaya konulan, çocukluk çağı örselenme yaşantıları, öfke düzeyleri, öfke ifade tarzları ve benlik saygısı (Lang ve Langevin, 1991; Romano ve Deluca, 1997; Lyn ve Burton, 2005; Salter ve arkadaşları, 2003; Proeve ve Reilly, 2007; Connolly ve Woollons, 2008; Marshall ve ark., 2009; Aladağ, 2010; Cantürk ve Koç, 2010) hakkında bilgi edinmek ve bu özelliklerin birbirleriyle olan ilişkisini anlamak önemlidir. Araştırmanın temel amacı, bu değişkenlerin cinsel suç bağlamındaki ilişkisinin incelenmesidir. Ayrıca aile içi ilişkilerin bireyin örselenme sıklığını, öfke düzeyini, benlik saygısını nasıl etkilediğinin araştırılması da amaçlanmıştır. Çocukluk örselenme yaşantılarının çocuğun ruh hali üzerindeki olumsuz etkileri bilindiğinden (Olive, 2007) çocukluk örselenme yaşantıları ve sürekli öfke düzeyinin psikolojik semptomları nasıl etkilediği de incelenmiştir. Araştırmanın temel hipotezi, çocukluk çağı örselenme

yaşantıları artarken, sürekli öfke, dışa ve içe yönlendirilen öfkenin yükselmesi; öfke kontrol düzeyi ve benlik saygısının azalması yönündedir.

4.1. Sosyo-demografik Değişkenlere İlişkin Bulguların Tartışılması

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş 74 erkek hükümlü ile yapılan çalışmada, katılımcıların yaş, doğum yeri, eğitim düzeyi, medeni hali, ebeveynlik durumu, askerlikte problem yaşayıp yaşamaması, düzenli iş yaşantısı olup olmaması, meslek dağılımı, gelir düzeyi, psikiyatrik öyküsüne ilişkin bilgiler edinilmiştir. Katılımcıların tamamı erkektir. Eylemi gerçekleştirdiği andaki yaşları 18-63 arasında değişmekte olup, yaş ortalaması 30'dur. Yaş dağılımları incelendiğinde grubun %50'sinin 19-29 yaş, %31'inin 30-40 yaş aralığında olduğu saptanmıştır. Sonuçlara bakıldığında katılımcıların en fazla 19 ile 40 yaş arasında bulunduğu görülmüştür. Dünyada yapılan çeşitli araştırmalarda da, bu araştırmada olduğu gibi, cinsel saldırganların yaş ortalaması çoğunlukla 25-40 yaş aralığında bulunmuştur (Armentrout ve Haver, 1978; Williamson, Day, Howells, Bubner ve Jauncey,2003; Scott ve ark., 2006; Goodwill ve Alison, 2007; Greenall ve West, 2007; Connolly ve Woollons'un, 2008; Goodwill, Alison ve Beech, 2009; Mokros ve Alison, 2010;). Ancak cinsel saldırganların yaş ortalamasının 30'un altında bulunduğu araştırmalar da mevcuttur. (Gölge, 2005, Aladağ, 2010).

Bu araştırmada, yetişkinlere karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanlar ile çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanlar, suçu işlediği yaş bakımından karşılaştırılmış ve anlamlı bir sonuç elde edilememiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun (%81) 19-40 yaş arasında toplanması, yetişkine ve çocuğa karşı cinsel

saldırıda bulunanların yaşları açısından anlamlı bir fark bulunamamasının nedeni olabilir. Abracen ve arkadaşları (2006) da bu bulguya paralel sonuçlar elde etmiş olup, yetişkine karşı ve çocuğa karşı cinsel saldırıda bulunmuş olan bireylerin katıldığı araştırmada her iki grubun yaşları açısından karşılaştırmış ve anlamlı bir sonuç elde edememiştir. Ancak Dickey ve arkadaşlarının (2002) Kanada’da yaptığı araştırmada, yetişkine cinsel saldırı eyleminde bulunan bireylerin en fazla (%41) 26-40 yaş aralığında; pedofillerin ise en fazla (%60) 40-70 yaş aralığında bulunduğu saptanmıştır. Bu araştırmada, iki grup arasındaki fark, araştırmaya pedofillerin katılmasından kaynaklanıyor olabilir. Pedofilinin uzun süre devam eden bir bozukluk olduğu düşünülmektedir ve yapılan araştırmalarda pedofillerin çoğunlukla orta yaşın üzerinde olduğu görülmüştür (Hall ve Hall, 2007).

Katılımcıların %75’i ilköğretim ve ortaöğretim seviyesinde olup, arasında en yüksek oran ilkokul mezunlarına aittir (%37). Bu bulgu literatürdeki diğer araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir (Gölge, 2005; Karayel, 2006; İçli, Arslan, Başpınar, Bahtiyar, Dinler, Altay, 2007; Erler, 2008; Aladağ, 2010; Özbay, 2010; Cantürk ve Koç, 2010). Suçlular ile yapılan çalışmalar, sadece cinsel saldırı suçu işlemiş olan bireylerin değil, hırsızlık, gasp, adam öldürme gibi diğer suç türlerinden hüküm almış olan bireylerin de düşük eğitim düzeyine sahip olduğunu göstermiştir (Holmes ve Holmes, 2009; Connolly ve Woollons, 2008; Carter ve Hollin, 2010; Mokros ve Alison, 2010). Bu bilgi, sadece cinsel suçlarda değil, genel olarak suç davranışı ile düşük eğitim düzeyi arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyi düşük olan bir birey, herhangi bir problemle karşılaştığında doğru stratejiyi kullanıp karşılaştığı problemi çözümlenmekte güçlük yaşayabileceğinden, yasal olmayan davranışlara başvurabilir. Çeşitli araştırmalar bireyin öğrenim düzeyi

azaldıkça problem çözme becerilerinin azaldığı yönünde bulgular elde etmiştir (Okanlı, Tortumluoğlu ve Kırpınar, 2003). Ailede kazanılmaya başlayan temel problem çözme becerileri, eğitim ve öğretim etkinliklerinin sonucunda şekillenebilmektedir. Düşük eğitim düzeyine sahip olan bireyler, problem çözerken aceleci, kararsız davranabilmekte ve sorunları çözme konusunda kendilerini yetersiz algılayabilmektedir (Sardoğan, Karahan ve Kaygusuz, 2006). Bu özelliklerin, bireyi suç davranışında bulunmaya yönlendirebileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan cinsel saldırganların medeni durumları incelendiğinde %74'ünün bekâr, boşanmış veya dul, %25'inin ise evli ya da imam nikâhlı olduğu görülmüştür. İlgili yazın incelendiğinde, medeni durumla ilgili ortak bir sonuca rastlanamamıştır. Bazı araştırma sonuçları cinsel saldırganların çoğunlukla evli olduğunu (Makros ve Alison, 2010) bazıları ise bekâr olduğunu (Williamson ve ark., 2003; Greenall ve West, 2007; Karbeyaz, 2009; Cantürk ve Koç, 2010) ortaya koymuştur. Bu araştırmaya katılan bireylerin yarısından fazlası 19-29 yaş aralığındadır. Bekar oranının yüksek çıkmasının bir nedeni katılımcıların yaşlarının küçük olması olabilir. Ayrıca cezaevine girmeye neden olan suçun cinsel saldırı suçu olmasının, cezaevine girdikten sonra boşanma ihtimalini artırabildiği de düşünülmektedir.

Katılımcıların %81'i, cezaevine girmeden önce düzenli bir iş yaşantısı olduğunu ifade etmiştir. Türkiye'de yapılan araştırmalar bu bulguyu destekler nitelikte olup, cinsel saldırganların büyük bir kısmının cinsel saldırı eyleminden önce düzenli bir işi olduğu sonucunu elde etmiştir (Gölge, 2005; Karbeyaz, 2009; Cantürk ve Koç, 2010, Özbay, 2010). Ancak Greenall ve West (2007) cinsel saldırganların %61'inin;

Williamson ve arkadaşları (2003) %58'inin düzenli bir işinin olmadığı sonucunu ortaya koymuştur. Düzenli iş yaşantısına sahip olma oranının, kimi araştırmada yüksek kiminde düşük bulunmasının sebebinin; bireylerin “düzenli iş” algısındaki farklılıktan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Sık sık iş değiştirmesine rağmen, her zaman kısa süreli de olsa, bir şekilde geçimini sağlayabileceği çeşitli işler bulabilmesini (örneğin inşaat işçisi gibi dönem dönem çeşitli işlerde çalışanlar); düzenli iş olarak algılayabilen bireyler olduğu gibi, aynı sektörde birkaç kere firma değiştirdiği için, düzenli bir iş yaşantısı olmadığını algılayanlar da olabilir. Düzenli iş algısındaki bu farklılıklar, cinsel saldırganlarla ilgili farklı araştırmalarda farklı bulguların elde edilmesine neden olabilmektedir.

Araştırmaya katılanların meslek dağılımları incelendiğinde %31'inin işçi (inşaat işçisi, güvenlik görevlisi, garson vb.), %29'unun zanaatkâr (dekorasyon ustası, ahşap ustası, demir doğrama vb.), %38'inin, serbest meslek çalışanı (kafe işletmecisi, kasap, kuaför, mobilyacı, serbest muhasebeci, seyyar satıcı vb.) olduğu ve oranları bakımından aralarında belirgin bir fark olmadığı görülmüştür. Literatürdeki çalışmaların bir kısmı cinsel saldırganların çoğunlukla işçi olduğunu ortaya koyarken (Gölge, 2005; Özbay, 2010), bazı araştırmalar ise saldırganların genellikle serbest meslek çalışanı olduğunu saptamıştır (Karayel, 2006; Karbeyaz, 2009; Cantürk ve Koç, 2010). Serbest meslek grubu; kasaplık, seyyar satıcılık, kafe işletmeciliği, kuaförlük gibi; işçi grubu ise inşaat işçiliği, şoförlük, özel güvenlik, barmenlik gibi çok çeşitli iş alanlarını içermektedir. Meslekler arasında anlamlı fark olmamasının nedeni, çeşitli işlerin analizi kolaylaştırmak, genel bir kategori oluşturulmak amacıyla belirli gruplarda toplanması olabilir.

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan bireylerin %55'inin gelir düzeyinin 0-1000 TL, %36'sının 1001-2000 TL arasında olduğu görülmüştür. Bu oranlar katılımcıların büyük çoğunluğunun düşük gelir düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Gölge'nin (2005) araştırması da bu bulguları destekler nitelikte olup, cinsel saldırganların sosyoekonomik düzeyinin düşük olduğu sonucunu saptamıştır. Eğitim düzeyinin çoğunlukla ilköğretim olması, düşük eğitim düzeyi ile düşük gelir düzeyi arasında ilişki olabileceğini düşündürmektedir.

Katılımcıların %91'i daha önce herhangi bir psikiyatrik rahatsızlık geçirmediğini belirtmiştir ve bu bulgu Gölge'nin (2005) araştırmasındaki bulguyla paraleldir. Ancak Greenall ve West'in (2007) araştırma sonuçları, cinsel saldırganların %63'ünde psikiyatrik rahatsızlık olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada cinsel saldırganların psikiyatrik rahatsızlık oranının düşük çıkmasının, kişinin herhangi bir psikiyatrik sorunu olduğunu anlama ve gerekli yerlere başvurma konusundaki yetersizlikten kaynaklanabileceği düşünülebilir. Saldırganların çoğunun eğitim düzeyinin ilköğretim seviyesinde olmasının kişinin hasta olduğunu idrak etme konusunda; gelir düzeyinin de genellikle 1000TL ve altı olmasının gerekli yerlere başvurabilme konusunda problem oluşturabileceğini düşündürebilmektedir. Bu çalışmada, yetişkinlere cinsel saldırı eyleminde bulunanlar ile çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanlar psikiyatrik özellikleri bakımından karşılaştırılmış ve aralarında anlamlı sonuç elde edilememiştir. Bunun nedeni katılımcıların tamamına yakınının (%91) geçmişte psikiyatrik rahatsızlığının olmadığını bildirmesi olabilir. Abracen ve arkadaşları (2006) da bu bulguya paralel olarak, yetişkine ve çocuğa karşı cinsel saldırıda bulunmuş olan bireylerin katıldığı çalışmada, her iki

grubun psikiyatrik özellikleri açısından karşılaştırmış ve anlamlı bir sonuç elde edememiştir.

Cinsel saldırı eyleminde bulunan hükümlülerin %63'ü, ailede en yakın bulduğu kişinin annesi olduğunu ifade etmiştir. Lang ve Langevin (1991) cinsel saldırganların annelerinin babalarına karşı agresif; ancak çocuklarına karşı hoşgörülü olabileceğini ifade etmiştir. Bu bulgu doğrultusunda, çocukların agresif olmayan anne ile iyi ilişkiler kurabileceği düşünülebilir. Gölge (2005) de saldırganların aile içinde en iyi anlaştıkları bireyin anne olduğu sonucunu elde etmiştir ancak; literatürde bunun tersini iddia eden bilgilere de rastlanmaktadır (Holmes ve Holmes, 2009). Cinsel saldırganların annelerinin çoğunlukla aşırı kontrolcü, dominant, cezalandırıcı olduğu, bu nedenle saldırganların çocukluklarında kadınlarla çatışma yaşabildikleri ve bu çatışmaların da cinsel saldırıda bulunmalarında etkili olabileceği ifade edilmiştir (Holmes ve Holmes, 2009). Bu açıdan bakıldığında aşırı baskıcı, otoriter olan annenin etkisinde olan çocuğun, annenin direktiflerine uygun davranması, anne ile sorun yaşamamasına ve bundan dolayı anne ile ilişkilerini iyi olarak algılamasına neden olduğu düşünülebilir.

Katılımcıların %45'i ailede problem yaşadığı biri olmadığını belirtmiştir. Ancak ailede baba ile problem yaşayanların oranı da oldukça yüksektir (%44). Cinsel saldırganların aile ilişkilerini inceleyen araştırmalar bu bulguyu destekler nitelikte olup, saldırganların çoğunun babalarıyla problemleri olduğunu ortaya koymuştur (Lang ve Langevin, 1991; Gölge, 2005; Greenall ve West, 2007; Carter ve Hollin, 2010). Göker ve arkadaşları (2009) cinsel saldırganların babalarının genellikle soğuk, ilgisiz olduğu ve tutarsız davranışlar gösterdiğini saptanmıştır. Lang ve

Langevin de (1991) cinsel saldırıda bulunmuş olan grupta çoğunlukla agresif, sıkı denetimli baba figürü olduğu sonucunu elde etmiştir. Cinsel saldırganların, ailede çoğunlukla soğuk, ilgisiz, agresif sıkı denetimli olarak tanımlanan baba ile problem yaşaması, çocukluk dönemindeki ilgi, sevgi ihtiyacını bir şekilde karşılamak amacıyla otoriter ve baskıcı olmasına rağmen babadan daha iyi anlaşılabilir anne figürü ile yakınlaşmasına neden olmuş olabilir. Ailede problem yaşadığı kişi olarak baba diyenlerin sayısının çok olması, ölçeklerle ilgili karşılaştırmalarda ayrıca baba ve diğerleri diye ikiye ayrılarak analiz yapılmasının uygun olabileceğini düşündürmüştür.

Küçük yaşta babası ile çatışma yaşayan çocuğun erkeklere karşı düşmanlık geliştirebileceği ve bu durumun da, gelecekte kurban cinsiyeti seçiminde etkili olabileceği düşünülmektedir (Lang ve Langevin, 1991). Ancak bu araştırmada, cinsel saldırı mağdurlarının %93'ünün kadın olduğu saptanmıştır. Erkeklere göre fiziksel olarak daha güçsüz olan kadınların, geleneksel yapı içerisinde, küçüklüğünden itibaren çoğunlukla korumacı bir tutumla baskı altına alınmasının (Cansunar, Asirdizer, Aycan, Balcıoğlu ve Batuk, 1997) ve boyun eğici tutumların ödüllendirilmesinin, kadınların kendilerini koruyabilme becerilerini azaltabileceği ve bunun da mağdur olma riskini artırabileceği düşünülebilir. Literatürde de, kadınların cinsel saldırıya maruz kalma oranının erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Baker ve Duncan, 1985; Kara, Biçer ve Gökalp, 2004; Cantürk ve Koç, 2010; Pereda, Guilera, Forns, ve Benito, 2009; Easton, Coohy, O'leary, Zhang, ve Hua, 2011).

Bireyin aile içi ilişkilerini nasıl tanımladığını anlamak amacıyla yöneltilen soruya katılımcıların %47'si "ailemin bütün fertleri birbiriyle iyi anlaşır, birbirini severdi, %35'i ise "babam annem ve bizi döverdi" yanıtını vermiştir. Aile içi şiddeti sorgulamak için sorulan soruda, aile içinde şiddet yok diyenlerin oranı ise (%64) oldukça yüksektir. Buna göre, seçeneklerin açıkça belirtilip belirtilmemesinin sorulara verilen cevapları etkileyebileceği düşünülebilir. Aile içi ilişkileri nasıl tanımladığı ile ilgili soruda, seçenekler ayrıntılı bir biçimde; şiddeti sorgulayan soruda ise seçenekler var/ yok biçiminde verilmiştir ve "şiddet yok" oranı daha yüksek bulunmuştur. Bu da, bireylerin çocukluğunda aile içinde yaşadıklarını hatırlayıp, ifade edebilmelerinin zor olabileceğini; ancak seçeneklerde açık bir biçimde gördüklerinde ifade edebileceklerini düşündürebilir. Yapılan literatür incelemesinde cinsel saldırganların aile ilişkilerini iyi olarak tanımladığı bir bulguya rastlanmamıştır. Ancak tüm araştırmaların incelenmesi mümkün olmadığından, sınırlı sayıda araştırma verileri incelendiği ve ulaşılan araştırmaların tamamının cezaevindeki katılımcılardan oluştuğu için rastlanamamış olabilir. Literatür incelemesinde, cinsel saldırganların aile yaşantılarının problemlili olduğu ve çoğunun çocukluğunda çeşitli şekillerde istismar edildikleri görülmüştür (Lang ve Langevin, 1991; Romano ve Deluca, 1997; Salter, Millan, Richards, Talbot, Hodges, Bentoviim, Hastings, Stevenson ve Skuse, 2003; Gölge, 2005; Olive, 2007; Proeve ve Reilly, 2007; Connolly ve Woollons, 2008; Aladağ, 2010; Cantürk ve Koç, 2010). Çocukluk dönemindeki istismar yaşantılarının, bireyin ilişki kurabilme becerilerini olumsuz etkileyebileceği ve yetişkin olduğunda uygun olmayan cinsel davranışlara yönelme riskini artırdığı düşünülebilir (Olive, 2007; Connolly ve Woollons, 2008). Ailede, tüm aile bireylerinin birbiriyle iyi anlaşmış olduğunu ifade edenlerin aile ilişkileri iyi; diğerlerinin (Annem ve babam birbirleriyle anlaşamaz ama

çocuklarını severdi, babam annemi ve bizi döverdi, ailede kimse birbiriyle iyi anlaşamazdı) ise problemlili olduğu düşünülerek ayrıca ikili bir ayırım yapılmış ve bu ayırım ölçeklerle yapılan karşılaştırmalarda kullanılmıştır.

Araştırmada, çocukluk döneminde anne, baba ve kardeşleriyle yaşamının parçalanmamış; aile üyelerinden birinin kaybı veya boşanma sonucu tek ebeveynle yaşama ya da anne baba haricinde kişilerin yanında yaşamının ise parçalanmış aile olduğu kabul edilmiştir. Buna göre, katılımcıların %75'i parçalanmamış aileden gelmektedir. Bu alanda yapılan araştırmalar, bu bulguya paralel değildir ve çoğu çalışma cinsel saldırganların parçalanmış aile özellikleri taşıdığını göstermektedir (Fortune ve Lambie, 2004; Holmes ve Holmes, 2009; Göker, Aktepe, Hesapçioğlu ve Kandil, 2009). Ancak çocuğun ailesiyle yaşaması, ailesinden sosyal destek almasını sağlayabildiği gibi istismar edilme ihtimalini de ortaya çıkartabilmekte ve bu da ailenin çocuğa karşı tutumu, eğitim düzeyi, sosyoekonomik düzeyi, problem çözme becerileri gibi faktörlerle ilişkili olabilmektedir (Tüzün, 2008; Suna, 2010). Bu nedenle bir çocuğun anne, baba ve kardeşleriyle birlikte yaşaması ve parçalanmamış aile yapısına sahip olması, her zaman o çocuğun çok uygun koşullarda yetiştirilip, sağlıklı ilişkiler kurabileceği anlamına gelmemektedir. Pek çok araştırma, çocuğun aile içinde istismar edilme oranının yüksek olabildiğini göstermektedir (Sarıbeyoğlu, 2007; Annerback, Svein ve Gustafsson, 2010). Bu nedenle, cinsel saldırı suçu işlemiş olan bireylerde, çoğunlukla parçalanmamış aile yapısı bulunması, bu kişilerin olumlu ilişkiler geliştirebilecek bir ortamda büyüdüğü yanılığının oluşmasına neden olmamalıdır.

Cinsel saldırı nedeniyle ceza almış olan bireylerin %75'i daha önce herhangi bir suç eyleminde bulunmadığını, %10'u geçmişte 1 , %9'u 2, %4'ü ise 4 defa suç işlediğini ifade etmiştir. Alandaki araştırmalarda ise, cinsel saldırı suçu nedeniyle ceza almış olanların büyük çoğunluğunun, geçmişte de herhangi bir suçtan dolayı mahkûmiyet aldığı görülmüştür (Scott ve ark., 2006; Goodwill ve ark., 2009; Carter ve Hollin, 2010; Mokros ve Alison, 2010; Özbay, 2010). Ancak Cantürk ve Koç (2010) araştırmasında, katılımcıların sadece %18'inin sabıkalı olduğunu bulmuştur. Cinsel saldırı eyleminde bulunan bireylerin sabıka bilgileri, katılımcıların kendilerine sorularak elde edilmiştir. Bireyler kendilerini olumlu göstermek amacıyla, geçmişte suç işlemediklerini ifade etmiş olabilirler. Bu bilgilerin, hükümlülerin dosyaları incelenerek kontrol edilmesiyle daha gerçekçi sonuçlar elde edilebileceği düşünülmektedir; ancak araştırmada bu inceleme mümkün olmamıştır. Saldırganların geçmiş suçlarının genellikle adam öldürmeye teşebbüs, hırsızlık ve gasp olduğu görülmüştür ve bulgu literatür ile uyumludur (Goodwill ve ark., 2009).

Cinsel saldırı eyleminin nerede gerçekleştiğine ilişkin bulgular incelendiğinde, saldırıların %35'inin saldırganın, %18'inin mağdurun evinde, %17'sinin kamusal alanda (ıssız alan, bar, sokak) gerçekleştiği görülmektedir. Eylemin saldırganın evinde gerçekleşme oranının yüksek olması, saldırıların önceden planlanmış olabileceğini düşündürülebilir. İlgili yazın incelendiğinde, saldırıların büyük çoğunluğunun saldırganın evinde ve önceden planlanarak gerçekleşmiş olduğu görülmektedir (Karbeyaz, 2009; Özbay, 2010). Ancak bu araştırmada saldırganların sadece %5'i saldırıyı önceden karar verip, plan yaparak gerçekleştiğini ifade etmiştir. %60'ı suçu aniden işlediğini, %11'i eylemin mağdurun rızasıyla gerçekleştiğini, %23'ü ise böyle bir suç işlemediğini ifade etmiştir. Bir davranışı

planlamanın, o davranışa ait sorumluluğu artırdığı düşünülebileceğinden, eylemin aniden gerçekleştiğini belirtmenin nedeni, hissettikleri sorumluluk duygusunu azaltmak olabilir.

Katılımcıların %91'i, eylem sırasında herhangi bir alet kullanmadığını ifade etmiştir. Saldırının aniden gerçekleştiğini ifade eden katılımcıların çoğunlukta olması ile bu sonuç arasında ilişki olabilir. Bireyin saldırıda bir alet kullanabilmesi için, cinsel saldırıda bulunacağı alana o aleti yanında götürmesi, bunun için de o saldırıyı önceden planlaması gerektiği düşünülebilir. Katılımcıların büyük bir kısmı, saldırıda herhangi bir alet kullanmadığını ve saldırıyı aniden gerçekleştirdiklerini ifade etmiştir. Bu açıdan bakıldığında bu iki sonucun birbiri ile uyumlu olduğu görülmektedir. Gölge (2005) ise saldırılarda kesici, delici alet kullanımına sıkça rastlandığını belirtmiştir. Ancak bu araştırmada alet kullanılma oranının düşük olmasının nedeni, kişilerin, eğer varsa, eylemlerindeki fiziksel şiddeti kamufle etme çabası olabileceği düşünülebilir; çünkü saldırı sırasında alet kullanılması saldırganın cesaret vererek suçun işlenmesini kolaylaştıran ve mağduru da korkutarak direncini azaltan bir husustur ve bu nedenle alınan cezayı ağırlaştırmaktadır (Centel, 2011). Hükümlüler verdikleri bilgilerin aleyhlerinde kullanılmasından endişe duydukları için alet kullanmadıklarına yönelik bir ifadede bulunmuş olabilirler.

Cinsel saldırganların %11'i, eylemin mağdurun rızasıyla gerçekleştirdiğini ifade etmiştir. Cinsel saldırı suçlarında, saldırgan çoğunlukla kurbanın karşı koymasını engellemek ve eylemi gerçekleştirmesini kolaylaştırmak için, eylem sırasında alet kullanmaktadır (Centel, 2011). Eylemin mağdurun rızasıyla gerçekleştirilmesi, çoğunlukla böyle bir güç kullanımına duyulan ihtiyacı ortadan kaldırmaktadır.

Bu da saldırı sırasında mağdurun direncini kırmak amacıyla kullanılacak herhangi bir alete gerek duyulmamasının nedeni olarak görülebilir. Ancak bu noktada “eylemi mağdurun rızasıyla gerçekleştirdim” ifadesinin gerçekliği sorgulanabilir. Cinsel saldırıda bulunan bireyin eylemin sorumluluğunu mağdurla paylaşması, bir çeşit inkâr mekanizması olarak düşünülebilir ve Yücel’e (2004) göre inkar cinsel saldırganlarda sıklıkla rastlanabilen bir savunma mekanizmasıdır (aktaran Aladağ, 2010). Bunun yanı sıra mağdur korkudan, tehdit edildiği için karşı koymamış, donakalmış olabilir. Cinsel saldırgan bunu rızası var olarak yorumlamış, çarpıtmış olabilir.

Cinsel saldırganların cezaevine girmeyi hak edip etmediklerine ilişkin algıları incelendiğinde, katılımcıların %79’u cezaevine girmeyi hak etmediğini ifade etmiştir. Buna paralel olan diğer bir bulgu ise, eylemin ortaya çıkmasında etkili faktörlerin neler olduğunu anlamak amacıyla sorulan soruda eylemi gerçekleştirmediğini ifade edenlerin yüksek oranda olmasıdır. Katılımcıların büyük bir kısmı suçu reddetmiş ve yine büyük bir kısmı cezayı hak etmediklerini ifade etmiştir. Yücel’e (2004) göre, cinsel suçlarda, inkâr ve küçümseme sıklıkla başvurulan savunma mekanizmaları olarak görülmektedir (aktaran Aladağ, 2010). Katılımcılar ya işledikleri suçu inkâr edip “suçu gerçekleştirmedim” seçeneğini işaretlemiş ya da mağdurun rızası olduğunu belirtmişlerdir. Kişi yapmış olduğu eylem nedeniyle hissettikleriyle başa çıkmakta zorlanabildiği için eylemi inkâr etme yoluna gidebilir. Bunun yanı sıra içinde yaşadığımız toplumda kabul edilen bazı mitlerin, kişinin algısını etkileyebileceği ve cinsel saldırıda etkili olabileceği düşünülebilir. Kadınların aslında cinsel birleşmeyi istedikleri; ancak bunu dile getiremedikleri yönünde bir düşüncenin olması, mağdurun da rızasının olduğuna

ilişkin bir algıya neden olmuş olabilir (Polat, 2009). Saldırganın, mağdurun rızasının olduğuna ve cezayı hak etmediğine yönelik inancı, mağdur tarafından saldırı öncesinde reddedilmesi ve bu reddedilmeyi inkâr edip mağdurun da ilişkiyi istediğine dair bir inanç geliştirilmesi ile de açıklanabilir (McWilliams, 2010).

Cinsel istismar eyleminde bulunan hükümlülerin mağdurlarının yaş aralığı 12-43, yaş ortalaması 20'dir. Mağdurların çoğunlukla 18 yaş ve altında olduğu görülmüştür (%56). Alandaki çalışmalar da cinsel istismar mağdurlarının çoğunlukla çocuklar olduğunu ve en sık 8-12 yaş arasında istismara uğradığını göstermektedir (Kara, Biçer ve Gökalp, 2004; Göker ve ark., 2010; Kurdoğlu, Kurdoğlu, Güler ve Özgökçe, 2010; Aktepe ve ark., 2010). Cinsel istismar mağdurlarının çoğunlukla kadınlar ve çocuklar olmasının bir nedeni, kadınların ve çocukların fiziksel olarak erkeklere oranla daha güçsüz olmaları ve bu nedenle daha az direnç gösterebilmeleri olabilir (Erler, 2008; Aladağ, 2010). Ayrıca cinsel istismara uğrayan çocukların yaşadıklarını, korktukları ya da utandıkları için, nadiren biriyle paylaşmaları (Ovayolu ve ark., 2007) saldırganlarda istismarın gizli kalacağına ilişkin bir inanç oluşturması, kurban olarak çocuğun seçilmesinin bir başka nedeni olabilir. Gabbard (1994) psikoanalitik teoriye göre, çocuklara karşı cinsel yönelimi olan spesifik bir grup olarak değerlendirilen pedofillerde ise, çocuklara yönelimin nedeni, kendi çocukluklarında maruz kalmış olabilecekleri travma yaşantısını anlamlandırmak ve travmanın etkileriyle başa çıkabilmek için bunu çocuklarla ilişki kurarak tekrar tekrar yaşamak olabileceğini ifade etmiştir (aktaran Akduman ve Oral, 2005). Bu yönelimin sebebi, benlik saygısı ile de açıklanabilir. Çocuklara karşı cinsel saldırı eyleminde bulunan bireylerin incelendiği pek çok çalışmada, çoğunlukla bu gruptaki bireylerin benlik saygısının düşük olduğu görülmüştür (Marshall ve Mazzucco,

1995; Marchall, Cripps, Anderson ve Cortoni, 1999). Bireyin benlik saygısının düşük olmasının kişinin kendine olan güvenini azaltması, kendi akranları ile kuramadığı ilişkiyi çocuklarla kurmaya çalışmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

Katılımcıların % 75'i mağduru cinsel saldırı eylemi öncesinde tanıdığını ifade etmiştir. %27'si mağdurun kız arkadaşı, %15'i arkadaşı (iş/ okul), %13'ü akrabası, %8'i ise hayat kadını olduğunu belirtmiştir. Ancak saldırganın mağdura karşı hissettiği duygu sorulduğunda en sık “herhangi bir duygu hissetmedim” cevabı verilmiştir (%46). Mağdura karşı herhangi bir duygu hissetmemeleri, saldırıyı cinsel ihtiyacı gidermek amacıyla, dürtüsel olarak, aniden gerçekleştirmiş olabileceklerini düşündürmektedir. Maslow tüm güduları hiyerarşik olarak, aşağıdan yukarıya doğru sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmada açlık, susuzluk ve cinsellik en altta fizyolojik güdüler içerisinde yer almaktadır. Açlık ve susuzluğun tamamen biyolojik gereksinimlere dayandığı; cinsellikte ise dışsal faktörlerin de etkili olabildiği ve cinsel dürtüye gösterilen davranımları yaşantıların biçimlendirebildiği düşünülmektedir. Buna göre, ahlaki değerlere uygunluğun değerlendirilmesi ve neyin haz verici olarak algılandığı cinsel davranışı yönlendirebilmektedir (Morris, 2002). Cinsel saldırganlarda ahlaki uygunluğa ilişkin değerlendirmede problem olabileceği, bu nedenle de dürtüsel davranabildikleri düşünülmektedir.

Saldırganların %34'ü ise mağdura karşı aşk ve sevgi hissettiğini belirtmiştir. McCabe ve Wauchope (2005) cinsel saldırganlarla yapmış olduğu araştırmada, saldırganların büyük çoğunluğunun mağduru saldırı öncesinde tanımadığı sonucunu elde etmiştir. Türkiye'de yapılan araştırmaların büyük bir kısmında ise saldırganla

mağdurun birbirini cinsel saldırı eylemi öncesinde tanığını saptamıştır (Gölge, 2005; Karayel, 2006; Karbeyaz, 2009; Aladağ, 2010; Erdoğan, Tufan, Karaman, Atabek, Koparan, Özdemir, Çetiner, Yurteri, Öztürk, Kurçer ve Ankaralı, 2011).

4.2. Cinsel Saldırganların Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Öfke Düzeyleri ve İfade Tarzları, Benlik Saygısı ve Psikolojik Semptomları Arasındaki İlişkilere Ait Bulguların Tartışılması

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan bireylerin çocukluk döneminde maruz kaldıkları örselenme yaşantıları ile sürekli öfke, dışa yönlendirilen öfke ile pozitif yönde ve anlamlı düzeyde ilişki; öfke kontrol ve benlik saygısı ile negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre örselenme yaşantılarının sıklığı arttıkça, sürekli öfke ve dışa yönlendirilen öfkenin arttığı, öfke kontrolünün ve benlik saygısının azaldığı saptanmıştır. Literatürde farklı örneklem grupları ile yapılan araştırmalara göre, çocukluk döneminde istismar yaşantılarına maruz kalan bireyler öfke ve saldırganlık tepkileri gösterebilmekte (Taner ve Gökler, 2004; Olive, 2007; Öztop ve Özcan, 2010), benlik saygıları azalabilmektedir (Tıraşçı ve Gören, 2007). Korkut (2012) lise öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmada, fiziksel, duygusal ve cinsel istismar yaşantısı olan öğrencilerin, sürekli öfke ve dışa yönlendirilmiş öfke düzeylerinin, istismar yaşantısı olmayanlara göre daha yüksek, öfke kontrollerinin ve benlik saygılarının ise daha düşük olduğunu saptamıştır. Ancak Korkut'un (2012) araştırması dışında, literatürde çocukluk örselenme yaşantıları, öfke ifade biçimi ve benlik saygısının üçü arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle aralarındaki ilişkileri ortaya koyabilmek için ikili ilişkileri incelenerek, sunulmuştur. Milletich ve arkadaşlarının (2010)

üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmada, çocukluk dönemi istismar yaşantıları ile öfke ve fiziksel saldırganlık arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ersoy (2010) migren hastaları ile yaptığı araştırmada, örselenme yaşantıları ile sürekli öfke, dışa ve içe yönlendirilen öfke arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir. Töng'e'nin (2011) psikiyatrik hastalarla yaptığı araştırmada, çocukluk döneminde örselenme yaşantısı olanların öfke düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sarıbeyoğlu (2007) istismara maruz kalan çocukların, öfke ve saldırganlık tepkileri gösterdiğini ve benlik saygılarının düşük olduğunu saptamıştır. Widom ve arkadaşları (2011) çocukluk döneminde örselenme yaşantısı olan ve olmayan bireyleri karşılaştırdığı araştırmada, örselenme yaşantısı olanların şiddet içeren suçlardan tutuklanma oranının, örselenme yaşantısı olmayanlara göre daha yüksek olduğunu saptamıştır. Aynı araştırmada, şiddet içeren suçlardan dolayı tutuklanma oranının en çok fiziksel istismara maruz kalan bireylerde olduğu görülmüştür. Alandaki çalışmalar, örselenme yaşantısına maruz kalan bireylerin, öfke düzeylerinin yükseldiğini ve çoğunlukla öfkenin ifade ediliş biçimlerinden biri olan fiziksel saldırganlık ve şiddet şeklinde ortaya çıktığını göstermiştir (Sarıbeyoğlu, 2007; Töng'e, 2011). Bu da çocukluğunda örselenme yaşantısı olan bireylerin gelecekte başkalarını çeşitli biçimlerde örseleme riskini artırdığını düşündürmektedir (Lang ve Langevin, 1991; Romano ve Deluca, 1997; Salter, Millan, Richards, Talbot, Hodges, Bentoviim, Hastings, Stevenson ve Skuse, 2003; Gölge, 2005; Olive, 2007; Proeve ve Reilly, 2007; Connolly ve Woollons, 2008; Aladağ, 2010; Annerback ve ark., 2010; Cantürk ve Koç, 2010; Suna, 2010). Cinsel saldırı davranışının da bir tür şiddet ve öfke ifade biçimi olduğu düşünülürse (Holmes ve Holmes, 2009), çocukluğunda örselenme yaşantısı olan bireylerin gelecekte cinsel saldırı eyleminde bulunma riskinin yükselebileceği

düşünülebilir. Salter ve arkadaşları (2003) çocukluk döneminde çeşitli şekilde (fiziksel, duygusal, cinsel) istismara uğramış olan bireylerin %27'sinin yetişkin olduğunda herhangi bir cinsel suçtan dolayı mahkûmiyet aldığını, ayrıca bu kişilerin yarısına yakının penetrasyon içeren bir eylemde bulunduğu sonucunu elde etmiştir. Connolly ve Wollons (2008) çocuklara ve yetişkinlere cinsel saldırıda bulunan bireylerin, çocukluk döneminde istismar edilme sıklığının yüksek olduğunu saptamıştır. Bunun nedeninin, çocukluk dönemindeki cinsel istismar yaşantılarının, bireylerin sağlıklı bir cinsellik anlayışı geliştirmelerini engellemesi olabileceği düşünülmektedir (Page, 2004; Walker, Holmen ve Busby, 2009).

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan bireylerde örselenmenin çeşitleri ile öfke ifade tarzları arasındaki ilişki incelendiğinde, fiziksel, duygusal örselenme ile sürekli ve dışa yönlendirilen öfke arasında pozitif yönde ve anlamlı; öfke kontrolü arasında ise negatif yönde ve anlamlı ilişki saptanmıştır. Cinsel örselenme ile de sadece sürekli ve dışa yönlendirilen öfke arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişki saptanmıştır. Literatürde bu bulguları destekleyen araştırmalara rastlanmıştır (Annerback ve ark., 2010; Milletich ve ark., 2010). Ford ve arkadaşlarının (2010) ciddi duygusal problemleri olan lise öğrencileriyle yaptığı araştırmada erkek öğrencilerde fiziksel istismar öyküsü arttıkça tepkisel saldırganlığın da arttığı görülmüştür.

Katılımcıların çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile benlik saygısı incelendiğinde bu iki değişken arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca çocukluk dönemi örselenmenin farklı tipleri ile benlik saygısı arasındaki ilişki incelendiğinde; fiziksel, duygusal, cinsel örselenme ile benlik

saygısı arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bireyin benlik saygısının, çocukluk dönemindeki deneyimler ile oluşmaya başladığı ve gelişiminin yaşam boyu devam ettiği düşünülmektedir (Suner, 2000). Literatürde çocukluk döneminde örselenme yaşantılarına maruz kalmanın benlik saygısını olumsuz şekilde etkilediğini ortaya koyan çalışmalara rastlanmıştır (Taner ve Gökler, 2004; Kim ve Cicchetti, 2006; Sarıbeyoğlu, 2007, Olive, 2007; Toker ve ark., 2011; Korkut, 2012). Kim ve Cicchetti (2006) çocukluk döneminde istismara uğramış ve uğramamış olan bireylerle yaptığı çalışmada, örselenme yaşantısı olanların benlik saygılarının, olmayanlara göre daha düşük olduğu sonucunu elde etmiştir. Aynı çalışmada istismar türleri arasında, en fazla duygusal istismarın benlik saygısını olumsuz etkilediği saptanmıştır. Cinsel istismara uğrayan çocuklarda genellikle acizlik ve çaresizlik duygularının oluşabileceği düşünülmektedir. Kendini aciz ve çaresiz hisseden çocuk, benlik saygısının gelişmesi için gerekli olduğu düşünülen yeterlilik, güç ve kontrol duygularını kaybedebilir ve bu nedenle de benlik saygısı düşebilir (Ovayolu ve ark., 2007).

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan bireylerin dışa yönlendirilmiş öfke düzeyi ile benlik saygısı arasında negatif yönde ve anlamlı; öfke kontrol düzeyi ile benlik saygısı arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre, bireylerin dışa yönlendirdikleri öfke düzeyleri arttıkça benlik saygıları azalmakta; öfke kontrol düzeyleri azaldıkça benlik saygıları da azalmaktadır ya da bunun tam tersi, benlik saygıları azaldıkça öfke kontrolü azalmakta ve dışa yönlendirilen öfke düzeyi artmaktadır. İlgili yazın incelendiğinde, farklı gruplarla yapılan araştırmalarda çoğunlukla katılımcıların öfke düzeyleri artarken benlik saygılarının azaldığı görülmüştür (Bayraktar, Sayıl ve Kumru, 2009; Walker ve Bright, 2009).

Arslan'ın (2009) araştırma sonuçları, ergenlerde benlik saygısı azaldıkça öfke düzeyinin arttığını, öfke kontrolünün ise azaldığını göstermektedir. Donnellan ve arkadaşlarının (2005) ergenlerle yaptığı araştırmada, benlik saygısı düşük olanlarda öfke, saldırganlık (kavga ve zorbalık) ve suça karışma oranının yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Papps ve Carroll (1998) narsisistik olan ve olmayan bireylerle yaptığı araştırmada, yüksek benlik saygısının öfke kontrolünü artırabildiğini; ancak narsisistik kişilerde sonucun böyle olmadığını saptamıştır. Bu da, narsisistik olan bireylerin, benlik algısındaki gerçekçi olmayan değerlendirme olarak ifade edilen şişirilmiş benlik sayısına (Yörükoğlu, 1993) sahip olabileceklerini ve bunun da, öfke kontrolünü artırmayacağını düşündürebilmektedir. Baumeister'e göre (1997) kişinin benlik saygısı gerçek ve sağlam kanıtlara dayanarak yükselmişse, bu durum öfke ve şiddet riskini azaltabilir; ancak benlik saygısı gerçekçi olmayan kanıtlara dayanarak yükselmişse, kişi şiddeti bir iletişim ve üstünlük kurma biçimi olarak kullanabilir (aktaran Walker ve Bright, 2009). Jankowski (1991), benlik saygısı düşük olan kimselerin, öfke ve saldırganlığı diğerleri üzerinde baskı kurmanın bir yolu olarak görebileceğini ifade etmiştir (aktaran Papps ve Carroll, 1998). Bireyin benlik saygısının düşük olma sebebi düşük eğitim düzeyine, bu da karşılaştığı problemleri çözebilmek için uygun stratejiyi bulamayıp, öfkeyi dışa yansıtarak sorunlara çözüm aramasına neden olmuş olabilir (Okanlı, Tortumluoğlu ve Kırpınar, 2003).

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan katılımcıların örselenme yaşantılarına tek tek bakıldığında yaklaşık %23'ünün çocukluk örselenme, %19'unun duygusal örselenme, % 14'ünün cinsel örselenme, %23'ünün ise fiziksel örselenme yaşantısının ortalamanın önemli ölçüde üstünde olduğu saptanmıştır. Çocukluk

dönemindeki örselenme yaşantıları, bireyin kişiliğini, dolayısıyla gelecekteki davranışlarını etkileyebildiğinden (Köroğlu ve Türkçapar, 2009) istismara maruz kalanların sağlıklı ilişki kurma konusunda problem yaşayabileceği düşünülmektedir (Kim ve Cicchetti, 2010). Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan bireylerle yapılmış çalışmalar, bu kişilerin çoğunun çocukluk döneminde örselenme yaşantısına maruz kaldığı yönünde bulgular elde etmiştir (Romano ve Deluca, 1997; Olive, 2007; Proeve ve Reilly, 2007; Connolly ve Wollons, 2008; Aladağ, 2010; Cantürk ve Koç, 2010). Proeve ve Reilly (2007) cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan bireylerle bulunmamış olanların çocukluk dönemi örselenme yaşantılarını karşılaştırdığı araştırmasında, cinsel saldırganların diğer gruba göre daha fazla fiziksel istismara maruz kaldığı sonucunu elde etmiştir. Connolly ve Wollons (2008) cinsel saldırganlarla yapmış olduğu çalışmada, bu kişilerin çocukluk döneminde istismara uğradığına ilişkin veriler elde etmiştir. Çocukluk döneminde istismara maruz kalma, bireyin sağlıklı ilişkiler geliştirmesini engellemiş olabilir. Özellikle cinsel istismar deneyimleyerek, küçük yaşta cinsellikle tanışan bireyin maruz kaldığı cinsel uyarımları ödül olarak algıladığı ve gelecekte de kendisine yüksek düzeyde uyarılabileceği, aktif sömürü içeren bir cinsel yaşam kurmuş olabileceği düşünülebilir (Olive, 2007; Connolly ve Wollons, 2008). Ancak literatürdeki bulgular genellikle cinsel saldırı eylemini gerçekleştirmiş ve gerçekleştirmemiş bireyler arasında karşılaştırma yapılarak elde edilmiştir. Bu çalışmada ise bir karşılaştırma grubu kullanılmadığı için, cinsel saldırı eylemini gerçekleştiren bireylerin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile diğer grupların örselenme yaşantıları arasında bir karşılaştırma yapılamamıştır. Gelecekte cinsel saldırganlarla yapılacak bir çalışmada, karşılaştırma grubunun kullanılmasının alana yeni ve önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir.

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan bireylerin, duygusal, fiziksel ve cinsel örselenme yaşantıları arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre, örselenme yaşantılarından herhangi birine maruz kalma durumu, diğerlerine maruz kalma ihtimalini artırabilmektedir. Literatürde bu bulguya paralellik gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Coşgun, 2010, Cankaya ve ark., 2012). Coşgun'un (2010) suça yönelen ergenlerle yapmış olduğu araştırmada, katılımcıların duygusal, fiziksel, cinsel örselenme yaşantıları arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Cankaya ve arkadaşlarının (2012) majör depresyon tedavisi gören kadınların katılımı ile yürüttüğü araştırmada, katılımcıların %68'i, cinsel örselenme yaşantısı sırasında fiziksel örselenmeye de maruz kaldıklarını bildirmişlerdir. Çocukluk döneminde istismara uğramanın nedenleri özellikle duygusal ve fiziksel istismarda çoğunlukla ortaktır. Bu nedenler, genellikle çocuğun bakımını üstlenen kişinin iş ve aile yaşamındaki stres, ekonomik sorunlar, sosyal desteğin yetersizliği (Olive, 2007); bakım veren kişinin çocukluk dönemindeki istismar yaşantıları, kişilerarası ilişkilerindeki problemler, psikiyatrik sorunu olması (Dursunkaya, 2007); çocuktaki psikiyatrik ve mental sorunlardır (Olive, 2007). Bakım veren kişinin, bu nedenlerin etkisiyle, çocuğu birden fazla şekilde istismar edebileceği düşünülmektedir.

Katılımcıların çocukluk döneminde, en fazla duygusal örselenme, en az ise cinsel istismar yaşantısına maruz kaldığı görülmüştür. İlgili yazında bu bulguyu destekleyen araştırmalar mevcuttur (Zoroğlu ve ark., 2001; Tüzün, 2007; Bahar ve ark., 2009; Coşgun, 2010). Bahar ve arkadaşları (2009) Türkiye'de çocuk istismarı

konusunda yapılan araştırmalarda, %78 gibi yüksek bir oran ile duygusal istismarın ilk sırada olduğunu belirtmiştir. Tüzün'n (2007) kendine zarar verme davranışı olan ergenlerle yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların en fazla duygusal örselenme, en az ise cinsel örselenme yaşantılarına maruz kaldığı saptanmıştır. Zoroğlu ve arkadaşların (2001) lise öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmada en sık bildirilen ruhsal travmalar, ihmal ve duygusal istismar, sonra fiziksel istismar, en son ise cinsel istismardır. Coşgun (2010) suça yönelen ergenlerle yaptığı çalışmada, katılımcılarda en sık duygusal ve fiziksel istismar, en az ise cinsel istismar yaşantısına rastlandığını belirtmiştir. Cinsel saldırganlarda duygusal istismarın ve fiziksel istismarın daha yüksek, cinsel istismarın ise bunlara oranla daha düşük çıkmasına, çoğunlukla cinsel istismarın sonrasında bireye vereceği psikolojik sıkıntıyı ortadan kaldırmak için inkâr mekanizmasıyla yok sayılmasının neden olduğu düşünülebilir (McWilliams, 2010). Cinsel istismarın toplum tarafından ayıplanması ve büyük çoğunlukla çok yakın akrabalar tarafından gerçekleştirilmiş olması da istismarın gizli tutulmasına neden olmuş olabilir (Ovayolu ve ark., 2007). Bu araştırmada katılımcıların tamamı erkektir ve cinsel istismarın diğer istismar türlerine göre daha az çıkmasının sebebi, cinsel istismarın kadınlarda görülme sıklığı erkeklere oranla daha fazla (Kara, Biçer ve Gökalp, 2004; Olive, 2007; Aladağ, 2010) olması olabilir.

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan bireyler, öfke ifade tarzları açısından ayrı ayrı incelendiğinde; katılımcıların, yaklaşık %15'inin sürekli öfke, %19'unun ie yönlendirilen öfke, % 10'unun dışa yönlendirilen öfke düzeyinin ortalamaya göre önemli ölçüde yüksek, %22'sinin öfke kontrol düzeyinin ise ortalamaya göre önemli ölçüde düşük olduğu görülmektedir. Cinsel saldırı, saldırı silahı olarak cinselliğin

kullanıldığı bir şiddet suçudur (Holmes ve Holmes, 2009). Öfkenin, cinsel saldırganları eyleme yönlendiren sebepler içerisinde önemli bir yeri vardır. Cinsel saldırganlarda öfkeyi araştıran çalışmalarda, saldırganların öfke düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Lyn ve Burton, 2005; Gölge, 2005; Greenall ve West, 2007). Cinsel saldırı sırasında, saldırganın mağdura fiziksel şiddet uygulanması, elbiselerini parçalanması, çıplak bırakmasının (Savino ve Turvey, 2005) saldırganların öfke düzeyinin yüksek olduğunu gösteren davranışlar olduğu ve bu yüksek düzeydeki öfkeyi işlevsel olarak kontrol etmek ya da bastırıp içte tutmak yerine, dışarıya aktardığı düşünülebilir. Yüksek düzeydeki öfkenin dışarıya yansıtılmasının altında yatan sebep, bireyin erkekliğini ispatlamak, gücünü göstermek (Holmes ve Holmes, 2009) olabileceği gibi, saldırıda bulunduğu kişiye karşı hissettiği düşmanlık da olabilir. Bu noktada saldırılan kişi sadece bir temsilci olabilir. Örneğin saldırganın çocukluğunda annesiyle çatışma yaşaması kadınlara karşı düşmanlık beslemesine ve bu nedenle fiziksel olarak annesine benzeyen kadınlara karşı saldırı da bulunmasına neden olabilir (Holmes ve Holmes, 2009). Ancak cinsel saldırıların tek değil, birçok nedeni olabileceği düşünüldüğünde, sadece öfkeye odaklanmak doğru bir yaklaşım olmayacaktır.

Cinsel saldırı eyleminde bulunanlarda, öfke ifade tarzlarının ortalamalarına göre kendi aralarında sıralanışı incelendiğinde, sürekli öfke düzeyinin en yüksek, ikinci sırada dışa yönlendirilmiş öfke düzeyi ve üçüncü sırada ise içe yönlendirilmiş öfkenin, en düşük ise öfke kontrol düzeyinin olduğu görülmüştür. Spielberger'e (1988) göre bireylerin sürekli öfke düzeyi kızgınlık, hiddet, sinirlilik durumlarının ne sıklıkla ortaya çıktığını; dışa yönlendirilen öfke, kızgınlıklarını çevresine yansıttığını; içe yönlendirilen öfke ise bu duyguları bastırdığını ifade etmektedir

(aktaran Karaca ve Şahin, 2011). Elde edilen sonuçlara göre, cinsel saldırganların öfkeli olduklarında duygularını bastırmak yerine dışarıdaki bireylere, nesnelere yönlendirmeyi daha sık tercih ettiği düşünülebilir. Bu araştırmaya katılanların tamamı erkektir. Toplumsal cinsiyet rollerinin etkisine bağlı olarak, erkeklerin öfkeyi ortaya koyma yolu olarak daha çok fiziksel saldırıyı seçtiği göz önüne alındığında (Balkaya ve Şahin, 2003) bu sonuçlar cinsiyet faktörü ile de açıklanabilir. Özellikle bizim toplumumuzda, öfkenin bir hükmetme şekli olduğu, bu nedenle kadından çok erkeğe yakıştığı düşünüldüğünden, kadınlar öfke dışındaki tüm duygularını rahat ifade edebilirken, erkekler ise sadece öfke duygusunu kolay bir şekilde ortaya koyabilmektedir (Ulutürk, 2006).

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş bireylerin, öfke ifade tarzları incelendiğinde, sürekli öfke düzeyi ile dışa ve içe yönlendirilmiş öfke düzeyi arasında pozitif ve anlamlı; öfke kontrol düzeyi ile negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu araştırma ve literatürdeki farklı özellikteki gruplar ile yapılmış olan ve bu araştırmaya paralel bulgular elde eden pek çok araştırma (Türkçapar ve ark., 2004; Danışık, 2005; Duran, 2005; Albayrak ve Kutlu, 2009; Çelik ve ark., 2010), bireylerin öfkelerini zaman zaman bastırdıklarını, zaman zaman ise dışarıdaki bireylere yansıttıklarını; ancak çoğunlukla öfke kontrolünde problem yaşadıkları sonucunu elde etmiştir. Soyaldın'ın (2007) orta öğretim öğrencileri ile ve Tunçelli'nin (2008) sınır kişilik bozukluğu tanısı almış bireylerle yaptığı araştırmada, katılımcıların sürekli öfke düzeyi ile dışa yönlendirilmiş öfke düzeyi arasında pozitif ve anlamlı; öfke kontrol düzeyi ile negatif ve anlamlı ilişki olduğu; öfkeyi içe yönlendirme düzeyi ile ise anlamlı ilişki olmadığı saptanmıştır. Bu bulgular ise bireylerin öfkelerini bastırmak yerine çevreye yansıtma yolunu

seçtiklerini ve öfkelendikleri zaman bu öfkeyi kontrol etmekte problem yaşadıklarını düşündürebilir.

Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş bireylerin benlik saygısı düzeyleri incelendiğinde, çoğunun benlik saygısının orta düzeyde olduğu saptanmıştır (%60). Sadece %12'sinin benlik saygısı düzeyinin düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgu literatürdeki araştırmalara ters düşen bir bulgudur. Alandaki araştırmaların büyük çoğunluğu cinsel saldırı suçu işlemiş olan bireylerin benlik saygısı düzeyinin düşük olduğuna dikkat çekmektedir (Marshall ve Mazzucco, 1995; Marshall, Cripps, Anderson ve Cortoni, 1999; Webster, Mann, Thornton ve Wakeling, 2007). Benlik kavramı, kişiyi başkalarından ayıran duygu, düşünce ve davranışlarına nasıl değer biçtiğini anlatan bir kavramdır; ancak insan her zaman kendi benliğini nesnel olarak değerlendiremeyebilir. İnsanlar genellikle kendilerini olduklarından daha güçlü, daha zeki, daha yetenekli ve daha erdemli algılama eğiliminde olabilirler. Benlik kavramının çarpıtıldığı bu gibi durumlarda benlik saygısı da gerçekçi olmaz. Kendini üstün, güçlü algılayan insanlarda benlik saygısı düzeyi yüksek görünebilir; ancak bu yükseliş benlik kavramının abartılmasından kaynaklanmış, güvensizliğini kapatmak amacıyla şişirilmiş olabilir (Yörükoğlu, 1993). Salmivalli (2001), şiddet suçlularının, grandiyöz ve kibirli yapılarından dolayı benlik saygıları yüksek gibi görünse de aslında benlik saygılarının düşük olabileceğini ifade etmiştir (aktaran Walker ve Bright, 2009). Bu araştırmada da cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olanların benlik saygısının yüksek çıkmasının sebebinin, şişirilmiş benlik saygısından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Çocukluk örselenme yaşantıları ile anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon, hostilite arasındaki ilişki incelendiğinde beklendiği gibi pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Ayrıca geçmişte psikiyatrik rahatsızlık yaşadığını ifade edenler ile yaşamadığını ifade edenler arasında yapılan karşılaştırmada, çocukluk örselenme yaşantıları açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Psikiyatrik öyküsü olduğunu ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları, duygusal ve fiziksel örselenme yaşantıları daha yüksektir. İlgili yazında, bu bulguları destekleyen araştırmalar mevcuttur. Pek çok çalışmada, örselenme yaşantılarının psikolojik semptomların artmasına neden olduğu belirtilmiştir (Siyez, 2003; Fitzpartick ve ark., 2010; Seifert ve ark., 2011; Weis, Weashter ve Wekerle, 2011). Örsel ve arkadaşları (2011) psikiyatrik hastalarla yaptıkları araştırmada, örselenme yaşantılarının psikiyatrik bozuklukları artırdığını, özellikle çocukluk örselenme yaşantısı olan bireylerin, duygu durumu bozuklukları ve anksiyete bozuklukları için büyük risk taşıdığı sonucunu elde etmiştir. Tönge (2011) psikiyatri polikliniğine başvuran hastaların katılımı ile gerçekleştirdiği araştırmada, özellikle depresyon ve somatizasyon tanıları hastalarda çocukluk örselenme yaşantılarının sık olduğuna dikkat çekmiştir. Baccini, Pallotta, Calabrese, Pezzotti ve Corazziari (2003) yetişkin bireylerle yaptığı araştırmada, çocukluk döneminde örselenme yaşantısı olan bireylerde somatizasyon bozukluğuna sıklıkla rastlandığını belirtmiştir.

Örselenmenin alt tiplerinden, fiziksel ve duygusal örselenme ile anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon, hostilite arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişki saptanmıştır; cinsel örselenme ile depresyon, anksiyete ve olumsuz benlik arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler saptanırken, somatizasyon ve hostilite ile ilişki bulunamamıştır. Bakım ve arkadaşları (2011) panik bozukluğu olan hastalarda

yüksek oranda (%48) çocukluk döneminde cinsel örselenme yaşantıları olduğu sonucunu elde etmiştir. Travma bireyin yaşamını olumsuz şekilde etkilemektedir (Karakaya ve Coşkun, 2007). Çocukluk örselenme yaşantıları, çocuğun bilişsel süreçlerini bozabilmekte ve sonrasında bilginin doğru işlenememesine neden olabilmektedir. Bilgi işlemedeki problemlerin ise, psikolojik semptomların ortaya çıkmasına neden olduğu düşünülmektedir (Sungur, 1999). Bu nedenle, korunmaya ihtiyaç duyduğu bir dönemde, örselenme yaşantısına maruz kalan çocukta, ileriki dönemde çeşitli psikiyatrik bozuklukların görülmesinin olağan olduğu düşünülebilir.

Sürekli öfke düzeyi ve içe yönlendirilen öfke düzeyi ile anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon, hostilete arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki; dışa yönlendirilen öfke ile depresyon, anksiyete, olumsuz benlik ve hostilete arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişki bulunmuştur. Literatürdeki araştırmalar, bu bulguları destekler nitelikte olup, çeşitli psikolojik semptomlarla öfke arasında ilişki saptamıştır (Çelik ve ark., 2010). Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalarla yapılan bir çalışmada, depresyon tanılı hastaların içe yönlendirilen öfke düzeyinin yüksek olduğu; anksiyete tanılı grupta ise sürekli öfke, dışa ve içe yönlendirilen öfke düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür (Tönge, 2011). Bu da bastırılmış öfkenin depresif semptomlara neden olabildiğini düşündürülebilir (Balkaya ve Şahin, 2003). Biaggio ve Godwin'in (1987) üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırma sonuçları da, depresyon ile içe yönlendirilen öfke arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Jakops, Fischer ve Manstead'a (1997) göre, öfke ve diğer duygular arasında çok karmaşık bir ilişki vardır. Buna göre, kimilerinde öfke ile birlikte, kaygı ve korku düzeyi artarken, kimilerinde de suçluluk ve üzüntü öfkeye eşlik etmektedir (aktaran Balkaya ve Şahin, 2003). Yaygın anksiyete bozukluğu olan hastalarla yapılan

araştırmada, hasta grubun sürekli öfke, dışa ve ie yönlendirilen öfke düzeyinin, hasta olmayan gruba göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Erdem, elik, Yetkin ve zgen, 2008). Öfke ile ilgili araştırmalar sadece depresyon ve anksiyete ile değil, somatizasyon, hostilite ile de ilişkili olduğu sonucunu elde etmiştir. Genellikle hostilite düzeyleri yüksek olan bir grup olan antisosyal kişilik bozukluğu hastalarında yapılan araştırmada, bu kişilerin sürekli öfke, dışa ve ie yönlendirilen öfke düzeylerinin sağlıklı olan gruba göre daha yüksek olduğu grlmştir (Türkçapar ve ark., 2004). Koh (2003) da öfkenin, somatizasyon gelişiminde çok önemli bir etmen olduğunu ifade etmiştir (aktaran Güleç, Sayar, Topbaş, Karkucak ve Ak, 2004).

4.3. Aile içi İlişkilerin ocukluk örselenme Yaşantıları, fke Düzeyi ve Benlik Saygısına Olan Etkisine İlişkin Bulguların Tartışılması

Aile içi ilişkilerin yapısının bireyin örselenme sıklığını, sürekli öfke düzeyini ve benlik saygısını etkilediği düşünülmektedir. Aile içi ilişkileri iyi olanlar ile problemliler arasında çocukluk örselenme yaşantıları, sürekli öfke, öfke kontrol düzeyleri, benlik saygıları açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Aile içi ilişkilerini problemliler olduğunu ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları, duygusal ve fiziksel örselenme yaşantıları sıklığı, sürekli öfke düzeyleri aile içi ilişkilerini iyi olduğunu ifade eden katılımcılara göre daha yüksek, öfke kontrolleri ve benlik saygıları daha düşüktür.

Ailede zel olarak problem yaşadığı biri olanlar ile olmayanlar arasında çocukluk örselenme yaşantıları, sürekli öfke, öfke kontrol düzeyleri, benlik saygıları açısından

anlamli farklılık bulunmuştur. Ailede özel olarak problem yaşadığı biri olduğunu belirten katılımcıların, çocukluk örselenme yaşantıları, duygusal ve fiziksel örselenme yaşantıları sıklığı ve sürekli öfke düzeyi ailede özel olarak problem yaşadığı biri olmadığını ifade eden katılımcılara göre daha yüksek, öfke kontrolü ve benlik saygısı daha düşüktür.

Aile içi ilişkilerinde şiddet olanlar ile olmayanlar arasında çocukluk örselenme yaşantıları ve benlik saygısı açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Aile içi ilişkilerinde şiddet olduğunu ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları, duygusal, cinsel ve fiziksel örselenme yaşantıları sıklığı aile içi ilişkilerinde şiddet olmadığını ifade eden katılımcılara göre daha yüksek, benlik saygısı ise daha düşüktür. Öfke kontrolü açısından ise anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Bu araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğu (%76) çocukluğunda aileleri ile yaşamaktadır. Aile içi ilişkiler, ailedeki iletişim biçimi, ailenin çocuğa davranışlarını da etkilemektedir. Aile içi çatışmalar, iletişim konusunda ebeveynlerin sorun yaşamaması, çocuğun aile içerisinde problem yaşadığı bir ebeveynin olması, aile içi şiddetin olması çocukların istismara uğrama riski artırır (Annerback ve ark., 2010; Sarıbeyoğlu, 2010; Suna; 2010). Aile içinde şiddet yaşantısının olması ve bu şiddetin çocuğa aktarılmasının da çeşitli sebepleri vardır. Düşük ekonomik düzey, ebeveynlerin çocukluk döneminde istismara uğraması ve bu nedenle şiddeti bir iletişim biçimi olarak kullanması, stresle başa çıkmada işlevsel çözüm yolları geliştirememesi, psikiyatrik hastalıkların varlığı gibi sebepler aile içinde şiddete, dolayısıyla sağlıklı olmayan aile yapısına ve bunun sonucunda da aile içinde

çocuğun örselenmesine neden olabilmektedir (Tüzün, 2008; Ayan ve ark., 2009; Suna, 2010). Aile içinde şiddete tanık olan çocuklarda, öfkenin işlevsel olmayan aktarım biçimlerinden biri olan saldırgan davranışlar gelişebilir (Şahin, 2005; Novaco ve Taylor, 2008). Araştırmalarda şiddetin ortaya çıkmasında öfkenin güçlü bir belirleyici olduğu görülmüştür (Lyn ve Burton, 2005; Chereji ve ark., 2012). Bandura'nın sosyal öğrenme teorisine göre saldırgan davranışlar gözlem ya da doğrudan bir deneyimi yaşama yolu ile kazanılır. Kişi saldırgan davranışlarından dolayı ödüllendirilirse ya da başkasında saldırgan davranışların ödüllendirildiğine tanık olursa, bu davranış pekişebilir ve sürdürülebilir. Öfke ve saldırgan davranışların hedeflere ulaşmada bir yol olduğunu öğrenen kişi bu davranışları yapmaya devam edebilir (Morris, 2002). Bu nedenle aile içinde şiddet yaşantısı olan ve ailede düzenli olarak biriyle problem yaşayan bireyler, şiddeti öğrenir ve bir problem çözme yolu olarak kullanabilirler (Novaco ve Taylor, 2008). Bu davranış kalıbına sahip insanların herhangi bir problemle karşılaştığında yoğun öfke hissetmeleri ve öfkeyi kontrol etmede problem yaşamaları olasıdır. Bunun yanı sıra bireyin aile içinde sorun yaşaması, ebeveynlerinin otoriter olması ve sıkı denetim uygulaması engellenme hissini yaratarak öfkeyi artırabilir (Kırmızı, 2008; Bodur ve ark., 2012). Aile içi şiddet kişinin benlik saygısını da etkilemektedir (Schumacher ve Camp, 2010). Benlik saygısı ilk olarak ailede oluşmaya başladığı için, benlik saygısı ile aile içi ilişkiler, ailenin iletişim biçimi arasında ilişki olduğu düşünülmektedir. Sağlıklı işleyişe sahip olmayan ailelerde yetişen çocukların benlik saygılarının düşük olduğunun görülmesi bu bilgiyi desteklemektedir (Schumacher ve Camp, 2010). Aile içinde şiddete maruz kalma ya da tanık olma, bireyin kaygı ve korku yaşaması ve duygularını uygun bir biçimde ifade edememesine dolayısıyla kendini olumlu,

değerli görememesine neden olabilir. Bu da benlik saygısının gelişimini olumsuz etkileyebilir (Yörükoğlu, 1993).

Aile içinde yakın olduğu biri olanlar ile olmayanlar arasında çocukluk örselenme yaşantıları, sürekli öfke, öfke kontrol düzeyleri ve benlik saygıları açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Aile içinde yakın olduğu birinin olmadığını ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları, duygusal ve fiziksel örselenme yaşantıları sıklığı, sürekli öfke ve dışa yönlendirilen öfke düzeyi aile içinde yakın olduğu birinin olduğunu belirtenlere göre daha yüksek, öfke kontrolü ve benlik saygısı daha düşüktür. Çocuğun ailede yakınlık olduğu birinin olmadığını hissetmesi, ihmal edildiğinin bir göstergesi olabilir. İhmal, çocuğun gelişimi için gerekli olan ilgi, sevgi ve duygusal destekten mahrum bırakılmasıdır (Taner ve Gökler, 2004). Bireyin çocukluğunda aile içinde yakın olduğu birinin varlığını hissetmemesi, aileden yeterince sosyal destek alamadığını düşündürebilmektedir. İlgili yazında, bireyin algıladığı sosyal destek azaldıkça, sürekli öfke ve dışa yönlendirilen öfke düzeyinin yükseldiği görülmüştür (Arslan, 2009). Bunun yanı sıra literatürdeki araştırmaların büyük bir kısmı bireyin algıladığı sosyal destek arttıkça benlik saygısının da arttığını göstermektedir (Taysi, 2000; Kahriman, 2002; Ünüvar, 2003; Arslan, 2009; Norman, Windell, Lynch ve Manchanda, 2012). Ayrıca aile içinde yakın olduğu birinin varlığını hissetme, kişinin kendine olan güvenini artırabilmektedir. Suner (2000) kendisini ilgilendiren kararlarda ailenin desteğini alan bireylerde benlik saygısının yüksek olduğunu saptamıştır.

Aile içinde babayla problem yaşayanlar ile yaşamayanlar arasında çocukluk örselenme yaşantıları ve sürekli öfke düzeyi açısından anlamlı farklılık bulunmuştur.

Aile içinde baba ile problem yaşadığını ifade eden katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları, duygusal, fiziksel örselenme yaşantıları sıklığı ve sürekli öfke düzeyi, aile içinde baba ile problem yaşamadığını ifade eden katılımcılara göre daha yüksektir. Ancak öfke kontrolü ve benlik saygısı açısından iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu da kesin olmamakla birlikte, aile içinde çocuğu örselleyen kişinin çoğunlukla baba olabileceğini düşündürebilir. Çocuk baba tarafından fiziksel olarak istismar edilmese bile baba ile problem yaşaması öfke düzeyini etkileyebilir. Anne baba tutumlarını araştıran çalışmada, otoriter tutum sergileyen babaya sahip olan ergenlerin sürekli öfke, içe ve dışa yönlendirilen öfke düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür (Bodur ve ark., 2010). Özellikle ergenlik döneminde ebeveynlerin otoriter tutumu, çocukla aile arasındaki çatışmaya neden olabilmektedir (Çelen, 2007). Geleneksel yapıda, babanın aile reisi olarak kabul edilmesi ve buna bağlı gelişen otoriter tutumunun bireyin öfke ifade tarzını etkileyebileceği düşünülmektedir.

4.4. Çeşitli Sosyodemografik Özelliklerin Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Öfke Düzeyi ve Benlik Saygısına Etkisine İlişkin Bulguların Tartışılması

Cinsel saldırı eyleminde bulunanların bazı sosyodemografik özellikleri ile örselenme yaşantıları, öfke düzeyleri, benlik saygıları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Düzenli işi olanlarla olmayanlar arasında çocukluk örselenme yaşantıları, sürekli öfke düzeyleri ve benlik saygıları açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Cezaevine girmeden önce düzenli işi olmayan katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları, duygusal, fiziksel örselenme yaşantıları sıklığı ve sürekli öfke düzeyleri düzenli işi olanlara göre daha yüksek, benlik saygıları daha düşüktür. Çocuk örselenme

yaşantıları, kişiyi pek çok alanda etkilemekte, öğrenme güçlüğü, okul başarısızlığı, kişilerarası ilişki problemleri yaşamasına neden olabilmektedir (Olive, 2007). Buna göre örselenen çocukların gelecekte istikrarlı bir iş yaşantısı olmamasının nedeni bu alanların etkilenmesi olabileceği düşünülebilir. Düzenli iş yaşantısı olmayan bireyin çoğunlukla düzenli bir geliri olmayacağı için ihtiyaçlarını karşılamada, yaşamını sürdürmesi için gerekli olan kaynaklara ulaşmada problem yaşayabileceği düşünülmektedir. Bireyin ihtiyaçlarını karşılayabilecek maddi gücünün olmaması ve bu nedenle isteklerine, hedeflerine ulaşmada problem yaşamaları engellenme algısı yaratabilir ve engellenmenin de öfkenin temel sebeplerinden biri olduğu bilinmektedir (Baltaş ve Baltaş, 1992; Morris, 2002). Ayrıca bireyin düzenli iş yaşantısının olmaması, gelir düzeyinin düşük olmasına da neden olabilir ve bu araştırmaya katılanların %55'inin gelir düzeyi 1000 TL ve altındadır. Kişinin gelir düzeyinin düşük olması, ihtiyaçlarını karşılamada, hedeflerine ulaşmada sorun yaratabileceği için kişinin benlik saygısını olumsuz etkileyebilmektedir. Suner (2000) araştırmasında, sosyoekonomik düzeyi düşük olanların benlik saygısının daha düşük olduğu sonucunu elde edilmiştir.

Cinsel saldırı eylemi sırasında madde kullananlarla kullanmayanlar arasında çocukluk örselenme yaşantıları açısından anlamlı fark olup olmadığı incelenmiştir. Eylem sırasında madde kullanan katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları, duygusal ve fiziksel örselenme yaşantıları sıklığı eylem sırasında madde kullanmayanlara göre daha yüksektir. Çocukluk döneminde istismar yaşantılarının madde kullanımına neden olabileceğini ortaya koyan çalışmalar yapılmıştır (Fitzpatrick ve ark., 2010). Çocuk, örselenmenin yarattığı fiziksel ve ruhsal acıyı

dindirmek için madde kullanmaya başlamış ve eylemi de bu maddenin etkisiyle gerçekleştirmiş olabilir.

Aldığı cezayı hak ettiğini düşünen katılımcılar ile düşünmeyenler çocukluk örselenme yaşantıları açısından incelendiğinde iki grup arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Cezayı hak ettiğini düşünen katılımcıların çocukluk örselenme yaşantıları, duygusal ve fiziksel örselenme yaşantıları sıklığı cezayı hak etmediğini düşünenlere göre daha yüksektir. Aradaki bu farkın, bireylerin çocukluk döneminde yaşadıkları olumsuz yaşantıları, başkalarına yaşatmalarından dolayı oluşan suçluluk duygusundan kaynaklanabileceği düşünülebilir.

Ailede psikiyatrik rahatsızlık bulunanlar ile bulunmayanlar çocuk örselenme yaşantıları bakımından karşılaştırılmıştır ve anlamlı bir sonuç elde edilememiştir. İlgili yazında çocuk istismarının ebeveynlerden kaynaklanan nedenlerinde psikiyatrik rahatsızlığının bulunmasına sıklıkla değinilmiştir (Olive, 2007; Dursunkaya, 2007). Bu araştırmada anlamlı sonuç elde edilememesinin sebebi, katılımcıların eğitim düzeyinin düşük olmasından dolayı, aile üyelerinde psikiyatrik rahatsızlık olup olmadığını anlayamamış olmaları olabilir.

Katılımcıların eğitim düzeyi ile sürekli öfke, dışa yönlendirilen öfke arasında negatif yönde ve anlamlı; öfke kontrolle pozitif yönde ve anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre eğitim düzeyi düştükçe, sürekli öfke ve dışa yönelik öfke artmakta; öfke kontrolü azalmaktadır. Bodur ve arkadaşlarının (2010) çalışması bu bulguyu desteklemektedir.

Özetle araştırmanın temel hipotezi olan, cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan hükümlülerde çocukluk çağı örselenme yaşantıları sıklığı artarken, sürekli öfke, dışa ve içe yönlendirilen öfkenin yükselmesi; öfke kontrolünün ve benlik saygısının azalması, ifadesi doğrulanmıştır. Cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan hükümlülerde çocukluk örselenme yaşantılarının sıklığı artarken, anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilitenin arttığı sonucu elde edilmiş ve araştırmanın ikinci hipotezi de doğrulanmıştır. Bunun yanı sıra cinsel saldırı eyleminde bulunmuş olan hükümlülerde sürekli öfke düzeyi artarken anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilitenin arttığı saptanmıştır. Araştırmada aile içi ilişkilerin yapısının, aile içindeki şiddetin, problem yaşadığı birinin olup olmamasının, yakın olduğu birinin varlığının, baba ile problem yaşayıp yaşamamasının çocukluk örselenme yaşantıları sıklığı, sürekli öfke, öfke kontrolü ve benlik saygısını etkilediği sonuçları elde edilmiştir. ancak bu araştırmada çocuğa karşı cinsel saldırıda bulunanlar ile yetiştikine karşı cinsel saldırıda bulunanlar arasında suçu işlediği yaş, medeni durum, aile özellikleri, eylemin nasıl gerçekleştiği, cezayı hak edip etmediklerine ilişkin algıları ile ilgili anlamlı bir fark elde edilememiştir. Bunun katılımcı sayısının yeterli olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Öneriler

Her araştırmada olduğu gibi bu araştırmanın da bir takım sınırlılıkları vardır. Öncelikle bu araştırma niceliksel bir çalışma olup, tüm niceliksel çalışmalarda olduğu gibi araştırmanın güvenilirliği kullanılan ölçeklerin güvenilirliği ile sınırlıdır. Araştırmada örselenme yaşantıları ölçeği kullanılmış ve katılımcıların örselenme

algısı sorgulanmıştır. Örselenme algısı kültürden kültüre, aynı kültür içinde bireyden bireye değiştiği için örselenmenin tanımını yapmak güçtür. Ölçekte ise örselenmeleri anlatan tek bir tanım kullanılmıştır. Bu nedenle kişinin örselenme algısı sorulara vereceği yanıtları belirlemekte ve sonuçları etkilemektedir. Bulguların bu bilgi dikkate alınarak yorumlanması önemlidir. Bunun yanı sıra araştırmada cinsel saldırganlar çeşitli özelliklerine göre sınıflanıp ayrı ayrı incelenmemiştir. Sadece çocuğa karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanlar ve yetişkine karşı cinsel saldırı eyleminde bulunanlar karşılaştırılmış ve aralarında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Örneklemin sayıca az olması çeşitli karşılaştırmaları yapma imkanını kısıtlamıştır.

Katılımcıların kendilerini olduğu gibi ifade edip etmemesinin araştırmanın sonuçlarını etkileyebileceği düşünülmektedir. Özellikle katılımcıların cezaevinde olmasının, kendilerini olduğundan daha iyi göstermek istemelerine neden olabileceği göz ardı edilmemelidir. Cezaevi popülasyonu ile yapılacak araştırmalarda, hükümlülerin dosyalarının da incelenmesi, özellikle sosyo-demografik bulguların dosya ile doğrulanması daha güvenilir bilgilere ulaşmak açısından önemli olacaktır. Ayrıca katılımcıların büyük bir kısmının eğitim düzeyinin düşük olması, soruları algılamalarını ve cevaplamalarını etkileyebilir.

Cinsel saldırı vakalarının çok az bir kısmının bildirildiği düşünülürse, cinsel saldırı eyleminde bulunan bireyler hakkında bilgi edinmek amacıyla yapılan bu araştırmada katılımcıların sadece cezaevi popülasyonundan seçilmesi cinsel saldırganlar hakkında edinilen bilgiyi önemli ölçüde kısıtlamıştır. Katılımcıların sadece erkekler olması ise, araştırma sonuçlarını cinsiyet açısından sınırlamaktadır. Bunun yanı sıra katılımcı sayısının az olması da sonuçların genellenebilirliğini olumsuz

etkilemektedir. Araştırmada karşılaştırma grubunun olmaması, cinsel saldırı eyleminde bulunan bireyleri diğer bir grupla karşılaştırma ve bu sonuçların sadece cinsel saldırganlarda olduğunu söyleme olanağını sınırlamaktadır. Ayrıca bu araştırma, tüm ilişkisel çalışmalarda olduğu gibi neden-sonuç ilişkisini anlamaya imkân vermemektedir.

Bundan sonra cinsel saldırı eyleminde bulunmuş bireylerle yapılacak bir araştırmada, daha geniş bir örneklemde, karşılaştırma grubu kullanılarak ve katılımcılarının dosyaları incelenerek yapılacak bir çalışma literatüre önemli katkı sağlayacaktır. Tüm sınırlılıklarına rağmen bu araştırmada Türkiye’de hakkında çok sayıda araştırılma yapılmayan bir grupla çalışılması, geçerliliği ve güvenirliği test edilmiş ölçeklerin kullanılması ve daha önce cinsel saldırganlarda çocukluk örselenme, öfke ifade tarzı ve benlik saygısının birlikte incelendiği çalışma olmaması bakımından, alana katkı sağladığı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Abracen, J, Looman, J., Fazio, R., Kelly, T., & Stirpe, T. (2006). Patterns of attachment and alcohol abuse in sexual and violent non-sexual offenders. *Journal of Sexual Aggression*, 12 (1): 19-30.
- Akduman, İ., & Oral, G. (2005). Pedofili kavramına kuramsal yaklaşımlar (Theoretical Approaches to the concept of pedophilia). *Adli Psikiyatri Dergisi/Turkish Journal of Forensic Psychiatry*, 2 (4): 15-19.
- Aksoy, A., & Ögel, K. (2003). Kendine zarar verme davranışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 4: 226-236.
- Aktuğ, T. (2006). Ergenlerde akran baskısı ve benlik saygısının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Aladağ, G. (2010). İstanbul'un üç farklı adli bölgesindeki cinsel saldırı olaylarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Albayrak, B. & Kutlu, Y. (2009). Ergenlerde öfke ifade tarzı ve ilişkili faktörler. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanat Dergisi*, 2 (3): 57-69.
- Anderson, J. C., Martin, J. L., Mullen, P. E., Romans, S. E., & Herbison, P. (1993). Prevalence of childhood sexual abuse experiences in a community sample of women. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 32, 911_919.
- Anderson, L. S. (1992) *Dealing with Angry Child*, USA :Government Printing Office.

- Annerback, E. M., Svein, C. G., & Gustafsson, A. (2010). Characteristic features of severe child physical abuse - a multi-informant approach. *J Fam*, 25:165-172.
- Annerback, E. M., Wingren, G., & Gustafsson, P. A. (2010). Prevalence and characteristics of child physical abuse in Sweden – findings from a population-based youth survey. *Acta Paediatrica*, 99: 1229-1236.
- APSAC (1995). *Psychosocial evaluation of suspected maltreatment in children and adolescents. Practice Guidelines*. American Professional Society on the Abuse of Children.
- Arata, C. M., Langhinrichsen-Rohling, J., Bowers, D., O'Brien, N. (2007). Differential correlates of multi-type maltreatment among urban youth. *Child Abuse Negl.*, 31: 393-415.
- Armentrout, J. A., & Hauer, A. L. (1978). MMPI's of rapists of adults, rapists of children, and non-rapist sex offenders. *Journal of Clinical Psychology*, 34 (2): 330-332.
- Arslan, C. (2009). Anger, self-esteem, and perceived social support in adolescence. *Social behavior and personality*, 37(4), 555-564.
- Aslan, S.H., & Alparslan, N. (1999). Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği'nin bir üniversite öğrencisi örnekleminde geçerlik, güvenirlik ve faktör yapısı. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 10(4), 275-285.
- Avcı, A., & Tahiroğlu, A. Y. (2007). İstismar ve ihmal. E. Kerimoğlu (Ed.), *Çocuk ve ergen psikiyatrisi içinde* (713-717). Türkiye Klinikleri Pediatrik Bilimler, 3 (3).
- Ayan, S., & Kocacık, F. (2009). Çocuk istismarı: Sivas (Türkiye) örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1): 953-968.

- Baccini, F., Pallotta, N., Calabrese, E. Pezzotti, P. & Corazziari, E. (2003). Prevalence of sexual and physical abuse and its relationship with symptom manifestations in patients with chronic organic and functional gastrointestinal disorders. *Dig Liver Dis*, 34(4), 256-61.
- Bahar, G., Savaş, H. A., & Bahar, A. (2009). Çocuk istismarı ve ihmali: Bir gözden geçirme. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4 (12): 52-65.
- Baker, A. W., & Duncan, S. P. (1985). Child sexual abuse: A study of prevalence in Great Britain. *Child Abuse & Neglect*, 9 (4): 457-467.
- Bakım, B., Karamustafalıoğlu, O., Akpınar, A., Tankaya, O., Özçelik, B., Ceylan, Y. C., Yavuz, B. C., Bozkurt, S., Apak, G., & Gönenli, S. (2011). Panik bozukluk hastalarında çocukluk çağı travmatik yaşantılarının cinsel İşlev üzerine etkileri. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 24:182-188.
- Bal, S. (2010). Çocukluk örselenme yaşantıları, ana-baba-ergen ilişki biçimleri ve sosyal destek algısının, kuraldışı davranışlarla ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
- Balkaya, F. & Şahin, N. H. (2003). Çok boyutlu öfke ölçeği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 14(3):192-202.
- Baltaş, A., & Baltaş, Z. (1992). *Stres ve başa çıkma yolları*. İstanbul, Remzi Kitabevi.
- Bard, L., Carter, D., Cerce, D., Knight, R., Rosenberg, R., & Schneider, B. (1987). A descriptive study of rapist and child molesters: developmental, clinical and criminal characteristic. *Behavioral Sciences & the Law*, 5 (2): 203-220.

- Baumeister, R. (1997). *Evil: Inside human violence and cruelty*. New York: Freeman.
- Bayraktar, F., Sayıl, M., & Kumru, A. (2009). Liseli ergenler ve üniversiteli gençlerde benlik saygısı: ebeveyn ve akrana bağlanma, empati ve psikolojik uyum değişkenlerinin rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (63), 48-63.
- Beauregard, E. (2010). Rape and sexual assault in investigative psychology: the contribution of sex offenders' research to offender profiling. *Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling*, 7: 1-13.
- Beck, A.T. (1999). *Prisoners of hate: The cognitive basis of anger, hostility and violence*. New York: HarperCollins Publishers Inc.
- Belanger, C., & Brisebois, H. (2010). Anger as a moderator of the relationships between attachment, dyadic adjustment, and childhood victimization in physically violent spouses. *Europe's Journal of Psychology*, 1: 14-43.
- Biaggio MK, Godwin WH (1987). Relation of depression to anger and hostility constructs. *Psychol Rep*, 61:87-90.
- Bodur, S., İnfal, S., & Kurt, A. S. (2010). Kronik hastalığı bulunan adolesanlarda sürekli öfke ve öfke ifade tarzı ile ilişkili faktörler. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 9 (6): 645-650.
- Briere, J., & Eliot, D. M. (2003). Prevalence and psychological sequelae of self-reported childhood physical and sexual abuse in a general population sample of men and women. *Child Abuse & Neglect*, 27 (10): 1205-1222.
- Burkay, S. (2008). Teorik çerçevede suç. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 2 (4): 1-15.

- Buser, T. J., & Hackney, H. (2012). Explanatory style as a mediator between childhood emotional abuse and nonsuicidal self-injury. *Journal of Mental Health Counseling*, 34 (2): 154-169.
- Cankaya, B., Talbot, N. L., Ward, E. A., & Duberstein, P. R. (2012). Parental sexual abuse and suicidal behaviour among women with major depressive disorder. *CanJPsychiatry*, 57(1): 45-51.
- Cansunar, N., Asirdizer, N., Aycan, N., Balcioğlu, İ. & Batuk, G. (1997). Kadının suça yönelimi: karşılaştırmalı bir çalışma. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 55(3), 341-351.
- Cantürk, G., & Cantürk, N. (2004). Suçlu profili. *Adli Tıp Dergisi*, 18 (2): 27-37.
- Cantürk, N., & Koç, S. (2010). Adli tıp kurumunda değerlendirilen cinsel suç sanıklarının sosyo-demografik özellikleri ve psikiyatrik profilleri. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 63 (2): 49-53.
- Carter, A. J., & Hollin, C. R. (2010). Characteristics of non-serial sexual homicide offenders: a review. *Psychology, Crime & Law*, 16 (1-2): 25-45.
- Centel, N. (2011) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Saldırı Suçu ve Cinsel Suçlar Değişiklik Tasarısı'nın değerlendirilmesi. Fatih Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde 4 Mayıs 2011 tarihinde yapılan "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar ve Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu"nda tebliğ olarak sunulmuştur.
- Chereji, S. V., & Pintea, S., & David, D. (2012). The relationship of anger and cognitive distortions with violence in violent offenders' population: a meta-analytic review. *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 4(1): 59-77.

- Clarey, A., Hokoda, A., & Ullod, E. C. (2010). Anger Control and Acceptance of Violence as Mediators in the Relationship between Exposure to Interparental Conflict and Dating Violence Perpetration in Mexican Adolescents. *J Fam Viol*, 25: 619-625.
- Connolly, M., & Woollons, R. (2008). Childhood sexual experience and adult offending: an exploratory comparison of three criminal groups. *Child Abuse Review*, 17: 119–132.
- Coopersmith, S. (1966). *Scientific American Frontiers of Psychological readings from scientific American. Selected and introduced*. San Francisco: W. H. Freeman.
- Coşgun, E. (2010). Suça yönelen ergenlerde, çocukluk döneminde örseleyici yaşantılara maruz kalma düzeyi ile adil dünya inancı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Çeçen, A. R. (2007). Çocuk cinsel istismarı: Sıklığı, etkileri ve okul temelli Önleme yolları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 4 (1): 1-17.
- Çelen, N. (2007). *Ergenlik ve Genç Yetişkinlik*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Çelik, D. B., Arkar, H., & İdiman, F. (2010). Migren baş ağrısı hastalarının öfke tarzları ile mizaç ve karakter özellikleri. *Klinik Psikiyatri*, 13: 23-35.
- Çetin, H. (2004). Yetiştirme yurtlarındaki adölesanların benlik saygısı ve psikolojik belirtileri. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Damarlı, Ö. (2006). Ergenlerde toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma st_ller_ ve benlik kavramı arasındaki iliksiler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Daniel, S. S., Goldston, D. B., Erkanli, A., Franklin, J. C., & Mayfield, A. M. (2009). Trait anger, anger expression, and suicide attempts among adolescents and young adults: a prospective study. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 38(5), 661–671.
- Davies, A., Wittebrood, K., & Jackson, J. L. (1997). *Predicting the criminal record of a stranger rapist*. In Policing and Reducing Crime Unit Special Interest Series, Paper 12 . London: Home Office Police Research Group.
- Danışık, N. D. (2005). Ergenlerin sürekli öfke ifade tarzları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Dickey R., Nussbaum, D., Chevolveau, K., & Davidson, H. (2002). Age as a Differential Characteristic of Rapists, Pedophiles, and Sexual Sadists. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 28: 211–218.
- Donnellan, M. B., Trzesniewski, K. H., Robins, R. W., Moffitt, T. E., & Caspi, A. (2005). Low self-esteem is related to aggression, antisocial behavior, and delinquency. *American Psychological Society*, 16 (4): 328-335.
- Dorak, F. (2011). Self-esteem and body image of Turkish adolescent girls. *Social Behavior and Personality*, 39 (4), 553-562.
- Douglas, J. E., Burgess, A. W., Burgess, A. G., & Ressler, R. K. (2006). *Crime classification manual: A standard system for investigating and classifying violent crimes, second edition*. United States of America: John Wiley & Sons.
- Dönmezer S. (1994). *Kriminoloji*, 8. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.
- Dudeck, M., Spitzer, C., Stopsack, M., Freyberger, H. J., & Barnow, S. (2007). Forensic inpatient male sexual offenders: The impact of personality

- disorder and childhood sexual abuse. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 18(4): 494 – 506.
- Duran, Ö. (2005). Öfke kontrol programının 15-18 yaş arası ergenler üzerindeki etkililiğinin araştırılması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 267-280.
- Dursunkaya, D. (2007). Duygusal örselenme ve ihmal. E. Kerimoğlu (Ed.), *Çocuk ve ergen psikiyatrisi içinde* (478-487). Türkiye Klinikleri Pediatrik Bilimler, 3 (3).
- Easton, S. D., Coohy, C., O'leary, P., Zhang, Y., & Hua, L. (2011). The effect of childhood sexual abuse on psychosexual functioning during adulthood. *J Fam*, 26: 41–50.
- Eastvold, A., Suchy, Y., & Strassberg, D. (2011). Executive function profiles of pedophilic and nonpedophilic child molesters. *Journal of the International Neuropsychological Society*, 17: 295–307.
- Eisenbarth, C. (2012). Does self-esteem moderate the relations among perceived stress, coping, and depression? *College Student Journal*, 46 (1): 149-157.
- Emery R. E., & Laumann-Billings L. (2003). Child abuse. In: Rutter M., Taylor E. (eds). *Child and adolescent psychiatry*, 4th ed. Bath: Great Britain: Bath Pres, 325-329.
- Erdem, M., Çelik, C., Yetkin, S., & Özgen, F. (2008). Yaygın anksiyete bozukluğunda öfke düzeyi ve öfke ifade tarzı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9: 203-207.
- Erdoğan, A., Tufan, Karaman, M. G., Atabek, M. S., Koparan, C., Özdemir, E., Çetiner, A., Yurteri, N., Öztürk, Ü., Kurçer M. A., & Ankaralı, H. (2011). Türkiye'nin dört farklı bölgesinde çocuk ve ergenlere cinsel

- tacizde bulunan kişilerin karakteristik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12: 55-61.
- Erlor, S. (2008). Kadın eşe karşı yapılan cinsel saldırı suçu. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Ersoy, A. A. (2010). Migren hastalarında mizaç- karakter özellikleri ile çocukluk çağı örselenmeleri ve öfke ifade tarzı arasındaki ilişki. Ruh Sağlığı ve Hastalıklarında Uzmanlık Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Ersoy, E. (2008). Yatarak tedavi gören psikiyatri hastalarında intihar eğilimi ile ilişkili özellikler. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Farmer, E., & Andrews, B. (2009). Shameless yet angry: shame and its relationship to anger in male young offenders and undergraduate controls. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology* 20 (1): 48-65.
- Fitzpatrick, M., Carr, A., Dooley, B., Howard, R. F., Flanagan, E., Tierney, K., White, M., & Daly, M. (2010). Profiles of adult survivors of severe sexual, physical and emotional institutional abuse in Ireland. *Child Abuse Review*, 19: 387–404.
- Ford, J. D., Fraleigh, L. A., & Connor, D. F. (2010). Child abuse and aggression among seriously emotionally disturbed children. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 39(1): 25-34.
- Fortune, C., & Lambie, I. (2004). Demographic and abuse characteristics in adolescent male sexual offenders with “special needs”. *Journal of Sexual Aggression*, 10 (1): 63-84.
- Gabbard, G. O. (1994). *Psychodynamic psychiatry in clinical practice: The DSM IV Edition*. Washington: American Psychiatric Press, inc.

- Gander, M. J. & Gardiner, H. W. (2007). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. (Çevirenler, Ali Dönmez, Nermin Çelen, Bekir Onur). Ankara: İmge Kitabevi.
- Garaigordobil, M., Perez, J. I., & Mozaz, M. (2008). Self-concept, self-esteem and psychopathological symptoms. *Psicothema*, 20 (1): 114-123.
- Geçtan, E. (2002). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Giardino, A. P., Lyn, M. A., & Giardino, E. R. (2009). [A practical guide to the evaluation of child physical abuse and neglect](#). London, Springer Science + Business Media.
- Gilbert, P., & Miles, J.N. V. (2000). Sensitivity to social put-down: Its relationship to perceptions of social rank, shame, social anxiety, depression, anger and self – other blame. *Personality and Individual Differences*, 29, 757–774.
- Gilligan, J. (1996). *Violence: Reflections on our deadliest epidemic*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Glaser, D. (2002). “ Emotional Abuse and Neglects (Psychological Maltreatment): A Conceptual Framework”. *Child Abuse and Neglect*, 26, 697-714.
- Goodwill, A. M., & Alison, L. J. (2007). When is profiling possible? Offense planning and aggression as moderators in predicting offender age from victim age in stranger rape. *Behavioral Sciences and the Law*, 25: 823-840.
- Goodwill, A.M., Alison, L. J., & Beech, A. R. (2009). What works in offender profiling? A comparison of typological, thematic, and multivariate models. *Behavioral Sciences and the Law*, 27: 507–529.

- Gorey, K., & Leslie, D. (1997). The prevalence of child sexual abuse: integrative review adjustment for potential response and measurement bias. *Child Abuse and Negl*, 21: 391-398.
- Göker, Z., Aktepe, E., Hesapçioğlu, S. T. & Kandil, S. (2010). Cinsel istismar mağduru olan çocukların başvuru şekilleri, klinik ve sosyodemografik özellikleri. *S.D.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, 17(4): 15-21.
- Gölge, Z. B. (2005). Cinsel saldırıda etkili faktörler ve suçlu profili. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Gölge, Z. B., Yavuz, F., & Yüksel, Ş. (2006). Cinsel saldırgan profili. *Adli Tıp Dergisi*, 20 (1): 1-17.
- Greenall, P. V., & West, G. A. (2007). A study of stranger rapists from the English high security hospitals. *Journal of Sexual Aggression*, 13 (2): 151-167.
- Groth, A. (1979) *Men Who Rape*. New York: Plenum Press.
- Güleç, H., Sayar, K., Topbaş, M., Karkucak, M. & Ak, İ. (2004). fibromiyalji sendromu olan kadınlarda aleksitimi ve öfke. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15(3): 191-198.
- Güleç, H., Topaloğlu, M., Ünsal, D., & Altıntaş, M. (2012). Bir kısır döngü olarak şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 4(1): 112-137.
- Güleç, M. Y., Kılıç, A., Gül, Ü., & Güleç, H. (2009). Psoriasis hastalarında aleksitimi ve öfke. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 46: 169-74.
- Gündoğan, F. (2006). Sirozlu hastaların beden imajı ve benlik saygılarının değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

- Hall G. C. N., & Hirschman R. (1991). Toward a theory of sexual aggression: A quadripartite model. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59: 662-669.
- Hall, R. C. W., & Hall, R. C. W (2007). A profile of pedophilia: definition, characteristics of offenders, recidivism, treatment outcomes, and forensic issues. *Mayo Foundation for Medical Education and Research*. 82(4):457-471.
- Harter, S. (1983). Developmental perspectives on the self-system. *Handbook of Child Psychology: Social and personality development*, New York: Wiley.
- Hawkins, K. A. & Cogle, J. R. (2011). Anger problems across the anxiety disorders: findings from a population-based study. *Depression and Anxiety*, 28: 145-152.
- Hazelwood, R. R., & Warren, JI. (2000) The sexually violent offender impulsive or ritualistic? *Aggression and Violent Behavior*, 5 (3): 267-279.
- Holmes, R. M., & Holmes, S. T. (2009). *Psychological profiling and reape*. United States of America: Sage Publication.
- Iravani, R. (2011). Child abuse in India. *Asian Social Science*, 7 (3): 150-153.
- İçli, T., Arslan, Z., Başpınar, T., Bahtiyar, M., Dinler, V., & Altay, A. (2007). *Türkiye'nin suçlu profili: Cezaevlerinde bulunan hükümlülerin sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri*. TUBİTAK Proje No: 105KO14.
- İnanç, N. (1997). Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

- İşeri, E. (2007). Cinsel İstismar. E. Kerimoğlu (Ed.), *Çocuk ve ergen psikiyatrisi temel kitabı içinde* (470-476). Türkiye Klinikleri Pediatrik Bilimler, 3 (3).
- Jackson, J. L., van den Eshof, P., & de Kleuver, E. E. (1997). Offender profiling in the Netherlands. In J. L. Jackson & D. A. Beckerian (Eds.), *Offender Profiling: Theory, Research and Practice* (pp. 107-132). Chichester: John Wiley and Sons.
- Jankowski, M.S. (1991). *Islands in the Street: Gangs and American Urban Society*. Berkeley: University of California Press.
- Jakops E, Fischer AH, Manstead ASR (1997). Emotional experience as a function of social context: the role of the other. *Journal of Nonverbal Behavior*, 21: 103-130.
- Jakupcevic, K. K., & Ajdukovic, M. (2011). Risk factors of child physical abuse by parents with mixed anxiety-depressive disorder or posttraumatic stress disorder. *Mental Health*, 52: 25-34.
- Kahriman, İ. (2002). Adölesanlarda aile ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek ile benlik saygısı arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kara, B., Biçer, Ü., & Gökalp, A. S. (2004). Çocuk İstismarı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 47 (2): 140-151.
- Karaca, S., & Şahin, A. S. (2011). Görme engelli ergenlerin öfke düzeyi ve öfke ifade tarzlarının incelenmesi. *New/Yeni Symposium Journal*, 49 (4): 195-200.
- Karadeniz, S. (2008). Çocukluk çağı örselenme yaşantıları ile psikolojik doğum sırası arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

- Karakaya, I., & Coşkun, A. (2007). Travma Sonrası Stres Bozukluğu. E. Kerimoğlu (Ed.), *Çocuk ve ergen psikiyatrisi içinde* (351-359). Türkiye Klinikleri Pediatrik Bilimler, 3 (3).
- Karayel, A. (2006). Retrospektif bir çalışma: 2001-2005 yılları arasında adana il emniyet müdürlüğüne yansıyan cinsel taciz vakalarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Karbeyaz, K. (2009). Cinsel suç mağdurlarında “Beden veya ruh sağlığında bozulma kavramı”, bu hususta düzenlenen adli raporların yargı kararı üzerindeki etkinliği. Tıpta Uzmanlık Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Eskişehir.
- Kelly, C. (1979). *Uniform crime reports: Crime in the United States*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Kempe CH, Silverman FN, Steele BF, et al. The battered child syndrome. *JAMA* 1962; 181: 17-24.
- Kırmızı, Z. (2008). Lise öğrencilerinin öfke ifade tarzlarının ve kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kısaç, İ. (1997). Üniversite öğrencilerinin bazı Değişkenlere göre sürekli öfke ve öfke ifade düzeyleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kim, J., & Cicchetti, D. (2006). Longitudinal trajectories of self-system processes and depressive symptoms among maltreated and nonmaltreated children. *Child Development*, 77 (3): 624 – 639.

- Kim, J., & Cicchetti, D. (2010). Longitudinal pathways linking child maltreatment, emotion regulation, peer relations, and psychopathology. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 51 (6): 706–716
- Knight, R. A. (1999). Validation of a typology for rapists. *Journal of Interpersonal Violence* , 14, 303-330.
- Kocadaş, B. (2007). Düşük sosyal-ekonomik yapı suç ilişkisi: Malatya’da çocuk suçluluğu. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 1: 157-186.
- Konanç E., Gürkaynak İ., Egemen, A. (ed). (1991) .Çocuk İstismarı ve İhmali. Ankara: Güneş Kitabevi.
- Korkut, Ş. (2012). Lise öğrencilerinde çocukluk örselenme yaşantıları ve öfke ifade biçimleri ile benlik saygısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Koroğlu, E. (2007). *Kişilik bozuklukları*. HYB Yayınları: Ankara
- Koroğlu, E., & Türkçapar, H. (2009). *Psikoterapi yöntemleri kuramlar ve uygulama yönergeleri*. HYB Yayınları: Ankara.
- Kulaksızoğlu, A. (2004). *Ergenlik Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kurdoğlu, M., Kurdoğlu, Z. Güler, A., & Özgökçe, Ç. (2010). Türkiye’nin doğusunda çocukluk çağındaki cinsel istismar olgularının değerlendirilmesi. *Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi*; 7 (4): 285- 288.
- Lang, R. A., & Langevin, R. (1991). Parent-child relations in offenders who commit violent sexual crimes against children. *Behavioral Sciences and the Law*, 9: 61-71.

- Lassri, D., & Shahar, G. (2012). Self-criticism mediates the link between childhood emotional maltreatment and young adults' romantic relationships. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 31 (3): 289-311.
- Long, D.E. (1990). *The anatomy of terrorism*. New York: Free Press.
- Lewis, J. J. (2003) Robin Morgan quotes. *About Women's History*, URL: <http://womenshistory.about.com/library/qu/blqumorg.htm>, retrieved August 15.
- Lothstein, L. M. (1990). *Psychological theories of pedophilia and enhebophilia*. In *Slayer of the Soull: Child Sexual Abuse and Catholic Church* (ed. Stephen J. Rossetti). Mystic, CT: 23 Publications.
- Lyn, T. S., & Burton, D. L. (2005). Attachment, anger and anxiety of male sexual offenders. *Journal of Sexual Aggression*, 11 (2):127-137.
- Marcic, R., & Grum, D. K. (2011). Gender differences in self-concept and self-esteem components. *Studia Psychologica*, 53 (4):373-384.
- Marshall, W.L., & Mazzucco, A. (1995). Self-esteem and parental attachments in child molesters. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 7, 279-285.
- Marshall, W.L., Cripps, E., Anderson, D., & Cortoni, F.A. (1999). Self-esteem and coping strategies in child molesters. *Journal of Interpersonal Violence*, 14, 955-962
- Marshall, W. L., Marshall, L. E., Seran, G. A., & O'Brien, M. D. (2009). Self-esteem, shame, cognitive distortions and empathy in sexual offenders: their integration and treatment implications. *Psychology, Crime & Law*, 15 (2&3): 217-234.

- Mc Cabe, M. P., & Wauchope, M. (2005). Behavioural characteristics of rapists. *Journal of Sexual Aggression*, 11 (3): 235-247.
- McLaughlin E. (2001). *Sage Dictionary of Criminology*, London: Sage Publication.
- Mccullough, C., Miller, E., & Johnson, J. G. (2010). Childhood emotional abuse, cruel physical punishment, and anxiety among adolescent primary care patients. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 3:224–233.
- McWilliams, N. (2010). Psikanalitik Tanı: Klinik Süreç İçinde Kişilik Yapısını Anlamak. (çeviren: Erkan Kalem). İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Milletich, R. J., Kolley, M. L., Doane, A. N., & Pearson, M. R. (2010). Exposure to interparental violence and childhood physical and emotional abuse as related to physical aggression in undergraduate dating relationships. *J Fam Viol*, 25: 627–637.
- Mokros, A. & Alison, J. L. (2010). Is offender profiling possible? Testing the predicted homology of crime scene actions and background characteristics in a sample of rapists. *Legal and Criminological Psychology*, 7 (1): 25-43.
- Morris, C. G. (2002). Psikolojiyi Anlamak. (Çeviren H. Belgin Ayvaşık, Melike Sayıl). Ankara, Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Norman, R. M. G., Windell, D., Lynch, J., & Manchanda, R. (2012). Perceived relational evaluation as a predictor of self-esteem and mood in people with a psychotic disorder. *CanJPsychiatry*, 57 (5): 309-316.
- Novaco, R. W., & Taylor, J. L. (2008). Anger and assaultiveness of male forensic patients with developmental disabilities: links to volatile parents. *Aggressive Behavior*, 34: 380–393.

- Okanlı, A., Tortumluoğlu, G., & Kırpınar, İ. (2003). Gebe kadınların ailelerinden algıladıkları sosyal destek ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 4: 98-105.
- Olafson, E. (2011). Interpersonal traumatic events. Child sexual abuse: demography, impact, and interventions. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 4: 8-21.
- Olive, M. F. (2007). *Child abuse and stres disorders*. Infobase Publishing, United States of America.
- Ovayolu, N., Uçan, Ö., & Serindağ, S. (2007). Çocuklarda cinsel istismar ve etkileri. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2 (4): 14-22.
- Öner, N (2006). *Türkiye’de kullanılan psikolojik testlerden örnekler: Bir başvuru kaynağı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Örsel, S., Karadağ, H., Kahiloğulları, A. K., & Aktaş, E. A. (2011). Psikiyatri hastalarında çocukluk çağı travmalarının sıklığı ve psikopatoloji ile ilişkisi. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 12:130-136.
- Özbay, N. (2010). Çocuğa yönelik cinsel saldırıda bulunanların sosyo-demografik ve kişilik özellikleri. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özer, A. K. (1994). Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı Ölçekleri Ön Çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9 (31): 25 – 35.
- Özmen, S. K. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2): 27-39.
- Öztop, B. D., & Özcan, Ö. Ö. (2010). Cinsel istismar vakalarının sosyodemografik ve klinik özelliklerinin değerlendirilmesi. *New/Yeni Symposium Journal*, 48 (4): 270-276.

- Öztürk, S. (2007). Çocuklarda duygusal istisma. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Page, Z. A. (2004). Çocuk cinsel istismarı: cinsel istismara neden olan etkenler ve cinsel istismarın çocuklar üzerindeki etkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 7 (13): 13-113.
- Papps, B., & O'Carroll, R. (1998). Extremes of self-esteem and narcissism and the experience and expression of anger and aggression. *Aggressive Behaviour*, 24: 421-438.
- Pereda, N., Guilera, G., Forns, M., & Benito, J. G. (2009). The international epidemiology of child sexual abuse: A continuation of Finkelhor (1994). *Child Abuse & Neglect*, 33: 331-342.
- Polat, O. (2009). *Klinik Adli Tıp Adli Tıp Uygulamaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Proeve, M., & Reilly, E. (2007). Personal and offending characteristics of child sexual offenders who have been sexually abused. *Psychiatry, Psychology and Law*, 14 (2): 251–259.
- Rizwan, M., & Ahmad, R. (2010). Self-esteem as a predictor of suicide risk among psychiatric patients. *Journal of Alternative Perspectives in the Social Sciences*, 2 (2): 577- 592.
- Robertson, C. I. B. & Burton, D. L. (2010). An Exploration of Differences in Childhood Maltreatment between Violent and Non-Violent Male Delinquents. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 3: 319–329.
- Romano, E., & Deluca, R. (1997). Exploring the relationship between childhood sexual abuse and adult sexual perpetration. *Journal of Family Violence*, 12 (1): 85-98.

- Rosenberg, M. (1965) *Society and the adolescent self-image*. Princeton University Pres: Princeton.
- Rosenberg, M., Schooler, C., & Schenbach, C. (1989). Self-esteem and adolescent problems: Modeling reciprocal effects. *American Sociological Review*, 54 (6): 1004-1008.
- Rude, S. S., Chrisman, J. G., Denmark, A. B., & Maestas, K. L. (2012). Expression of direct anger and hostility predict depression symptoms in formerly depressed women. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 44 (3): 200-209.
- Russell, D. E. H. (1983). The incidence and prevalence of intrafamilial and extrafamilial sexual abuse of female children. *Child Abuse & Neglect*, 7 (2): 133-146.
- Salmivalli, C. (2001). Feeling good about oneself, being bad to others? Remarks on self-esteem, hostility, and aggressive behaviour. *Aggression and Violent Behaviour*, 6, 375–393.
- Salter, D., McMillan, D., Richards, M., Talbot, T., Hodges, J., Bentovim, A., Hastings, R., Stevenson, J., & Skuse, D. (2003). Development of sexually abusive behaviour in sexually victimised males: a longitudinal study. *The Lancet*, 361 (February): 471-476.
- Sardoğan, M. E., Karahan, T. F., & Kaygusuz, C. (2006). Üniversite öğrencilerinin kullandıkları kararsızlık stratejilerinin problem çözme becerisi, cinsiyet, sınıf düzeyi ve fakülte türüne göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1): 78-97.

- Sarıbeyoğlu, N. S. (2007). Lise öğrencilerinde aile içi ocuk istismarı ile zorbalık arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Savaşır, I., & şahin, N. H., (1997), *Bilişsel davranışçı terapilerde değerlendirme, sık kullanılan ölçekler*. Türk Psikologlar Derneği Yayınları: Ankara, s.116-122.
- Savi, F. (1999). Ergenlerde duygusal istismar ile benlik algısı ve genel kaygı düzeyi arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi.
- Savino, J. O., & Turvey, B. E. (2005). Defining rape and sexual assault. Savino, J. O., & Turvey, B. E. (Ed.) *Rape investigation handbook içinde* (1-23). USA: Elsevier Academic Press.
- Savino, J. O., & Turvey, B. E. (2005). Rapist modus operandi and motive. Turvey, B. E. (Ed.) *Rape investigation handbook içinde* (259-301). USA: Elsevier Academic Press.
- Scott, D., Lambie, I., Henwood, D., & Lamb, R. (2006). Profiling stranger rapists: Linking offence behaviour to previous criminal histories using a regression model. *Journal of Sexual Aggression*, 12 (3): 265-275.
- Schultz, D. P., & Schultz, S. E. (2002). *Modern psikoloji tarihi*. (eviren, Yasemin Aslay). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Schumacher, J. A., & Camp, L. L. (2010). The relation between family functioning, ego identity, and self-esteem in young adults. *The International Honor Society in Psychology*, 15 (4):1089-4136.
- Seifert, A. E., Polusny, M. A., & Murdoch, M. (2011). The association between childhood physical and sexual abuse and functioning and psychiatric

- symptoms in a sample of U.S. army soldiers. *Military Medicine*, 176 (2): 176-181.
- Shaffer, D. R. (2005). *Social and personality development* (5. Basım). ABD: Wadsworth.
- Shin, U. H., Edwards, E., Heeren, T., & Amodeo, M. (2009). Relationship between multiple forms of maltreatment by a parent or guardian and adolescent alcohol use. *American Journal of Addiction*, 18, 226–234.
- Siyez, D. M. (2003). Duygusal istismara maruz kalan ve kalmayan ergenlerin benlik algıları ile depresyon ve kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Socarides, C. W. & Loeb, L. R. (2004). *The Mind of Peadophlie: Psychoanalytic perspectvies*. London, Karnac Boks.
- Soyaldın, S. Z. (2007). Orta öğretim öğrencilerinin öfke ifade tarzları ile mizah tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Spertus, I. L., Yehuda, R., Wong, C. M., Halligan, S., Seremetis, S. V. (2003). Childhood emotional abuse and neglect as predictors of psychological and physical symptoms in women presenting to a primary care practice. *Child Abuse Negl*, 27: 1247-1258.
- Spielberger, C.D., Jacobs, G., Russell, J. S., & Crane, R. S. (1983). Assessment of anger: the state–trait anger scale. In J. N. Butcher, ve C. D. Spielberger (Eds.), *Advances in Personality Assessment*, 2,16. Hillside, NJ: Erlbaum.
- Spielberger, C.D. (1988). *State-Trait Anger Expression Inventory*. Research edition review. Florida: Psychological Assessment Resources.

- Suner, E. F. (2000). Farklı liselerdeki ergenlerin benlik saygısı, akademik başarıları ve sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Sungur, M. Z. (1999). İkincil travma ve sosyal destek. *Klinik Psikiyatri*, 2: 105-108
- Şahin, F. (2007). Fiziksel İstismar. E. Kerimoğlu (Ed.), *Çocuk ve ergen psikiyatrisi içinde* (462-469). Türkiye Klinikleri Pediatrik Bilimler, 3 (3).
- Şahin, N. H., Batıgün, A. D., & Uzun, C. (2011). Anksiyete bozukluğu: Kişilerarası tarz, kendilik algısı ve öfke açısından bir değerlendirme. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12: 107-113.
- Şahin H. (2005). Öfke ve öfke denetiminin kuramsal temelleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (10): 1-22.
- Şahiner Ü. M., Yurdakök K., Kavak U. S. ve ark. (2001). Tıbbi açıdan çocuk istismarı. *Katkı Pediatri Dergisi*, 22: 276-85.
- Takagishi, Y., Sakata, M., & Kitamura, T. (2011). Effects of self-esteem on state and trait components of interpersonal dependency and depression in the workplace. *Journal Of Clinical Psychology*, 67(9): 918-926.
- Taner, Y., & Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: psikiyatrik yönleri. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35 (2): 82-86.
- Taysi, E. (2000). Benlik saygısı, arkadaşlardan ve aileden sağlanan sosyal destek: Üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Terasaki, D. J., Gelaye, B., Berhane, Y., & Williams, M. A. (2009). Anger expression, violent behavior, and symptoms of depression among male college students in Ethiopia. *BMC Public Health*, 9 (13): 1-8.

- Tıraşçı, Y., & Gören, S. (2007). Çocuk istismarı ve ihmali. *Dicle Tıp Dergisi*, 34 (1): 70-74.
- Toch, H. (1993). *Violent Men: An Inquiry Into the Psychology of Violence*. Washington, DC: American Psychological Association (original work published in 1969).
- Toker, T. (2008). Madde kullananlarda çocukluk çağı örselenme yaşantılarının, madde kullanma eğilimi, benlik saygısı ve başa çıkma tutumları ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Toker, T., Tiryaki, A., Özçürümez, G. & İskender, B. (2011). Madde kullananlarda çocukluk örselenme yaşantılarının, madde kullanma eğilimi, benlik saygısı ve başa çıkma tutumları ile ilişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(2): 83-92.
- Topçu, S. (1997): Çocuk ve gençlerin cinsel istismarı. Ankara: Doruk Yayınevi.
- Toroslu, N., & Feyizoğlu, M. (2009). *Türk ceza kanunu ceza muhakemesi kanunu ve ilgili kanunlar*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Torun, F., Torun, S. D., & Yıldırım, E. A. (2011). Silah ruhsatı almak için başvuranlarda depresyon, öfke, aleksitimi ve kişilik özellikleri. *Nobel Medicus*, 7 (1): 61-67.
- Tönge, Ş. (2011). Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalarda çocukluk çağı istismar ve ihmali ile mizaç, karakter özellikleri ve öfke arasındaki ilişki. Uzmanlık Tezi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara.

- Turan, N., & Tufan, B. (1987). Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri Üzerinde Geçerlilik Güvenirlik Çalışması. XXIII. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi. İstanbul, 14-19 Eylül 1987.
- Tuna, S. (2010). Aile içi çocuk istismarı: annelerin bazı risk faktörleri açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Tunçelli, B. (2008). Sınır kişilik bozukluğu tanısı almış ve almamış kadınların benlik saygısı, öfke, kendini ayarlama ve kaygı değişkenleri bakımından karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkçapar, H., Güriz, O., Özel, A., Işık, B., & Örsel, S. D. (2004). Antisosyal kişilik bozukluğu olan hastalarda öfke ve depresyonun ilişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15 (2):119-124.
- Tüzün, O. (2008). Kendine zarar verme davranışı olan ergenlerin aleksitimi, mizaç ve karakter özellikleri ve çocukluk dönemi ihmal ve istismarı yönünden değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Ulutürk, E. (2006). Antihipertansif kullanan bireylerin öfke ve öfke duygusunu ifade düzeylerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Ünal, S., & Özcan, E. (2000). Depresyonda hazırlayıcı, ortaya çıkarıcı ve koruyucu etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 1 (1): 41-47.
- Ünüvar, A. (2003). Çok yönlü algılanan sosyal desteğin 15-18 yaş arası lise öğrencilerinin problem çözme becerisine ve benlik saygısına etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, Konya.

- Ünüvar, U. (2006). Sünnetsiz ve sünnetli yetişkinlerin beden algıları ve benlik saygıları. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Waite, R. & Shewokis, P. A. (2012). Childhood trauma and adult self-reported depression. *The ABNF Journal*, Winter.
- Walker, E. C., Holman, T. B., & Busby, D. B. (2009). Childhood sexual abuse, other childhood factors, and pathways to survivors' adult relationship quality. *J Fam Viol*, 24: 397–406.
- Walker, J. S., & Bright, J. A. (2009). False inflated self-esteem and violence: a systematic review and cognitive model. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 20 (1): 1–32.
- Webster, S. D., Mann, R. E., Thornton, D., & Wakeling, H. C. (2007). Further validation of the short self-esteem scale with sexual offenders. *Legal and Criminological Psychology*, 12, 207–216.
- Weiss, J. A., Waechter, R., Wekerle, C., & MAP Research Team. (2011). The impact of emotional abuse on psychological distress among child protective services-involved adolescents with borderline-to-mild intellectual disability. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 4:142–159.
- Widom, C. S., & Maxfield, M. G. (2001). An update on the “Cycle of violence”. *National Institute of Justice, Research in brief*, February: 1-7.
- Williamson, P., Day, A., Howells, K., Bubner, S. Ve Jauncey, S. (2003). Assessing offender readiness to change problems with anger. *Psychology, Crime & Law*, 9(4): 295 -307.
- Wyatt, E. G. (1985). The sexual abuse of Afro-American and White-American women in childhood. *Child Abuse & Neglect*, 9 (4): 507-519.

- Yanık, M., & Özmen, M. (2002). Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalarda çocukluk çağı kötüye kullanım/ihmal yaşantıları ile intihar, kendine fiziksel zarar verme ve dissosiyatif belirtiler arasındaki ilişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3:140-146.
- Yenidünya, A. (2005). Lise öğrencilerinde rekabetçi tutum, benlik saygısı ve akademik başarı ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yörükoğlu, A. (1993). *Gençlik çağı ruh sağlığı ve ruhsal sorunları*. Özgür Yayınları: İstanbul.
- Yücel, T. M. (2007). *Türk Ceza Siyaseti ve Kriminolojisi*. Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara.
- Zoroğlu, S. S., Tüzün, Ü., Şar, V., Öztürk, M., Kora, M. E., & Alyanak, B. (2001). Çocukluk dönemi istismar ve ihmalinin olası sonuçları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2 (2): 69-78.

EK 1

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

T. C. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisansı'nda tez yapmakta olan Rukiye Burma tarafından; çocukluk örselenme yaşantıları, benlik saygısı ve öfke düzeyinin birbiriyle ilişkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmaya katıldım.

Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum. Araştırmada bana sorulan sorulara yanıt vermek zorunda olmadığımı, bu araştırmaya katılıp katılmamamın bana bir kazanç ya da kayıp getirmeyeceğini, istersem ismimi belirtmeyeceğimi, ismimi belirtsem dahi kimliğimin saklı tutulacağını biliyorum. Benden alınan bilgiler; ismimi ve kimliğimi açığa vurmeyecek biçimde bilimsel yayınlarda kullanılabilir.

Tarih:/...../20....

İmza:

EK 2

1. Yaşınız

2. Doğum yeriniz

Köy

Kasaba

İl

Büyük şehir

Yurt dışı

3. Eğitim düzeyiniz (bitirdiğiniz okul):

Okur-yazar değil

Sadece okur-yazar

İlkokul Terk

İlkokul Mezunu

Ortaokul Terk

Ortaokul Mezunu

Lise Terk

Lise Mezunu

Üniversite Terk

Üniversite Mezunu

4. Medeni durumunuz?

Bekar

Evli

Boşanmış

Ayrı yaşıyor

- Dul
- İmam nikahlı
- Beraber yaşıyor
- Diğer (açıklayınız):.....

5. Çocuğunuz var mı?

- Evet
- Hayır

6. Askerlikte bir sorun yaşadınız mı?

- Evet
- Hayır
- Askerliğimi henüz yapmadım

7. Cezaevine girmeden önce düzenli bir işte çalışıyor muydunuz?

- Evet
- Hayır

8. Bulduğunuz kuruma (cezaevine) girmeden önceki aylık geliriniz ortalama ne kadardı?

.....

9. Var ise mesleğiniz nedir?

- Şoför
- İnşaat işçisi
- Özel Güvenlik
- Dekorasyon (Boyacı, alçı, pimapen ustası)
- Tekstilci
- Oto Tamircisi
- Aşçı (pide, lahmacun, döner ustası)
- Seyyar Satıcı

- Barmen
- Hamal
- Demir Doğrama
- Kuaför
- Mobilyacı
- Sağlıkçı (Hasta bakıcı, Acil tıp Teknisyeni)
- Marangoz
- Ayakkabıcı
- Muhasebe
- Sporcu
- Müzik öğretmeni
- Kafe işletmecisi
- Ahşap doğramacı
- Kasap
- Garson
- Su tesisatçısı
- Pazarcı
- Kurye

10. Daha önceden psikiyatrik bir rahatsızlık geçirdiniz mi?

Evet

Hayır

11. Ailenizde psikiyatrik rahatsızlığı olan var mı?

Evet

Hayır

12. Daha önceden psikiyatrik rahatsızlığınız nedeniyle hastanede kaldınız mı?

Evet

Hayır

13. Bulduğunuz kuruma (cezaevine) gelmeden önce nerede yaşıyordunuz?

İstanbul

Tekirdağ

Ankara

Erzincan

Yozgat

Adıyaman

Adana

Trabzon

Ordu

Yetiştirme Yurdunda

14. Bulduğunuz kuruma (cezaevine) gelmeden önce kimlerle birlikte yaşıyordunuz?

Yalnız

Ailemle

Annem ve kardeşlerimle

Kardeşimle

Eşim ve Çocuklarımla

Çocuklarımla

Arkadaşımla

Kız arkadaşımıla

Arkadaşlarım ve hocalarımla

15. Çocukluğunuzda kimlerle yaşıyordunuz?

- Anne, baba ve kardeşlerimle
- Yalnız annemle ve kardeşlerimle
- Yalnız babamla ve kardeşlerimle
- Yalnız kardeşlerimle
- Akrabalarımle
- Yetiştirme yurdunda
- Beni evlatlık edinen aileyle
- Diğer.....

16. Ailede kendinize en yakın bulduğunuz kişi kimdi?

- Yoktu
- Baba
- Anne
- Kardeşler
- Üvey anne veya üvey baba
- Büyük anne-büyük baba
- Diğer.....

17. Ailede problem yaşadığınız biri var mıydı?

- Yoktu
- Baba
- Anne
- Kardeşler
- Üvey anne veya üvey baba
- Büyük anne büyük baba
- Dayı

Diğer.....

18. Aile içi ilişkilerinizde aşağıdakilerden hangisi söz konusuydü?

- Ailemin bütün fertleri birbirleriyle iyi anlaşır ve birbirlerini severdi
- Anne ve babam birbirleriyle iyi anlaşamazlar ama çocuklarını severlerdi
- Babam annemi ve bizleri döverdi
- Annem babamı ve bizi bizleri döverdi
- Annem beni aşırı ilgiden sıkar, bunaltırdı
- Diğer.....

19. Ailenizde cezaevine girmeyi gerektirecek bir suç işlemiş başka kimse var mıdır?

- Evet
- Hayır

20. Aileniz içerisinde şiddet

- Yoktu
- Var/ Benden diğerlerine karşı
- Var/ Diğerlerinden bana karşı
- Var/ Diğerleri arasında
- Var/ Hem diğerlerinden bana, hem benden diğerlerine karşı

21. Burada ne kadar süredir bulunmaktasınız?

.....

22. Aldığımız ceza süresi nedir?

.....

23. Suçu işlediğinizde kaç yaşındaydınız?

.....

24.Bundan önce cezaevine girdiniz mi?

Evet

Hayır

25. Bundan önce cezaevine kaç kez girdiniz?

0

1

2

3

4

26. Bundan önce cezaevine girdiyseınız, hüküm giydiğiniz suç türü/türleri nelerdir?

Yok

Adam Öldürmeye Teşebbüs

Hırsızlık

Gasp

Ateşli silah bulundurma/ Kullanma ile ilgili suçlar

Cinsel Suçlar

Uyuşturucu / Alkol ile ilgili suçlar

Çete kurma

27. Burada bulunmanıza neden olan eylemi nerede gerçekleştirdiniz?

Gerçekleştirmedim

Kendi evimde

Mağdurun Evinde

Kendimle mağdurun ortak evinde

İş Yerimde

Arkadaşın Evinde

- Arabada
- Yetiştirme Yurdunda
- İssız alan
- Kamusal Alan (Sokak, Eğlence merkezi, Bar)

28. Burada bulunmanıza neden olan eylemi gerçekleştirirken nasıl bir alet/araç kullandınız?

- Yok
- Araba
- Bıçak
- Bedenim
- Ellerim

29. Burada bulunmanıza neden olan eylemi nasıl gerçekleştirdiniz?

- Gerçekleştirmedim, İftira
- Önceden karar verdim ve plan yaptım
- Aniden isledim
- Kazayla oldu
- Mağdurun rızası ile oldu
- Diğer.....

30. Burada bulunmanıza neden olan eylemi işlemenizde sizce aşağıdakilerden hangisinin/hangilerinin etkisi oldu? Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.

- Hiçbiri
- Ailem
- Eşim
- Arkadaşlarım
- Ekonomik nedenler
- Aile içi geçimsizlik

- Suçu ben işlemedim
- Alkol
- Cinsel istek
- Diğer (açıklayınız).....

31. Burada bulunmanıza neden olan eylem sırasında alkol kullanmış mıydınız?

- Evet
- Hayır

32. Burada bulunmanıza neden olan eylem sırasında uyuşturucu madde kullanmış mıydınız?

- Evet
- Hayır

33. Mağduru/mağdurları tanıyor musunuz?

- Tanıyordum
- Bazılarını tanıyor, bazılarını tanımıyordum
- Tanımıyordum

34. Burada bulunmanıza neden olan eylemin mağduru/mağdurları kimdi?

- Tanımıyorum
- Mağdur yok
- Kız Arkadaşım
- Nişanlım
- Arkadaşım (İş, Okul vb)
- Eşim
- Çocuğum
- Kuzen
- Uzak Akraba
- Komşunun kızı/oğlu

- Hayat Kadını
- Yabancı Uyruklu Hayat Kadını

35. Mağdurun cinsiyeti neydi?

- Kadın
- Erkek

36. Mağdurun/mağdurların yaşı neydi?

.....

37. Mağdura karşı hissettiğiniz duygu neydi?

- Herhangi bir duygu hissetmedim
- Aşk/ Sevgi
- İntikam
- Öfke
- Cinsel istek/ İhtiyaç
- Babalık duygusu
- Diğer.....

38. Burada bulunmanıza neden olan eylem sırasında size yardım eden biri/birileri var mıydı?

- Evet
- Hayır

39. Cezaevine girmenize sebep olan suçu gerçekleştirirken kim/kimler yardım etti?

- Yoktu
- Arkadaşım
- Ev Arkadaşım
- Amcam
- Diğer.....

40. Sizce cezaevine girmeyi hak ettiğinizi düşünüyör musunuz?

Evet

Hayır

EK 3

1.Bölüm: Yönerge: Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları birtakım ifadeler verilmiştir.Her bir ifadeyi okuyun,sonra da genel olarak nasıl hissettiğinizi,ifadelerin sağ tarafındaki sayılardan uygun olanına çarpı işareti koymak suretiyle belirtin.Doğru ya da yanlış cevap yoktur.Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarf etmeksizin genel olarak nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyiniz.

Sürekli öfke ölçeğinin maddeleri;

1	2	3	4
Hemen hiçbir zaman	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1-Çabuk parlamım.....	1	2	3 4
2-Kızgın mizaçlıyım.....	1	2	3 4
3-Öfkesi burnunda bir insanım.....	1	2	3 4
4-Başkalarının hataları yaptığım işi yavaşlatınca kızarım.....	1	2	3 4
5-Yaptığım bir şeyden sonra takdir edilmemek canımı sıkır.....	1	2	3 4
6-Öfkelenince kontrolümü kaybederim.....	1	2	3 4
7-Öfkelenildiğimde ağızma geleni söylerim.....	1	2	3 4
8-Başkalarının önünde eleştirilmek beni çok hiddetlendirir.....	1	2	3 4
9-Engellendiğimde içimden birilerine vurmak gelir.....	1	2	3 4
10-Yaptığım iş kötü olarak değerlendirildiğinde çılgına dönerim.....	1	2	3 4

2.Bölüm: Yönerge: Herkes zaman zaman kızgınlık veya öfke duyabilir.Ancak kişilerin öfke duyguları ile ilgili tepkileri farklıdır.Aşağıda,kişilerin öfke ve kızgınlık tepkilerini tanımlamada kullandıkları ifadeleri göreceksiniz.Her bir ifadeyi okuyun ve öfke kızgınlık duyduğunuzda genelde ne sıklıkla ifadede tanımlanan şekilde davrandığınızı veya tepki gösterdiğinizi sayılardan uygun olanına işaret koyarak belirtin.Doğru ya da yanlış cevap yoktur.Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman kaybetmeyin.

Öfke tarz ölçeğinin maddeleri;

1	2	3	4
Hemen hiçbir zaman	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
11-Öfkemi kontrol ederim.....	1	2	3 4
12-Kızgınlığımı gösteririm.....	1	2	3 4
13-Öfkemi içime atarım.....	1	2	3 4
14-Başkalarına karşı sabırlıyım.....	1	2	3 4
15-Somurtur ya da surat asarım.....	1	2	3 4

ÖFKELENDİĞİMDE VEYA KIZDIĞIMDA

16-İnsanlardan uzak dururum.....	1	2	3 4
17-Başkalarına iğneli sözler söylerim.....	1	2	3 4
18-Soğukkanlılığımı korurum.....	1	2	3 4
19-Kapıları çarpmak gibi bir şeyler yaparım.....	1	2	3 4
20-İçin için köpürürüm ama göstermem.....	1	2	3 4

ÖFKELENDİĞİMDE VEYA KIZDIĞIMDA

21-Davranışlarımı kontrol ederim.....	1	2	3 4
22-Başkalarıyla tartışırım.....	1	2	3 4
23-İçimde, kimseye söylemediğim kinler beslerim.....	1	2	3 4

1	2	3	4
Hemen hiçbir zaman	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
24-Beni çileden çıkararak her neyse saldırırım.....	1	2	3 4
25-Öfkem kontrolden çıkmadan kendimi durdurabilirim.....	1	2	3 4
ÖFKELENDİĞİMDE VEYE KIZDIĞIMDA			
26-Gizliden gizliye insanları epeyce eleştiririm.....	1	2	3 4
27-Belli ettiğimden daha öfkeliyimdir.....	1	2	3 4
28-Çoğu kimseye kıyasla daha çabuk sakinleşirim.....	1	2	3 4
29-Kötü şeyler söylerim.....	1	2	3 4
30-Hoşgörülü ve anlayışlı olmaya çalışırım.....	1	2	3 4
ÖFKELENDİĞİMDE VEYE KIZDIĞIMDA			
31-İçimden;insanların fark ettiğinden daha fazla sinirlenirim.....	1	2	3 4
32-Sinirlerime hakim olamam.....	1	2	3 4
33-Beni sinirlendirene,ne hissettiğimi söylerim.....	1	2	3 4
34-Kızgınlık duygularımı kontrol ederim.....	1	2	3 4

EK 4

Aşağıda insanların kendileri ile ilgili bazı duygularını açıklayan ifadeler yer almaktadır. Bu cümlelerden size uygun olanlarını “Benim gibi”, uygun olmayanlarını ise “Benim gibi değil” sütununa (X) işareti koyarak belirtiniz.

	Benim Gibi	Benim Gibi Değil
1. Çevrede olup bitenlerden genellikle rahatsız olmam	()	()
2. Başkalarının önünde konuşmak bana zor gelir	()	()
3. Eğer elimde olsaydı kendimdeki pek çok şeyi değiştirmek isterdim	()	()
4. Karar vermede fazla zorluk çekmem	()	()
5. İnsanlar benimle olmaktan hoşlanırlar	()	()
6. Evde kolayca moralim bozulur	()	()
7. Yeni şeylere kolay alışmam	()	()
8. Yaşıtlarım arasında sevilen bir kişiyim	()	()
9. Ailem genellikle duygularıma önem verir	()	()
10. Başkalarının söylediğini kolaylıkla kabul ederim	()	()
11. Ailem benden çok şey bekler	()	()
12. Benim yerimde olmak oldukça zordur	()	()
13. Hayatımın karmakarışık olduğuna inanıyorum	()	()
14. Genellikle başkaları düşüncelerimi kabul eder	()	()
15. Kendimi yetersiz buluyorum	()	()
16. Sık sık evden kaçmayı düşünüyorum	()	()
17. Yaptığım işten çoğunlukla memnun olmam	()	()

	Benim Gibi	Benim Gibi
		Değil
18. Başkaları kadar güzel/yakışıklı değilim	☐	☐
19. Söylenecek sözüm varsa onu söylemekten kaçınmam	☐	☐
20. Ailem benim duygularımı anlar	☐	☐
21. Çok sevilen bir kimse değilim	☐	☐
22. Genellikle ailemin beni dışladığını hissediyorum	☐	☐
23. Yaptığım şeyler genellikle cesaretimi kırar	☐	☐
24. Sık sık keşke başka biri olsam diye düşünürüm	☐	☐
25. Güvenilir bir kişi olmadığımı düşünüyorum	☐	☐

EK 5

KSE

Aşağıda insanların bazen yaşadıkları belirtiler ve yakınmaların bir listesi verilmiştir. Listedeki her maddeyi lütfen dikkatle okuyun. Daha sonra o belirtinin sizi bugün dahil, son bir haftadır ne kadar rahatsız ettiğini yandaki kutulardan uygun olanının içini **X** işaretleyerek gösterin. Her belirti için sadece bir yeri işaretlemeye ve hiçbir maddeyi atlamamaya özen gösterin. Fikir değiştirirseniz ilk yanıtınızın üstünü karalayın.

	Hiç	Biraz	Orta Derecede	Epey	Çok Fazla
1. İçinizdeki sinirlilik ve titreme hali	☐	☐	☐	☐	☐
2. Baygınlık, baş dönmesi	☐	☐	☐	☐	☐
3. Bir başka kişinin sizin düşüncelerinizi kontrol edeceği fikri.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Başınıza gelen sıkıntılardan dolayı başkalarının suçlu olduğu duygusu	☐	☐	☐	☐	☐
5. Olayları hatırlamada güçlük	☐	☐	☐	☐	☐
6. Çok kolayca kızıp öfkelenme	☐	☐	☐	☐	☐
7. Göğüs (kalp) bölgesinde ağrılar.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Meydanlık(açık) alanlardan korkma duygusu	☐	☐	☐	☐	☐
9. Yaşamınıza son verme düşünceleri	☐	☐	☐	☐	☐
10. İnsanların çoğuna güvenilmeyeceği hissi	☐	☐	☐	☐	☐
11. İştahta bozukluklar	☐	☐	☐	☐	☐
12. Hiç bir nedeni olmayan ani korkular	☐	☐	☐	☐	☐
13. Kontrol edemediğiniz duygu patlamaları	☐	☐	☐	☐	☐
14. Başka insanlarla beraberken bile yalnızlık hissetme	☐	☐	☐	☐	☐
15. İşleri bitirme konusunda kendini engellenmiş hissetme	☐	☐	☐	☐	☐
16. Yalnızlık hissetme	☐	☐	☐	☐	☐
17. Hüzünlü, kederli hissetme	☐	☐	☐	☐	☐
18. Hiçbir şeye ilgi duymama	☐	☐	☐	☐	☐
19. Ağlamaklı hissetme	☐	☐	☐	☐	☐
20. Kolayca incinebilme, kırılma	☐	☐	☐	☐	☐
21. İnsanların sizi sevmediğine kötü davrandığına inanmak	☐	☐	☐	☐	☐
22. Kendini diğerlerinden daha aşağı görme	☐	☐	☐	☐	☐
23. Mide bozukluğu, bulantı	☐	☐	☐	☐	☐
24. Diğerlerinin sizi gözlediği ya da hakkınızda konuştuğu duygusu	☐	☐	☐	☐	☐
25. Uykuya dalmada güçlük	☐	☐	☐	☐	☐
26. Yaptığınız şeyleri tekrar tekrar doğru mu diye kontrol etme	☐	☐	☐	☐	☐
27. Karar vermede güçlükler	☐	☐	☐	☐	☐
28. Otobüs, tren, metro gibi umumi vasıtalarla seyahat etmekten korkma	☐	☐	☐	☐	☐
29. Nefes darlığı, nefessiz kalma	☐	☐	☐	☐	☐
30. Sıcak, soğuk basmaları	☐	☐	☐	☐	☐
31. Sizi korkuttuğu için bazı eşya, yer, etkinliklerden uzak kalmaya çalışma	☐	☐	☐	☐	☐
32. Kafanızın bomboş kalması	☐	☐	☐	☐	☐
33. Bedeninizin bazı bölgelerinde uyuşmalar, karıncalanmalar	☐	☐	☐	☐	☐
34. Günahlarınız için cezalandırılmanız gerektiği düşüncesi	☐	☐	☐	☐	☐
35. Gelecekle ilgili umutsuzluk duyguları içinde olmak	☐	☐	☐	☐	☐
36. Konsantrasyonda(dikkati bir şey üzerinde toplama) güçlük/zorlanma	☐	☐	☐	☐	☐

37. Bedenin bazı bölgelerinde zayıflık, güçsüzlük hissi	☐	☐	☐	☐	☐
38. Kendini gergin ve tedirgin hissetme	☐	☐	☐	☐	☐
39. Ölme ve ölüm üzerinde düşünceler	☐	☐	☐	☐	☐
40. Birini dövme, ona zarar verme, yaralama isteği	☐	☐	☐	☐	☐
41. Bir şeyleri kırma/dökme isteği	☐	☐	☐	☐	☐
42. Diğerlerinin yanındaiken kendinin çok fazla farkında olmak, yanlış bir şeyler yapmamaya çalışmak	☐	☐	☐	☐	☐
43. Kalabalıklarda rahatsızlık duymak	☐	☐	☐	☐	☐
44. Bir başka insana hiç yakınlık duymamak	☐	☐	☐	☐	☐
45. Dehşet ve panik nöbetleri	☐	☐	☐	☐	☐
46. Sık sık tartışmaya girme	☐	☐	☐	☐	☐
47. Yalnız bırakıldığında/kalındığında sinirlilik hissetme	☐	☐	☐	☐	☐
48. Başarılarınız için diğerlerinden yeterince takdir görmediğiniz düşüncesi	☐	☐	☐	☐	☐
49. Yerinde duramayacak kadar tedirgin hissetme.	☐	☐	☐	☐	☐
50. Kendini değersiz görme, değersizlik duyguları	☐	☐	☐	☐	☐
51. İzin verdiğiniz takdirde insanların sizi sömüreceği duygusu	☐	☐	☐	☐	☐
52. Suçluluk duyguları	☐	☐	☐	☐	☐
53. Aklınızda bir bozukluk olduğu fikri	☐	☐	☐	☐	☐

EK 6

Aşağıda çocukluk yaşantılarınızla ilgili cümleler vardır. Her cümleyi dikkatlice okuyup, bu cümlede yazanlarla ilgili size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Her cümle için sadece bir seçeneği işaretleyiniz ve hiçbir cümleyi boş bırakmayınız.

1- Ben çocukken ailemde birileri bana vurur ya da beni döverdi.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

2- Ben çocukken, hiç kimse benimle ilgilenmediği için, kendi bakımımı kendim daha iyi yaptığımı hissedirdim.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

3- Ben çocukken, ailemdeki kişiler birbiriyle tartışır, kavga ederdi.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

4- Ben çocukken, ailemde benimle ilgilenen ve beni koruyan birinin olduğunu bilirdim.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

5- Ben çocukken, ailemde bana bağıırıp çağırın biri vardı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

6- Ben çocukken, annemi ya da kardeşlerimi dövülürken ya da onlara vurulurken gördüm.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

7- Ben çocukken gereksinim olan sevgi ve ilgiyi gördüm.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

8- Ben çocukken, ailemde kendimi önemli ya da özel hissetmemi sağlayan biri vardı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

9- Ben çocukken, ailemde kendimi dövüşerek, ona vurarak, ya da ondan kaçarak korumak zorunda kaldığım biri vardı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

10- Ben çocukken, ailemde, başarılı biri olmamı isteyen, bir kişinin varlığını hissedirdim.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

11- Ben çocukken, değişik zamanlarda değişik kişilerin yanında yaşadım(değişik yakınlarımla ya da evlatlık verildiğim ailelerle).

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

12- Ben çocukken, sevildiğimi hissedirdim.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

13- Ben çocukken, annem ve babam, bana ve kardeşlerime eşit davranmaya çalışırlardı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

14- Ben çocukken, ailemdeki kişilerden, bir doktora ya da hastaneye gitmek zorunda kalacak kadar denli dayak yediğim oldu.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

15- Ben çocukken, ailemde, beni başımın belaya girmesinden koruyan birileri vardı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

16- Ben çocukken, ailemdekiler, beni bir yerlerim çürüyecek ya da iz kalacak denli döverdi.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

17- Ben çocukken, bir erişkinle ya da benden en az beş yaş büyük birisiyle cinsel ilişkim oldu.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

18- Ben çocukken, kemer, sopa, oklava, ya da benzeri sert cisimlerle dövülerek cezalandırıldım.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

19- Ben çocukken, ailemizin üyeleri birbirlerini korurlardı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

20- Ben çocukken, annemle babam ayrı yaşardı ya da boşanmıştı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

21- Ben çocukken, fiziksel olarak istismar edildiğime inanıyorum. (Fiziksel istismar: çocuğa tokat, yumruk, itip-kakma, tekme, sarsma ve çimdikleme şeklinde şiddet uygulanmasıdır.)

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

22- Ben çocukken, ailemdeki kişiler beni kötü etkilerden korumaya çalıştılar.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

23- Ben çocukken, evde bana bakan ve benim sorumluluğumu üstlenen bir kişi vardı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

24- Ben çocukken, öğretmen, komşu ya da doktor gibi kişilerin dikkatini çekecek denli kötü dayak yedim.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

25- Ben çocukken, ailemde denetimsiz davranışları olan kişiler vardı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

26- Ben çocukken, ailemdeki kişiler beni okula devam etmem ve eğitimimi sürdürmem için yüreklendirdi.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

27- Ben çocukken bana verilen cezalar çok katıydı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

28- Ben çocukken, ailemdeki kişiler birbirine yakındılar.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

29- Ben çocukken, birisi bana cinsel amaçla dokunmayı ya da kendisine dokundurtmayı denedi.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

30- Ben çocukken, ailemdeki kişiler beni itip kalktı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

31- Ben çocukken birisi, kendisiyle cinsel ilişkim olmazsa beni incitmekle ve hakkımda yalanlar söylemekle tehdit etti.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

32- Ben çocukken, çocukluğum mükemmeldi.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

33- Ben çocukken, ailemde incitilmekle korkutuldum.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

34- Ben çocukken, birisi benimle cinsel içerikli davranışlara girmeyi ya da bana cinsellikle ilgili bir şeyler izletmeyi denedi.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

35- Ben çocukken, ailemde bana güvenen biri vardı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

36- Ben çocukken, duygusal olarak istismar edildiğime inanıyorum. (Duygusal istismar: çocuğu olumsuz olarak etkileyecek davranışlarda bulunulması, çocuğa ihtiyacı olan sevgi ve ilginin verilmemesidir.)

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

37- Ben çocukken, ailemdeki kişiler ne yaptığım ile ilgilenir gibi gözükmeyenler ya da ne yaptığımı bilmezlerdi.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

38- Ben çocukken, dünyadaki en iyi aileye sahiptim.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

39- Ben çocukken, cinsel olarak istismar edildiğime inanıyorum. (Cinsel istismar: Bir çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel doyum için kullanılmasıdır.)

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

40- Ben çocukken, ailem güç ve destek kaynağımdı.

(1) Hiçbir zaman (2) Nadiren (3) Bazen (4) Sıklıkla (5) Çok sık

EK 7

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CTE.09.204.06.01-2456/136871
Konu : Araştırma

01/11/2011

MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne)

İlgi :04.10.2011 tarih B.30.2.MLT.0.41.00.00/302.08.01-768 626 sayılı yazı.

Enstitünüz Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Rukiye BURMA'nın "Cinsel Saldırı Suçu İşlemiş Hükümlülerin Çocukluk Örselenme Yaşantıları, Benlik Saygısı, Öfke İfade Biçimleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" konulu bilimsel araştırma kapsamında, Kartal H Tipi Kapalı, Maltepe Açık, Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı, Ümraniye E Tipi Kapalı, Ümraniye T Tipi Kapalı, Üsküdar Paşakapısı Kapalı ve Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsünde bulunan ceza infaz kurumlarında anket uygulaması ve mülakat yapılması talebine ilişkin ilgi yazınız ve ekinde alınan anket soruları incelendi.

Söz konusu araştırmanın; 14.11.2011- 30.03.2012 tarihleri arasında, Kartal H Tipi Kapalı, Maltepe Açık, Ümraniye E Tipi Kapalı, Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında, kurumların belirleyeceği günlerde, araştırmaya katılmaya gönüllü hükümlülerin rızaları alınarak yürütülmesi, araştırma konusuyla sınırlı kalınması, ses kaydı ve görüntü alınmaması, çalışma sonucunun iki örneği ile CD'sinin de Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi koşullarıyla, kurum görevlileri nezaretinde ve gerekli güvenlik önlemleri altında gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür.

Ceza infaz kurumlarına ait telefon numaralarından irtibata geçilerek kurumların çalışma kuralları hakkında bilgi edinilmesini rica ederim.

Sefa MERMERCİ
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür

Kartal H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu: 0 506 600 62 57

Maltepe Açık Ceza İnfaz Kurumu: 0 506 600 63 35

Ümraniye E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu: 0 506 600 62 86

Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu: 0 506 600 62 88

Konya Yolu No:70 Beşevler 06330 ANKARA
Telefon: (0 312) 204 13 73-75 Faks: 223 60 07

Ayrıntılı bilgi için irtibat: T. ÇELEBLİ Şb. Md.
e-posta: cte.adalet.gov.tr Elektronik Ağ: www.adalet.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Ad/ Soyad: Rukiye Burma

E-Mail: rkybrm7@hotmail.com

Doğum Yeri: Kırıkkale

Doğum Tarihi: 20/02/1987

Medeni Durum: Bekar

Uyruğu: T.C.

EĞİTİM BİLGİLERİ

2010-2012 Maltepe Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans (Tezli) (Burslu)

2005-2010 Maltepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi İstanbul Psikoloji Bölümü
(Burslu)

2001-2005 Kırıkkale Anadolu Lisesi, Kırıkkale

İŞ VE STAJ DENEYİMLERİ

2011: Febris Danışmanlık Merkezi (0-6 yaş grubu çocuklara gelişim tarama testi uygulanması) (Psikolog)

2011 / 2012: Neşeli Gündüz Bakım Evi (Sorumlu Müdür)

2012: Fatih Belediyesi Psikolojik Danışmanlık Merkezi (Gönüllü Çalışma) (Psikolog)

2012: Maltepe Belediyesi Sağlık Hizmetleri (Psikolog)

01-08-11/29-08-11, Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi
(Duygudurum Bozuklukları Kliniği/A2) (Stajyer Psikolog)

31-08-09 / 02-10-09, Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi
(Stajer Psikolog)

08-08-09 / 30-08-09, NP Hastanesi, Memory Center Nöropsikiyatri Merkezi Çocuk ve
Ergen Kliniği (Stajer Psikolog)

Şubat- Haziran 2009, Acıbadem huzurevi (Sosyal Duyarlılık Çalışmaları)

01-09-08 / 29-09-08, Haydarpaşa Numune Hastanesi (Stajer Psikolog)

UYGULAYABİLDİĞİ TESTLER

-MMPI

-AGTE

-PEABODY RESİM KELİME TESTİ

-GESSEL GELİŞİM FİGÜRLERİ TESTİ

-AİLE RESMİ ÇİZ TESTİ

-BENDER GESTALT GÖRSEL MOTOR ALGI TESTİ

-FRANKFURTER DİKKAT TESTİ

EĞİTİMLER

Bilişsel Davranışçı Terapi Eğitimi (Prof. Dr. Mehmet Sungur): Devam ediyor
Gelişim Tarama Testleri Eğitimi

REFERANSLAR

Yrd. Doç. Dr. İrem Akduman

Yrd. Doç. Dr. Iğın Gökler Danışman

İstenildiği takdirde referansların iletişim bilgileri verilecektir.